

101229

A' kegyes Olvasóhoz.

Izenkét esztendőül fogva, irogat-
tam ugyan sok prédikációkat, Debreczenben
és itt Diószegen, irtam magam kezével - le
kilencz százat, mellyek négy be-kötött könyv-
ben, és edgy csomóban vadnak, ezeken kívül
sok Ideaim, és e' félelmes időben féllyel el-
hányódott prédikációim; mindeniket pedig le-
sem írhattam: mert néha Vasárnap, lott olly nap, mellyen őt szer kel-
lett prédikállanom, halottak lévén. Most szereto Attyánfia ezek
közül edgynéhányat ki-bocsátottam. (1) Mert az en jó Istenemnek
tartozta ezzel. (2) Mert amaz lelki fegyver nevü könyvetském-
nek praefatiójában is ígértem ilyen dologra magamat, s' m'sutt-is jól-
lehet abban a' könyvetskében, nem erre ez eloztam, de a' somoru idő
el-balaftatta velem. (3) Mert kértek engemet erre jó akaróim, és
néha kemény beséddel-is nógattak. A' sok zur-zavar engemet eléb er-
re nem bocsátott, és ez lü népü Ecclesiában való terhes szolgálat. Az
én jó Istenem a' ki el-keztette én bennem a' jót, el-is végezi. Az
én jó Istenem, tegedet-is minden jóra segellyen.

A J A N L O L E V E L.

dők forgása alatt, a' te szent Igédnek predikálatában, az én erőtlenségem által a' te nagy erődöt mutogatád. *Oh én jó Istenem* ki mondhatatlan jó voltodat közlötted én velem, mit tudok Uram, oh én jó Istenem adni! hanem mind ez világ előtt hálá-adással emlegetem Felféged én hozzám való jó voltat! Mit tudok Uram adni; hanem a' mit énnékem adtal, im nyereségre ujobban ki-adom, visfellyed gondgyát. *Oh én jó Istenem*, e' kis *Talento* nak hadd jójjön bősfeges nyeresége Felfégednek rajta; hadd épüllyön a' te Anyaszentegyházad, hadd nevededgyék a' te dicsőséged, hadd bizzanak az erőtlenek te benned. *Oh én mennyei dicsőséges jó Istenem!* Felfégednek ajánlom, ez irásom, én magamat, minden bándékomat, a' fellyül meg-említett és több jó akaróimat, e' sok iga alatt lévő Diószegi szent Gyülekezetet egéslen, mellyet oh én jó Istenem e' sok idők alatt, ez én Pástorlágom alá bízál volt. Tarts-meg Uram, benteld magad számára, és jövendőben dicsőíts-meg, A M E N!

*Felfégednek méltatlan, edgyigyi
hivatalos szegényszolgája*

Diószegi István.

A J A N L O L E V E L

R 46

Az én Mennyei dicsőffeges Istenem-

nek, az én Uram Jesus Christusban, szerelmes Attyámnak, jó gondvifelő, tápláló Pásztoromnak. *Adás, tisztesség, bölcseség, hála-adás, dicsőffség, hatalom és erő, mind örökkön örökké,*

A M E N. Apoc. 7. v. 12.

N Mennyei dicsőffeges Istenem, az én Uram Jesus Christusban szerelmes Attyám, jó gondvifelő tápláló Pásztorom, *a' kívül vagyon minden jó adomány és tökéletes ajándék, Jac. 1. v. 17. En alá való, por, hamu, fereg, Gen. 18. 27. Psa. 22. v. 7. E' világnak erőtelenne, e' világnak nemtelenne, 1 Cor. 1. v. 27. Mivel*

fizessék oh én Uram minden én hozzám való jó téteményidért, *Psal. 116. v. 12. Kisseb vagyok minden te jó téteményidnél, és igazsagodnál, melyet cselekedtel én velem te szolgáladdal, Gen. 32. v. 10. Az idveffegnek el-vételére el-rendeltél, az én Uram Jesus Christusnak általa, 1 Thess. 5. v. 9. Minek előtte az én Anyámnak méhében formaltatnám, ismértél Uram engemet, és minek-előtte sülettetném meg-szenteltél, Prophétának rendeltél a' nép között, Jer. 1. v. 5. Jó Istenem voltál, oh én jó Istenem: mert mikor csecs szopó koromban testi Szüléim, mind Attyám, mind Anyám el-hadnának, Psal. 27. Attyám helyet való jó gondvifelőt rendeltél, Diószeg Várossának már ötödfzöri mostani Fő Bir.ját Konta György Uramat, a' ki a' Diószegi Scholában, az utána' Várad Scholában rólam gondot vifelt, és minden szükségimben táplált. Minek ut*

Uj-faluſi Schola Meſterſegemet bõl bogúl el-töltõttém volna, amaz bõldogtalan eſtendõkben (mellyekben el-vétetek e' ſzegény Magyar Izraeltül a' dicsõſſeg, 1 *Sam.* 4. v. 22. és el-eſek a' mi Fejünknek koronája, *Lam.* 5. v. 16. Oh mely fok for fok veſedelemtül ſzabadítottál meg, oh én jó Iſtenem. E' bõldogtalan időben bõldogtalaná löttem vala; mert tégedet én jól tevõ Iſtenemet, káromló, háborgató, boſſontó valék, de én rajtam edes Attyám megkönyörültél, 1 *Tim.* 1. 13. Amaz *Magyar Jeruſalemben a' Debreczeni* dicsiretes Scholában, amaz Tudós Gamalielek labainál le-tével. Oh én jó Iſtenem mely fok jó akarókat ſerzél. Elõőr amaz bõldog emlekezetű *Biczó Iſtvánt* Debreczen Vároſának akkori Fõ Biráját, mely a' Deáki ſereg elõtt való éneklésre elõ állított vala. Oh én jó Iſtenemnek hozzám való jó vólta, rendelél énnékem jó akarókat. *Tiſt. Dobozi Iſtván*, Debreczen Vároſának mindenek feltett való, töbſzõri Fõ Biráját, mellynek unokáit (moſtan ſzépen virágozó becsületes Iſfiú embereket) tanítottam. Oh én jó Iſtenemnek hozzám való nagy jó vólta! *Tiſteletes Erdõdi János* Uram Fõ Biróſágában, fel-indítád annak az Eccleſiának régen ſenlõ csillagát *Tiſteletes Comáromi C. György* Uramat, és az õ kegyelme *inſtanzáj ra*, annak a' dicsiretes, emlekezetes *Párhmoſnak* Debreczen Vároſának költséggével, Idegen Orſágra küldél. Oh én jó Iſtenemnek hozzám való nagy jó vólta! melly bõldog úttal bõldog elõ mentellel, melly változás nélkül való egéſſeggel meg-áldál, minden tudományóban bõldogúl bõldogítál, azokban az Idegen Orſágokban lévõ, Angyal tudományú Tudós embereknek ſámok közze ſzámlálál. Oh én jó Iſtenemnek hozzám való nagy jó vólta! Edes haza nélkül való hazámban meg-hozál, amaz nagy hirrel tündõklõ Debreczeni Scholában Scholai Meſterſegre elõ állítál. Oh én jó Iſtenemnek hozzám való nagy jó vólta! amaz én Tudós Gamalielemnek, *Tiſteletes Maronfalvi* Uramnak, Collegájában két eſztendeig bõldogúl bõldogítál. Oh én jó Iſtenemnek hozzám való nagy jó vólta! Viſſa fordítál az én hazámban az Jákóbbal, hogy lennék az én Anyámmal Anya, és külsõ belsõ minden áldáſfiddal, ön meg-áldál. Kiváló képpen oh én jó Iſtenem, már tíz elzeten-

tiam in Charitate & Religione ; ittem multum ad mo-
res in melius formandos utilia & accommodata com-
plectuntur. Quare uon modo tutò, cœterum & utiliter
typis mandari posse judico. *Diószegini Anno 1677.*
Die 14. April.

*Clarissimo Domino Compatri gratulabun-
dus apposuit Michaël Missei, San-
ctæ Diœcesis Ermellyèkiensis 29.
annorum Senior.*

*Tiszteletes Diószegi István Uram, Szent Irás Doctora,
Diószegi Ecclesia hűséges Lelki Pásztor, régi kedves
Collegam, kedves Komám Uram, hasznos mun-
kája dicsiretire.*

I.

A' Keresztyének kôzt, hírek van azoknac,
A' nagy Istentül-is sok jók adattatnac,
A' mint meg-igirte meg-koronáztatnac,
Valacic tanúltac s' másokat tanitnac.

II.

Ôket e' világbúl bár ki hijja Isten,
De mind-azon-által szép hírek fenn lészén,
Mind addig meg-marad jó emlékezetben,
A' mig a' csjllagoc fénlene az égen.

III.

E' szép könyvetskédet hogy te-is csináltad,
Sok fegyverec kôzöt világra bocsáttad.

Handwritten note in a diamond shape:
Bej. István Lelki Pásztor
"Rola könyvtár"

(* § *)

Az Istenec népét irással oktattad,
Te hired neved-is öröcké fenn marad,

IV.

Kedveltesse Isten hasznos irásodat,
Nagy fáradságoddal készített munkádat,
Engedgye az Isten csinálhas másokat,
Edgyenlőket chez s'ennél nagyobbakat.

V.

Tiszteletes Férfi a' ki ezt alkuttad,
A' Christustúl ingyen nagy jutalmad várhad,
Hogy az embereket meg-téréfre hittad,
Nékie az egeknek ajtaját meg-nyittad.

VI.

Olvafó az *Authort* áldgyad e' munkáért,
Hadd vegyen jót tüled e' kegyes Iráfért,
Téged az Ur Isten kedvesen lát ezért,
Azt cselekfzi, te-is vehes jót a' jóért-

Martonfalvi György, *Debre-*
czeni Schola Mester.

M U.

Ez Könyvben lévő Prédikációk *Titulussának*
MUTATO TABLAJA.

<i>Az igaz vallás oltalmazásáról.</i>	pag. I
<i>Az igaz vallásban lévő áthatatóságáról.</i>	7
<i>Az igaz hitért vallásért való tusakodásról.</i>	11-15
<i>A' Mi-Attyánkról.</i>	19, 20
<i>A' Credoról.</i>	26, 26.
<i>A' Tíz Parancsolatról.</i>	46, 47
<i>Az Edgy-házi Szolgákról.</i>	75
<i>A' Lelki ismeretről.</i>	82
<i>Az Eli Papp példájából.</i>	89-94
<i>A' más bűnben való részesülésnek mérgéről.</i>	98
<i>A' lelki vigyázásnak sükségéről.</i>	103
<i>E' világ hijába valóságáról.</i>	113
<i>E' világ áthatatlanságáról.</i>	119
<i>A' reménységéről.</i>	127-131
<i>A' bekeséges türeőről.</i>	135
<i>A' nyomorúság jószágáról.</i>	139
<i>Az Isten fenyegetésének valójában való bé-telleyesedéséről.</i>	143
<i>Az nyavalyák orvosságáról.</i>	147
<i>A' barombéli dögről.</i>	151
<i>A' sokféle betegségről.</i>	153
<i>A' meg-keseredett bűnöshöz való irgalmasságáról.</i>	158

Némelly nevezetes napo^rra való Prédikációk.

<i>Uj estendőre való.</i>	160
<i>Viz Kereszre való.</i>	164
<i>A' Keresztsegről.</i>	168
<i>Virág Vasárnapra.</i>	172-175

(**) 2

Nagy

Mutatoó Tablaja.

Nagy Péntekre.	179-182
Az emberek között való árulásaíróul.	185
Husvétra való.	188
György napra való,	195
Pünksdre való,	198
Sz. Háromság vasárnapra való,	202
Adventre való,	206
Karácsonra való	214-219
Az Ur Vacsorája osztása előtt való,	222
Az Ur Vacsorája osztása után való,	226
A' jó cselekedetrül.	232
A' jó teteményrül.	237
Az harza bekeessége oltalmazásíróul.	241
Az álhatatlanságrül.	245
A' nyomorúságban el-bádogyodott népnek magá bízataíróul.	249
A' jóval való hasonlatan bízataíróul hijaban valófágrül.	254
A' mások gyötrelmére gonoszul elő paraznákrül.	257
A' fejetlen lábságrül.	261

Némelly külső alkalmatosságokhoz képest való
Prédikaciok.

Szülő miveleskor.	265
Szántáskor.	269-273
Aratáskor.	277
Nyomtatáskor.	282
Szüretikor.	291
Zápor első dörgéskor.	295
Száraz időkör.	299
Nagy Bélkör.	302
A' lelki alázaíróul.	305
A' bűnök meg-vallásíróul.	309
Az halálra való késületrül.	312
A' nem jó bekeesség szerzésnek keserü gyümölcséíróul.	317

E' Könyvben lévő *Textusoknak*

MUTATO TABLAJA.

Ezeket én a' szent *Iras Könyveinek rendi Szerint kevés munkával (a' sokas Szerint) ki felelhettem volna, de így akartam e' Könyvben lévő Prédikációc rendire nezeve.*

I Petr. 3. v. 15.

Legyetek mindenkoron készek meg-felelni &c. pag. 1

Eph. 4. v. 14, 15.

Ne legyünk többé gyermekek, &c. 7

Jud. verf. 3.

Szükséges-képpen kellették írnom, &c. 11-16

Matt. 6. v. 9, 10.

Ti azért így imádkozzatok: *Mi Attyánk &c.* 19, 20

Matt. 6. v. 11, 12.

Mi kenyerünket, &c. 22

Mat. 24. v. 14.

Hízek mind azoknak mellyek a' törvényben &c. 26

I Cor. 3. v. 11.

Más fundámentomot lenki nem vethet, &c. 30

E sai. 53. v. 5.

A' mi bününk büntetését szenvedte, &c. 35

I Cor. 15. v. 4.

El-temettetett fel-tamadott 39

Eph. 5. v. 23.

A' Christus feje az Anyaszentegháznak &c. 43

Exod. 20. v. 1, 2, 3.

Az Isten állá mind ezeket az Igéket. 46

Exod. 20. v. 4, 5.

Ne csinály magadnak faragot képet 50

(**) 3

Exod.

Mutató Tablaja.

<i>Exod.</i> 20. v. 7. A' te Uradnak Istenednek nevét hijában	53
<i>Exod.</i> 20. v. 8, 9. Meg-emlekezzél a' Szombatnak napjárúl.	57
<i>Exod.</i> 20. v. 12. Tírtellyed a' te Attyádat, Anyádat,	60
<i>Exod.</i> 20. v. 13. Ne ölly,	62
<i>Exod.</i> 20. v. 14. Ne paráználkodgyal.	66
<i>Exod.</i> 20. v. 15. Ne orozz.	68
<i>Exod.</i> 20. v. 16. Ne szolly a' te felebarátod ellen,	70
<i>Exod.</i> 20. v. 17. Ne kívánnjad a' te felebarátodnak,	73, 74
<i>1 Tim.</i> 5. v. 17. Az edgy-házi szolgák kik jól forgolódnak	75
<i>1 Petr.</i> 3. v. 16. Jó lelki ísmérettel legyetek,	82
<i>1 Sam.</i> 4. v. 13. Éli Pap ül vala székiben, &c.	89, 94
<i>1 Sam.</i> 3. v. 13. Meg-ítilem az ő hazát, &c.	98
<i>1 Petr.</i> 5. v. 8. Jozanok legyetek &c.	103
<i>Ecccl.</i> 1. v. 14. Látám minden dolgokat &c.	113
<i>Apoc.</i> 4. v. 6. És vala a' szék előtt üveg Tenger,	119
<i>Heb.</i> 10. v. 23. Tartsuk-meg a' mi reménységünknek,	127
<i>Act.</i> 24. v. 15. Reménységem vagyok Istenben	131
<i>Hebr.</i> 10. v. 36. Szűkfeleg néktek a' békeséges tűrés.	135
<i>Jud.</i> 6. v. 4--6. Nem hadnak vala élést Israhélben &c.	139
<i>Dan.</i> 9. v. 12. Valóban meg-bizonyítá az Ur az ő &c.	143
<i>1 Reg.</i> 8. v. 38, 39. Valaki te néked akkor könyörög &c.	147
<i>Exod.</i> 9. v. 3--6. Imé az Urnak keze léfzen a' te &c.	151
<i>Deut.</i> 28. v. 60, 61.	
Te recád fordította Egyiptomnak minden &c.	152, 158
<i>Eesai.</i> 3. v. 8.	
Nem orvosolhatlak-meg titeket házamban-is	160
<i>Matt.</i> 3. v. 16, 17.	
Mikoron meg-kerefzteltetet &c.	164
<i>Esa.</i> 8. v. 2. 3.	
Vök mellém hét tanubizonyságokat,	168
<i>Zach.</i> 9. v. 9.	
Imé a' te királyod jó néked,	172
<i>Matth.</i> 21. v. 11.	
Mikor Mtták volna a' Papi Fejedelmek;	175
<i>Linc.</i>	

Mutató Táblája.

	<i>Luc. 23. v. 42. 44.</i>	
Angyal jelenék-meg néki, &c.		Pag. 179
	<i>Matth. 27. v. 26.</i>	
En Istenem, En Istenem, &c.		182
	<i>Matth. 26. v. 24.</i>	
Jaj annak az embernek &c.		185
	<i>Apoc. 5. v. 5.</i>	
Edgy a' vének között monda énnékem		188
	<i>1 Cor. 10. v. 10.</i>	
Nem akarom hogy az Ördögnek közösi legyetek		195
	<i>Act. 2. v. 1.</i>	
Mikor penig a' Pünkösztnek napja &c.		198
	<i>1 Joh. 5. v. 6, 7.</i>	
A' lélek az a' ki bizonyfágot téfzen arról, &c.		202
	<i>Jud. verf. 14.</i>	
El-jö az Ur az Ő sok ezer Szenteivel,		206
	<i>Dan. 4. v. 22.</i>	
A' Felfegetes uralkodik minden &c.		210
	<i>Esa. 7. v. 14, 15, 16.</i>	
Annak-okáért ad az Ur ténéktek jelt, &c.		214
	<i>Hebr. 13. v. 8.</i>	
A' Jesus Christus, &c.		219
	<i>Prov. 9. v. 5.</i>	
Jövetek-el éllyetek &c.		222
	<i>1 Cor. 10. v. 5.</i>	
Sokat azok között nem kedvelt Isten,		226
	<i>Jac. 2. v. 26.</i>	
Miképpen a' test a' lélek nélkül, &c.		232
	<i>Hebr. 13. v. 16.</i>	
A' jó téteményriül meg-emelekezzetek		237
	<i>Exod. 32. v. 32.</i>	
Bocsásd-meg ezeknek bűnöket &c.		241
	<i>Jac. 1. v. 8.</i>	
Alhatatlan minden Ő utaiban		245
		<i>Psal.</i>

Mutató Táblája.

	<i>Psal.</i> 102. v. 14.	
Azért fel-kelvén könyörülés a' Sionon &c.		249
	<i>Jer.</i> 8. v. 20.	
El-múlt az aratás és a' nyár &c.		254
	<i>2 Petr.</i> 2. v. 8.	
Az igaz Lóth mikor azok között laknék.		257
	<i>Jud.</i> 2. v. 17--20.	
Az ő birájokat sem halgatták, &c.		261
	<i>Matt.</i> 20. v. 6, 7.	
Miért állotok itt egész nap, &c.		265
	<i>Jer.</i> 4. v. 3, 4.	
Sántsatok magatoknak új ugarat, &c.		273
	<i>Esa.</i> 62. v. 8, 9.	
Meg-esküött az Ur az ő jobb kezére, &c.		277
	<i>Jud.</i> 6. v. 12, 13.	
Meg-jelenék ő néki az Urnak Angyala, &c.		282
	<i>Matt.</i> 21. v. 34, 35.	
Mikor a' gyümölcs éréfnek ideje el-jött volna,		291
	<i>Exod.</i> 9. v. 27, 28.	
Vétkeztem ez úttal, az Ur igaz, &c.		295
	<i>Amos.</i> 4. v. 7, 8.	
Annak felette meg-tartóztattam ti zülletek,		299
	<i>Jon.</i> 1. v. 4, 5.	
Támalzta az Isten nagy szelet, &c.		302
	<i>Matt.</i> 11. v. 29.	
Vegyétek-fel az én igámat, &c.		306
	<i>1 Joh.</i> 1. v. 9.	
Ha meg-vallyuk a' mi büncinket, &c.		309
	<i>Joh.</i> 5. v. 24.	
Altal ment az halálból az életre, &c.		312
	<i>Gen.</i> 49. v. 5.	
Simon és Lévi Attyafiai, álnoklagnak &c.		317

Az Igaz Vallás oltalmazására való

I. P R E D I K A C I O. *Johanni*

Melly

Prédikáltatott akkor, mikor a' Fel-foldieket üldözni
kezdék, Anno 1673.

Text. 1 Pet. 3. v. 15.

Legyetek mindenkoron készek meg-felelni, &c.

EXORDIUM.

Z mint eleitül fogva, az hamis val-
lású emberek *irigykedtek*, vádolták az igaz
vallású embereket, ugy ma &c.

Irigykedék Kain, az igaz tiszteletű vallású
Abelre és irigyfégbül igaz tiszteletért meg-
is ölé, *Gen. 4.*

Irigykedének a' Bál Pappai a' szegény Illyés-
re, minden hamissággal vádollyák vala, és igaz vallásáért el-is ker-
geték, 1 *Reg. 18.*

Irigykedének az három Iffiakra igaz vallásokért és ugyan azért
vádolác, és az égő tüzes kemenczében vetéc, de Isten meg-tartá
életben, *Dan. 4.*

Irigykedének Danielre igaz vallásáért, vádolác és ugyan azért az
Orozlányoc vermében vetéc, de Isten öt-et-is meg-tarta, *Dan. 6.*

Irigykedének a' Christusra magára, igazságáért sockal vádolác,
ki ördöngöfnec, ki edgy nec ki másnac kialta.

Irigykedének az Evangelistákra, és az ő igaz vallásokért sokakat
közzülöc meg-ölénec, *Hebr. 11.*

Igy vala a' dolog szent Pál idejében, vallásáért eretnek nec
mondották, *Act. 24. 14.* mely vád alól magát menti. Igy vala
szent

A

szent Péter idejében, mint a' leczke bizonyittya. Így van e' má' napon, a' mellyrül int a' szent Péter hogy készec legyünc meg-felelni, &c.

S U M M A.

Int a' szent Péter, hogy készec legyünc meg-felelni azoknak a' kik minket a' mi vallásunkért vádolnak, szidalmaznak, a' feleletnek módgyával edgyben.

P A R T E S.

- I. Az intés, legyetek mindenkoron készec, &c.
II. A' feleletnek módgya.

Czikkely szerint im ezek vadnak e' leczkében.

1. Az intés, legyetek készec.
2. *Mire?* meg-felelni.
3. *Kiknek?* A' kik számat akarnac venni, a' ti bennetec való reménsegrül: a' kik titeket szidalmaznac.
4. *Miképpen felellyenek?* Nagy alázatozsággal, becsülettel.
5. *Mirül?* Hitekürül, vallásokrül.
6. *Miért?* Hogy meg-szégyenüllyenec a' szidalmazók.

T U D O M A N Y.

A' Keresztyén embernek ha vallása szidalmaztatik, késziteni kell magát vallásárül való feleletre. in Text. Így cselekedett Illyés. Az három Iffiak. Maga Christus Urunk. Sz. Pál, Act. 24. 14.

Okai, *Miért?*

1. *Hogy az Ur Isten szenteltesse az által, vers. 15.*
2. *Hogy azoc a' kik szidalmaznac meg-szégyenüllyenec, vers. 16.*
3. *Mert a' Christus-is így szenvedett, vers. 18.*
4. *Mert úgy ember, Istentül meg-bóldogittatic, vers. 14. Mivel Isten emei nézenc arra, könyörgésfet Isten az ollyannac meghalgattya, és az ő nyomorúságibül ki-szabadittya. Illyen okait adgya szent Péter az ő Predikációjának.*

Mivel mostan minket fockal vádolnac az Antichriftus Tanítvá-
nyi, kézfizts magadat a' feleletre.

Mit mondanak?

(1) *Elsöben azt mondgyác. Ti csak Calvinisták vadatok.* Így fe-
lelly erre.

1. Ti meg csak Pápistác, a' mint minket neveztec nem helyef-
fen Calvinistáknac Calvinufrúl, ugy öket igazán Pápistáknac a'
Páparúl. 2. Nem igazán neveztec: mert a' mi vallásunc Calvinus
előtt-is vólt, *Calvinus élt* nem régen 1509. esztend. Született
Noviodunom Városban, meg-hólt 1564. esztend. *Genevában.*
3. Minket arról az Apostol meg-tiltott hogy embertül ne nevez-
telsiunc, *1 Cor. 1. 12.* akarunc azért ugy neveztetni mint az Isten
Anyaszentedgyháza Antiochiában Keresztjénekne, *Act. 11. 26.*

(2) *Nem igaz vallás a' ti vallástok?*

Mit felelsz erre? Így felelly.

Az az igaz vallás, a' melly az Isten igéjével edgyez, az Isten if-
méretire, az Isten tisztetire, az idvelség kereseflere tanit. Már
nézd-meg mint vállod azt a' mit a' szent Irás mond.

1. *A' szent Irás azt mondgya:* Az Isten igéje világos, mert szö-
vetnekne és világnac mondgya, *Psal. 119. 105.* A' Pápistác azt
mondgyác hogy homályos.

2. *A' szent Irás azt mondgya:* Az Isten igéje elégseges az idves-
segre, *2 Tim. 3. 15.* bölcsé teheti az embert az idvessegre. A' Pá-
pista azt mondgya. Nem elég a' szent Irás az idvessegre; hanem
Pápác találmanyival, Conciliumoc végezésvivel kell töldozni.

3. *A' szent Irás azt mondgya:* Az Istenec igéjét mindenec
szabad olvasni, kell-is olvasni a' kik tudgyác, *Joh. 5. 39.* A' Pápi-
stác a' Biblia' olvasástul a' kösséget tiltyác.

4. *A' szent Irás azt mondgya:* Edgy a' közben-járó Isten és az
emberec között a' Christus Jépus, *1 Tim. 2. 5.* A' Pápistác azt
mondgyác, nem; hanem a' Szentek-is közben-járóc.

5. *A' szent Irás azt mondgya:* Az Istenec kell csak könyörög-
ni, az Istent kell csak segítségül hini, *Psal. 59. 14.* A' Pápistác
Máriát, Pétert, Pált, Orfolyát segítségül hijác. Még ollyakat-is a'
kik soha nem vóltanac.

6. A' *szent Irás azt mondgya*: Az UR Vacsoraja felöl: vövé Christus Urunc a' kenyeret, bort, és ad; Tanítványinac, *1 Cor. 11. 23.* A' Pápiścát oštyát veszne, a' bort pedig a' köššegne nem adgyac.

7. A' *szent Irás azt mondgya*: Két kapu vagon csak és két hely az emberekne szamokra; az örök élet, az örök kárhozat, *Matt. 7. 13.* A' Pápiścát azt mondgyac, nem; hanem vagon Purgatorium, vagon Attyac Lymbusa, vagon Gyermekec Lymbusa. Ezekből látod a' te vallásod a' *szent Irással edgyez, az övék tévelyeg.*

Isteni tiszteletet felöl-is így gondolkodgyál.

A' *szent Irás azt mondgya*: Ne csinály magadnac faragott képet, *Exod. 20. 4.* Az ő Templomoc pedig faragott képeccel, nagyfa Legényeckel rakvác. Azoknac szolgálnac, azokat tisztelic, és kegyetlenkedne ezekért, mint bizonyosagoc a' szegény Waldensfec, Morva, Cseh-Ország, és alsó Magyar Országbeliec, a' mostani fok szegény bujdosóc, kik közül némellyeket meg-égettec, némellyeket férgéccel étettek-meg, hát most oh mint nem kegyetlenkedne. Mitsoda azért az a' Vallás nézd-meg, *1 Tim. 4. 1, 2, 3.*

De még-is némely dolgoccal oltat nazgatnák magokat, és a' szegény köššegert hitetik. Azt mondgyák.

1. *Mi Romaiak vagyunk, még szent Pál-is, meg-dicsére minket. Felelet.* Dicsérte a' régi Romot, de nem a' mostanit: mert ezt mondgya szent János Babylonnak, részeg alszónyna, para znašág annyána.

Korant sem a' régi Roma a' mostani Roma: mert annak tudományával ennek tudomnya nem edgyez, *Rom. 1. 23.* olvafd *Rom. 5. 12.* olvafd-meg, *vers. 15.*

2. *Azt mondgyák. Új a' ti vallástok, régib a' miénk a' tiéteknél? Felelet.* A' régileg nem jele az igaz vallásnak: mert Adám, Abraham idejében nem régi volt a' vallás, de igaz volt. 2. Elég régi az ördög, a' bün de ugyan roz. 3. Magok régiec: mert amaz régi kígyó maradéki, a' tudom nyok mind újšág, mint amaz munkás munka. A' Pápiścát újšag bizonyittya. A' mi vallásunc pedig mindgyart a' Paradicsomban kezdeték.

3. *Azt*

3. *Azt mondgyák. Hol volt hát a' ti vallástok Calvinus előtt?*
Felelet. Az Isten szöleje volt a' rosz munkások kezében, volt a' Pá-
 pistic közt, el-tódozt, c fódózt, c volt azt, mint valami rosz fottal a'
 jó ruhát, a' mi Reformitorinc azoktól a' rosz fotoktól tisztítottak-
 meg, mint Illyés, 1 Reg. 19.

4. *Azt mondgyák. De csak ebbül-is meg-tetszik vallásunk igaz-
 sága, hogy mi sokan vagyunk, ti pedig kevesen, Királyok, Császárok
 vadnak a' mi vallásunkon.* *Felelet.* Azt mondgya édes Idvezítőnc,
 Sokan vadnac a' hivatalofoc, kevesen a' választottac. 2. Igy volt
 eleitül fogra. Noé idejében nyolczan vóltac. Sodomában csak Lót
 vólt. 3. Azt mondgya édes Idvezítőnc. A' széles úton sokan
 vadnac, a' vízzen a' Pokolra, a' keskeny úton kevesen, a' vízzen
 meny-országra.

5. *Azt mondgyák. Sok nyomorúsággal jár a' ti vallástok?*
Felelet. Ugy jár a' keresztyénfég keresztfelével, a' keresztyénfeg-
 nek jele keresztfelével, 1 Cor. 1. 26, 27, 28. Matt. 11. 5. Gal. 6. 17.
 2. Ut a' meny-országra a' keresztfelével, 1. 14. 22. 2 Tim. 3. 12.

6. *Ugyan hol volt a' ti vallástok Calvinus előtt?* Már erre felel-
 tőnc. Még-is így érts a' feleletet. E' világnac négy része vagyon.
Asia, America, Affrica, Europa; e' négy részben ez eg' sz világ-
 nac, ugy hordozta Isten az Evangelium világot, mint a' napot szer-
 te széllyel az egész világon. Asiában vólt leg-inkáb Európában,
 a' Wildenselek között. 2. Az Antichristusnak dühössége miatt,
 el-futott vólt a' puztában, mint a' szent Janos mondgya, *Apoc.* 12.
 v. 9. közönséges igazgatásnac állapottya nélkül vólt, az Isteni szol-
 gálatot szabadoosan nem tehette, a' mint e' mai napi siralmas idő
 ezt mutattya. 3. So' szor ugy vólt az Isten Anyafzentedgyháza,
 mint Illyés mondgya, 1 Reg. 19. 14. azt gondolta hogy csak maga
 maradt már.

7. *Kérdik mi valláson voltak elsöben a' Magyarok?*
Felelet. Dianna Isten aszfonyt, a' napot, a' holdat, és a' csillago-
 kat imádtac; hanem az első sz. z eisztendöben kezdettec keresztyé-
 necké lenni, az után Christus Urunk születése után 800. eisztendö-
 vel ragadott rajoc a' Pápistal g, az után az irgalmas Isten ugy
 vitte vólt ez igaz vallás világra által. A 3 8. *Azt*

8. Azt mondgyák. A' ti eleitek hát Pápisták voltak?

Felelet. Bálványozóc nem Pápistác: mert különböz ez. Minden Pápista bálványozó, de nem minden bálványozó Pápista.

Az Izraél népe bálványozó volt, mikor borjú kepet öntött, de nem Pápista volt. A' Philisteusoc. Nabugodonozor és többec.

9. Azt kérdik. A' ti eleitek el-kárbozták-é vagy nem?

Felelet. Azoknak személyekriül nem szólhatunc: mert Istené ott az itilet; de tudományokrúl így: meg-kell különböztetni. A' Pápista vagy olyan a' ki tudgya a' Pápista vallást nem igaznac lenni, meg-is tanittyá. Vagy olyan a' ki nem tudgya hogy nem igaz. A' ki tudva tanittyá affellől kevés jót remélhetünc. Emez felől-penig jobban.

10. Kérdik. Hát ugyan az olyan Pápista el-kárbozik-é:

Felelet. Valamelly ember a' Pápistafágnac minden punctyait hiszi, azokban penitentia tartatlan, végiglen meg-marad, lehetetlen hogy idvezüllyön. *Miért?* azért mert ördögi tudomány. *Hogy mered azt mondani?* *Felelet.* Szent Pál mondgya, 1 Tim. 4. 1, 2, 3, 4, 5. olvasd-meg.

11. Azt mondgyák. A' köszönséges Ecclesiát hiszitek, azonban a' mellől el-állottatok? *Felelünk.* Nem állottunc, nem-is állunc.

Azt mondgyák. Nám Romát el-hadtátoc a' penig az. *Felelünk.* Ep állapottyában-is nem volt Róma köszönséges Ecclesia; hanem szerte szélyyel e' világon el-széledett Isten Anyaszentedgyháza.

Romát el-hadtátoc. *Felelünk.* El, mert Isten mondotta. *En népen meny-ké Babylonból.* Apoc. 18. 4. *Mondanak.*

Ugy, de nem mondgya Romából. *Felelünk.* Vagy azt mert Sz. János így magyaráza, Apoc. 17. 3. Hét fő, hét hegy, tiz sz arv tiz királyoc. Babylonnac mondatic: mert a' mint Babylonból származtat a' fok fele nyelvec, ugy Romából a' fok fele vallás.

Te mondod. 1. *Mi szükség a' vallásrúl illy forgalmatosan tudakozni, hissem ki ki idvezülhet a' maga vallásában.* *Felelet.* Vaj ne: mert a' mint az Isten edgy, ugy az igaz vallás-is edgy, Eph. 4. 5.

2. *Hát a' több vallásban mind el-kárboznak?* *Felelünk.* Rend kivül Isten idvezit a' kit akar; de rend szerint, csak ez az út a' meny-országra.

3. *En*

3. *En a' miben születtetem abban halok-meg. Felelet.* Az erendendõ bünben születtetél, ha abban halz-meg el-karhozol, a' Chorintusbélic nem abban holtak-meg a' miben születtetec, 1. Cor. 12. 2. Szent Pál sem, Gal. 1. 13. A' mi első Atyánc sem.

4. *En nem lennék Pápiává, de sok jószágom van, ahoz a' földhöz szoktam, bánom el-hadni. Felelet.* A' ki fellyeb szereti Attyát vagy Annyát, nem méltó az én hozzám, *Matth. 10. v. 37.*

5. *Hogy tudok annyit lanyarogni? Felelet.* Hát a' Christus majd harmincz három esztendeig lanyarogot. 2. Nézd-meg, *Matth. 10. v. 38.*

6. *Mondomén hogy Pápiává lések, de nem lések? Felel.* Nem lehet szineskedni: mert azt mondgya Christus Urunc. A' ki megtagad engem ez vil. gi emberek előtt, en-is meg-tagadom az en-mennyi Attyám előtt, *Matth. 10. 33.*

Te ezeket édes Attyámfia tanúld-meg, készítsd magadat a' te vallásodról való feleletre; Igy Isten meg-néz, meg-ízán, meg-halगत, nyomorúságodból fel-vezzen, és örök életet

ád, A M E N.

Az igaz Vallásban való alhatatosságról

II. PREDIKACIO.

Melly Prédikáltatott, 1673. 15. Febr.

Text. Eph. 4. v. 14, 15.

Ne legyünk többé gyermekek, &c.

S U M M A.

EZleczkében Summa szerint vagyon a' Szent Pál Apostol intése, az igaz hitben, vallásban, erőssen, alhatatossan való meg-állásra, es a' szeretetben való nevekedésre.

II. Részei vadnak.

I. Az intés tagadás-keppen, minémüec ne legyünk: *Ne legyünk*

gyünk többé gyermekek, kik habozunk és ide s' tova hajtassunk, a tudománynak akármí szele által, az embereknek álnokságok által, és álnokul való el-hitetésre meg-rögzött csalárdfágok által.

- II. Az intézés állatás-képpen, minémüec legyünc; hanem az igazságot követvén, a szeretetben mindenestül fogva nevedgyünk abban, a kéfő a Christusban.

Világosítsa ez leczkénék.

1. A' gyermekségen mit ért? Felelet. Nem természet szerint való gyermekséget: mert fenki nem lehet természet szerint gyermek többször edgyszernel, a mint edgyszer gyermek; hanem a mint az öreg ember felől szoktác mondani; el-érte a másodic gyermekséget: mondgyác azt az ő erőteleniségére, elméltleniségére nézve; úgy itt ne legyünc gyermekek, az az, ne legyünc ollyan állhatatlan habzó elmével az hit dolgában mint a gyermekek, ne álltathassanak-el olly hamar mint a gyermeket; hanem a mint magunc öregec vagyunk, úgy elmének-is öreg legyen.

2. A' félnek hasonlatosságában mit akar, azt mondgya: idestova ne hajtassunk a tudománynak akármí szele által? Felelet. Azt akarja, a mint a szél a vizen habot indit, a szél előtt meg nem állhat a víz; hanem habzic, úgy ne habozunc mikor az hamis tudománynak szele fú. 2. A' mint a szél, a gyenge fát, vagy nádat a vízben imide amoda hajtogattya, úgy ne hajtogattassunc imide amoda, az hamis tudománynac akármí szele által, az embereknek álnokságoc által, és álnokul való el-hitetésre meg-rögzött csalárdfágok által.

3. Minémü nevedéft ért? Felelet. Nem külsöt természet szerint valót, hanem belsöt, a mint mondgya: a szeretetben az igazság követésben.

T U D O M A N Y.

A' keresztyén embernek, az ő keresztyéni hitiben, vallásában, erőfnek, állhatatosnak kell lenni, hogy a' tu-

a' tudománynak akarmi szele által, az embereknek
 álnokságok által, és álnokúl való el-hitetésre meg-
 rögzött csalárdságok által, idestova, imide, amo-
 da, ne hajtogattassék; hanem az igazságban és a'
 szízetetben nevekedyék.

Ihon betü fzerint-is itt vagyon e' leczkében.

Hasonló-képpen. Eph. 5. v. 6. Senki titeket meg ne csallyon he-
 jában való besédeckel: mert ezekért sál az Istennek haragja a hitet-
 lenségnek fiaira. Matt. 24. v. 4. Meg-lássátok hogy valaki titeket
 el ne hitessen, mert sokan fognak el-jóni az én nevemben es sokakat el-
 hitetnek.

O K A I.

1. Mert az ilyenekért sál az Istennek haragja az hitetlenfégnek
 fiaira, Eph. 5. v. 6.

2. Mert, egyébaránt sem hév, sem hideg nem léfen, és az Isten
 ki okádgya, à mint mondgya Isten, Apoc. 3. v. 16. Mivel hogy
 sem hév sem hideg nem vagy, ki okádlak az én sájambul.

3. Mert Isten az ollyat fok jóckal meg-áldgya, Apoc. 3. 5. A'
 kígyózedelmes léfen, fejr ruhában óltóztetem, és el nem tórlóm an-
 nak nevét az életnek könyvébül; hanem vallást tések annak nevéül,
 az én Attyám előtt, és az ó Angyali előtt.

Már ez mire való? Arra, ha sít valaha az hamis tudományak
 sele, fú ma; ha valaha az emberek álnokságok által, és álnokúl
 meg-rögzött csalárdságok által, hitetik az embereket, hitetik ma.
 Mickel hitetik? s' mit felelly az ő hitetésekre, már arra ide fel-
 lyeb meg-tanitottalak.

Még hozok elő kettőt vagy hármat.

Azt mondgyák. Nincsen igaz hivatal serint való Prédikátorok,
 mivel azokat az első Prédikátorokat, à kik a Reformációt (hitnek
 helylye állatását) kezdettek, senki sem rend serint, sem rend kívül
 nem hitta, és így nem igaz hivatal serint valóok vóltanak azok, a'
 többi sem az, mert a' többi ok senteltek.

Felel. Csak sél ez az ellen-vetés, nem igaz az, mert mind rend-
 serint, mind rend kívül vóltak hivatalosak; rend serint vóltak hi-

vatalosfák a Római házban, az az rendeltetve voltak az ö hivatalok-
ban az edgyházi bé-vótt sokásban; de mivel a' Christus rendelé-
fit a' Pápák rendelkezésével, fellyebb becsülötték, a' Pápiaság utá-
latos bálványozásának ellene mondottanak. 2. Rend-kivül-is
vóltanak hivatalosfák, mert az Isten mikor látta az ö Ecclesiájában
a' Tudománynak romlását, rend kívül-is sokott arra való embere-
ket fel-indítani mint Eli idejében Samuelt. Acháb idejében Illyést.
Nem csuda vólt azért, ha Isten látván a' vallásnak olyan nagy rom-
lását, annak óltalmazására őket fel-indította.

*Azt mondgyák. Hát ha igaz vallástok volna, honnan vagyon a'
nagy szeretetlenség, gyűlölség, veszekedes köztetek, nám mi sépen
meg-edgyezünk? Felelet. Az ördögök-is meg-edgyeznek a' mint
édes Idvezítőnk mondgya; de nem következik hogy igaz vallásoc
vólna. 2. Az ördögnek tulajdonfága az, hogy az edgy más szer-
tök közt szerzetten gyűlölséget. 3. Mit tagadunc benne akár kiben-
is az edgy más között való gyűlölség, szeretetlenség rosz, nincs an-
nál nagyobb mértely a' népnek romlására.*

*Ismét ez a' Tudomány mire való? 1. Arra hogy ne légy gyermek
elmével, a' tudománynac akarmi fele által, imide, amoda, ne haj-
togattassál. Miért? A' Tudománynac okait nézd-meg. 2. Ne-
vekedgyél az igasságnac követésében, a' szeretetben.*

Nincs ám ennac a' Magyarnac, semmire olyan nagy süksége,
mint erre, mert edgy más közt ez igazság nélkül való, edgy más
közt a' szeretet nélkül való, csak a' nagy hasonlás van közté. *A'
melly minnek jele? Nem egyébne hanem romlásnac, a' mint édes
Idvezítőnc mondgya, Matt. 12. 25. úgy van a' dolog mint Esaiás
mondgya, Esai, 9. v. 20, 21. mindnyájjan edgy más karjánac hufát
ésic, &c. Esai, 19. v. 2. olvasd-meg.*

*Int azért te ezt ne kövessed, hanem az igasság követésben a' se-
retetben nevedgyél. Miért? Mert egyéb-aránt Isten fia nem
lehet egyéb-aránt az halálban maradni, egyéb-aránt gyilkos lesz.
Nézd-meg, 1 Joh. 3. 10. Akarsz é Isten fia lenni? No hát ezt kö-
vessed.*

*Miképpen vidd ezt végben? Ugy a' mint Isten mondotta, a'
mit*

mit magadnac nem kívánsz mással se cselekedgyed: csak azt gondold-meg ha te veled ugy cselekednénc, mint te akarsz cselekedni felebarátoddal, jó volna-é, &c.

2. Türi szenvedgy minden kardéjért ne törvénykezzel, inkább kárt vally, mint hogy a' te felebarátoddal ószve vesz, nézd-meg mit mond errül szent Pál, 1 Cor. 6. v. 7. olvasd-meg. Ezt cselekedgyed azért, így az Isten külső belső javaival meg-áld,

A M E N !

Az igaz hitért, vallásért való tufakodásról.

III. PREDIKACIO.

Melly Prédikáltatott, 1674. 21. Jun.

T E X T U S.

Judás edgyes levelének, vers. 3.

Szükséges-képpen kellették irnom, &c.

N Incsen a' keresztényénc között olyan gonosz, a' mellybül anynyi rettenetes, siralmas gonosz bármazzéc mint a' vallásbéli külömbség; még-is az Isten igaz itéletibül meg-engedi.

Kettőt mondok.

Az első meg-tetfzik im ezekbül.

1. *Mert* semmibül olyan meg-engestelhetetlen gyűlölfég nem bármazic, mint a' vallásbéli külömbfégbül, a' mint mondgya édes Idvezitőnc, *Matt. 10. v. 22. Lesztek gyűlölségesek, minden népek előtt az én nevemért.* Ezt bizonyityta a' mostani segény Magyaroc nyögő forsa, minémü meg-engestelhetetlen gyűlölfég bármazott e' szegény hazában, a' vallásbéli külömbfégbül, a' dolog somorúan mutattya.

2. *Mert* lemmibül olyan rettenetes halálnac nemei nem származnac, mint ebbül; mint édes Idvezitőnc mondgya, *Matt. 10. v. 21. Az atyafi az atyafiat halálra adgya, és az atya az ő fiát,*

B 2

es 166

és támadnak a' fiak az ő Attyokra és azt meg-ollik. Melly kegyetlenül ölének-meg fokakat ezért, némellynec fejét vött ec, némellyet meg-köveztec, némellyet fűréssel fűrébeltének-el, *Hebr. 11. v. 37.* A' mint ezt-is ez árva hazában a' dolog kefervesen jelenti, mennyi fok ezeren mulának-ki keferves halál által e' világból, kit meg-nyuzánac, kit a' hideg vôn-meg, kit a' lovac tapodának-el, kit az halac, vadac, madarac evének eméttének-meg.

3. *Mert* semmiből az Isten nevének annyi irtoztató, hajat borzasztó káromoltatása nem fármazic, mint abból, *Psal. 74.* Mennyi káromkodásokat hallottál ebben a' nyögő jajos időben, mind a' magad feleitül s' mind másoktól.

4. *Mert* ebből származic az Isten Anyaszentegyházának keferves üldöztetése, mint most-is.

Még-is az Isten meg-engedi. *Miért?*

1. *Azért* hogy a' kik áthatatósac meg-ismértessenec, *1 Cor. 11. 19.* Szükség lenni az hasonlóságnac köztetec, hogy a' kik áthatatósac meg-ismértessenec.

2. *Azért*, mert meg kell lenni, az embereknek, nagyobb részére nézve, a' hittől való el-szakadásnak, *2 Theff. 2. v. 3.* Nem jö-el az embernek fia addig míg nem meg-lésen a' hittől való el-szakadás.

3. *Azért* hogy ez az hivec gyakorlására való, hogy a' fok vallásbéli különbség között tufakodnának az hitért, mint a' Judás Apostol mondgya, *in Text.*

S U M M A.

Judás Apostol e' leczkében, s' ez egész részben, az igaz hitért, vallásért való tufakodásra inti a' keresztyéneket.

I I. Részai vadnak.

I. Az ő irásának oka: *Szükséges-képpen kellett írnom.*

II. Miről, *hogy intenek titeket hogy tufakodátok az hitért, &c.*

Világosítása ez leczkének.

1. *Miért mondgya azt szükségessnek?* Meg-felel a' negyedik versben: mert bé-jötenec alattomban valami emberc, kik még régen bé-irattattac az kárhozatra, kik istentelenec, &c. Erti az hamis vallás-

vallásra tanítókat: minéműlec a' Pápistác, Socinianusoc és ezekhez hasonlóc: azért fűkfezes mert azoc meg-indúltac.

2. *Az hiten mit ért?* Az hit, sok tekintetec alatt neveztetec a' szent Irásban, de a' magyarázat azoknac elő hordását nem kívánnyá; hanem az hit avagy igaz, avagy hamis, itt az hamis hitrül nincsen szó, hanem az igazrül: mert azt mondgya edfer adattatott a' Szenteknec, a' Szenteknec hitec penig igaz. Az az igaz hit.

Avagy az a' mellyet hiszűnc; avagy az a' mellyel hiszűnc: avagy affellől való vallás.

A' mellyet hiszűnc a' Bibliában vagon az.

A' mellyel hiszűnc bennűnc vagon az.

Affellől való vallás a' mi fűnkban.

Az hitrül mellyet hiszűnc fől szent Pál, *Gal. 1. 23.* *Mostan hirdeti az hitet mellyet régen pusztir vala.*

Az hitrül mellyel hiszűnc, *Marc. 16. v. 16.* *A' ki hiszen idvezül, &c.*

Az hitrül való vallás-tételrül, *Rom. 1. v. 8.* Itt mind ez hármat ertsed, mind az hitet mellyet his: mind az hitet mellyel hisz: mind arrúl való vallás-tételt.

3. *Hogy hogy kell az hitért tusakodni?* Fel. Nem ugy mint a' Pápistác, a' kik tűzzel, vassal, mindenecket az ő hitekre vallásokra (vagy igazabban babonasságokra) hajtanc, mert a' nem szabad. Azert elsoben: mert senkit a' Christus nem kénberített arra, hanem szabad akarattýra hadta kinec kinec, *Marc. 16. 16.* *A' ki hiszen idvezül a' ki nem el-kárbozik.* 2. Mert edes Idvezitűnc Tanítványit meg-feddette az olyan bosú-állásra való igyekezetert; tűzet akarnc vala amaz engedetlen tanítványokra kérni, de a' Christus meg-feddi őket, *Luc. 9. v. 54.* Szent Pál azt mondgya: az eretneknek legyen büntetése az intés után el-távoztassac, *Tit. 3. v. 10.* Kénberiteni kell ugyan de nem fegyverrel; hanem az Euangéliom prédikállása által való hivogatással, *Luc. 14. v. 23.*

4. *Hogy kell hát tusakodni az hitért?* Fel. 1. Ugy hogy az hitetűnc bebesedet ne hidgye, mint edes Idvezitűnc mondgya, *Matt. 24. v. 4, 5.* Meg-lásfátok hogy valaki titeket el ne hiteslen: mert

fokan fognak el-jöni az én nevemben, &c. és fokakat el-hitetnek .
Szent Pál *Ephes. 5. v. 6.* *Senki titeket meg ne csallyon hijában való*
befésédekkel.

2. *Ugy hogy nagy Borgalmatosságal tanullya az ő hitit, hogy*
tudgyon meg-felelni annak, a' ki az ő hiti ellen föl, 1 Pet. 3. v. 15.
Legyetek mindenkoron készek meg-felelni, nagy alázatossággal, és be-
csülettel azoknak a' kik bámot akarnak venni, a' ti bennetek való re-
ménfégrül.

3. *Ugy hogy azt a' hitet jó életével-is meg-bizonyítsa.* Így ma-
gyaráza Judás (nem amaz Judás Iskariotes) hanem más, van a'
Szent Írásban négy Judás-is, *vers. 20.* Szerelmesim a' ti bentséges
hitetekben, fel-építettvén, edgy-mást berezétek, irgalmassak kö-
nyörülők legyetek.

4. *Ugy hogy ha Istennek úgy tetűk, minden nyomorúságot,*
még a' keserves halált-is, fel-válallya: Attyát, Annyát, feleségét,
gyermekét, minden jószágát el-hadgya, életét le-tedgye, Mat. 19.
v. 29. Külső képpen-is óltalmazza vallását, mint a' Királyok dol-
gai mutatták; *Exod. 32. v. 32.*

T U D O M A N Y.

Mindenkor ugyan, de kiváltképpen mikor sok felé buz-
zák a' vallást, sok vesedelem vagyon a' vallásért,
Sükség a' keresztyén embernek az ő hitiért tufakodni.
A' Textusban van. Szükséges-képpen, &c.
Hasonló-képpen *2 Pet. 3. v. 17.* a' melly ezzel
a' levéllel edgyéz. Azt mondgya: *Ti azért Be-*
relmesim kik ezeket elein értitek, meg-óltalmazá-
tok magatokat, hogy azoknak a' gonoszoknak té-
velygésektül el-vonattatván, a' ti saját erőffégték
mellől el ne távozatok. Ismét szent Pál azt mond-
gya Timotheusnak: *Az hit által való nemes har-*
ozot harcold-meg, 1 Ti m. 6. v. 12.

Okai

Okai a' Tudománynak.

- Miért kell így lenni?* 1. *Azért* hogy az Ur Isten bementeltesse a' az által, *1 Pet. 3. v. 15.*
2. *Azért* hogy azok a' kik az igaz hitet szidalmazták meg-szé-
nüllyenek, *1 Pet. 3. v. 16.*
3. *Azért*, mert úgy bődögittatik-meg, az örök életet örökfe-
sérint bírja, *Matt. 19. v. 29.*

H A S Z N A I.

Feddi azokat, a' kik nem tufakodnak az hitért. *Kicsodák* azok?
Elegen vadnak ebben a' bődögitalan időben olyanok.

Ollyanok, a' kik minden hitetô bebesédeknek hisznek, Pápisták-
ká lésnek.

Ollyanok, a' kik semmi ellen-vetéfre meg-felelni nem tudnac,
halgattac unnel, ammal, a' prédikációt; de nem tanulják-meg,
ma van am az az idő, mellyet mondot vólt bent Pal, *2 Tim. 4. v. 3.*
lészen olly idő mellyben az igaz tudománt el nem fenvedhetic, ha-
nem az ő tulajdon kívánságoc serint, ő magoknac gyűjtenec tani-
tókac, mivel hogy az ő fülöc visketnec, és az igazságtúl az ő fülöket
el-fordittyák, fordúlnac penig hijában való bebesédeknek halgatá-
sára. Sokaknac nem Isten bebeséde kell, hanem hang.

Ollyanok, kik az ő életeckel hiteket nem bizonyittyác. El-fo-
gyott a' Szent; el-togytanac az hivek az emberec gyülekezete köz-
zül, &c. ki ki hálóval vadásssa az ő attyafiát, a' ki leg-jobb ollyan
mint a' tövis, a' ki leg igazab ollyan mint a' tövis bokor, *Mich. 7.*
Arúlok az emberek, kevélyek, dicskedök, patvarkodök, nyomor-
gatök, &c. *2 Tim. 3.*

Ollyanok, a' kik a' kevés nyomorúságot nem fenvedhetik-el,
ihon bizony ez a' Nemzet kevés nyomorúságért majd el-hadgya hi-
tit, mind Papja, Barátja. Nem illyen vólt am Illyés, mennyt fen-
vedett ő &c. Az három Iffiak késéc vóltak az égő tüzes kemenczé-
ben vettetni: Daniel az Oroblánok vermében. De mi csak edgy-
mas ellen patvarkodunk; Nem így kellene e' vérrel tellyes földön
az hitért tufakodni.

I N T E S.

Int, Ha vólt valaha az hitért tufakodni sűkfezes, bizony sűkfezes ma. Mert nem csak mások jőttenek-bé alattomban; hanem a te véred, tagod, Atyád, Anyád, Bátyád, &c. jó akaród, azok erőtlenitic hitedet. No hát tufakodgyál az hitért.

Miképpen? 1. *Minden* hitetõ befédeknek ne hidgy. 2. *Allen-*vetésekre való feleletekre készűly. 3. *Eletedel-*is hitedet bizonyítsad. Ne légy áruló, ne légy kevély, mikor az Isten fejed kopasítására hí, ne gögösködjél, &c. 4. *A' te hitedért* a' nyomorúságot szenved-el, testedbéli, jószágozbéli, életedbéli kárt, azt mondgyad a' fent Pállal: Nem csak meg-kötöztetni, hanem halált-is késő vagyoc szenvedni a' Christufért, *Act. 21. v. 13.*

Mi inditson? 1. *Mert* egyébaránt az Isten neve nem senteltetic; hanem káromoltatic te benned.

2. *Mert* egyébaránt nem azok fégyenűlnek-meg, hanem te.

3. *Mert* egyébaránt, mind testi mind lelki életedet el-vested.

4. *Mert* ha e' nemes harczt meg-harczolod, az igazságnak koronájával meg-koronáztatol, *2 Tim. 4. v. 7. AMEN.*

Az igaz hitért való tufakodásról

IV. PREDIKACIO.

Melly prédikáltatott, Anno 1674.

T E X T U S.

Jud. v. 3. *Szükségesképpen, &c.*

HOgy Judást emlegetek, gondolhatna valaki, hogy talám am az áruló Judás; és így annac, sem írása sem cselekedete, nem követésre való; hanem el-távoztatásra. De mondotam vala, Judás a' szent Írásban négy-is van.

1. *Az edgyik* amaz versengésnek és vízá vonásnak szerzésének fia, *Judás Galileus*, ki fok népet hitetett vala maga után, *Act. 5. 37.*

2. *A'*

2. *A' másik Judás az, a' melyet vezetőc nevéül Barsabásnak hitták, a' melyet küldöttec vala az Apostoloc Antiochiában Pálal, és Barnabással, Act. 15. v. 22.*

3. *Az harmadik az az Aruló Judás, a' melyet Iskariotesnek hitták, melyről Job. 14. v. 22.*

4. *A' negyedik vólt ez a' Judás Lebbeus, melly vezetőc nevéül Thaddeusnak hivattatik vala, Matt. 10. v. 3. Ez a' Judás írta ezt a' levelet, és ezt a' leczkét.*

Summáját, Részeit, Magyarázattját meg-mondottuk oda fellyeb, pag. 12, 13.

A' Tudomány e' vólt: Tufakodni kell az hitért.

Itt ilyen dolgokra feleltünk-meg.

- (1) *Tufakodnám az hitért, de nem tudom melyik az igaz vallás, igaz hit?*
- (2) *Hány az igaz vallás?*
- (3) *Ez a' miénk-é az?*
- (4) *Ha a' vólna talám nem tornének annyira reánk?*
- (5) *Ha a' vólna talám nem hagyott vólna az Isten emnyire magunknak?*
- (6) *Ha a' vólna talám nem vólnánk csak ilyen kevesen?*
- (7) *Ha a' vólna talám nem vólna emnyi veszedelemmel?*

Az elsőre a' felelet: A' mi vallásunk az igaz vallás, a' mint az első prédikációban meg-mutogattam, lásd pag. 3.

Az harmadikra, a' negyedikre, az hatodikra, és az hetedikre az első prédikációban nézd a' feleletet.

A' másodikra és az ötödikre így felelly.

Hány az igaz vallás? 1. E' világon a' vallásra nézve, két rendbéliek az emberek, mint az életre nézve, Psal. 1. vagy jók, vagy gonosoc. Vallásokra nézve-is, vagy Pogányok, vagy Keresztények.

A' Keresztények között hány az igaz vallás? Felel. Nincs több, az egész világon edgy igaz vallásnál. Mellyet Judás e' leczkében bizonyít. Azt mondgya: Edgyfer adattatott. Mit tében az? (1) meg-változhatatlanul adattott, épen, egészen, Psal. 62. vers. penult. (2) edgyfer, az az nyilván, Heb. 9. v. 27.

2. *Edgy a' hitnec fundámentoma, 1 Cor. 3. v. 10, 11.* más fundámentomot fenki nem vethet, a' kívül melly edgyízer vettetett.
3. *Edgy a' hitnec czéllya, edgy az Isten, edgy a' hit-is, Eph. 4. 4.*
4. *Edgy az út az idveslegre, Matt. 7. v. 11.*
5. *Edgy az akol, és edgy a' Pástor-is, Jan. 10, v. 16.*

Azért edgy az igaz vallás, ez a' miénk.

Ha a' volna talám, nem hagyott volna az Isten ennyire magunknak Felelet. Isten ideig az igaz vallású népet, embert-is meg-szomorította; de nem hadgya örökké a' somorúságban, hanem igyénec igasságát nap fényre hozza.

Igaz vallása vala Illyéfnec, de Isten abban meg-somoritá: mert el-kelle futni, s' halálát kívánnya vala, de Isten ísmet meg-vigasztalás, 1 Reg. 19.

Igaz vallásoc vala az három Iffiaknac, de Isten abban, meg-somoritá: mert az égő kemenczében vetni meg-engedé; de nem hagyá abban, hanem meg-vigasztalá, Dan. 3. Ide való a' Danielnec példája. A' Micheáfnac. A' napban fel-öltözött aszsonynac el-kelle futni a' pústában, Apoc. 12. v. 1, 2, &c.

A' Christufnac a' mi áldott Mesterünknek sok sorongatási voltanac az igaz vallásért; de osten az ő mennyei Attya minden méltóságoknál, fellyeb való méltóságra fel-emelé, Phil. 2.

Ebben-is azért meg ne útközzél.

Missoda az edgy igaz vallás? Felelet. A' mi Attyánk; Credo; és a' Tíz-Parancsolat magyarázattából, értheted: mellyet az után elődben adok. Eddig az Ur Isten ezeket áldgya-meg, és kinéc, kinéc hívében elmejében írja-bé, AMEN!

A' Mi Attyánkról.

I. P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Matt. 6. v. 9, 10, 11, 12, 13.

Ti azért így imádkozzatok: *Mi Attyánk, &c.*

A Jó Isten kegyelméből megfeleltünc, azokra az hitetésekre, mellyekkel a' Pápistác szoktác a' izegény kösséget ámitani; hamis vallással vádolni; megmutogattam hogy az övék hibás vallás, a' miénc igaz: már hogy tudgyad a' te vallásodat, bár csak fundámentom szerint, arra akarlac meg-tanítani. Elkezdem elsőben a' *Mi Attyánkon*; az után a' *Credora* (a' mint hívják) az után a' *Tíz-Parancsolatra*; a' mellyekből az egész szent Irás Summáját meg-tanúlhatod, igaz vallásod fundámentomát meg-értheted.

S U M M A.

Summa szerint arra tanit édes Idvezítőnk, miképpen kell tenéked, a' te Istened dicsőségére; a' te lelkedre; a' te testedre néző dolgokat könyörgésedben Istenedtől kérned.

Ennek az Imádságnak

III. Részei vadnak.

I. Az elől járó beszéd: *Mi Attyánk.*

II. A' kérésec, mellyec hat rendbélic; *hármá te veád néz; hármá Istenre.*

III. A' bé-rekeztő ige: *Tied az Ország, &c. Amen.*

Czikkely szerint nem magyarázom, hanem kérések által.

1. Miért parancsollya a' Christus, hogy elsőben is az Istent így szólítsad-meg, *Mi Attyánk?* Felel. Hogy te benned az Isten fiához, leányához illendő tiszteletet felelmet szerezz, a' mint szent Péter szól: 1 Pet. 1. v. 17. *ha Attyának nevezitek azt, a' ki semely*

válogatás nélkül mindent meg-ítil, &c. felelemmel járjatok a' ti életeteknek rendiben.

2. Hogy szeressen Istenben való bizodalmat: mert a' nélkül a' könyörgés hiányában való, Jac. 1. v. 6, 7, 8. A' ki mit kér kérje hittel, se mit nem kételkedvén, &c.

Miben áll az az Istenben való bizodalom? (1) Hogy te bened bizodalmat szerzvé, el-hidged a' Christusért, az Isten te néked Atyáddá lött, a' mint mondgya sent Pál: Eph. 1. v. 5, 6. (2) Hogy el-hidgyed valamit az Istentül igaz hit által kérés, azt te néked meg-adgya, a' mint mondgya édes Idvezitőnc, Matt. 7. 11. Ha ti gonoszok lévén a' ti fiaitoknak tudtok jó ajándékokat adni, mennyivel inkább a' ti mennyei Atyátok, ad jókat azoknak a' kik óult kérnek.

3. Hát azt miért parancsollya, hogy ugy mondgyad Mi Attyánk; nem ugy hogy én Attyám? Felel. (1) Azért hogy meg-tanítson téged arra, hogy Istened eleiben, felebaratod szeretetivel menny, Matt. 5. v. 23. ha a' te ajándékokat &c. (2) Azért hogy meg-tanítson, hogy nem csak magadert kell köszönni, hanem minden válaítottakért, 1 Tim. 2. v. 1. Inltek tiéket, &c.

4. Hát ugy nem szabad könyörögni én Attyám? Fel. Magad sükkéfében mondhatod én Attyám, Izerelmes Attyám, mert édes Idvezitőnk-is így imatkozott, Matt. 26. v. 20.

Ki vagy a' mennyégben.

5. Miért teszi azt hozzá ki vagy a' mennyégben? (1) Hogy az Isten felől ugy ne gondolkozzunk, mint földi dolog felől, hanem mint felséges; méltóságos; dicsőféges; mennyei Isten felől, mint Dávid mondgya; Psal. 8. v. 2. (2) Hogy mind testi, mind lelki dolgokat az Istentül kérjünk, és el-hidgyuc hogy legyen arra való ereje, és hatalma, hogy azt nekünk meg-adhassa, a' mint Josaphat mondgya, 2 Chro. 20. v. 6. (3) Hogy alázatosféggal az Istennek könyörögjünk, Eccl. 5. v. 2, 3. (4) Hogy mikor könyörögjünk a' földi dolgoktól meg-fogjuc elméinket, hanem egyedül a' mennyeiekre nézzünk.

6. Hogy mondatik Isten lenni, a' mennyégben, hissem mindenütt van?

van? Fel. Nem úgy mint ha oda rekeſtetnec: mert az Iſten ſc-
hová bé nem rekeſtethetik, ſohonnan ki ſem rekeſtethetic, ha-
nem mondatik mennyégben lenni. 1. Mert az ö felleges, dicsőf-
leges méltóſága, hatalma onntét tétſik-ki, mint Dávid mondgya:
Pſal. 103. v. 19. ott jelenti ki az ö dicsőſégének telleyſégét.

*Már következnek a' hat kéreſek, mellyeknek hármánézi az Iſtent,
az hól olyan van Te; Te; hármán az embereket, az hól olyan van*
Mi: Mi: Az első így van: Szentelteſſék-meg a' te neved.

7. Az Iſten neven mi értetik? F. 1. Az Iſten maga, mivel hogy
szent, mi töllünk-is kívántatik hogy ſentelteſſéc. 2. Ertetnék az
Iſtennec tulajdonſági, igazſága; ſentsége; irgalmaſſága; &c.
3. Ertetnec az Iſtennec munkái, és valamivel az Iſten magát if-
mérteti.

Mképpen ſenteltetik az Iſten neve? Felel. (1) Nem úgy mint
hadta Iſten ſenteltetni a' ſombatot, Exod. 20. (2) Nem úgy mint
a' Papokat, a' Sátort, ahoz való edénye et Iſten az O Teltamen-
tomban meg-ſentelte: mert azok magokban nem vóltanak ſentec,
de az Iſten magában ſent; azért meg-ſentelni nem egyéb, hanem
ſentnek ſimérni; vallani; és úgy mint ſentet dicsírni, mint a' Se-
raphim Angyaloc felől mondgya *Eſaiás*, cap. 6. v. 3.

*Mit kéreſt te az Iſtentül mikor ezt mondod: Szentelteſſék a' te ne-
ved?* Felelet. (1) Azt hogy az Iſten tégedet az ö igazán való if-
mértire tanítson-meg mint ſent Pál mondgya: *Eph. 1. v. 17.* (2)
azt hogy az Iſten lelke által igazgaſſon tégedet, hogy minden indu-
latodat rendelheſſed az Iſten törvénye ſerint mint Dávid ſól, *Pſal.*
31. v. 4. Pſal. 43. v. 3.

Jöjjon-el a' te Országod:

Az Iſten orſágán mi értetik? Felel. Az Iſten orſágán sokak
értetnec a' ſent Irásban, de azokat elő nem ſámialom; hanem
itt értetik az Iſtennec Anyaſentegyháza. Mondatik pedig haſonla-
toſſág ſerint Orſágnac: mert ennec kirallya a' Chriſtus, alatta
valói az hivek; ellenſégi az ördög, és mind azok valakik az Iſten
Anyaſentegyházát üldözik.

Mint hívattatik az az Ország? Fel. Itt ez életben mondatik
kegye-

Kegyelem országának, a' következendőben dicsőfflegne országának.
Miért teszi ezt oda te országod? Felel. Azért hogy a' setétségnek országátul, mellynek Fejedelme az ördög, meg-külömböztelje, Col. 1. v. 13.

Mit kérsz az Istenül mikor ezt mondod? Felelet. (1) Hogy az Isten Szent Lelke által, igéje által, birjon, igazgasson, hogy naponként az Istennek engedhes; azt kéred hogy az Isten az ő Anyaszentedgyházát, tartsa-meg; ne hadgya el-fogyini, hanem öregbitse. (2) Hogy az Isten az ördögöt az ördögne cselekedetit, az Isten Anyaszentedgyházának üldözőit rontsa-meg. (3) Hogy az Isten az ő szentinek bámát töltse-bé, hozza-el azt az öröké meg-maradandó Örök országot. A' mint kent János mondgya vala, azt mondgyác vala: *Jövel Uram Jesus hamar!*

Legyen-meg a' te akaratod:

Mitsoda az Isten akarattya? Hány-féle az Isten akarattya? Azokat nem bámálalom, hanem itt csak ezt kéred. (1) Ur Isten adgyad hogy az én magam akarattját, melly természet szerint nem jó, romlott, hátra hadgyam, a' te akaratodnac, melly csak egyedül jó engedhessec, minden zugolódás-nélkül, Psal. 119. (2) Ezt kéred. Ur Isten, segély-meg engemet, hogy a' nekem parancsoltatott dologban, hiven és forgalmatoslan el-járhassac. (3) Azt kéred. Az Isten lelke által ruházzon-fel, hogy mind bődög, mind bődög-talan állapotomban, szent akarattján az Istennek meg-nyughassam, ezt mondván: *Ó a' Jehova, a' mi job az ő semei előtt azt cselekedgye, Amen!*

II. PREDIKACIO.

T E X T U S.

Matt. 6. v. 11, 12, 13. *Mi kenyérünket, &c.*

Meg-mondottam: *Summa szerint édes Idvezitőnk, arról tanít m'gedet, miképpen kell tonéked, a' te Istened dicsőffégére, lelked ide!*

ked idveffégére, tested búkségére néző dolgokat kérsz, Istenedtől való könyörgésedben.

III. Rései vadnak.

I. Az elől járó beszéd.

II. Hat kérések.

III. Ez Imádságnak bé-rekeztése.

Az elől járó beszédről, és a' kéréseknek harmáról, mellyec nék az Istent tanítottunc; már hármá a' kéréseknek mellyec nék tegedet, van hátra, és a' bé-reketés.

Az első kérés ez: *Mi kenyerünket, &c.*

Csak kenyeret kérsz-é akkor mikor így könyörögsz? Fel. Nem, hanem mivel a' kenyérnek nevezetén itt minden értetic, valami az embernek életének külső-képpen való tápláltatására tartozic; minémü minden-féle hasznos eledelnek neme; minémü az egészséges test; illendő ruházatunc; alkalmas állásunc; Feleségünc gyermekeünc; szolgánc szolgálónc; külső bekefégünc és minden dolgainc végben vitelére alkalmas időnc.

Mikor azt mondod: Mi kenyerünket, így könyörögsz: Ur Isten foglaltad-ki énnekem, ételemet, italomat, adgy egészséget; adgy illendő ruházatot; adgy alkalmas állást, adgy jó ház népet, vagy azt tart-s-meg, adgy békeséget, adgy dolgaim végben vivésére erőt, adgy alkalmas időt, ad-meg az én fok fáradságom jutalmát; táplálly engemet hozám illendő eledellel, mint az Agur mondgya vala: *Prov. 30. v. 8.*

Mi végre kell ezeket kérned Istentől? Felel. Nem magadra néző csak, hanem Istenre; (1) Hogy az Istent meg-ismérjed, minden jóknac kút fejenek lenni, hogy Isten ád, mindeneknek a' mit ád, *Psal. 145. v. 15.* (2) Hogy meg-ismérjed Isten nélkül, még az áldás-is nem áldás, a' borsorgalmatosság gondviselés, dolgozás hujában való, *Psal. 127.* (3) Hogy meg-mutassad, hogy minden bizodalmasadat Istenben helyhezted, mint Dávid: *Psal. 45. v. 23.*

Miért mondod azt a' kenyeret miénknek, nem csak így mondod, a' kenyeret ad-meg; hanem így Mi kenyerünket? Fel. Miénknek

mondod, nem azért mintha tulajdonképpen miénk volna; mert az Istené minden, *Psal. 24. v. 1.* hanem azért, 1. Mert az Istennek kegyelmességéből a' mi hasznunkra rendeltetett, *Psal. 145. 15. 2.* Mert fáradságos munkánc által kell keresnünk, *Gen. 3. v. 19. 3.* Hogy meg-mutassad hogy nem csak magadnak kívánis jót, hanem a' te felebarátodnak-is, másoknak-is akarsz abból részesedni a' mit Isten ád, *1 Tim. 5. v. 8.*

Miért kérsz csak kenyeret? Fel. 1. Mert azon minden értetic valami a' te táplálásodra szükség. 2. Hogy egyébre való méltatlanságodat meg-vallyad, hogy csak a' kenyér-is jó néked, ha az Istennek jónak látszik hogy a' te táplálásodra egyebet ne adgyon.

Mit térsen az mindennapi? Szent Lukács *cap. 11. v. 3.* Naponként valónak mondgya.

Miért kéred azt mára, nem holnapra, vagy az utánra? 1. Hogy csak ebből-is esünkben vévén nyavalyáságunkat, minden nap az Isten kegyelmességéhez folyamodgyunc. 2. Azért, mert nem tudgyuk ha élünké holnap, vagy nem, azért csak mára kell kérni. 3. Hogy a' hosszú időre való hitván börtönözést el-távoztassuk, nem lévén rend-kivül avagy feletté börtönözést az hólnapi napról, *Matt. 6. v. 34.*

Hát a' kinek elég kenyere van, tele tárháza, pinczéje, kellé annak a' mindennapi kenyeret kérni? Fel. Igen-is kell: mert Isten áldása nélkül minden hasontalan, annál több legyen-is, *Hag. 1. v. 6.*

Másik kérdés: Bocsásd-meg a' mi bűneinket.

Mitsoda a' bünt meg-bocsátani? Fel. 1. Nem egyéb; hanem a' Jesus Christus érdemével, az Isten irgalmasságával el-fedezni, el-törteni mint *Psal. 51. v. 1.* 2. Nem egyéb hanem arról meg nem emlekezni, *Psal. 25. v. 7.* 3. Nem egyéb hanem azokat az embernek nem tulajdonítani, *Psal. 32. v. 2.*

Szükségé annak, a' kinek Isten bűnét meg-bocsátotta, még-is bünt bocsánattját kérni? F. Ha a' bűn bocsánat után nem vétkezik nem szükség, mert a' mennyégben lévők, bűnök bocsánattját nem kérik: de néked szükség; mert bűnöd bocsánattya után-is vetkezel; a' mint

a' mint Salamon mondgya: *Még az igaz-is el-esik bűsfer*, Pro. 24.
Mit tében az; miképpen mi-is meg-bocsátunk? Fel. Nem ugy kell ezt érteni mint ha az embernek meg-bocsátása, szerző, vagy érdemlő oka volna, az Isten meg-bocsátásának; mert Isten magáért bocsátta meg a' mi bűneinket s' a' Christufert: hanem ennek ez értelmé. Nem kételkedünk mi a' mi bűneinknek bocsánattya felől, mert mi annak gyümölcsét a' mi szívünkben érezzük, midőn kések vagyunk, a' mi felebarátunknac ellenünk való esetit meg-engedni. Igy könyörögsz akkor; oh Ur Isten a' te igaz igireted szerint bocsásd-meg a' mi bűneinket tökéletesen és telly-szegeesen, mint olyan tökéletes Isten, hogy ha mi kik tökéletesek nem vagyunk, a' te parancsolatod szerint meg-bocsátunk azoknac kik mi ellenünk vétkeztenek, *Luc. 6. v. 37.*

Ne vigy minket a' kifizetben.

Mit kérsz itt? Felel. Bűnöd bocsánattya után azt kéred, hogy az Isten ne hadgyon-el, hanem légyen veled, a' te ellenfeged ellen védelmezzen; ne engedgye hogy a' bűn, az ördög, e' világ, a' testnek gonosz indulati, te rajtad erőt vegyenek ne engedgye, hogy a' meny-országból ki-zárjanak, és a' Pokolban rekeszenek.

Mi szükség ezt kérsz? Felel. Szükség, mert olyan erőtelen vagy, hogy csak egy szempillantásig-is magadtúl meg nem állhatsz, *1 Cor. 10. v. 12.* 2. Mert bűntelen tégedet a' te ellenfeged ostromol, *1 Pet. 5. v. 8.*

Mi végre kell ezt kérsz? Felel. E' végre hogy e' fok ellenfegek között, az Isten törvénye parancsolattya szerint élhes, az Istent dicsérhesed és jövendőben az örök életet el-vehessed; légy kézszen akkorra a' mikor a' Christus el-jö, a' mint sent Pál mondgya, *1 Theff. 5. v. 13.*

A' bé-rekesztés. Tiéd az Ország.

Itt csak ezt mondod: Te énnékem Isten, én Királyom vagy, el-hísem a' miket kérek meg-akarod énnékem adni.

Tiéd az hatalom:

Az az: Te mindenható Isten vagy, a' mellyeket kérek mind azokat meg-adhatod.

D

Tiéd

Tied a' dicsőség.

Azaz: Mind azokat Isten a' te dicsőflegedre cselekedgyed, és mind ezekért te néked tulajdonitok dicsőfleged.

Te néked azért tsted az, hogy mindenekért az Istennek adgy dicsőfleged és ezt mondgyad a' szent Pállal: *Tied Uram az Ország az hatalom, a' dicsőség, az öröcké valóság és méltóság,*

A M E N !

A' C R E D O R U L.

I. P R E D I K A C I O.

Melly *Prédikáltatott*, 1673. 8. *April.*

T E X T U S.

Act. 24. v. 14. *Hisek mind azoknak, mellyek a' törvényben, és az írásokban meg*

S U M M A R I A

Itt a' szent Pál, az hitnek rövid *Summáját* mondotta meg.

II. *Részei* vadnak.

I. *Hiti.* II. *Hitnek czéllya.*

Mitsodák legyenek azok, a' mellyeket az embernek hinni kell, *Summa* szerint le van téve az Apostoli *Credóban*, azért azt magyarázom. Minden kérdésre való fejelet, edgy, edgy, Tudomány léfzen.

I. *Miért neveztetik Apostoli Credónak?* Fejelet. Apostolinak neveztetik azért: mert az O, és Uj, Testámentomban le-iratott Apostolok tudományának rövid *Summája*, mint.

Symbolumnak-is hívattatik. *Miért?* Fejelet. Azért, mert a' szent Írásból, egyűnne-is, másunna-is, össze fedegettetett. Nincsen ez edgyűtt ugy le-irva a' szent írásban, mint a' *Mi Attyánk.*

Symbolum azért nem egyebet téfzen, hanem; fok részeknek egyben szedegettetése.

Hát Credonak miért hívják? Felelet. A' ki Deakúl nem tud, csak ezt sem tudgya, Credoazért Deák fő, annyit téssen: *Híszek.* Hívják azért Credonac mer a' Deák nyelvyben, első fő e' vallás-tételben, Credo az az: *Híszek.* Magyarúl hívják hitnek ágazatinak.

(2) *Hány réfsei vadnak a' Credonak?* Felelet. Elsöben, kettö: Edgyik az Istenrül, másik az hivekrül.

A' melly van az Istenrül, annak három réfsei vadnak, (1) Az Attya Istenrül. (2) A' Fiú Istenrül. (3) A' Sz. Lélec Istenrül.

A' mi az hiveket nezi, az bé-foglaltatic, az Anyasentedgyházak nevezetiben.

Az hol négy dolgok vadnak.

1. *A' senteknek edgyesége.*
2. *A' bünnek bocsánattya.*
3. *A' testnek fel-támadása.*
4. *Az örök élet.*

Elsöben azt mondgya: *Híszek.*

(3) *Mitsoda hitet értesz te itt?* Felelet. Az hitnek nevezeti fokképpen vétetik. *Néhánykor* az igéretnek meg-teljesítéscért és így mondatik valaki hitit meg-tartani, mikor az ő igéretit bé-teljesíti, mint mondgya *sent Pál* Isten felöl. *Hív az Ur, ki meg-erősít titeket és meg-öriz minden gonosztul,* 2 Thef. 3. v. 3. *Hív, az az: meg-tartya igéretit, nem csal-meg titeket,* 1 Cor. 10. v. 14.

Néhánykor vétetik a' csuda tételnek ajándékáért, mint *sent Pál* mondgya: *Ha olyan hitem volna-is hogy az hegyeket el-vihessem helyekrül, ha szeretet bennem nincsen semmi,* 1 Cor. 13. v. 2.

Néhánykor, a' kegyességnek egész tudományáért vétetic, mint *sent Pál* mondgya *Titusnak* hogy fedgye őket minden kémélés nélkül, hogy az hitben éppek legyenec, *Tit. 1. v. 13.* az az: az igaz vallásban.

Néha s' leg közeleb jedzi az igaz tővezitö hitet, mellyel hisüinc. *Mellyrül* mondgya *sent Pál:* *Hit által igazulunk-meg,* Gal. 2. 12. *Lehetetlen hit nélkül* hogy valaki Isten előtt igaz vagy kedves legyen, *Heb. 11. v. 6.* itt ezt a' hitet kell érteni.

(4) *Miért mondod hogy hiszek, nem úgy hogy hiszünk?* 1. Mert ki ki az ő maga hitirül tehet bizonyfágot nem a' másérül, mint Habakuk Prophéta mondgya; *Hab. 2. v. 4. Az igaz ember az ő hitivel él.* 2. Mert nem elég köszönségeffen hinni, hanem kinec kinec magára való sabáffal kell hinni, *Jac. 2 v. 18. Mutasd-meg a' te hited, a' te jó cselekedetedből,* mert egyébaránt e' csak olyan volna, mint a' melly beteg ifinéri, az ő meg-gyógyulására való orvosságot, de azonban azoekal nem él.

(5) *Mit téssen az Istenben hinni?* Felel. Három-képpen fo^hhatunc az Istenben való hitirül.

1. *Hinni az Istent.*
2. *Hinni az Istennek.*
3. *Hinni az Istenben.*

Mit téssen hinni az Istent? Felelet. Nem egyebet, hanem elhinni azt hogy bizonyal vagyon Isten: ilyen az hitelenekben-is van, mert ök-is hisic Istent, hisnec Istenec, főt az ördögökben-is, *Jac. 2. v. 19.*

Mit téssen hinni az Istennek? Felelet. Nem egyebet, hanem minden kétség nélkül, hitelt adni azoknac, valamellyeket Isten, az ő igéjében ki-jelentett.

Mit téssen hinni az Istenben? Felelet. Nem egyebet, hanem embernecc minden ő remenséget az Istenec igaz igireti berint ő benne helyheztetni, tellyességgel az ő hitit Istenben meg-nyugotni, mint Dávid mondgya: *Psal. 62. v. 6. De te az Istenben nyugodjál-meg oh én telkem.*

(6) *Hány Istenben kell hinni?* Azt mondgya: Edgy Istenben, mert az Isten edgy, *Deut. 6. v. 4. Halljad Izrael a' te Urad Istened edgyetlen edgy Isten,* 1 *Cor. 8. 4. Tudgyuk hogy nincsen más Isten hanem csak edgy.*

(7) *Miért nevez hát Attyát, Fiat, és Szent Lelket?* Fel. Mert az Isten az ő igéjében úgy jelentette-meg, hogy ez, edgy mástól meg-külömböztetett semélyec legyenec; az igaz, öröcké való, edgy Isten. Edgy az Isten állattyában, de semélyében három, mint Szent János mondgya, 1 *Joh. 5. v. 7. Hármán vadnak a' kik az egyből*

bül bizonyosságos téfsnek, az Attya, az Ige, és a Szent Lélek, és ez a három edgy.

Következik: Mindenható Attyában.

(8) *Miért nevezed mindenhatónak?* Felel. Azért, hogy megérthessem azt, hogy meg-cselekedheti Isten mind azokat, valamelyeket akar, akarattya-is vagyon ő Felfegénk arra, hogy mi velünk jól tegyen, hatalma-is az ő akarattyanac végben vivésére.

Miből tettsük meg az Isten mindenhatósága? Felelet. 1. Ebből, hogy mindenecket, valamelyeket akar meg-cselekedhet, *Psal. 115. v. 2, 3. A mi Istenünk az égben vagyon, valamelyeket akart cselekedet.* 2. Hogy többet annál, a mi akar cselekedhet, mint, *Matt. 3. v. 9. Az Isten a kövekül-is, támaszthat Abrahámmak fiakat;* Christus Urunc azt mondgya; Kérhetném az én Attyámat, adhatna nékem tizenkét legio Angyalokat.

Hát nincsené semmi olyan, a melyet Isten nem cselekedhetnék? Felelet. Vagyon: mert az Isten nem hazudhat, egyéb bünt-is nem cselekedhetic, mert ezek természetivel az Istennek ellenkeznek.

(9) *Miért nevezed Attyának?* Felelet. Azért, hogy megérthessem, és el-hihesssem, hogy nem csak hatalma vagyon, Istennek a' jónak meg-cselekedésére, hanem akarattya-is, mert a' Christusban Attyám: mint Attya fiának, jómra igyekezic, rajtam megkönyörül, bűnömöt meg-bocsáttya, *Psal. 103. v. 13.*

(10) *Miért nevezed menynek, földnek teremőjének?* Felel. Mert ő mind azokat, valamelyec vadnac, mennyen, földön, teremtette szép rendel, a' mint, *Gen. 1. elő számláltatic, Psal. 8. 2.* Hogy nyilván valóvá tetteffec, hogy mindene az ő kezében vadnac, és hogy minden kéfedelem nélkül jelen lehet, a' mi segítségünkre, nem hágy-el, hanem minden ellenszegginc ellen őrizhet, *Psal. 56. v. 5. Az Istenben bizom nem félek, mit árthatna nékem az ember, Psal. 23. Ha az halál, &c.*

Ha az Isten jelen van, hát miért az Istennek hívei annyi sok izben nyomorgattatnak? Felelet. Isten akarattyából vagyon ezis, *Matt. 10. v. 29. Mert csak edgy haj szál sen esik-le fejünkrül.*

Miért akaria, engedti Isten ezt? Felel. Hi az alázatosságra és

meg-térésre, mint Dávid mondgya: *Pfal. 119. v. 71. Jó énné-
kem hogy meg-aláztál engemet.* 2. Azért hogy éppüllyünc lel-
künkben, mint a' mező, föld, ésántó föld. 3. Hogy segítségül hi-
juk, *Pfal. 50. v. 14.*

Már mind ezek tégedet csak arra tanitanak, hogy az ellened való
dolgokat békével szenvedged. 2. A' kedved szerint valóért hála-
adó légy. 3. A' jövendő jó dologért Istenben mint Attyádban
reménly s' jól éllý

Híd-el hogy a' mindenható Attya Isten, menynek és földnek te-
remtője, te róllad gondot visel nem hágy-el, őriz, óltalmaz, lelki
restli áldásával meg-áld jövendőben az örök élettel-is meg-
koronáz, A M E N!

A' C R E D O R U L.

II. PREDIKACIO.

T E X T U S.

I Cór. 3. v. II. *Más fundámentomot senki &c.*

K Ezdettem vala a' Credót magyarázni, kérdésim ezek vóltac.
Miért mondati Apostolinac? Miért Credonac? Miért
Symbolumnac? Mitsoda hitet kell ott érteni, mikor azt
mondgya hísek? Miért kell mondani ugy Hísek, nem ugy Hi-
sünk? Mit téssen Istenben hinni? Miért mondatik mindenható-
nak? Honnan tessék a' meg? Miért Attyának? Miért menynek
földnek teremőjének?

Ket Réseit mondottam:

Edgyik Istenrül, másik az hivekrül.

A' melly az Isterül szól, ott három dolog vagon. Az Attyárül,
A' Fiúrül, A' Szent Lélekrül.

A' melly szól az Attyárül, arrül állottam: Már következik a'
Fiúrül. Azt mondgya: *Es Jesus Christusban.* Szent Pál-is azt
mondgya: *Ez a' fundámentom.* Mar

Már ezeket magyarázom.

(1) *Mit téssen ez Jésus?* Felel. Magyarúl nem egyebet téssen, hanem Idvezítő, mint az Angyal mondgya a' Josephnek, a' Mária szül fiat, és nevezed az ő nevét Jésusnak, mert ő szabadította meg, Matt. 1. v. 21.

(2) *Miért nevezetik Jésusnak?* Felelet. 1. Mert minden bűneiből az övét meg-szabadította, Matt. 1. v. 21. 2. Mert nem találtak más Idvezítő, Act. 4. v. 12. *Nincsen senkiben másban idvesség, nem is adatott más név, &c.* A' Textusban. *Más fundamentomot, &c.*

(3) *Mit téssen ugyan valójában a' Jéusban hinni?* Fel. A' mint meg-mondottam, más Istent hinni? más Istennek hinni? más Istenben hinni? ugy itt más a' Jéus, más a' Jéusnak? más a' Jéusban hinni?

Már a' Jéusban hinni nem egyéb, hanem embernek a' lelki boldogságot nem másunna, nem a' Szentektől, nem embertől magától vagy másunna várni, hanem egyedül a' Jéus Christus elég-tétele érdeme által, mint, Act. 4. v. 12.

(4) *Vadnak-é olyak a' kik más Jéusban hisznek?* F. Vadnak a' kik másunna várják idvességeket. *Honnan?* 1. Várják némelyek a' Szentektől, azt hiszik hogy a' Szenteknek érdemek, és Isten előtt való esedezések által, adattatik nekik a' boldogság, bűn bocsánat, vagy egyéb. 2. Várják némelyek magoktól, a' kik azt hiszik hogy az ő érdemek által uyerhetnek örök életet. 3. Várják másunna, mint, az Indulgentiákból; Búcsú-járáfokból; Misékből; Szentelt vizekből; Purgatorium és egyéb által akarnak idvezülni.

Mi sordák ezek? Felelet. Ezek afféle, költöt hazugságot, melyeket a' Pápisták, kincsek öregbüléléért, konyhájok firosságáért szerettek. Az Indulgentia az, midőn a' Pápától valakinek, bűn bocsánattya után, fenn maradt büntetése meg-engedtetik. A' Purgatorium azt mondgyák; A' Pokolhoz közel lévő, azzal ösve ragadott hely, egyenlő tüzi hely, a' mellyben ez élet után meg-tűtittatnak, az idvezülendő hivek.

De hazudnak: mert a' s'ent Irás illyet nem ismér.

A' búcsú-járás, vagy fáradság, olyan uti-járás, mellyekkel azokra az helyekre, mellyek egyéb helyeknél s'entségeffebbeknek itiltetnek, fáradsnak.

Minéműiek ő nállok a' Szenteknek Templomi; koporfoi; te-
temei; a' Christus koporfoja; keresz-fája; a' többi.

Az illyenekre nagy fáradsággal járnak, az illyenekből várják idvessegeket, és így a' Jesuust tagadgyák.

Te pedig ne hid azokat, hanem a' mi a' Credoban van. *Híszek &c. És Jesus Christusban.* Így Isten néked kegyelmet ad.

Mondgya a' Credo: *Christusban.*

(5) *Mit térsen ez Christus?* Fel. Ez a' s'ő edgyet térsen a' Mesiás-szóval; A' Mesiás Sidó szó, annyit térsen, mint meg-kenetetett; A' Christus Görög szó: az-is annyit térsen meg-kenetetett: mint edgy András nevi tanítvány mondgya az ő Atyafiának Péternek: *Meg-találtuk a' Mesiást az az: a' Christust, Joh. 1. v. 42.*

(6) *Miért nevezed, vagy híszed Christusnak, az az: meg-kenetetetnek?* Fel. Mert három tistekre kenetetett-fel, úgy-mint, Prophétai, Papi, Királyi tistekre; *Psal. 2. v. 10, 11.* Mint az O Testámentomban, a' Prophétákat, Papokat, meg-kenik vala, olajjal, a' melly ábrázolta a' Christust, a' melly arra való volt, hogy az olyanokat Isten, meg-legélli tistekben, *1 Sam. 16. v. 13.*

(7) *Miben áll a' Christusnak Prophétai tisti?* Felel. Ebben, hogy minékünk az Istennek akarattját, a' mi idvessegünk felől kijelentette, a' mint maga mondgya: *Joh. 15. v. 15. Mindeneket valamellyéket hallottam az Atyától meg-jelentettem ti néktek.*

Erre a' tistire nézve, mondatik néhánykor Doctornak, Mesternek, *Matt. 23. v. 7. Apostolnak, Heb. 3. v. 1. Gondollyárok-meg a' mi Mesterünknek Apostolát, és Papiját, a' Christus Jesuust.* Mondatik Szövetség Angyalának, *Mal. 3. v. 1. El-küldöm a' szövetségnek követit, &c.*

(8) *Hol kezdett a' Christus Prophétai tistihez?* Felelet. A' Testámentomban csak hamar az élet után: a' Patriárchákat, Papokat,

pokat, és Prophétákat, hol edgy-képpen, hol más-képpen tanította, nékik meg-jelent, mint Abrahámnak tizszer, Isáknak kétszer, Jákóbnak hét-szer; Mofesnek igen sok-szor. De ostan bövön meg-mutatta, az Uj Testámentomban.

Miben? 1. Ebben, mert jövendőköt mondot, mint igen helyessen meg-mondotta e' mostani siralmas időt, *Matt. 24.* Számláld elő, és szabd mostanra. 2. Ebben, mert a' törvényt magyarázta, a' Phariseusok találmányátúl tisztogatta, *Matt. 5.* nézd-meg. 3. Ebben, mert sok jeles csudákat tett, *Joh. 5. v. 26.* 4. Ebben, mert Tanítókat rendelt, és bocsátott, *Matt. 10.*

(9) *Mi módot tartott a' Christus Prophétái tisztiben?* Fel. 1. Tanítot példa be-féd által, *Matt. 21. v. 33.* Számláld elő, az hitelen, engedetlen embereknek, ö Felfegéhez és az ö Szolgaihoz való engedetlenségeket, kegyetlenségeket. 2. Hasonlatoslag által tanított, *Matt. 13. v. 31.* 3. Tanított nyilván való be-féddel, pirongatás által, *Matt. 23. v. 30.* olvasd-el.

(10) *Különbözött-e a' Christus prophétasága, a' más Prophéták prophétaságok-úl?* Felelet. Különbözött. [1] Mert mások csak szolgác voltac, a' Christus pedig feje volt az Anyaszentedgyháznak, *Heb. 3. v. 2, 3.* [2] A' töb Prophétác nem ackor prophétáltac a' mikor akartac, hanem mikor az Istennek Lelke őket meg-illette: de a' Christuson az Istennek Lelke meg-nyugott, *Eesai. 11. v. 2.* [3] A' Prophétác a' Christusban meg-határozottac, de a' Christus tegnap ma és mind örökké, ugyan azon, *Heb. 13. v. 8.*

(11) *Mitsoda a' Christus Papsága?* Felelet. Ez, hogy az ö te-
nének edgy-ber való áldozattáival, minket meg-váltott, és éret-
tünk az ö mennyei Attyánál, büntelenül csedezic, *Heb. 10. v. 10.*
Meg-szenteltettünk a' Jesus Christus testének edgy-ber való áldozattá
által, Rom. 8. v. 34. *Kitsoda kárhoztat minket a' Christus a' ké*
meg-hólt fel-tamadott, az Istennek jobján vagyon, és csedezik mi
érettünk, Pfal. 110. v. 4. *Meg-eskütt az Ur meg nem bányya, te*
vagy a' fő Pap, Melchisedech rendi Serint.

(12) *Ki volt az a' Melchisedek?* Fel. Némellyec azt mond-
gyák nem volt pušta ember, hanem vagy Angyal, vagy a' Sz. Lé-
lek,

lek, vagy maga az Isten Fia; de neve meg-mondgya ki volt. Mert annyit tévesen, mint igazságnac Királya.

(13) *Miben példázta a' Christus Papságát?* Fel. A' Christusközökben példázta. [1] Igazságnac Királya volt; ugy a' Christus, *Mal. 3. v. 20.* [2] Salemec Királya volt, a' melly annyit tévesen, békefégnac Fejedelme: ugy a' Christus, *Esai. 9. v. 6.* [3] Hogy Attya, Anya nélkül való volt; ugy a' Christus, *Heb. 7.* [4] Sem successorra, sem prædecessorra nem volt, ugy a' Christusknac, Papságára nézve.

(14) *Hány dolgokat kell meg-tudni a' Christus Papságában?*

Kettőt:

1. Az áldozatot. 2. Az efedezést.

Hát az áldozatban hányat? F. Hármát, három dolog volt ott: A' Pap; az Áldozat; és az Oltár;

Miképpen volt Pap? Felelet. Vólt Isteni, és emberi természetű, és érint edgyfés s' mind, *Heb. 5. v. 6.*

Áldozat vólt, tulajdon-képpen emberi természetű, *Heb. 10. v. 10.*

Oltár vólt tulajdon-képpen, Isteni természetű, és érint, *Heb. 9. v. 14.* A' Christus az örökké való lélek által, meg-áldozta magát Istennek. Nem a' keresztfán, a' mint a' könyörgésben szoktak, n' ha mondani (a' keresztfának Oltárán) mert az Oltár bementeli-meg az áldozatot, a' keresztfán nem bementelte, sőt átkozottá vótte a' Christus halálát, *Deut. 21. v. 23.*

(15) *Hát a' Pápiák miért tulajdonitanak a' keresztnak olyan tisztoságot?* Felelet. Bolondság, mert nincsen abban magában semmi arra való méltóság, vagy ördögűzésre való erő, ambár hordozák nyakokban, Templom, Torony tetejére csinállyák, &c.

(16) *Mit sodra a' Christus Királysága?* Felelet. Ez hogy minket, az Ő igéjével, és Szent Lelkével igazgat nem hágy-el, hanem minékünk keresztfán idveességben meg-tart, meg-óltalmaz, *Joh. 10. v. 28. Rom. 8.*

Innen már ezt tud-meg: *Miért hinak téged Keresztyénnek?* Fel. A' Christuskról. *Christus.* Magyarúl keresztyén, az az meg-kenetett,

tegett, ez hármas tíftekre rendeltetett; Prophéta légy azért; az az :
 a' Jéfusnak nevét Tudományát hirdessed. Pap légy, az az : magadat
 minden napon, hála-adásnak áldozattyául állasfad. Királyy légy,
 az az : e' világ ellen, a' bűn ellen, az ördög ellen harczolly : Igy ez
 a' te Királyod nem hágy-cl, öríz, óltalmaz, jövendőben amaz örök-
 ké való Országásra az örök életben által vißen,

A M E N !

Következik : *Az Attya Istennek edgy Sülött Fiá-
 ban, &c.*

*Mitsoda sületésérül szól a' Christusnak? Felelet. Szól az Isteni
 Sületésérül, mellyrül, Psal. 2.*

Ki-fogontaték, &c.

*Hogy hog y fogontatott a' Szent Lélektül? Le-írja az Angyal,
 Luc. 1. v. 35.*

*Hogy hog y sülettetett? Ezt-is le-írja Szent Lukács, Luc. 2. 1, 2.
 Ezekrül itt nem akarok sóllani bőven; mivel másutt-is elő for-
 dúlnak.*

Következik : *Szenvede &c.*

A' C R E D O R U L.

III. P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Efai. 53. v. 5. *A' mi bűnünk büntetését Benvedte.*

S U M M A.

Vagyon a' Christus benvedése, kénosztatása le-téve erősségével.

II. *Részei vadnak.*

I. *A' Szenvedés.* II. *Oka.*

E z

A' Cre

A' Credoban-is így vagyón : *Szenvede, Pontius C.*
Azért ezeket magyarázom.

I. *Mit tében az szenved, vagy kínzaték?* Felelet. Azt tében az Istennek a' bűn ellen való haragját el-vifelte.

II. *Mikor szenvedet?* Felelet. Eletének egész minden napjában, idejében, míg élt harmincz három Estendőkig, éppen haláláig, *Phil. 2. v. 8. Meg-alazta magát engedelmes léven, mind haláláig.*

III. *Miképpen szenvedet?* Fel. Testben, Lélekben.

IV. *Lelekben mit szenvedet?* Felelet. (1) A' rettenetes *Szomorúságot*, a' melly környül fogta volt, a' mint mondgya Péternek és a' Zebedeus Fiainak : *Szomorú az én lelkem mind haláláig,* *Matt. 26. v. 47.*

(2) A' rettenetes tufakodást, jól lehet még akkor senki nem bántotta, de annyira tufakodott, hogy az Ő veréteki olyanok voltak mint a' vérnek cseppei, *Luc. 22. v. 43, 44.*

(3) A' magánac való hagyattatást, mikor így szólott : *En Istenem, én Istenem miért hagyál-el engemet,* *Matt. 27. v. 46.*

V. *Honnan származott lelkében való szenvedése?* Felel. 1. A' testnek erőtlenségibül : mert a' Christusban-is szinte ugy voltanak, vétek nélkül való erőtlenségek. Minémü : éhség; somjúság; fáradtság; fejelem; a' mint mondgya : *A' lélek késs, de a' test erőtelen,* *Matt. 26. v. 41.* 2. A' mi utálatos bűneinknek nagyságából. 3. A' reá következő rettenetes szenvedésnek meg-gondolásából : Mert tudta mind azokat a' mellyek reá következtek, *Joh. 18. v. 4.* 4. Az Isten rettenetes haragjának érzésébül.

VI. *Hát testben miket szenvedett?* Felelet. Sok volna mind elő számlálni : mert azt mondgya *Szent Pál*, életének minden napjaiban szenvedett, *Heb. 5. v. 7, 8.*

De halála előtt im ezeket szenvedte.

1. A' Getsemanc kertben, hamis csókka a' Judástól el-árultatott. 2. A' vitézeketül meg-fogattatott mint edgy Lator, el-vitett, mint gonos-tévő.

Minden Tanítványitól el-hagyattatott, A' *Cajaphás házában* vitetett.

vitetett. Ott a' Papok eleiben állítottott, ott mint lator ember csúfoltatott; hamis tanúk által vádoltatott; káromkodónak, halálra méltónak mondatott; arczúl verettetett; pökdöftetett; Onnét a' Tanács házbán vitték; ott-is kötözve lévén vádoltatott; megverettetett; a' tolvaj Barrabásnál tolvajabnak itiltetett; halálra sententiáztatott; az után veres bársony kurta palástban öltöztetett csufolás-képpen; Tövis koronát nyomtak a' fejében.

A' Tanács házból ki-vivén; a' nagy keresztfát vállára adták, hogy vigye; Az halálnak helyén mezitelen a' keresztfára fésítették; kezeit, lábait félyvel vonták, vas segeckel oda segeztek; A' keresztfán három oráig kintették; mérget adtak innya; minden földmázta; dárdaival némelly liggatta, így holt-meg. Mert az Isten így rendelte, *Act. 2. v. 23.* A' Prophetiáknak be kellett tellyesedni, *Zach. 13. v. 7.*

VII. *Miért szenvedett ilyen formán?* Felel. Közönfegessen a' mi bűneinkért; de kivált-képpen-is mind oka van annak.

Miért szenvedett Jerusalemben? Felelet. 1. Azért, hogy az O Testámentombéli ábrázolásoknak be-töltéseket meg-jelentené: mert az áldozatra való állatok-is ott öletnek vala-meg. 2. Hogy az örökké való békeslegnek meg-ferzését-is meg-jelentené: mert Jerusalemnak neve annyi tében.

Szenvedésének nagy részét a' kertben vitte végben. Azért hogy vigasztalna minket, hogy ő az első bünt, melly a' kertben lótt vala el-törlötte.

Miért árultatott-el? Felelet. Hogy a' mi Adámban való árútatásunkat el-törlené.

Miért fogattatott-meg? Felelet. Azért, hogy minket foglyoskat szabadon bocsátana.

Miért hagyattatott-el Tanítványitúl? Felelet. Azért, hogy meg-mutatna, hogy a' váltságunk munkáját csak maga vitte végben.

Miért kárhoztatott mind a' Sidók, mind a' Pogányok előtt? Felelet. Azért, hogy meg-mutatná, hogy mind a' Sidók, mind a' Pogányok bűnökért adattatott halálra.

Miért ostromoztatott-meg? Felelet. Azért, hogy minket a' testi és lelki ostromozásoktól meg-mentene.

Miért koronáztatott-meg? Felelet. Azért, hogy minékünk örökké való koronát érdemlenc.

Miért meztelenítetett-meg? Felelet. Azért, hogy minket az igazságnak koronájában fel-öltöztetne.

Ez erre elég.

VIII. *Ki Biróságában szenvedett?* Felelet. Pontius Pilatusnak alatta, a' volt akkor a' Tíbt-Tartó.

Miképpen? mikor? meg-mondottam: lásd-meg, *Job.* 18. 19.

Miért szenvedett Pontius alatt? Felelet. Azért, mert úgy akarta Isten, hogy a' külső Birótól itilletnek halálra, ártatlan lévén; hogy minket az Istennek kemény iteletitől, melly a' bűnért rajtunk vala meg-mentene, *1 Pet.* 3. 18. *A' Christus edgyseer szenvedett a' bűnért, igaz lévén az hamissakért, hogy minket Istenhez vinne.*

IX. *Mi volt külső szenvedésének leg nagyobb része?* Felelet. Az ő meg-fehitése.

X. *Miért feszítettett-meg; s' fára miért segeztetett? Miért nem ölettetett egyéb halálnak nemével-meg?* Fel. [1] Azért, hogy az halál a' mint az élő fa által jött-bé e' világra, úgy az által rontatnék el-is. [2] Mert a' minden halálnak neménél nagyobb volt: *Miért?* Mert átkozott volt, már azt az átkozott halálnak nemét szenvedte, hogy minket az átok alól fel-sabaditana, mint sent Pál mondgya, *Gal.* 3. v. 13. *A' Christus meg-váltott minket, a' törvénynek átkától, mikor mi érettünk átocká lett, mert meg-vagyon írva: átkozott valaki tán függ, Deut.* 21. v. 22, 23.

XI. *Mivel bizonyította még-is szenvedésének nagyságát?* Felelet. Halálával.

XII. *Szükség volt-e ugyan a' Christusnak meg-halni?* Felelet. Igen-is. *Miért?* Azért, hogy az Istennek igaz mondása meg-álljon.

Mit mondott volt Isten? Fel. 1. Azt, hogy a' ki vétkezet meg-hallyon. 2. Azt, hogy a' szegény bűnös embert az halálban nem

hadgya,

hadgya, hanem az ő szerelmes Fia által, meg-válttya, meg-eleveníti.
Hol mondotta Isten azt? Fel. A' Paradicsomban mind kettőt,

Gen. 3. v. 15.

XIII. *Hár még-is minékünk miért kell meg-halunk? F. 1.* Nem azért, hogy eleget tegyünk a' mi bűneinkért, hanem hogy a' mi bűnünk el-töröltesse. 2. Hogy az halál által az örök életre menjünk, *Joh. 5. v. 24. Bizony mondom a' ki hiszen én bennem, annak örök élete vagyon, által négyen az halálból az örök életre.*

XIV. *Mit téssen az, szälla Poklokra? Felelet.* Nem annyit téssen, mint ha halála után-is szenvedett volna; Pokolban le-ment volna: Mert itt a' Pokolnak nevezetű, nem a' hely értetik, hanem a' győzelem, kén. Mert a' Tolvajnak azt mondgya: *Mi velem léseß Paradicsomban.*

Lelekét szent Attyának ajánlotta, *Luc. 23.* Tette a' koporsóban volt.

XV. *Hár miért tették ezt ide hátra? Felelet.* Hogy az ő lelkében való szenvedést, testi szenvedésüül meg-külömböztetnék.

Már mind ezekbül mi jö-ki? Felelet. (1) Az hogy, mikor te ezeket hiszed, el-hiszed hogy a' Christus szenvedésinek erejével, a te bünödd meg-fesítettett, meg-ölettetett, el-temettetett, téged a' Christus a' kárhozattól meg-izabadított, tégedet soha örökké el nem hágy, hanem örök életet ad.

(2) Tiszted az, hogy ne elevenits a' te büneidet, hanem öllyed ne temesd-ki, hanem inkább temesd-el; élyly Isteneffen: azt mondgya ofztán a' Christus mikor el-jö: *Jövetek el én Attyámnak áldottai, &c. A M E N!*

A' C R E D O R U L.

IV. P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

1 Cor. 15. v. 4. *El-temettetett, fel-tamadott.*

A' Cre-

A Credóban meg-magyaráztam, a' Christus szenvedésérül, halálárül, el-temettetésérül, Pokolra való szállásárül lévő ágazatokat; következik a' fel-támadásárül.

A' Credóban így van: *Harmad napon halottaiból fel-támadá;* itt a' leczkében-is.

S U M M A.

Sem a' Credónak ide tartozó ágában, sem a' leczkében Szent Pál, egyebet nem tanít; hanem a' Christusnak halálból való fel-támadását idejével.

II. Rései vadnak.

I. A' fel-támadás. II. Ideje.

(1) *Mellyik természetiben támadott-fel?* Felelet. Bizonyos dolog, a' Christusnak fel-támadása a' Christusnac egész seméllýérül mondatik; mindazonáltal nem azért mintha mindenik természetire nézve meg-hólt volna: mert Isteni természetire nézve halhatatlan vólt, ma-is az, ez után-is a' lében: hanem fel-támadott az emberi természet, melly meg-hólt vala, az emberi léleknek, nem az Isteni léleknek, a' testül való el-válása által, *Matt. 26.*

(2) *Mikor és mi módon támadott-fel?* Felelet. Itt a' leczkében s' a' Credóban-is úgy vagyon, harmad napon halála után; sem éléb, sem hátráb.

Eléb miért nem? Fel. Azért, hogy e' világ, ne kételkednék halála felől, hanem bizonyossan hinné-el, hogy ugyan igazán, valójában meg-hólt volna.

Hátráb miért nem? Felelet. Azért, hogy a' Tanítványoknak gyenge hitek el ne fogyna, *Joh. 20. v. 25.*

Harmad napon miért? Felelet. Mert az irások úgy tartották, a' mint itt a' leczke után Szent Pál mondgya.

Mi módon támadott-fel? Felelet. Úgy hogy csudákkal a' meg-erősítetett.

Mitsoda csudákkal? Felelet. Földindulással: Angyalok megjelenésével: A' koporsó meg-nyílásával: A' vitézek meg-ijedésével: *Matt. 28. v. 2, 3,* 2. Fel-támadott ugyan azon valóságos testel, mellyben sülettetett, szenvedett, meg-hólt vala, *Luc. 24. 3.* Dicsőítségess, és nagy győzedelemmel. (3) Ki

(3) *Ki ereje által támadott fel?* Felel. Közönségesen szólva, a' tellyes Szent Háromság edgy Isten erejé által, *Act. 2. v. 24. Joh. 2. v. 19. Rom. 8. v. 11.*

Hár nem az Attya Isten támasztotta? Azt mondgya Szent Péter, *Act. 2. v. 24.* Az Isten fel-támasztotta az halálból, jól mondgya: mert az edgy háromságban, Attya, Fiú, Szent Lélek vagyon.

Az Attya-is támasztotta, a' Fiú-is maga magát a' menyiben Isten; a' Szent Lélek-is.

(4) *Nem leheté a' Christus fel-támadásában valami kétség?* Fel. Nem, a' mint az Isten decretomában, mert Isten így végezte vólt, *Luc. 24. v. 46.* *Meg-vagyon írva, így kellett szenvedni a' Christusnak és fel-támadni az halálból harmad napon.* 2. Mert a' prophéták így voltak, *Psal. 16. v. 10. Esai. 53. v. 10.* 3. Mert a' példázatok mind ezt példázták, mit példázot az Isfaknak meg nem öltetése? ezt *Gen. 22.* Mit példázot a' Josephnek tömlőczből való ki-vételése? ezt *Gen. 41.* Sámsonnak Gázából való ki-fabadulása? ezt. Jónásnak a' Tengerből való ki-vételése? ezt. 4. Mert fokaknak meg-jelent, mint itt a' leczke után következő veriben Szent Pál elő számlallya. Meg-jelent Cephasnak, az után a' tizen-két Tanítványoknak; az után meg-jelent többnek öt száz apostoloknak; az után meg-jelent Jakóbnak; az után az Apostoloknak mind, az után Szent Pálnak: a' Máriáknak sok izben.

(5) *Miért támadott fel?* Felelet. [1] Mert el-végezte vólt Isten, *Luc. 24. v. 46.* [2] Mert egyéb aránt minden cselekedete a' fel-támadás nélkül hasontalan lótt volna, születése, szenvedése, &c. [3] Fel-támadott a' mi meg-igazulásunkra, *Rom. 4. v. 25.*

(6) *Különböz-é a' Christus fel-támadása, egyebek fel-támadásául?* Felelet. 1. Igen-is, mert a' Christus maga erejével támadott fel, *Joh. 2. v. 19.* egyebek nem úgy. 2. Mert csudáckal tölt, dicsőségesszen lótt. 3. A' Christus fel-támadott, hogy másoknak igazulást, meg-dicsőitést szerzene, és idvelleget; egyebek nem úgy.

(7) *Kiknek szerzett a' Christus fel-támadásával meg-igazulást mindenkinek-é?* Fel. Nem, hanem az Isten választottinak, azoknak ser-

nak szerzett a' kikért sületett, szenvedett meg-hólt, *Phil. 3. v. 20.* Ezt majd a' következöbül jobban meg-értheted.

(8) *Kinek lött hasznára a' Christus fel-támadása?* Fel. Hasznára lött az Attya Istennek; mert ebbül jött-ki az Isten dicsöflege, *Rom. 6. v. 4.* *Fel-támasztatott a' Christus az Attya Istennek dicsöflegére.*

Hasznára lött magának a' Christufnac, mert meg-mutatódott Isten Fiának lenni, *Rom. 1. v. 4.* *Meg-bizonyittatott Isten Fiának lenni, az halálból való fel-támadásnak általa, 1 Joh. 3. v. 8.* Hasznunkra lött minékünk kik a' Christufnak tagjai vagyunk.

Mitsoda hasznunkra? Felel. [1] Mert Isten előtt ez által meg-igazultunk, *Rom. 4. v. 25.* [2] Mert ez által minékünk lelki békefeget szerzet, *Joh. 20. v. 20.*

Mikor azt mondod azért fel-támadott, azeket kell tenéked hinned. Ha ezeket hiszed, mind ezek a' szép hasznok te reád származnac.

Honnet tudod-meg, ha te reád származik a' Christus fel-támadásának haszna? Fel. Te reád származik ha hived vagy a' Christufnak.

Honnan tudod azt meg? Hived vagy a' Christufnak, ha hited van.

Honnan tudod azt meg? Fel. A' gyümölcserül.

Mi annak gyümölcse? Felelet. A' jófágos cselekedet.

Mitsodák azok? Lásd-meg, *Gal. 5. v. 22.* Te azért ezeket hidd-el, ezekre igyekezzél. 2. A' bűnnek halálábúl te-is támadgyfel. 3. Az Istenhez hála-adó voltodat jó teteményeért mutasd-meg.

Igy Isten soha el nem hágy, meg-vigasztal, a' bűnnek halálábúl fel-támaszt, és jövővendöben az örök élet koronájával meg-koronáz, A M E N.

A' melly ágazati az hitnek itt már következzenének edgy, vagy kettö, azokrúl másfut szóllok.

A' CRE

A' C R E D O R Ū L.
V. P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Ephes. 5. v. 23. *A' Christus feje az Anyaszentegyháznak.*

K Et Réfzeit mondtam a' Credónak, első az Istenrül, másik az hivekrül.

A' melly része az Istenrül szól ott három dolgok vadnak.

1. Az Attya Istenrül, ezekben: *Hísek edgy Istenben &c.*
2. A' Fiúrül, ezekben: *Es Jesus Christusban.*
3. A' Szent Lélekrül, ezekben: *Hísek Szent Lélekben.*

A' melly része az hivekrül szól, az bé-foglatatik e' szókbán:

Hísem a' közönséges keresztényen Anyaszentegyházat &c.

(1) *Mitsoda hitet kell itt érteni?* Az hitnek nevezeti hogy véteffek, lásd-meg fellyeb, a' Credorül való első Prédikációban. Itt az igaz idvezítő hitet kell érteni.

(2) *Mitsoda itt hinni?* Felel. Itt e'edben ved meg-mondotam, más hinni Istent; más hinni Istenec; más hinni Istenben; nem csak Istent kell hinned, nem csak Istenec kell hinned, hanem Istenben-is kell hinned: de az Anyaszentegyházban nem kell hinned, hanem az Anyaszentegyházat kell hinned: mert nem ugy vagyon, az Anyaszentegyházban, hanem az Anyaszentegyházat.

(3) *Miért mondod ugy hísem, nem ug y látom?* Fel. [1] Azért, mert berte félyyel van e' világon, nap keletre, délre, &c. *El-jönek nap keletrül és le-telepednek az Istenek országában,* Matt. 8. v. 11.
[2] Mert az Anyaszentegyháznak tagjai csak egyedül a' válastottac, a' mellyeket csak egyedül Isten tud, 2 Tim. 2. v. 19. *Tudg ya Isten hítsodák legyenek az. cvéi.*

(4) *Micsoda az Anyaszentegyház?* Felelet. Az örök életre el-valasztatott hűveknek társasága; melyet Isten Abeltől fogva, világ végeig, az ő igéje által, Szent Lelke által gyűjt, ízedeget, őriz, tart az örök életre, *Eph. 4. v. 11, 12. A' Christus adott né-mellyeket Apostolokat, né-mellyeket Prophétákat, né-mellyeket Docto-rokat, né-mellyeket Evangelistákat, né-mellyeket P-istorokat, &c. a' Szenteknek edgyben való foglalásokra, &c. A' Christus testének épi-tesere.*

(5) *Miért hiszed közönségesnek?* Fel. [1] Mert semmi bizonyos helyhez, Országhoz, Várhoz, nem köttetet, hanem minden helyekre el-hat, *Matt. 24. v. 14. Prédikáltatik az Evangélium az egész világon.* [2] Mert semmi bizonyos Nemzetséghez, Nemhez, emberhez nem köttetet, hanem mindeneket bé-fogad, mind bent Péter mondgya: *Act. 10. v. 34, 35. Bizonyal lártam hogy az Isten nem seméllx válogató, hanem minden Nemzetségben keves neki, akar kitsoda, a' ki őret féli, és igazságot cselekefsik, Apo. 7. v. 9. Valának ő előtte, minden Nemzetségből; a' gazatbul, népl-ül, nyelv-ül.* [3] Mert minden időre ki hatott világ kezdetitől fogva, világ végéig soha el sem fogy, *Jer. 31. v. 37. Valamig a' napnak és a' hold-nak rendelese meg nem változik, mind addig az én népem el nem fo-gyarkozik. Változik ugyan mint a' hold, mint Illyés idejében; de meg meg-újúl mint a' hold. A' hitetleneket rea bocsáttya de nem hadgya-el tellyességgel, Psal. 129. v. 1.*

(6) *Miért hiszed keresztyénnek?* Felelet. 1. Azért, hogy meg-külömböztesse az hitetlenek gyülekezetitül, mert az-is mondatik Ecalesiának, vagy mondgyák ok magokat, mint az eretnekek gyü-levéssége. 2. Hogy meg-külömböztesse az hypocritáknak iere-gét il, mert azok-is küllöképpen, vadnak az Isten Anyaszentegy-házában, innen hasonlittatik néhánykor mezőhöz, a' mellyben bu-za és konkoly terem, *Matt. 13. v. 47.*

Néhánykor hálóhoz, a' mellyben béka, hallal edgyütt fogatik. *Matt. 23. v. 47.*

Néhánykor akolhoz, a' mellyben bárány-is, gödölye-is vagon, néha a' farkas-is bé-mász, *Matt. 25. v. 32.*

(7) *Atte-*

(7) *Miért mondod Anyának?* Fel. [1] Mert ebben születet-
nec, neveltetnec az Istenec fiai, leányi, az ő szent igéje által, 1. Pet.
1. v. 23. *mivert hogy újjonnan születetted az Istenec beseđe által,*
mint moftan születetted gyermekek az Istenec amaz tista vejet kíván-
nyátok, hogy az által nevedgetek. [2] Mert a' kinek Isten A-
tya, az Ecclesia Anya anna, Gal. 4. v. 26. *Amaz magosságos Je-*
rufalem Sabados melly mindenünknek Anya.

(8) *Miért mondatik Szentnek?* 1. Mert minden bűneitül, fen-
tégtelenfegitül a' Jesus Christusnak drágalatos vére által, meg-
mosogattott, tisztított, Eph. 5. v. 26. *Hogy meg-szentelne azt,*
meg-tisztítván viznek feredőjével, az igének általa. 2. Mert en-
nek tagjai újjá születettek, meg-szenteltettek a' Szent Lélek által, és
a' valóligos fent életnek gyakorlására adták ő magokat, jollehet
legyen terméseti gyarlóság benne, Rom. 7. 3. Mert gyűjtötte
s' gyűjti Isten őket az ő meg-szentelésére, dicsőségére a' mint a' Mi
Atyánkban-is mondgyuk, Szenteltesék a' te neved: tiéd az or-
szág, a' hatalom a' dicsőség.

(9) *Miért hiszed, vagy mondod edgynek?* Felel. [1] Mert edgy
hiti, edgy vallása vagy, Eph. 4. v. 5. [2] Mert edgy főben vad-
nak, tudni illika' Christusban, Eph. 1. v. 23. [3] Mert igen nagy
edgyeségek vagy, mind ebben hogy edgyütt egyesülnek a' Chri-
stussal, rébesek a' Christus jó tétemenyiben, edgyeslek akarmi jó-
ban az Isten dicsőségére.

Hát ugyan csak edgy az Anyaszentegyház? Felel. Az ő ne-
mére nézve csak edgy, mindazonáltal meg-külömböztetik az ő ki-
terjedésére nézve; mint a' Debreczeni, a' Diószegi, &c.

Allapotyára nézve, Gyözedelmeskedő vagy vitézkedő, látható
vagy láthatatlan.

Láthatatlannak mondatik, mert külsőképpen-is néhánykor nem
látszik, a' mint a' Ségény Illyés siralmassan emliti: *Nagy busulásom*
vagyon, &c.

(10) *Miért mondatik vagy hiszed háznak?* Fel. [1] Mert úgy
van mint valami csele des Gazda háza, vagy valamely bépen épült
ház. [2] Mert az Isten az ő véivel egygyütt abban lakik, nézd-meg
mit be-

mit beélt erről fent Pál, *Ephes.* 2. 19, 20, 21, 22.

Már mikor azt mondod: *Hísem a' közönséges* &c. Azt mondd: Hísem hogy az Isten az örök életre el-válastott seregét, Abeltől fogva világ végéig, fedegeti, gyűjti, az ő igéje Szent Lelke által, örizi, tartja, táplálja az örök életre: El-hísem hogy engemet is Isten el-válastott, el-hivott, meg-öriz, meg-tart, jövendőben az örök életet meg-adgya.

(11) *Honnan tudod azt meg ha te vagy-e abban az Anyaszent-egyházban, vagy nem?* Felelet. 1. Az Isten igéjének tisztán való prédikálásából, *2 Cor.* 4. v. 2. 2. A' Sacramentumoknak ki-ételezéséből, *Matt.* 28. v. 19. 3. Ha a' Credót hiszed a' mint elő számláltam, *Marc.* 16. v. 16. *A' ki hiszen idvezül.* 4. Ha az Isten beszédét halgatod, és azt követed, ezzel czimeredzi, bélyegezi Édes Idvezítőnk az ő Juhait, *Joh.* 10. v. 27. *Az én juhaim az én sómát halgatták, és követnek engemet.*

Ha ezeket hiszed, méltán mondhatod: *hísem a' Szenteknek edgyeségét:* mert Isten részelit tégedet a' Christus jó teteményiben.

Méltán mondhatod: Hísem bűnöm bocsánatját: mert Isten a' te bűnödöt meg-bocsátta.

Méltán mondhatod: Hísem a' testnek fel-támadását: Mert Isten a' te testedet jövendőben fel-támasztja.

Méltán mondhatod: Híszem az örök életet mert Isten tenéked örök életet ad, A M E N.

A' TIZ-PARANCSOLATRUL.

I. P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Exod. 20. v. 1, 2, 3. *Az Isten szóltá mind ezeket az igéket, &c.*

S U M M A.

Az Isten parancsolatjának ki-adása, az elől-járó befejezéssel, és az első parancsolattal edgyben.

II. Ré-

II. Részei vadnak.

I. Az Isten parancsolatjának kiadása, &c.

II. Az első parancsolat: Ne legyenek te néked &c.

Világosítás.

I. Miképpen szólott Isten? Felelet. A' szent Pál Apostol így felel erre, *Heb. 1. v. 1.* Az Isten sok-képpen, sok-rendben szólott régen, az Atyáknak a' Prophéták által, az utolsó időben szólott az ő Szerelmes Fia által. En azt most nem fámlálom.

Tudbarod: néha szólott az oktalan állat által, mint Bálámnak a' Szamar által, *Num. 22. v. 28.* Néha szózatot formált csak, mint mikor Mózesnek azt mondotta: *Moses ne jöj ide közel*, *Exod. 3. v. 4, 5.* Itt-is azért Isten ilyen szózat által szólott, mint meg-tetűk, *vers. 18, 19.* Az egész fokaság láttya vala, a' villamafokat; hallya vala a' meny-dörgéleket kűrtnek savát, és hogy az Isten állana a' mennyégből. Tulajdon-képpen mint te s' én nem szólott, mert bája, nyelve nincsen, mert lélek, *Joh. 4. v. 24.*

II. Micsoda igéket szólott? Felelet. Azokat a' tiz igéket, a' Tiz parancsolatot.

III. Kinek szólotta? Felelet. A' 81-dik Soltár úgy mondgya: Szóllot. Isten az Izraélnek; azt mondgya: Hald-meg Izraél, mindazon által nékünk-is szólott: mert azt mondgya szent Pál, *Gal. 3. v. 7.* Mind azok a' kik hitből vadnak; Abrahámnak fiai, Izraéliták, mi-s azok vagyunk.

IV. Mit akar Isten ezzel: En vagyok a' te Jehova Urad Istened: másut hozzá tési: Hald-meg Izraél?

A' parancsolatnak figyelmetes halgatására akarja indítani az Izraélt.

Mivel? [1] Az ő öröcké valóságával: mert a' Jehova annyit tésen, a' ki völt, vagyon, és meg-marad.

[2] Az ő Attyai indulattyával, azt mondgya a' te Istened, az az: a' ki tégedet őrizlek, őltalmazlak, annak savát hald-meg.

[3] Edgy kivált-képpen való jó téteményével: ki-hoztalak Ægyptom földéből.

Ezek mi reánk-is tartoznak, mintha azt mondaná: En szabadítottalak-meg tégedet az ördögnek, a' bűnnek hatalma alól, megáldottalak tégedet, és örök életet-is adok, ha meg-halga-tá.

V. *Azok a' parancsolatok hány részre osztanak?* Felelet. Meg-vagyon írva, *Exod. 32. v. 16.* Két táblákra: mert két táblákat csinált Isten, és azokra írta-le azokat.

Az első táblán lévők, Istenünknek feretetit nézik.

A' másik táblán lévők, felebarátunknak feretetit, mint édes Idvezítőnk mondgya, *Matt. 22. v. 37.*

Az első táblán négy parancsolat van.

Az első parancsolat áll az Isteni tiszteletnek czellyárul.

A' másik az igaz Isteni tiszteletül.

Az harmadik annak módgyárul.

A' negyedik idejérül.

A' másik táblán hat parancsolatok vadnak.

Az első föl felebarátunk tiszteffégérül.

Hatodik életérül.

Hetedik tisztaságárul.

Nyolczadik jóságárul.

Kilenczedik hirérül, nevérül.

Tizedik magunk forrával való meg-elégedésrül.

VI. *Mi van már az első parancsolatban?* Felelet. Kettő van ott, a' tilalom és a' parancsolat. A' tilalom ki-fejeztetett, a' parancsolat nem.

VII. *Miért térsz ezt Isten fel-tilalmazó szóval?* Ne legyen: *Nem így. En legyenek tenéked.* A' tiz parancsolatok közül csak kettőt talállok a' melly nem tilalmazó szóval volna, a' negyedik és az ötödik. *Miért?* Fel. Mert a' jó nem léel addig helyt az ember sívében, míg a' gonost ki nem veti. Mint meg-tisztitod elsőben a' te földedet, az után veted a' magot belé, a' tövis közé nem vetcz: Így Isten akarja elsőben hogy a' te sívedet meg-tisztitsad, *Jer. 4. 3.* Száncsatok magatoknak új ugarat ne vessetek a' tövisfeekben.

VIII. *Mit tilt Isten itt?* Felel. Kettőt tilt, a' Bálványozást, és az

és az ördögi tudománt, mert az idegén Istenen-is ugyan ezeket érti.

IX. *Mitsoda a' bálványozás?* Felel. I. A7, midőn I. az edgy Isten helyet ollyat gondol, tart Istennek, tífel, a' mi nem Isten, mint a' régi Pogányok, *Márst, Mercuriust, Jupitert, Venust.*

2. A' ki az edgy Istent gondollya, tartya Istennek lenni, tífeli; minazáltal másokat-is tífel az Istenen kívül, mint az Assyriai Király, 2 Reg. 17. v. 41. Angyalokat; Szenteket.

3. A' ki az edgy Istent gondollya, tartya Istennek lenni, tífeli, de nem olly tífellel mint a' szent Irásban ki-jelentetett.

Azt mondgya azért:

Te ember más Istent lenni, ne ílmérj, ne imádgj, ne tífelly.

Te ember, más Istenben reménfegedet, bizodalmat ne helyheztesled.

Te ember, más Istent segétségre ne hij.

Te ember, Másra a' jóert az hálá-adást ne ruházad.

X. *Hát nem szabad-é az Angyalokat és a' Szenteket tífelteni?* Felel. Szabad hozzájuk illendő tífellel, hogy ő róllok jól emlekezél, *Heb. 11. v. 2.* De nem Isteni tífellel mint a' Pápiák: mert ők azokra esküfznek; azoknak tetemekhez meg-igazulni járnak; Azok számára idnepet szentelnek: de *átkozott valaki teremtett állatban veti reménfegét*, Jer. 17. v. 5. *Matt. 5. 34, 35. Act. 4. v. 12.*

XI. *Hát ugyan nem szabad embernek emberben vetni reménfegét? az ő szolgáltaiban? jó barátiban? az Országok erős vitéziben? &c.*

Felelet. Szabad mint eszközökben, mellyek által Isten minket meg-segithet. Ha ugy gondolkozunk azok felől hogy azokban nincsen szabaditásra való erő, hanem Isten-é az; Ez szabad: mert így nem a' teremtett állatbá vettyük reménfegünket, hanem az Istenben.

XII. *Hát a' meg-holtakban szabad-é reménleni?* Felel. Azok felől bizonyos irás vagyon, *Eccl. 9. v. 7, 8.* Azok az itt való dollog felől semmit nem tudnak.

XIII. *Miérei térsi ezt Isten hozzá? én előttem?* Felel. Hogy annál inkább ezt a' parancsolatot vélek meg-tartassa. Azt mondgya: Te ember én előttem vagy mind titkos, mind nyilván való helyen,

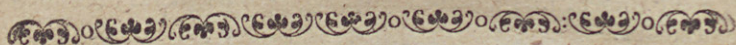
lyen, meg-lásd: mert soha a' te gonoszlágodat én előttem el nem
 utkolhatod, *Heb. 4. 13.*

XIV. *Mit tilt vala Isten mást?* Fel. A' varáslást, büjölést,
 bajolást, babonáflágot, *2 Reg. 1. v. 2.*

XV. *Hát mit parancsol?* Fel. Az ő igazán való meg-isméré-
 sét, imádását. 2. Az ő benne való bizodalmat. 3. Az ő segít-
 ségűl való hívását. 4. Az halá-adást, és a' mellyek ezekhez tar-
 toznak.

Igy ezeket értvén, ezeket köveffed: mert ha nem követted átko-
 zott léfsz. Ha követed áldott léfsz, A M E N.

Deut. 28.

A TIZ-PARANC SOLATRUL. II. PREDIKACIO.

T E X T U S.

Exod. 20. v. 4, 5, 6. Ne csinálly magadnak, &c.

E' második Parancsolatban három dol-
 gok vadnak..

I. A' tilalom: Ne csinálly..

II. Ki nem fejezve a' parancsolat.

*III. A' parancsolat nem cselekedőinek, és cselekedőinek ja-
 talnok.*

*I. Miért téfszi a' faragot képek után ezt: és semmi hasonlatosá-
 got?* Fel. Hogy meg-tudgyák, hogy nem csak a' faragot képe-
 ket nem tereti Isten az ő tiszteletiben, de egyéb akár minémű kép-
 pen csinált, írott képeket-is nem teret.

II. Mit ért azokon, a' mellyek az égben, vadnak, a' földön, &c.
 Fel. Erti a' napot, holdat, csillago:at, madarakat. A' földön a'
 mellyek vadnak; az embereket oktalan állatokat, &c. A' vízben
 az halakat, &c.

III. *Mi-*

III. *Miért számlállya Isten azokat elő?* Felel. Mert edgy sem volt, a' mellyel az emberek gonoszúl nem éltek vőina.

IV. *Minden-némü képet, meg-tiltott-é Isten e' parancsolatban?* Felel. Mindeneket valamellyek által, az Istent akarják ki-rajzolni, a' melly lehetetlen, *Efsai. 39. v. 12. 18.* Szabad külfő dologra képet írni, de Isteni teszteletre nem.

De azt mondgyák:

Nám az Isten, maga Cherubim, és ércz kigyó képeket csináltatott, *Exod. 25. 18.* Felel. Azok nem tisteletre valóok voltak, hanem a' meg-tesztelendő Christusnak ábrázolói, mint szent Jánosnál, *Joh. 3. v. 14.* Meg-bizonyosodik, már a' Christust nem kell ábrázolni. A' Pápisták pedig a' képeket tisteletre fordították.

Azt mondgyák:

Nám a' Salamon Templómában-is sok képek voltak? Ekeffégre valóok nem tisteletre. *Ha a' Salamon Templomát akarják követni?* Még ott volt a' frigy-Láda. A' szent kenyereknek való asztal. Hét arany gyerta-tartó. Hét arany hamva-vévo: Edgy réz tenger, és az alatt, tizenkét réz ökör. Mind azokat-is csinállyák-meg hát.

Sok abban ekeffégre való volt, sok Ceremoniára.

Azt mondgyák:

Könyv gyanánt vadnak. Nem azt hadta Isten könyvnek, hanem a' Bibliát.

Azt mondgyák a' Pápisták:

Nem tistellyük mi a' képeket, hanem a' képek által az Istent. Az Izraél népe nem volt olyan bolond, hogy a' borjú képet gondolta vólna Istennek, és azt tistelte vólna, hanem az által az Istent akarta tistelni. de ugyan bálványozók voltak affellől, *Exod. 32.*

V. *Hát ugyan nem szabad-é az Istent ki-ábrázolni?* Felel. 1. Nem: mert Isten tiltya, a' Parancsolatban. 2. Nem-is lehet, *Efsai. 39. 12-18.*

VI. *Mit tilalmaz Isten tovább itt?* Fel. (1) A' képeknek tisteletét: *Ne imádgjad és ne tisteld, &c.* Az ércz kigyót, ugyan Isten mondotta volt hogy csinállyák, de mihelt a' nép tisteletre

forditá; Ezechiás mindgyárt öve rontá, mellyért az Isten dicsiri, 2 Reg. 18. v. 4. (2) Minden Isteni tiszteletben való babonáflágot minémű kiváltképpen való ruhában járni Isteni tiszteletnek okáért, mint a' Pápisták, Lutheránusok. (3) Az Isteni tiszteletnek helyében külömbseget tartani. (4) Az Isteni tiszteletnek napjaiban válogatást tenni, Isten rendelésén kívül arra napokat rendelni. (5) Az ételeknek nemeiben válogatni Isteni tiszteletnek okáért. (6) Az házaflágtul magát meg-tartóztatni, Col. 2. v. 23.

Harmadik Rész: Mert én vagyok, &c.

VII. *Miért nevezi magát mi Istenünknek?* Fel. Hogy megmutassa, hogy csak ő egyedül, a' kihez kell ragaszkodnunk, & a' mi irgalmas könyörülő Istenünk, Psal. 103.

VIII. *Miért mondgya magát bosszú-állónak?* Fel. Hogy megmutassa hogy nagyon akarattya és hatalma-is az hitetlenek megbüntetésére.

IX. *Hogy-hogy lehet hogy az Atyáknak álnokságát a' fiakban meg-büntesse?* Fel. Nem lehet az, ha a' fiak az Atyáknak bűnökben nem részesek, Ezech. 18. 28. De ha részesülnek úgy látogatya Isten.

X. *Miért mondgya Isten, hogy büntetése csak harmad és negyed izig torjed; de irgalmassága ezer izig?* Fel. Hogy megmutatná hogy Isten hajlandó az irgalmasságra mint az haragra, Psal. 86. 15. *De te Ur Isten irgalmas vagy &c.*

Igy értvén ezeket-is, ha az Istent úgy tiszteled a' mint kívánnya, az Isten tégedet harmad negyed iziglen nem büntet-meg, hanem inkább ezer iziglen irgalmasságot cselekedésik te veled.

Hát az Isten e' segény néppel, hogy nem cselekedésik irgalmasságot náin ez bálvánt nem imád? Felel. Cselekedett-é az Isten irgalmasságot Daniellel, az három iffiakkal, cselekedett-é Samariával, cselekedett-é az Izraél népével; ezzel-is, időt nem cselekedett úgy semmi néppel, Psal. 147. vers. ult. Ez után-is ha e' ferint tiszteled **Ó Fellegét, meg-áld, A M E N!**

A TIZ-PARANCSOLATRÓL.
III. PREDIKACIO.

T E X T U S.

Exod. 20. v. 7. *A' te Uradnak Istenednek nevét &c.*

E' parancsolatban-is mint a' másodikban három-
dolog vagon.

I. Tiltja e' parancsolat az Isten nevével való gonoszsút élést.

*II. Parancsolja az Isten nevének meg-sebteleését: mert mő-
kor edgyiket tiltja, a' másikat parancsolja.*

III. Fenyegetődzik e' parancsolat meg-rontói ellen.

*I. Az Isten nevén mi értetik? Felelet. Az Isten nevén mind-
azok értetnek, valamelyekben az Isten magát mi nekünk meg-je-
lentette, és valamelyek az ő isméretire valók.*

Mitsodák azok?

Illyen *I.* az *ő* állattya; Személye; Tulajdonfági; Igassága; irgalmassága; az Istennek munkái, Teremtés; gondviselés; az Istennek ígéje és abban ki-jelentetett dolgok, Deut. 28. 58. *Meg-
őrizzed e' törvénynek minden ígéjét, hogy félljed ezt a' rettenetes ne-
vet, tudni illik a' te Uradat Istenedet.*

*II Mitsoda az Isten nevét hijában fel-venni? Felel. I. Az Istennek állattya, Személye, tulajdonfága, munkái felől, az Isten-
ígéje, Sacramentomok felől, meg-utálásból, vagy trófaból, vagy maga gondolatlanul, vagy becstelenül, tisteletlenül bollandi: azért mondgya: A' te Uradnak Istenednek nevét, az az: Te ember én tenéked Urad vagyok, te Istened, te Teremtőd, te Gond-viselőd, azért az én nevémet ne becstelenits.*

III. Hány-képpen veszed te fel az Isten nevét hijában? Igen sok képpen: (1) A' káromkodás által.

Mitsoda az a' káromlás? Fel. I. Káromkodol akkor, mikor az Istennek olyat tulajdonitas, a' mi az Istenben nincs; mint mi-

kor azt mondod: az Isten hazud, az Isten oka a' te gonosfágodnak, hogy olyan lator vagy: Nem olyan az Isten már, mint az előtt, *Esa. 59.* 2. Káromkodol, mikor az Istennek azt nem tulajdonítod, a' mi az Istenben van: mint mikor azt mondod: az Isten nem jó; nem irgalmas; nem bocsáthattya-meg a' bünt, mint Cain szól vala, *Gen. 4.* 3. Káromkodol akkor, mikor a' mi Isten-é másnak tulajdonítod: mint (Isten bocsássá-meg) Ördög adta, teremtette, nem teremthet fenki hanem Isten, Isten-is ád, *Fac. 1. v. 17.* 4. Káromkodol, mikor az Istent átkozod, mint a' Jób Felelege mondgya vala: *Átkozd-meg az Istent s' hally-meg,* Jób. 2. v. 9, 10.

(2) Fel-vefzed az Isten nevét hejájában, az átkozódás által.

Mitsoda az? Felelet. 1. Átkozódol akkor, mikor magadnak valami dologért gonosft kívánš (az Isten bocsássá-meg) mikor azt mondod: Bár el-vešsek; el-sillyedgyek; el-kárhozzam: mint a' szegény Jób, sok nyomorúsági között átkozódik vala, *Jób. 3.*

2. Átkozódol, mikor másnak gonosft kívánš: Kárhozzál-el vešštel, sillyedgy-el. Ördög, Pokol vigyen-el. A' Tatár hajtson-el.

(3) Fel-vešed az Isten nevét hejájában: Az idvešfeg eszközeivel való gonosfúl élés által.

Mitsoda az? Fel. Az Isten igéje, a' Sacramentumok.

Hog y hogy él ember az Isten igéjével gonosfúl? Felel. 1. Ugy élsz gonosfúl az Isten igéjével, mikor valami játékos, tréfas, mocskos dologban élsz azzal; mint mikor a' nagy bor ital közben azt mondod: Isten mondgya hogy *mértéssel igyunk.* Vagy valahól meg-akadnak, el-kezdik a' šent Pál bešédét: *Itt hágy ideiglen minket az Ur Isten.*

2. Ugy élsz gonosfúl ha az Isten igijének igaz értelmét meg-veštegeted, mint a' Pápišták: mint az Ördög, *Gen. 3.*

3. Ugy élsz gonosfúl, midőn büjös bájos varáslásokban, valami nyavalyának meg-gyogyítására, az Isten igije közzül valamit el-sutróglsz, vagy nyakában iratod, vagy feje alá téteted. Mint én tšilem-is kérték a' Bibliámat, hogy a' gyermek šülő Aššonyi-állatnak feje alá tennék és mindgyárt šülne. De én meg-pirongattam.

Hát

73
Várak
vas nem Gabon

Hát nem jó az Isten ígéjével, jó végre élni? Fel. Jó, de jó módon: Az Isten igijéből könyörögni a' betegekért jó, Isten meghalgattya. De abból valami rést a nyavalya gyógyítására el-suttogni; Ördögi tudomány nem Istentől vagyon.

Miert? Mert az Isten két képpen gyógyít. Vagy rend szerint, vagy rend-kivül.

Rend szerint, a' természet szerint való orvosságok által, a' melyeket fűvekben fákban hagyott.

Rend-kivül, mikor a' könyörgést meghalgattya és csudálatosan meg-gyógyította: de azt a' suttogást, edgyikre-is nem vihethni; On öntést, ö mérést, &c.

Van-e inkább az ördögnek arra való ereje hogy gyógyítson? Fel: Enged Isten azért, igaz itéletiből, hogy annál inkább meg-vakul-lyanak azok, a' kik affélék után járnak, hogy ha nem hittenek az igazságnak, hidgyenek az hamiságnak és abban el-veszsenek.

A' Sacramentomban-is az Isten nevével visbá el, mikor innét lopva el-visi: a' mint ezen rajta kaptam edgyet, és ugyan az asztalnál elő kellett adni a' kenyeret, a' gereznája alól. Az után meg-büntetődött.

(4) Fel-veszed az Isten nevé hejájában, az Isten nevének, magad gondolatlanul, becstelenül való említése által: mint mikor minden kardéra azt mondod: Isten ugy tartson; Isten ugy segéllyen; Isten ugycese; Isten bizonyfágom. Mikor valamit csudals, ugyan-kor kardéra mondod: Jesus. Isten bocsásd, &c.

(5) Fel-veszed az Isten nevé hejájában az hamis eskü és által.

Mitsoda az? Fel. Az hamis eskü és az Istennek segítségül való hívása, valamelly hamis dologban tanú-bizonyfágul, Zach. 5. 4.

Mikor esküszik ember az Isten nevére hejájában? Mind annyifor, valamennyifor azokat a' környül álló dolgokat, a' melyek az esküvésben kívántatnak meg nem tarttya.

Hány dolog kívántatik az esküvése? Fel. Két dologról fokott az ember eskünni vagy meg-letrül, vagy léjendörül.

Mindenikre három dolog kívántatik.

1. Hogy az a' dolog a' mirül esküszik, nem csak igaz legyen, hanem

hanem az esküvő ember-is bizonyosan tudgya hogy igaz: mert ha nem tudgya nem jól esküszik.

2. Hogy az a' dolog Isten dicsőffégére felebarátod hasnára szolgállyon: mert egyéb-aránt, ha a' dolog haszontalan, az esküvés-is haszontalan Iésben.

3. Hogy a' dolog olyan légyen à melly egyéb-aránt világosságra nem jöhet, mert ha világosságra jöhet, nem bükkleg azért eskünni hanem kétséges.

A' léjendő dologban.

1. Hogy a' hasznos légyen, tisztességes fabados légyen.

2. Hogy annak végben vitele, az esküvő ember hatalmában légyen: mert ha arra eskünnél, hogy meg-vered a' Török Császárt; nem jó lenne, mert nincs a' te erődben az még most.

3. Hogy azt valósággal meg-telleyítsed magad kárával-is, *Psal.* 15. vers. ult.

Minden esküvést bé-kellé telleyíteni? Felel. Ha ezek ferint, a' meg-mondott rendek ferint van, bé-kell: De ha rosz dologra esküvől, melly az Isten törvényével nem edgyez, nem kell bé-telleyíteni, amaz mondás szerint:

In male promissis rescinde fidem, in turpi voto, muta decretum.

Ugy két képpen véténél, a' rosz esküvéssel, és annak meg-cselekedésével.

Ezeket tiltya itt Isten; a' mellyek kicsinyeknek láttatnak lenni, de bizony rettenetessék; mert azt mondgya: *Mert nem hadgya az Ur büntetés nélkül.*

Már miket parancsol? Ezeckel ellenkezőket. 1. Hogy az Isten felől, mindenkoron nagy becsülettel, felelemmel szóllj, ne káromkodgyál, ne átkozódgyál, hanem az Istent áldgyad a' nyomorúságok között-is. 2. Az Isten igjével, a' Sacramentumockal viszá ne ély. 3. Igazán esküdgyél. 4. Az Isten nevérül, az hól kívántatik vallást tégy, és jó életet ély. 5. Könnyörögj az Istennek nyomorúságodnak idején. A' negyven harmadik Soltár szerint. *Bocsásd-ki a' te világosságodat, &c.* Így az Istent ha meg-becsüld, tiszteled, az Isten-is meg-becsül, meg-tisztel, 1 *Sam.* 2.30.

A M E N!

A

A' TIZ-PARANCSOLATRUL.
IV. PREDIKACIO.

T E X T U S.

Exod. 20. v, 8, 9. &c. *Meg-emlekezzél a' Szombatnak napjáról, &c.*

Ebben a' Parancsolatban négy dolog van.

I. *Summája ennek a' parancsolatnak.*

II. *Mi legyen a' Szombat azt írja-le: Hat napon munkálkodjál, &c.*

III. *Miképpen kell meg-szentelni azt írja-le: Ne mi-velly azon a' napon, &c.*

IV. *Okát adgya: Mert hat nap teremtetted, &c.*

I. *Mit akar ezzel: meg-emlekezzél?* Felel. E' parancsolat megtartásának nehéz voltát, hogy ember errül igen el-felelkezik, &c.

II. *Mitsoda a' Szombat?* Felel. A' Szombat sokat jelent, de közeleb' fölva; e' Sidó szó, nem egyebet téfen, hanem nyugodalmat, itt-is jedzi a' nyugodalomnak napját mellyen Isten a' teremtéstül meg-sünt.

III. *Mi, miért nem s'entellyük a' Szombatot?* Felelet. Azért: mert a' Szombat, a' mennyiben nézte az hétnek utolsó napját, annyiban Ceremonia vólt: Jegy vólt csak az Isten között és az Izraéliták között, *Ezech. 20. v. 20.* Es árnyéka vólt a' mostani dolognak, *Coll. 2. v. 7.*

IV. *Miért s'entellyük a' Vasárnapot hát?* Fel. Sok okai vadnak. 1. Mert a' mennyet és a' földet Isten az Angyalokkal edgyben ezen a' napon teremtetted, *Gen. 1.* 2. Mert ezen a' napon állott-meg a' Noé Bárkája az Ararat hegyen, *Gen. 8.* Abbúl a' rész-bül könnyű fel-vetni. 3. Mert ezen a' napon hozta-ki Isten az Izraélt Egyiptomból, *Exod. 12.* Ezt-is könnyű fel-vetni, a' Mosest beszédibül. 4. Mert ezen adta-ki, a' tiz parancsolatot, *Exod. 19.* 5. Mert ezen adott Mannát-is elsőben, *Exod. 19.* 6. Mert a'

Christus ezen metéltetett környül, ezen támadott-fel, ezen bocsátta-el a' Szent Lelkét, ezen jelent-meg sokszor az Apostoloknak.

De kivált-képpen szentellyük mi a' Vasárnapot, a' Christusnak, és az Apostoloknak szent rendelésekbiül: Mert a' Christus ő maga így rendelte, innen mondatik a' Vasárnap, Ur napjának, *Apoc. 1. v. 10.* Az Apostolok-is ezt tartották-meg, *1 Cor. 16. 2.* Mert Christus Urunk az újja tereméstül ackor sünt-meg.

V. *Hát már nem szabad-é meg-változtatni Hét-főre, vagy kedre hadni?* Felel. Nem: mert a' változtathattya azt meg a' ki Ura a' Szombatnak, a' ki az új eget és új földet teremthet, az egyedül a' Christus, *Apoc. 1. v. 20.* Senkinek arra hatalma nincsen világ végzetig, hogy meg-változtathassa.

VI. *Mikor kezdetik a' Vasárnap?* Fel. Némelyek mondgyák éjszélkor; némelyek Szombat estin; de a' nap a' mennyiben nap reggel kezdetik: mert a' Christus-is reggel kezdette, reggel támadott-fel, *Matt. 28. 1.* Az Apostolok *praxiffa*-is azt mutatya, *Act. 20. v. 7.* De te néked, Szombaton estve meg-kell sünnöd dolgoztól: mert ha Vasárnap reggelig mind dolgozol, alkalmatlan lesz a' Vasárnap meg-szentelésere.

VII. *Miképpen kell a' Szombatot vagy Vasárnapot meg-szentelni?* Felelet. Két-képpen: Test s'erint és Lélek s'erint.

Test s'erint mins? Felelet. Minden fele rabotás testünknek fáradtságot, nyughatatlanságot, s'erző munkáktól meg kell sünnünk; minémű s'ántás, kapálás, &c.

Lélek s'erint mint kell s'entelni? Felel. Az Isten neve s'entelésével; Az Isten igéje halgatásával, *Act. 13.* Istenhez nyujtott imádkozással, Lelki szívbeli énekléssel. Alamisna o'stogatással. Betegek látogatásával. Egyéb jó cselekedetekben való maga foglalásával embernek.

VIII. *Miért kellett így meg-szentelni?* Fel. 1. Mert az Isten így parancsollya, a' negyedik parancsolatban.

2. Mert az Isten s'ép jutalommal az olyan embert meg-áldgya.

Mitsoda áldással? Felel. Nézd-meg *Esai. 58. v. 13.* &c.

3. Mert az Isten edgy bünt, annyi rettenetes büntetéssel meg
nem

nem büntetett mint ezt, a' Szombat meg-rontását. Némellyeket tűzzel meg-égettett, mint Jerusalemet, *Jer. 17. 22--27.* Némellyet kövel veretett agyon, mint *Num. 15. v. 32.* Némellyeket foglágra viterett, mint a' Darius idejebéli népet, *Heb. 13. 18.*

IX. *Kik vétének a' Szombat meg-szentelése ellen?* Felelet. 1. Az adósság bedők, adó bedők, *Efsai 58. 3.* Az adó bedők; mert szívadás nélkül a' nem lesz; ki azt mondgya Ő már meg-adta; ki azt mongya fokát vettek Ő rajta.

2. A' Vasárnap bélyel járók vétének, csak arra tartják a' Vasárnapot edgyik Faluból, Várasból, más Városban Faluban járnak; mert egyéb dolog finsz akkor azt mondgyák; de nagyot vétnek, *Efsai. 58. 13.*

3. A' bélyel rikoltozó, jádzó iffiak, inimit amot vendégtség ütdölők: innet jött már a' bé, kéz fogási vendégtség, akkor les kerebtelesi vendégtség akkor lesz, ez-is ez ellen van, *Efsai. 58. 13.*

4. Az hejában valót kin az utczán beséllők vétének, szófátyárok, az honnan sármazik az Isten nevének hijában való fel-vétele.

5. Az adásban vévésben, munkálkodók, *Heb. 13. 15.*

6. Az aluvók, a' kik csak alufnak otthon, és az Isten házában-is.

X. *Hát Vasárnap nem szabad semmi munkát tenni?* Fel. Szabad három fele munkát.

1. A' melly más napra nagy vesedelem nélkül nem maradhat, minémü az ház égésnek meg-óltása: étel főzés: ellenségi ellen való oltalom; a' baromnak kutból vagy árokból való ki-fabeditása; enni adás, *Luc. 13. v. 15.*

2. A' heretetnek munkáit, minémü a' betegeknek meg-látogatása, gyógyitása, *Matt. 12.* A' meg-hóltnak való sir-ásás, koporsó csinálás, temetés, *Joh. 9. v. 16.*

3. A' béntségnek munkái, minémü: A' Biblia olvasás: prédikálás; edgy helyből más helyben való menés Isteni tiszteletnek okáért; Sácramentumok ki-bolgáltatása. Ezeken kívül semmi nem szabad.

XI. *Mivel serkentethné magát ember a' Vasárnap szentelésére?*

Fel. 1. Maga az Isten, maga sámára csak edgy napot hagyott; né-

ked pedig hatot adott; azért azt az edgyet meg kell sentelned.

2. A' régiek értelme e' volt, hogy az ítélet Vasárnap léssen; én el-hísem hogy az Isten találna téged a' te tised berint cselekedni, akarnád.

3. Mert az Isten ugy bünteti azt, a' mint fellyeb mondánk.

Nám az idegenek nem sentelik? Felel. Ó róllok te ne tanully: mert még Isten nékik az ő igéjét nem adta; még ők azt nem tudgyák. Néked pedig ki adta, tudod te. A' melly folga tudgya az ő Urának akarattját kettős büntetéfre méltó, ha nem cselekefi.

4. Mert az Isten ugy, meg-áld tégedet, könyörgésedet meghalgattya, A M E N!

A' TIZ-PARANCSOLATRUL.
V. PREDIKACIO.

T E X T U S.

Exod. 20. v. 12. *Tisztellyed a' te Atyádat és Anyádat &c.*

E' Parancsolatban kettő vagon.

I. Először a' parancsolat.

II. A' parancsolat meg-tartóinak való ígélet. *Hogy hofú életü légy &c.*

I. *Kissodák értetnek az Atyáknak és Anyáknak nevezetén?* Fel. Nem csak a' természet berint való Atyák Anyák; hanem mindenek yalamelleyek az embert, vagy edgy, vagy más tekintetre nézve, meg-áldzik.

Minémüvek:

A' külső statusban a' Magisztrátusok: Királyok; Császárok; Fejedelmek, Birák: Mert ezek mondatnak Atyáknak, *Marc. 11. v. 10.* Azt mondgyák a' Jerusalembéliek: *Aldott a' mi Atyáknak Dávidnak országa.*

Az

Az Oeconomiai statusban, a' Gazdák, Gazda-átszónokok. Férjek; Tutorok: mert ezek-is mondatnak Attyáknak, 2 Reg. 5. 13.

A' belső statusban, a' Prédikátorok, mert ezek-is Lelki Attyáknak mondatnak, 1 Cor. 4. 15. Ha tíz ezer tanító Mestertek lenne-is mind az által nem sok Attyátok van: mert én sültelek titeket a' Jezus Christusban. A' Scolában, a' Mesterek, Tanítók, ezek-is mondatnak Attyáknak, 2 Reg. 7.

II. *Miért nevezi Isten az Attyáknak nevezeti alatt ezeket? Fel. Hogy minket a' másokhoz való engedelmességre inkább fel-inditson mert az ember nem örömezt bocsátaná a' más hatalma alá magát.*

III. *Mitsoda embernek tisztelni Attyát Anyját? Fel. A' tisztelet két fele: Belső a' mellyel ember az ő vele jól tévő Istenét tiszteli; De itt külső értetik:*

A' külső tisztelet nem egyében áll; Hanem. (1) A' tiszteesség tételben, midőn nékik vagy bebedünkben, vagy cselekedetünkben tiszteesseget teszünk. Bebedünkben, midőn ő felölök mind semben, mind hát megé szépen szollunk, hírek, nevek, becsületek megfertése nélkül. Cselekedetünkben, midőn nékik tiszteesseget teszünk; előttök fel-kelünk; nékik köszönünk, a' tisztelegesb helyet nékik engedgyük. (2) A' szeretetben midőn a' mi meg-örögedett süléinket táplállyuk: a' meg-élemedet tisztekre mellyek voltak az Ecclesiában gondot viselünk, az ő szolgálatyokról meg-emlekezünk; nem úgy mint némelly oktalan állat, melly meg-ésván Anyját, az után néki fordul odalban rugja. (3) Az engedelmességben, hogy az ő mondásoknak, tanításoknak engedgyünk. (4) Hogy az ő erődenségből lévő fogyatkozásokat-is el-tűrjük; erőtlen vénfegékért őket meg ne utálljuk, mint némelly kevély Fiak, Leányok.

IV. *Mi igér Isten e' parancsolat meg-tartóinak? Fel. Ho'ú életet, hogy ha az ő életeknek eszközeit meg-beccsüllik, sokáig élnek; de ha nem meg-halnak.*

V. *Vallyon fundamentomos-é ez igéret? Holott sok sülejeket becsüllökéretlen korokban meg-halnak? Felelet. Igéri Isten a' ho'ú életet, nem edgy-átallyában; hanem a' mennyiben áldás gyanant*

vagyon a' hofsbu élet: néha penig a' hofsbu élet nem áldás gyanánt
vagyon, az halál van inkább áldás gyanánt, *Efai. 57. 1.*

VI. *Mitsoda föld az a' mellyrül itt Isten emlekezik?* Fel. Az
Izraél népére nézve értetik a' Chanahán földé; de mi reánk nézve
az a' föld a' mellyen Isten meg-telepit hogy jufs-ferint birjuk.

Te ezt cselekedgyed meg-áld Isten, AMEN!

A' TIZ-PARANCSOLATRUL.
VI. PREDIKACIO.

TEXTUS.

Exod. 20. v. 13. *Ne ölly.*

Ebben a' Parancsolatban, két dolgok vadnak.

I. *Az első a' tilalom.*

II. *A' második a' parancsolat.*

I. *Mit tilalmaz Isten ebben a' parancsolatban?* Felelet. A' gyilkosságot.

II. *A' gyilkosság bány-féle?* Felelet. Három-féle.

1. Indulatbéli.

2. Szóbeli.

3. Cselekedetbéli. Olvashatsz ezekrül amaz Magyar Catechesisban.

III. *Mitsoda az indulatbéli gyilkosság?* Fel. I. Ném egyéb; hanem a' gyűlölet, *1 Job. 2. v. 10. Valaki gyűlöli az ő atyafiat gyilkos.* 2. A' méltatlan meg nem mértéklet harag, *Matt. 5. 25. Meg-mondatott a' régieknek, Ne ölly. &c.* 3. Az irigység és a' bofsbu-állásnak kívánása, minémüi vala elsőben a' Cain-é, mellyet tilt Isten, *Matt. 5. v. 39.*

IV. *A' szóbeli gyilkosság mitsoda?* Fel. (1) A' bitok, *Matt. 5. v. 22. Valaki azt mondgya felebarátyának Rácha, méltó a' gyülekezetre. Valaki azt mondgya bolond, méltó a' Gehennának tűzére.*

(2) Felebarátunknak rágalmozása, *ő* reá való hamissan esküvés,
és min-

és minden csúf-Bó, *Lev. 19. 14. Ne mondgy gonoszt: a' sikegnek,*
és a' vak eleiben ne vefs botránkozásst.

V. A' cselekedetből gyilkosság mitsoda? Fel. Az, midőn vagy magunknak, vagy felebarátunknak, testi életét fertyúk-meg, és azt el-vesztyűk.

VI. Hát nem szabad-e az embert semmi erton meg-ölni? Felelet. Igaz ok-nélkül nem szabad. *Miért?* (1) Mert Isten kivált-képpen való parancsolattya által tiltya. Mint ez parancsolatban, má-lutt-is, mint, *Gen. 9. 6. A' ki az embernek véreét ki-ontya, ember által ontassék-ki annak vére, mert az ő ábrazattya-ra teremtette Isten az embert.* (2) Mert eleitől fogva, Isten súlyos büntetéssel bün-tette. Példa Cain, a' ki az ő Attya-fiának haláláért, sámki-vetéssel bün-tetteték, és örök tüzzel, *Gen. 4. 11.* Példa az Acháb, és a' Je-zabel a' mellyeknek a' hegény Nábott véreért az ebek nyalák-fel az ő véreket, *1 Reg. 22. v. 38.* Példa a' Dávid, a' ki a' hegény Uriás haláláért fok-képpen bün-tetteték, *2 Sam. 13. 29.* Nem szabad az-ért igaz ok-nélkül az embert meg-ölni.

Hát a' ki történetből az embert meg-öli vétkezik-e? Fel. Ha ar-ra a' történetre ő nem adott okot nem vétkezik a' mint Isten az il-lyen sámára Asylo mot, az az: menedék helyet, szabad várafokat, ízerzett volt, *Num. 35. v. 11.* Ha nem adott okot mint Isten hozza elő, *Deut. 19. v. 5, 6.* Ha valaki el-menénd az ő felebaráttya-val az erdőre fát vágni, és az ő kezét erőltetvén, a' fa vágásban ke-eséndik a' fejsze az ő nyeléből, és találván az ő felebaráttját, meg-halánd, a' városok közzül edgyikben fússon hogy éllyen. De ha, arra adott okot, mint a' ki a' városban lövöldöz, az hol tudgya hogy fok emberek vadnak: ha nem akarattyából-is, de ugyan ő ad arra a' történetre okot.

Hát a' ki, ő reá erőssackal támadott meg-öli vétkezik-e? Felelet. Nem vétkezik. (1) Ha magánofon vzló borszú-állásnak kíván-laga nélkül öli-meg. (2) Ha ugyan külömben el nem mehet előt-te. (3) Ha a' mit cselekesik mindent maga mentéséért cselekesik.

Három uton nem vétkezik azért ember az ember ölében.

1. Ha Isten igéje szerint való történetből öli-meg, és csupán való maga mentességétül. 2. Ha tisztí szerint öli-meg, mint Dávid Joábot, Adoniat, és Semeit. 3. Ha az hadban öli-meg, mint ellenfegét mint Dávid a' Philisteusokat, 1 Sam. 18. 27. csak edgy-szer két százat öle-meg.

VII. *Csak a' más meg-ölését tiltya-e Isten ebben a' parancsolatban?* Felelet. A' maga meg-ölését-is, a' melly fok-képpen léfen. Néha mikor olly dolgot próbál a' mellyből hamar halál következik: mint a' kötélén-járók: ugrálók: nagy terhet emelők: mikor mást bajra hív: vagy edgy-képpen vagy más-képpen életét el-fogyathattya.

Nám Jonás maga adta tanácsúl hogy ötöt meg-öllyék, a' tengerben vessék? Fel. (1) Jonás prophéta volt, tudta az Isten akarattját, de te nem. (2) Az ő cselekedete Attya-fiui szeretetből származott, azokat a' szegény hajósokat akarta az által meg-tartani: nem vétkeznél te-is, ha ezért a' szegény Magyarlágért meg-halnál, ha azal békeffége helyre állana. (3) Annak ugy kellett lenni: mert a' Christust példázta, Matt. 12. 40.

Nám Sámson-is maga magát meg-ölte? Jud. 16. Felel. Ugy de Sámson az Isten dicsősége mellett szenvedett, és Tiszt-vifelő lévén, az Isten népe meg-szabadításában igyekezett, a' mint az ő könyörgefe mutattya a' mellyben ő meg-halgattatott.

VIII. *Kik vétkeznek ez ellen a' parancsolat ellen?* [1] A' kik haragot, gyűlölséget tartanak, Matt. 5.

Hát nem szabad haragudni? Eph. 4. Ugy mint szent Pál mondgya: [2] A' magános bősizű-állásra igyekezök.

Nám Phineas bősizűt állott: mert amaz parázna embereket által verte: Illyés a' Baál Papjait meg-ölte: Szent Péter Ananiást.

Ezek mindgyájan tiszt-vifelők voltak, a' kiknek parancsolattott hogy bősizűt állyanak, a' gyilkost még az oltár mellől-is, elvonnyák meg-öllyék, Exod. 21. 14.

[3] Az irgalmasság nélkül való kegyetlenek, a' kik mind embe-
ren s'

ren s' mind barom kegyetlenkedne. Vagy abban hogy ő reá cre-
je felett való terhet raknac, vagy egyéb-képpen ütik, verik.

Hísem arra teremtette Isten a' Barmot? Felel. A' te jódra te-
remtette; de ate bünödért vetette az alá a' nagy tere hordozás alá.

Hol tiltja Isten a' barom ellen való kegyetlenséget, &c? Deut.

22. v. 6. *Mikor madárnak fészkére találkozol az uton, akár miné-
mű fán, vagy földön, mellyben vadnák madár fiak, vagy monyok, és
az ő Anyja ülend az ő fiain, vagy az ő monyain: ne vegyed-el az
Anyját mind fiaival edgyben, Exod. 34. 26. Ne főbsd-meg az gö-
döljét az ő Anyjának tejében.*

Miért tiltja Isten a' barom ellen való kegyetlenséget? Felel. (1)
Nem azért, mint ha az gyilkosság volna, hanem hogy az által a'
gyilkosságtúl irtóztassa. (2) Hogy a' gyilkosságtúl el-vonnya:
mert a' ki az oktalan állaton kegyetlen, a' gyilkosságra-is hajlandó.

Hát nem szabad-é az oktalan állatot meg-ölni? Felel. Valamel-
lyet az Isten eledelünkre nem rendelt, vagy kárt nem téven, nem
kell meg-ölni, mint a' ki a' te munkádat el-rontaná ok-nélkül meg-
haragudnál arra.

IX. *Hát mit parancsol Isten?* Felelet. Azt hogy némellyeket
el-távoztassunk, némellyeket kövefsünk.

Mit távoztassunk? Felelet. Az haragot; gyűlölséget; magá-
nos bossút. A' fő által felebarátunknak meg-ölését, és cseleke-
det által.

Mit parancsol? Felel. Hogy kövefsük: a' bent életet; selid-
séget; emberiséget; engedelmesléget; békesleges türelt: irgalmas-
ságot. Ha ezt el-követed Isten téged-is beret, te hozzád engedel-
mes léssen, és te néked irgalmas léssen,

A M E N!

A' TIZ-PARANCSOLATRUL.
VII. PREDIKACIO.

T E X T U S.

Exod. 20. V. 14. *Ne paráználkodgyál.*

Ebben a' Parancsolatban, két dolgok vadnak.

I. *Az első a' tilalom.*

II. *A' második a' parancsolat.*

I. *Mit tilalmaz Isten ebben a' parancsolatban?* Felelet. A' paráznaságot.

II. *A' paráznaság hány-féle?* Három-féle.

1. Indultbéli.

2. Szóbéli.

3. Cselekedetbéli.

III. *Mitsoda az indultbéli paráznaság?* Felelet. A' fertelmes gondolkodások; és minden gerjedező fajtalan kívánságok; mellyről a' Christus azt mondgya: *Valaki Afszonyi-állatra tekint gonosz kívánságnak okáért, immár paráználkodott az ő szívében,* Matt. 28.

IV. *A' szóbeli paráznaság mitsoda?* Fel. Az utálatos trágárság; fajtalan tisztátalan beszédek; ama' fajtalan semtelen éneklések, Eph. 4. 29. *Semmi tisztátalan meg-vefert beszéd, a' tisztokból ki ne jár nazzek rútság, bolond beszéd, trágárság: mert tudgyátok hogy egy paráznának is, avagy tisztátalannak nincsen öröksége, az Istennek, és a' Christusnak országában,* Eph. 5. v. 5.

V. *A' cselekedetbéli mitsoda?* Felel. 1. Az embernek fajtalan, buja öltözeti, sem által való hunyorgatása, kacsonatása. 2. A' fellel életüeckel való tárfalkodása. 3. Az illetlen csókodólások, ölelgetések, kapdosások, tapogatások. 4. A' fajtalan tánczolások. *Melly mitsoda?* Nem egyéb; hanem minden fertelmességnek östöne, és izgató farkantyúja, nem egyéb hanem az ördög malma; a' pokol felin való kerengés. Valamelly ebben gyönyörködik, lehetlen

tetlen hogy roszban magát ne keverje, lehetetlen hogy abból jó jöj-
jön-ki, hanem mindenkor rosz.

VI. Hanyszéle testi közösülést tilt Isten? Felelet. Sok felet:
Lev. 18. 6. 1. A' magános személynek a' magános személlyel való
egyben egyeledéset törvény kivül, erről szól Izent Pál, *1 Cor. 6. 9.*
2. A' málik: Az házasfágbéli tiszta ágynak meg-fertéztetését. 3.
Rokonával való egyfűlést, és többeket, mellyeket meg-láthatni,
Lev. 20. v. 9. c. Ezeket tiltya Isten ebben a' parancsolatban, és
mind azokat, valamellyek, a' paráznafágnak, vagy okai, vagy al-
kalmatossági, vagy eskőzei.

VII. Mitsodák azok? Felel. 1. Illyen a' réfegség: mert va-
laki réfeges, lehetetlen hogy a' magát tisztán meg-tartsa, kiváltkép-
pen az A'fsony a' ki réfeges, maga sem tudgya ha jámbor-é vagy
nem. Nézd-meg a' réfegség felől, meg-réfegedék a' fegény Lót,
és paráznalkodék. 2. A' hivalkodás, hivalkodék a' fegény Dá-
vid es paráznalkodék, *2 Sam. 11. v. 2.* 3. A' kendőzés, minémü
vala Jezabel. 4. A' Bordély tartás, minémü vala Ráháb.

VIII. Mi okkal tiltya Isten a' paráznafágot? Fel. Nézd-meg
1 Cor. 6. 15-18. Lev. 20. 22, 23. Eph. 4. v. 5.

IX. Mit parancsol Isten ebben a' parancsolatban? Fel. Az élet-
nek tisztaságát. *Mitsoda az?* Fel. Az-is három féle. (1) In-
dulatbéli: melly nem egyéb, hanem a' szent és tiszta gondolat. (2)
Szóbeli: melly nem egyéb, hanem a' tiszta és szemérmes beszéd.
(3) Cselekedetbéli: melly nem egyéb, hanem az ember szemér-
mes maga viselése törvényes mással való edgyefűlése vagy maga
meg-tartóztatása.

X. Mit rendelt Isten erre? Némellyeket az Isten bő kegyelmé-
vel áldott-meg, némellyeket békeséges türeésre hí, özvegyfégre jutat.

De rendelte Isten az élet tisztasága meg-oltalmazására, a' szent há-
zasfágot, melly mi legyen? mi okokra nézve Isten rendelte? sok-
szor halljuk. Te azért emezeket el-távoztassad, ezeket kövessed,
igy a' Christustól magadat el nem szakasztod, a' föld ki nem okád,
az Isten meg nem útál, a' Meny-országból ki nem reketz. Amen.

A TIZ-PARANCSOLATRÓL.
VIII. PREDIKACIO.

T E X T U S.

Exod. 20. v. 15. *Ne oroz.*

Ebben a' Parancsolatban kettő vagyon.

A' tilalom, és a' Parancsolat.

I. *Mit tilalmaz Isten?* Felel. Tilalmazza a' lopást.

II. *Mitsoda a' lopás?* Felel. A' más ember jószágának hamis úton módon való el-tulajdonítása, vagy edgy, vagy más hamis úton való el-vétele.

Miket tilt Isten a' lopásnak nevezeti alatt? Felel. I. Tiltya az Istennek sentseltetett marhának, nem igaz úton való el-vételét, melly mondatik sentség töréneke, minéműi vala az Achánnak cselekedeti, *Jos. 7. v. 1.* Minéműi az Ananiás-é és az ő Felelége-é, *Akt. 5. v. 2.* Kiket Isten meg-öle. Tiltya ugyan itt az Istenének meg nem adását, *Mala. 3. 8.* *Avagy meg-fosztotta ember az Istent, hogy ti engem meg-fosztottatok, hogy az én dézmámat az én tárházamban be nem hoztátok.*

2. Tiltya a' tolvasságot erőszak-tételt, *Ezech. 24. 14.* *Soknyamorgatást, erőszakot tört, az ő Attya-fiaét erővel el-vette, azért meghal az ő magáalnokságáért.*

3. Tiltya mind azokat, a' rossz utakat, módokat, a' mellyeken ember, az ő Attya-fiaét, nem igazán el-veszi: a' mellyért az emberek edgy-mást nem igen büntetik; de Isten meg-bünteti.

Mitsodák azok? Felel. Igen sok van olyan, a' mellyel a' szegényt lopják. Illyen [1] Az adásban, vévésben, való csalárd mesterleg.

(1) Némellyik kicsiny fontal, nem igaz vékával, nem igaz iczével, nem igaz singel mér: Mellyről Amos, 8. 3. &c. *Fajgatásra fordulnak a' templombeli éneklések halljátok meg ti kik a' szegényeket bé-nyicitek, és e' földnek sükölködőit romjátok, kik ezt mondjátok:*

csak

kicsinyhetnök-meg a' végát, öregbithetnök-meg az árát, és hamis mértékét szerezhetnök, Lev. 14. 35, 36. Ne cselekedjetez hamis-ságot az itéletben te azért mind annyiszor lopás, &c.

(2) Némellyik a' rosz marhát addig el-dicsiri, hogy jó gyanánt el-adgya, az hamis rosz pénzt hasonlóképpen, Prov. 20. 14. Te azért mind annyiszor lopás, &c.

(3) Némellyik az ő pénzét a' szegénynek ki-adgya és többet kíván érte, a' mellýért fenyegeti Isten Nehemiás által az ollyant, Neh. 5. 10. Ezt hijákt usorának, Psal. 15. Dávid énekli, a' melyről édes Idvezítők: *Adgyatok költsönt a' szegénynek, semmit abból nem várván, Luc. 6. 35.* Szabad ugyan embernek pénzével kereskedni, de jól. Száz forintra tizet venni (már a' fokás szerint) de felettébb való usorát venni nem egyéb; hanem lopni.

(4) Némellyik meg-örült Attyafiától zálogot véssen, adván neki, de ő véle ugy köt, hogy az zálag, mind öröcké nálla véssen, ez-is lopás, mert Isten azt mondgya: *Ha költsönt adsz, és zálogot vész meg-add neki, Deut. 24. 10.*

(5) Némellyik fok költsönt kér, de meg nem adgya, Psal. 37. v. 22. Ez-is lopás.

(6) Némellyik az igaz munkáfnak bérit el-vonfsza, meg nem adgya, melly égben sokott kiáltani, Jac. 5. 4. Ezeket az emberek igen szeretik, de Isten előtt utálatosok mivel lopások.

III. *Mit tilt Isten?* Felel. A' szegény kölségnek mód nélkül való sanczoltatását, a' Fejedelmek, Urak, egyéb tisztek által, midön reájok nagy adót &c. vetnek, s' véznek.

IV. *Mit tilt Isten?* Felel. A' Fejedelmek, tiszt-vifelők után, amaz alá való Tiszt-vifelőknek cselekedeteket, a' kik hogy magokat gazdagithassák, hireckel síncs az Uraknak, a' mit a' szegénytől vonfsanak, lopás ez: Ide való lehet némelly adó s' egyéb adó bedőknek nem igaz cselekedetek.

V. *Mit tilt Isten?* Felel. A' más jószágának meg-kivánását, és el-adásra erőszak szerint való kinszerítést; miné Acháb meg-szerette a' Nábót bőlejét, és kinszeríté ötet hogy el-adná, 1 Reg. 21.

IV. *Mit tilt Isten?* Felel. Az egyéb rosz kereskedésben való

Mestersegeket, a' latornak párt-tartását, az or-gazdaságot, kerítőfeget, Bordély-tartást, és valamiképpen a' lopásban való meg-edgyezést.

VII. *Mit tilt Isten?* Felelet. Mind azokat valamellyekkel a' lopásra indítarunk.

Mitsodák azok? Fel. (1) Elsőben a' fővényiség, melly olly nagy gonoság, hogy akár melly utálatos gonoság, az által fel-indittatik, mint s'ent Pál, *1 Tim. 6. v. 10.*

(2) Második a' tékozlás: mert ha ember a' magáét mód nélküli el-költi, kinserítettetik a' másét törvénytelenül el-venni, lopásra vetemedni; mint Agúr mondgya: *Kettőt kérek te töled míg ez vilagon élek ne tarts-meg én tölem. A' hijában valóságot, és az hazugságot, messe távoztasd én tölem segénységet avagy gazdaságot ne adgy énnékem, segénységet hogy ne lopiak,* *Prov. 30.*

(3) Az heverés, munka nélkül valóság: mert ezért az emberek segénységre jutnak, és lopásra vetemednek, *Eph. 4.28. Prov.26. 13*

VIII. *Mi büntetésre érdemes a' lopó?* Felel. A' lopás halálos, jollehet Isten a' marha lopót nem itilte halálra, *Exod. 22. 1.* De a' s'entség törés-is lopás azért halálra itilte. Málut átkozotnak mondgya, *Zach. 5. v. 1.*

IX. *Mit parancsol Isten?* Fel. 1. Ezeket hogy el-távoztassuk, némellyeket kövessünk, felebarátunk jószágát óltalmazzuk. 2. Tif-teleges életnek nemét éllyünk. 3. A' segényeket taplályuk: mert a' ki azoktól el-vonzá-is lopásnak nemét cselekeksi; de ha azoknak sáfárkodik, csak edgy pohár hideg vizet ad-is, böjtalommal, meg-jutalmaztattya, **A M E N!**

A' TIZPARANC SOLATRUL.
IX. P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Exod. 20. v. 16. *Ne s'ölly a' te felebarátod ellen, &c.*

I. *Mit*

I. *Mit tilalmaz Isten ebben a parancsolatban?* Fel. Tilalmazza az hamis bizonyfág-tételt.

II. *Micsoda az hamis tanú-bizonyfág-tétel?* Fel. Nem egyéb; hanem valamely hamis, nem igaz dolognak a' mi felebarátunk felől való állatása.

III. *Mit tilt Isten az hamis tanú-bizonyfágnak nevezeti alatt?* Felel. Minden hamis, nem igaz itilet tételt, melly vagyon vagy a' törvénykezésben, vagy a' törvénykezéfen kívül.

IV. *Miképpen léssen az hamis bizonyfág-tétel a' törvénykezésben?* Fel. A' léssen, vagy a' Biró részérül; vagy a' fel-peres részérül; vagy az al-peres részérül, vagy a' tanúk részérül; vagy a' prokátor részérül.

Mikor téssen a' Biró hamis tanú-bizonyfágot? Fel. Ackor mikor meg-igazította a' bűnöst, és kárhóztattya az igazat, *Pro. 17. 15.* *Hamisságot itil és a' gonoszoknak semellyeket kedvelli, és a' segeny igaz ellen meg sem halván annak igyét; törvényt mond: Pál. 82. A' látort ajándékért meg-jámborították, és az igazaknak igazságokat elfordították, Ela. 5. 23.*

Mikor téssen a' fel-peres hamis tanú-bizonyfágot? Fel. Midőn *vexállyá*, hamis nem igaz dolgoval állattya igyét ellene, mint Acháb és a' Jezabel, Nábót ellen, *1 Reg. 21. 13.*

Mikor téssen az al-peres hamis tanú-bizonyfágot? Fel. Ackor mikor az ellene, meg-bizonyított dolgot, még-is tagadgya, mint Achán; edgy darabig, *Jos. 7. 19.* Ack or mikor az igazfágnak elnyomáására ezer, még két ezer, *exceptiókat, Appellatiokat, noviziálásokat* gondol.

Mikor téssenek a' tanúk hamis tanú-bizonyfágot? Fel. I. Ackor mikor nyilván való hamisságot bizonyítanak felebaráttyok ellen, mint a' Nábót tanúi, *1 Reg. 21. 12.* *Meg-szidalmazta Nábót az Istent, és a' királyt, az pedig merő azon hamisság volt.*

2. Ackor, mikor olly dologról téssnek bizonyfágot, a' mellyet nem tudnak, vagy nem igen tudnak, vagy nem ugy hallottanak lenni, hanem illyen három uton, *vide supra.*

3. Ackor, mikor más ember beszédét, hamis értelemmel ma-

gyarázzák, mint a' Christus beszédét, a' Christus azt mondotta: *Rontsátok-el e' Templomot és harmadnapra fel-éppitem*, a' Christus ezt magárúl mondotta: de ök a' Templomról gyarázták, *Joh. 2. v. 19.*

4. Ackor, mikor vagy el-veszen a' dologban, vagy többet tévzen hozzá, ha haragszik reá annyit oda kever, ha nem, a' mi a' dolognak végén van el-titkollya.

Mikor tévznek a' Prokátorok hamis tanú-bizonyítást? Fel. Akkor, midön tudva hamis *Causát* vállalnak-fel, a' mellet a' lelkeket is csak nem ki-pökig, úgy állattyaák igazságát.

Midön a' dolgot nem jól állattyaák, vagy többet tévznek, vagy el-vesznek a' dologban: mint amaz Tertullus nevü Prokátor. A' Sz. Pál felől fokot mond vala a' mellyekriül ugyan ott a' tífzt-tartó előtt, szent Pál meg-hazudtolá, *Act. 24. 12, 13.*

Hát a' törvénykezésen kívül mikor léssen hamis tanú-bizonyítást? Fel. Ezt vízsi az ember végben két-képpen: vagy elméjével, vagy nyelvével.

Elméjével miképpen? F. 1. Midön valamiben minden igaz ok-nélkül gyanakodik, roszszat vél ő felöle, mint mikor Dávid a' táborra ment vólna, meg-látta az ő nagyobbik bátyja az Eliáb hogy az embereckel beszél, roszszat vél felöle, azt mondgya: *Mi tudom én a' te kevélységedet: mert jöttél ide csak azért, hogy a' mi dolgunkat meg-sembléllyed*, 1 Sam. 17. 28.

2. Midön roszszúl itil felebaráttyának jó cselekedete felől, mint azt mondgyák vala a' Jerufalembéliek a' Szent Lélek munkája felől, *részegek ezek mind*, Act. 2. 17.

Nyelvével három-képpen:

1. A' rágalmazás által.
2. Az hizelkedés által.
3. Az hazugság által.

A' rágalmazás mitsoda? Fel. A' midön ki felebaráttyának hirtét kissebbiti.

Ki ellen vét a' rágalmazó? Fel. (1) Elsőben maga ellen: mert a' maga lelkét terheli, magát zavarja-meg. (2) Az ellen, a' ki hal-lya:

lya mert azt vétkezteti. (3) Az ellen, a' kit rágalmaz mert azt néha meg-égeti, néha meg-lebessíti, néha meg-rontya, *Pfal.* 120.

Hát ha igazán rágalmazza felebaráttját vétkezik-e? Fel. Vétkezik: mert az Attyafiúi szeretetet magában hidegíti, magának más ember gyalázattyaival dicsiretet akar fzerzeni, a' mi jó van felebaráttjában, azt el-halgattya, a' mi rossz azt ki-beszéli, még penig két-képpen.

A' hízelkedés mitsoda? Fel. Az, mikor valami jónak festékével akarja bé-sínleni magát, mikor így főll: jó ember vagy te, ez illyen s' illyen, te job vagy

Az hazugság honnan származik? Fel. Néha a' fősvényfegbüil: mert van ollykor az embernek, még-is nincsent mond: Néha a' felelembüil, mint Abraháin fele a' Sárát meg-mondani hogy Felelege, *Gen.* 12. 13. Néha a' tréfas befédbüil, de ez-is vétkes, *Mat.* 12. v. 26. *Akár mi hivalkodó beszédüil számot kell adni.* Néha hazud ember, vagy a' maga hasznáért, vagy felebaráttja hasznáért; ide való a' tettető sín-mutatás, sinezés; mint ha kérdik: *Láttad-e hogy ez az ember itt által ment volna?* Felel, nem láttam: s' érti a' mentéje uját: nem láttam hogy a' mentém uján által ment volna.

Hát ug yan minden hazugság vétkes? Fel. Ugy vagyon: a' Sz. Irás ugy tanította.

Mi annak büntetése? Felel. Meg-láthatod: *Pfal.* 5. 7. *Apoc.* 21. v. 8. De másutt errüil bővebben főllottunk.

Mit parancsol Isten ebben a' parancsolatban? Felelet. Az igaz mondált, hogy felebarátunkat mind az törvénykezésben fegélyük mind másképpen, annak hirét, nevét, őrizzük, őltalmazzuk, az ő hire neve öregbitésere igyekezzünk, légy kegyelmes telebarátodhoz, az Isten te hozzád így kegyelmes lében, A M E N!

A' TIZ-PARANC SOLATRÜL.

X. P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Exod. 20. v. 17. *Ne kívánnyad a' te felebarátod &c.*

Ebben a' Parancsolatban-is kettő van.

A' tilalom, és a' Parancsolat.

I. *Mit tilalmaz Isten?* Fel. A' te felebarátod jószágának törvénytelenül való kívánását.

II. *Mitsoda jószágának kívánását?* Fel. Azt mondgya: *Ne kívánnyad házáat. &c.*

III. *Csak azt tiltya-e Isten hogy ne kívánnyuk?* Felel. Mindent valamije vagyon: mert azt mondgya es semminémü marháját.

IV. *Mitsoda kívánság tilalmaztatik itt?* Felel. Nem csak az a' mellyel a' mi akaratumk meg-edgyez; hanem az-is a' mellyre a' mi akaratumk reá nem hajol, a' mellyről szól sent Pál, *Rom. 7. v. 7. A' kívánságot nem tudtam volna bűnnek lenni, ha a' törvény nem mondotta volna, &c.* Itt azért az-is tilalmaztatik a' melly kívánságnak az akarat ellene áll. Akarja az Isten hogy mindenben az ember tökéletes legyen, *Matt. 5. 48. Legyetek tökéletesek mint a' ti Mennyei Atyátok-is.*

V. *Mit hágy Isten ebben a' parancsolatban?* Fel. A' magunk forrával való meg-elégedést, *Heb. 13. 5. Elégedjetekek meg a' jelen valóval,* mert az Isten mondotta, *1 Tim. 6. v. 6.*

VI. *Bé-töltheti-e az ember ezt?* Felel. Ezt-is, a' többit-is, bizony nehezen, sőt edgy finszen a' ki bé-tölnéné.

VII. *Ha elég van olyan ember a' ki a' más Feleségével soha nem bált, embert nem ölt, azért van olyan a' ki bé-töltheti?* Fel. Ugy de meg-mondottam, mind a' paráznaflag mind a' gyilkosflag háromféle, láfd fellyeb, immár te nem haragudtál felebarátodra, a' sönyn-ra nem néztél, gonosz kívánságból?

VIII. *Hát miért hirdeti Isten olyan keményen?* Fel. 1. Azért hogy mint valami tükörből meg-láffuk tisztünket, mint kellene csele edmünk.

2. Hogy meg-mutassa fogyatkozásunkat, melly fokakban elmaradunk tisztünk mellől.

3. Hogy igazitson a' Christusra, hogy a' Christusban kereszünk igazulást.

Nám

Nám azt mondja a Szent János, 1 Joh. 5. 3. Hogy az Isten parancsolati nem nehezék? Felel. Magában az Isten törvénye nem nehéz; de nehezíti azt a mi meg-veszett természetünk, Gal. 5. v. 7.

2. Könnyük nem a' tellyesítésre nézve; hanem az Isten hűveire nézve, a' kik örömeft gyakorolják magokat abban.

Nám eleget mond a' Szent Irás tökéleteseknek Lótot, Dávidot, Zachariást, &c. Fel. Vóltanak másokhoz képest, de nem tellyesféggel: mert Lott parázna vólt, Dávid hasonlóképpen, Zachariás hihetetlenféggben taláztatott, &c.

Hát mi által segeheti-fel az ember magát? Felel. A' könyörgeés által, mint Dávid, Psal. 51. E' nélkül erőtelen, &c.

Nám Isten igrte, hogy az öveit meg-segíti az ő parancsolatiban való járásra? Felel. Meg-segíti; de ugy, hogy tökéletesek legyenek: mert mindennek el-kell mondani: Bocsásd-meg a' mi bűneinket.

Ezek valának a' Tíz-parancsolatról, ha ezek serint az Istennek parancsolati serint élsz áldott léfész, A M E N!

Deut. 28.

Immár következnek kivált-képpen való Materiákról, lévő *Kris. Doctrina*

PREDIKACIOK.

Mellyek

Prédikáltattak a' mint az alkalmatosság kívánta. *P. O.*

AZ EDGY-HAZI SZOLGÁKROL.

T E X T U S.

1 Tim. 5. v. 17. Az Edgy-házi Szolgák kik jól forgolódnak &c.

Jollehet minden tisztek felett való, nehéz, terhes tiszta' Prédikátorfág, mind azon által minden tisztek felett való hasznos tiszta' Prédikátorfág.

Miért minden tisztek felett való nehéz tiszta' Prédikátorfág? 1. Mert egyéb tisztnak végben vitelére inkább találtatik alkalmazatos ember; de a' Prédikátorfágnak végben vitelére (ámbar Istennek bép ajándéki legyenek valakinél) még-is alig alkalmazatos: mint bent Pálnál az Istenek bép ajándéka volt: mert el-ragattatván az harmadik égben sokat tanult, ollyakat látott, mellyeket ember nyelve ki nem mondhat, 2 Cor. 12. 4. mind azon által fel-kiált, 2 Cor. 2. 16. Azt mondgya: *Kitsoda ezekre alkalmazatos?*

2. Mert a' Prédikátornak az ő halgatóinak lelkekrül-is sámot kell adni, mint Eze. 3. 17. *Embernek fia ör-állóul hadtalak én tégedet, annak-okáért ha én mondándom az hitetlennek, halállal halss-meg: és ítet meg nem inted és nem szolgálss neki, hogy az hitetlen az ő utáról el-távozzék hogy éllyen; az hitetlen meg-hal az ő álnokjágában, de az ő verét a' te kezedbül kívánom-meg; már tudod azt, csak a' maga lelkéről-is nehéz embernek sámot adni, hát a' másérül?*

3. Mert még az Istennek nagy emberei prophétai-is e' tisztnak fel-vállalása előtt vonogatták ő magokat: mint Moses, *Exod. 4. v. 10.* azt mondgya: *Kérlek Uram ne küldgy engemet oda, hasonló képpen Jeremiás, Cap. 1. 6. Ah, ah, Uram Isten imé gyermek vagyok nem tudok bölni.* Jonás tudgyátok késebb lött a' tengerben vetetni, hogy nem e' tisztet fel-vállalni.

Mind azon által minden tisztek felett való hasznos tiszta' Prédikátorfág.

Miért? 1. Mert a' ki e' tisztnak jól fergolódik, mind magát s' mind halgatóit Istennek sámapra meg-tartya, mint, 1 Tim. 4. v. 16. *Maradgy-meg ezekben: mert ha ezt mivelénded, mind magad mind halgatódat meg-tartod.*

2. Mert ezek ez élet után meg-hallyák a' Christufnak amaz ör-vendetes sávat. *Fol vag jon jó és hiv szolgál, kevesen voltak hiv, ez után többet bizok te reád, menny-bé a' te Uradnak örömeiben, Matt. 25. v. 21,*

3. Mert

3. Mert ez életben-is ez ilyenek kettős tisztességre méltók mint itt e' Textusban vagyon.

S U M M A.

Vaygon bent Pálnak az ő tisztekben jól forgolódo Edgy-házi solgák felül való tanitása.

II. Részei vadnak.

I. Vadnak az ő tisztekben jól forgolódo Edgy-házi solgák.

II. Vaygon az ő nekik rendeltetett jutalom, ezekben kettős tisztességre.

Magyarázattya.

1. Kiket kell itt érteni az Edgy-házi solgákon?
2. Kik forgolódnak jól az Edgy-házi solgálatban?
3. A kettős tisztességen mellyre ezek méltók mit kell érteni?

Felelet az elsőre.

1. Edgy-házi solgáknak mondatnak az ő Testámentomban a' Nemzetségeknék fejei, kik az özön víznek mind előtte s' mind utánna éltenek, Kiknek Isten mind Angyalok által, mind éjjeli nappali álm látások, mind emberi szózat által az ő akarattját ki-jelentette, és az ő edgy-házát ezek által építette, minéműiek voltak a' Patriarchák, *Exod. 6. 24.* Mint Adám, Noë, Abraham és többek.

2. Mondatnak Edgy-házi solgáknak az Isten Sátorához solgáló Aron fiai, az hufzon négy fő Papok, kik rendel jártanak-bé a' solgálatra, *1 Chron. 24. 18-28.*

3. Mondatnak a' Jácóbnak Lea Felesegének fiai közöttül a' Levitül való férfiak, kik a' gyülekezetnek Sátorában solgálnak vala, *Num. 8. 19.*

4. Mondatnak Edgy-házi solgáknak az Irás tudok, kik közöttül némellyek a' Királyok dolgait irták-meg, mint a' Joás Királynak író Deákja, *2 Reg. 12. v. 20.* Némellyek a' közönleges embernek dolgait, minémű vala Baruch, *1 Chro. 2. 55.* Némellyek az írásokat magyarázták, mint Christus Urunk idejében a' Phariseusok.

5. Mondatnak Edgy-házi solgáknak a' Prophéták-is, kik a' jövődő dolgokról a' birodalmoknak változásáról, a' bünöknek büntetéséről, és kívált-képpen való szabadulásról való prophétálásokat

kat tőtenek, és kik az Istennek Anyafentedgyházát építették.

6. Mondatnak Edgy-házi Solgáknak, az Új Testámentomban az Evangelium prédikálásában forgolódo Apostolok, Evágélísták, és ezek mellé adatott segédek; ma pedig len a' Prédikátorok, ezek mellé adatott segédek, és az egész gyülekezetet igazgató vének serege, (ha ma ilyen volna) itt azért ez utolsókot érti Szent Pál.

Felelet a' másodikra.

Meg-mondgya Szent Pál, 2 Tim. 2. v. 25.

1. A' kik igyekeznek Istennek előtte kedvesek lenni.
2. A' kik igyekeznek Isten előtt meg nem ségyenülni.
3. A' kik az igazságnak beszédét igazán hafogattyaák: *Kedves lehet pedig Isten előtt ha Istennek keresi kedvét nem az embereknek, Gal. 1. v. 10.*

(2) Ha félidővel prédikállya az igét, nem testi füllel csiklandoztató nyalka beszédecel, 1 Cor. 1. 17.

(3) Ha a' népnek az ő bűnét nem ebi-meg, ha nem minden báratság Atyafiuiság nélkül ki-mondgya a' bünt, *Esai 56. v. 10, 11.* Nem ségyenül-meg Isten előtt ha tisztiben hűségesen el-jár, nem hever, hanem tanul, abban gyakorollya magát, mint Szent Pál, hogy mind Isten s' mind emberek előtt botránkozás nélkül való jó lelki ísméreti lehessen, *Act. 24. v. 26.*

Igazán hafogattya az igazságnak beszédét, ha a' Szent Irást nem boldozza, foldozza, hájában való historiákkal, emberi találmányokkal nem elegyiti, ha nem a' mi a' Szent Léleknek értelme, azt az Ur-tól néki adatott kegyelem szerint ki-mondgya. Ez ilyenek forgolódznak jól az Edgy-házi Solgálatban.

Felelet az harmadikra.

1. Nem kell egyiser s' mind az Isteni és emberi tistességet tistele-tet érteni, mellyel az Isten és az emberek tisteletnak, nem méltók arra a' tisteletra, mellyel Isten tisteltetik: mert Isten azt embernek nem engedi.

2. Nem kell érteni a' kettős tistességen valami nagy méltóságot, minémü vala a' Salamonnak méltósága, mellyet néki az Ur minden Királyok felett szerzett vala, 2 Chro. 29. 25. Hanem kell érteni azt a' tist-

a' tisztefeget, mellyel az ötödik Parancsolat szerint tartozik, ki ki az Edgy-házi Solgálatban jól forgolódnak, 1 Theff. 5. 12.

2. Kell érteni az ő kölső tápláltatásokat, mint mindgyárt è leczke után következendő versekből ki-tetűik, az hol azt mondgya: *Méltó ugy mond a' munkás az ő jutalmára annál inkább hát a' ki az Egy-házi Solgálatban jól forgolódik.*

T U D O M A N Y.

- I. *A' Prédikátorok nem Urak hanem Solgák; ihon azt mondgya: az Edgy-házi szolgák, de itt meg-tudd a' Prédikátor szolga ugyan; de nem külön külön minden embernek szolgája, hanem közönséges Ecclesiánac szolgája.*

T U D O M A N Y.

- II. *Nem minden Prédikátor jól jár-el az ő tiszteben; ihon azt mondgya: a' kik jól forgolódnak, tehát némelleyek roszul-is forgolódnac járnak-el az ő tiszteben.*

T U D O M A N Y.

- III. *Minden Ecclesiáknak az Edgy-házi Solgálatban jól forgolódo Predikátorokat tisztefféggel venni kell. Mint a' leczkében van, hasonlóképpen, Gal. 5. ismét, 1 Theff. 5. 12. Kérünk pedig titeket Attyámsiai, hogy becsüllyétec a' kik munkálkodnac köztetec, és néktec elötetec járók az Urban, és inte nec titeket, ismét; Heb. 13. 17. Engedgyetec a' ti elötetec járóknac: mert vigyaznac ok a' ti lelketekért ugy-mint sám-adók.*

O K A I.

I. Itt vagyon a' Leczkében: mert Ők kettős tisztességre méltók.

II. Isten-is az ilyeneket meg-becsülli, innen vagyon, hogy kivált képpen való Őép nevezettel nevezi Őket a' Őent Irás. Néhánykor követeknek, mint 2 Cor. 5. 20. Néhánykor Angyaloknak, mint Matt. 3. v. 1. Néhánykor Őabadítóknak, mint Matt. 5. v. 24. Mellyekkel Isten Ő nekik tisztességet tulajdonit.

III. A' ki ezeket véŕi Isten Ő Felfégét magát véŕi, mint Matt. 10. 40. *A' ki engemet bé-fogad, azt fogadgya-bé a' ki engemet el-bocsátott, így, Luc. 10. 25. Joh. 13.* Ha azt akarod: azért hogy Isten te veled légyen, fogad-bé azt a' kit Isten el-bocsát, küld.

H A S Z N A I.

I. *Oktatás.* Tehát nem kell a' Prédikátorokat bestelenfeggel boŕŕufággal illetni.

Miért?

(1) Mert méltók a' becsültre. (2) Mert Isten-is Őket meg-becsüllötte. (3) Mert Istent illeti a' bestelenfeggel, boŕŕufággal, a' ki a' Prédikátort bestelenfeggel illeti. (4) Nem csuda hát hogy némelly gyülekezettől el-tavozik az Isten, öŕve züri zavarja azt, olyanná téŕzi, mint a' tollatlan nyil: mert nem véŕzi illendö becsü-llettel az Istennek követeit. (5) Nem csuda hát, hogy némelly Prédikátor nem prédikálhat az Ecclesiában örömet: mert nem engednek az Ő szavának, bánattal illetik ötet; mint erről szól szent Pál, *Heb. 13.*

Második Hafzna *Intés.*

Ha &c. Tehát inti az halgatókat, vegyék illendö becsülettel a' Prédikátorokat.

Miért?

Mert Ők az Istennek követi, tudgyátok az historiát, 2 Sam. 10. 6. Midőn az Ammoniták a' Dávid követit meg-csufolták volna, ezért mit cselekeŕik David, hogy azoknak Őakálokát és ruhájokat félben el-nyirték volna, két száz szekereken való embereket, és negyven ezer lovagokat le-vágatá. Rabba várossát meg-vövé és a' ben-

ne va-

ne valók közöttül, némellyeket fűrésffel fűrészeltette ketté, némellyeket vas borona alá, némellyeket fejsze alá vettette, némellyeket a' méz kemenczében hányatá, 2 *Sam.* 12. 31. Ha Dávid az ő követneinek meg-csufolásokért így cselekedet, hát Isten mit nem cselekezik. A' mint meg-is mutatá Elifeus példájában, tudgyátok az őtet csufoló gyermekeket, a' medvék által el-fzaggattatá, 2 *Reg.* 2. v. 23.

II. Vegyék illendő becsülettel a' Prédikátorokat.

Miért?

Mert ez által nyerhetik-el az ő idveffégeket, *Rom.* 1. 16. mint amaz három ezer emberek, kik a' szent Peter prédikacioját halgaták ez által idvezülének, *Act.* 2. v. 37. Ennek halgatása által téremeg Zacheus is Istenhez, *Luc.* 19. v. 1, 2. Ez nyitá-meg Lydiának szívét, *Act.* 16.

III. Intetünk meg-is a' Prédikátoroknak szeretetre, a' mint a' Galatiabéliek felől, ugyan dicsekedik szent Pál s' azt mondgya: *Gal.* 4. 15. Annnyira szerettek őtet hogy ha lehetet volna, a' magok fzemét-is ki-vájták volna és neki adták volna.

De miben kell embernek prédikátorához való szeretet meg-mutatni? Felel. 1. Az ő hozzá való jó akaratban. 2. Az ő befédéhez való engedelmeffégenben. 3. Az ő mellette való könyörgésben.

(1) Ha a' te Prédikátorodat szereted, légy ő hozzá jó akarattal, közöllyed a' te javaidat azzal a' ki téged tanit az Evangélium tudományára, a' mint mondgya szent Pál, *Gal.* 6. v. 6.

(2) Ha szeretted &c. légy engedelmes az ő befédéhez, az ő feddözésén meg ne haragudgyál, az mire ínt meg-fogad, nézd-meg mit mond erről a' szent Pál 2 *Cor.* 5. 20. *Mivel-hogy azért a' Christus képében járunk, e' követségben mint ha Isten kérne titeket mi általunk; kériünk a' Christus képében, hogy békélljetekek-meg Istennel; mikor a' Prédikátor ínt, olyanná tartsad azt mint ha Isten intene, meg-fogad: mert ha nem fogadod azt mondgya Isten, *Ezec.* 3. Te magad lész veszedelmesnek oka.*

(3) Ha szeretted &c. Könyörögj a' te Prédikátorodért, a' mint sz. Pál a' Sidókat inti vala, *Héb.* 13. *Könyörögjetekek mi érettünk, &c.*

Másodszor inti a' Prédikátorokat.

Szerelmes Attyám-fia a' Christusban, ha azt kívánod, hogy Isten tégedet meg-böcsülyön, forgolódgyál jól a' te tisedben. *Miképpen?* (1) Igyekezéél az Isten előtt kedves lenni. (2) Igyekezéél Isten előtt meg nem ségyenülni. (3) Hafogassad az igazságnak beszédét egyenesen. A' minden pástoroknak Páztora azt mondgya az utolsó napon: *Jól vagyon jó és hív szolgál kevesse vol-tál hív, ez után többet bizok te reád menny-bó a' te Uradnak örömében, Matt. 25. A M E N!*

A' LELKI ISMERETRÜL
való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

I Pet. 3. v. 16. *Jó lelki ismérettel legyetek.*

Retnetes, minden testet meg-ijesztő, meg-retentő kinzások által, kinezattak eleitől fogva az emberek, minéműek a' sok nyomorúságok, sorongattatások, kötöztetések, tömlöczöztetések, meg-köveztetések, avagy égettetések, és többek a' mint *sent Pál Heb. 11. elő sámlállya*: Mind azon által mind ezeknél retneteséb, minden szívet meg-fonnyasztó, ki-beszéhetetlen kinez azok, mellyek a' rossz lelki-isméretű embert kinezák, és gyöttrik.

Miért?

1. Mert a' ki testi gyötrelmet szenved, vagy foglágot, vagy egyéb fanyargattatást, ha az ő foglágának, fanyarúságának helyebül kiméhet, az ő foglága és fanyarúsága el-múlik, *Psal. 31. De a' mely embernek rossz lelki isméreti vagyon, akár mennyit fusson, akár mint változtassa helyét, de soha az ő gyötrelmének bünése nem lesz, erről szól az Isten, Dent. 28. v. 65. A pogányok között is non*

nyug.

nyugsol-meg, és nem leszen a te lábod talpának helye: mert adott az Úr te nekéd rettegő szívét, &c. és lelkednek keserűségét, és leszen a te életed kétséges te előtted, &c. a' te sívednek rettegeése miatt mellyel rettegsz.

2. Azért: mert e' világi nyomorúság csak ideig való, a' lelki ismértnak pedig gyötrelme fo ha meg nem haló; hanem örökké maró, harapó fereg, *Esaí. 51. v. 8.*

Ellenben ugyan fokak, és gyönyörűségesek a' nyomorúságbéli embernek Istentől ígértetett vigasztalási, minéműekkel telyes az egész Szent Írás; de mind ezek felett való jó és gyönyörűséges dolog a' jó lelki-isméret.

Miért?

Azért: mert ámbár az ember svenvedéseket viselleyen-is; de ha lelki-isméreti jó, mindgyárt lesz vigasztalása, hová lehetett sulyosab svenvedésű ember mint a' Szent Jób volt, minden baráti, Felesége, ellene támadtanak kárhoztatták; de mivel jó lelki-isméreti volt, még-is talált vigasztalást, *Jób, 27.* Azt mondgya: *De mind ezekben nem vádol engem az én lelkem-isméreti, ámbár kígyót, békát, reá kiáltanak az emberre, ámbár gonosz életűnek, ilyennek s' amollyanak mondgyák, ámbár minden életét sídalmazzák; de ha jó lelki-ismérete van, minden ő rágalmozói meg-ségyenyülnek. Erről áll fent Péter ebben a' mi leczkénkben. Jó lelki &c.* Utánna veti őstán ezt az okot a' mellyet mondek: *Hogy ti ellentek, mint gonosz tévők ellen sólnak, meg-ségyenyüllyenek a' kek a' Christusbán való jó életeteket sídalmazzák.*

Summa Berint mitsoda vagyon?
Vagyon a' jó lelki-isméretnek meg-tartására való intés.

II. Részei vadnak.

- I. Vagyon az intés ezekben: Legyetek avagy meg-tartátok.
- II. Vagyon a' dolog miben legyenek, avagy mit tartsanak meg ezekben: Jó lelki-ismérettel: avagy jó lelki-isméretet.

Mag yarázattya.

1. Vagy-on-é lelki-isméret?
2. Mitsoda jó lelki-ismérettel lenni?
3. Lehet-é valaki az emberek között lelki-isméret nélkül?

Felelet az elsőre.

Ezt a kérdést miért te^{se}m-fel? Felel. Azért: mert a' mikép-
pen a' bolond mondgya az Ő sívében, nincsen Isten, *Psal.* 14. v. 1.
Follehet az Istennek hatalmassága és Istenége ez világnak alkotásából
és a' teremtettt állatokból is meg-látt atnak, *Rom.* 1. 20. Igy fokak-
nak az Ő sívekben ugy meg-alútt a' lelki-isméret, hogy ámbár mind
sant Irásból, mind magok körül való ö^{tt}önöző cselekedetből,
esekben vegyék a' lelki-isméretnek voltát, mind azon által a' mit
e' felől hallának, csak játéknak és hazfontalanságnak tartanak, mi-
vel az Ő lelkek ismérleti meg-bélyegeztetett, *1 Tim.* 4. v. 2. Annak
okáért azokat ugyan meg-kell tanitanunk, hogy legyen lelki-ismé-
ret. Ez meg-tetűik:

(1) A' s^{ent} Irásnak nyilván való bizonyóságiból, minéműek :
1 Cor. 8. v. 7. *2 Cor.* 1. v. 12. *2 Tim.* 1. v. 3. &c. *Rom.* 13. v. 5.
Rom. 2. v. 15.

(2) Meg-tetűik az híveknek a' jó lelki-isméretért való könyör-
gésekből és fohászkodásokból, minéműek : *Psal.* 51. 12. *Teremt*
én bennem tística sívet Úram, és az erős lelket újíts-meg én bennem.

(3) Meg-tetűik az hitetleneknek a' lelki-isméret által való gyö-
trelmek büil, melly őket mindenkoron meg-bűnés nélkül gyötri és
vádollya, *Dan.* 2. v. 5.

Felelet a' másodikra.

Mitsoda jó lelki-ismérettel lenni? Felel. 1. Nem egyéb; ha-
nem tőkélletessen jónak itilni azt, a' mit Isten az Ő törvényében
meg-cselekedni parancsolt, és mind azokat ro^{sn}nak vallani, vala-
mellyeket az emberek^{ti}ül az Ő törvényében meg-tiltott, e' ki-fejezi
a' lelki-isméretnek első részét.

2. Nem egyéb; hanem mindeneket, mellyek vagy Istennek
tis^{te}letüre, vagy az emberek között való életre néznek jó lelki-
isméret-

mérettel cselekedni, a' mint cselekedék Szent Pál, *Act. 24. v. 16.* Ezekben mint Agripa nem tünnyálkodni, avagy az hamisság föllókkal, magának lelki-isméretit gonos cselekedetivel meg nem bélyegezni, *1 Tim. 4. v. 2.*

3. Nem egyéb; hanem a' vétkes lelki-isméretet, minémű a' rosz dolognak jó gyanánt való javallója: a' kétséges lelki-isméretet, melly csak háborog, és a' rosz lelki-isméretet, melly soha meg nem haló, *Es. 66. v. 24.* Hanem örökké csipő, harapó fereg, tellyefféggel le-vetkezni.

Felelet az harmadikra.

Lehet-e valaki az emberek között lelki-isméret nélkül? Fel. Mivel a' lelki-isméret, az emberek siveben természet berint bé-óztatott, világosság, bizonyosság, törvény, nincsen olyan el-vettetett ember; a' kiből a' lelki-isméret tellyefféggel meg-óztatnék; mind azon által a' bűnök nélkül cselekedetiben annyira meg-gátolódik, hogy látszék tellyefféggel el-aluttnak, és meg-hóltak lenni.

T U D O M Á N Y.

A' Keresztjén embernek itt e' világon, leg-fővebb tiszti az ő lelke-isméretiről való gondviselése. Mint itt a' kezünk alatt való Leczkében; ismét Sz. Pál, *Act. 24. 16.* Ebben g yakorlom pedig magamat, hogy botrankozás nélkül való jó lelki-isméretem legyen, mind Isten s' mind emberek előtt. Hasonló-keppen inti Sz. Pál Timotheust, e' Tudománynak végben vitelére, *1 Tim. 1. 19.* Vitézkedgyél ama' jó vitézséggel meg-tartván az hitet, és a' jó lelki-isméretet. Ismét, *Prov. 4. 23.* Minden őrizéseknek felette meg-őrizzed a' te siveidet: mert abból származnak ki az életnek cselekedeti.

O K A I.

1. *Mert* Isten mind annyisor a' lelki ismérletnek tisztaságát parancsolta, valamennyiszer az ő szent igéjében, mi tőlünk maculánélkül való életet kíván, innen mondatik a' parancsolatok Summájának lenni; a' jó lelki-ismérletből való szeretet, *1 Tim. 1. 5.* Nem kíván ennél egyebet, a' miképpen az ő Testamentomban az áldozatokból kíváná Isten, a' baróm belső részeinek, ugy-mint a' bél fedező kövérnek, a' vesének, és a' máj körül való kövér hártjának megégettetését, *Lev. 7. 3, 4, 5.* Igy ma kívánnya Isten csak a' te belső testedet, a' te lelked ismérletnek tisztaságát, *Prov. 4. v. 23.* Azért mindenek felett gondot kell arra viselned.
2. *Mert* nincsen néked annál több kinsced, ha ez el-vés, mindened el-vés, oda lesi tellyességgel, a' miképpen Esau nem őrizé meg az ő első sülötségének méltóságát, mindgyárást romlani kezdé, *Gen. 25.* Igy a' ki lelki-ismérletit el-árúlya, el-vesti; az edgyütt el-vesti hitit: mert az hit és a' jó cselekedet el-válthatatlan-keppen edgyben köttetek, *1 Tim. 1. 19.* A' ki hitit el-vesti nincs Istene: mert hit nélkül senki Isten előtt nem kedves, *Heb. 11. 1.* A' ki Isten előtt nem kedves, nincsen annak bűnének bocsánattya: mert csak annak vagyon bűnének bocsánattya a' kinek lelki-ismérleti, a' báránynak vére által, a' hólt cselekedetektől meg-tisztítván, az Atrjának kedvében jutott, *Heb. 9. 14.* A' kinek bűne bocsánattya nincsen, nem lehet annak Istenben való bizodalma, *Rom. 5.* A kinek Istenben bizodalma nincsen, nem lehet annak idvessége felől semmi reménsege. Igy látod minden dolgod csak lelked ismérletin áll, azért erre gondot kell viselned.
3. *Mert* valaki az ő lelke ismérletire gondot nem visel, el-jönek a' somorú halálnak napjai, reá tésma a' lelki ismérlet, csigázza; gyötri; és a' minden veszedelmek felett való, kétségben eféznek tömlöczében nyakra főre le-tasíttya; és igy bolondúl mint ama' bolond Nábál *1 Sam. 25. 38.* meg-halnak, vagy magok magokat kegyetlen kezeckel, mint Cain, Saul, Achitophel, és Judás meg-ölik.

I. *Hafzna Rettentés.*

Meg-rettentí azokat a' lelki ismérét nélküli való barom életű embereket, a' kik az ő lelkek ismérétirül semmi gondot nem viselnek, értik ugyan ama' fő fogadatlan Saullal, a' gonos lelki ismérétnek furdalását, de csak tunyálkodnak mint Agripa; nem akarnak mind addig felkelni az ő álmokból a' Pharahóval; valamig a' lelki ismérétnek gyötrelme tellyességgel el nem foglallya; ackor ostán foháskodnának, avagy csak gyötrelmebül való meg-sabadulásnak okáért, de csak hijában való könyörgéséc; ackor ostán kiált, jajgat, jaj fáj a' szívem! fáj a' szívem! Jaj bizony: mert nem viseltél gondot soha lelked ismérétiről, ackor ostán minden ocsmány büneidet lelked isméréti elő hányta, büneidnecc büntetésinecc iszonyu rettentésivel, és így a' kiserítettnecc örökké való gyötrelmire letaszította.

II. *Rettentí* azokat az embereket, a' kik hallyác hogy az ő lelkek ismérétire gondot kellene viselni, de azt csak semmiben hajtyác, csak másoc életét lelkek ismérétit hánytác; ember nem az a' te tised, hogy a' te felebarátodat sűrjed, sapullyad, az ő lelki ismérétinecc semében való fálkáját bizgassad, hántorgassad: mert te csak a' te sáfárságodról adtz fámot, ne légy azért illyen fő szátyár, Pharaeus, Cain, ember; ne légy olyan mint a' szegény pénzeten Szabó; a' ki csak a' más nyakában szabja, varja, a' szép posztó ruhakat, és magát ruhátlan hadgya; ne légy olyan mint a' izem, a' ki örökké csak mást néz, magát pedig soha nem nézi; mint van lelkénecc isméréti; ne bánta a' másét, mert ezzel csak magad zűröd zavarod; mint a' folyó viz a' parton kívül való futásával, minden gatz magával fel-vezzen és így meg-rutúl.

II. I N T E S.

1. *Int*, vizsgál-meg ha meg-tartod-e te lelked ismérétit.

De itt azt mondod,

Ugyan akarnám magam-is ha meg-tudhatnám, ha van-e jó lelkem isméréti; de nem tudom mit sodea jelei legyenek azért taníts-meg kerlek.

Felelet. Meg-tanítlak, úgy vagyon e' nagy dolog, mind azon által meg-tudhatod im ez edgy-néhány jelekbül.

1. Ha a' te szived nagy csendességgel nyugzdic te benned nem háborog, nem tőri fogyattya magát, hanem nagy reménfeggel az ō Istenéhez ragaszkodic, *1 Job. 3. 21.* Mert ugyan-is a' roiz lelki ismérétéi embereknek nincsen soha belső békefégec, *Esa. 18. 22.*

2. Ha mindenkoron felsz a' te Istenednek meg-bántáfátúl, *Pro. 28. 19.* Es jóllehet hogy vétkezhetnél, úgy hogy az emberc azt meg nem tudnác, felebarátodat adásban, vévésben meg-csalhatnád; titkon meg-károsíthatnád; dé nem akarod Istenedet meg-bántani.

3. Ha az Istent tisztelō, az ō Szombattyát meg-szentelō, Attyádat Anyádat, és tégedet jóra intō elől járóidat becsüllō vagy, nem vagy lopó, parázna, gyilkos, hamisán esküvő, ez bizonyos meg-csalhatatlan jele, a' jó lelki ismeretnek, és ha ezek benned vadnac, ebből meg-tudhatod hogy lelked ismereti vagyon.

De ezt mondog itt:

En ezekre reá halgaték, s' nagyobb résbent ezeket bennem fel-találom, el-is hiszem a' szent Pállal, Heb. 13. 28. Hogy énnékem jó lelkem ismeretem vagyok, de mivel erőtelenség alá vettetett ember vagyok, eszemben veszem hogy sokszor gyarlóságból, az én lelkem ismereti meg-sértetem.

Vallyon lehet-é annak valami orvossága miképpen kellene az én lelkem ismereti énnékem meg-gyogyítatom?

Ember tudom én azt, hogy még az Istennec kedves embereiben is nagyon efféle gyarlóság, tudom azt-is hogy a' te szived efféle gyarlóságoktól ottan ottan meg-sértődic, azért halgas reá majd meg-mondom mitsoda annac orvossága.

Az Istennec részérül csak egyedül a' Jesus Christusnak vére az a' ki a' te meg-sértődöt lelked ismereti meg-gyogyíthatya, *Heb. 9. v. 14.*

*A' te magad részérül mitsoda? Felelet. 1. A' te gyarlóságodnac (mellyel a' te lelked ismereti meg-sértetted vagy meg-sértődött) sziveffen Istened előtt meg-vallása, *Psal. 32. v. 5.* ō az a' ki a' te gyarlóságodat el-vefzi, *Job. 20. 32.* A' te meg-sértődött lelked ismereti kegyelme által meg-gyogyíthatya.*

2. A'

2. *A' te magad részéről mitsoda?* Felel. A' könyörgés, ha azt akarod hogy Isten a' te lelked ismérétit, meg-gyogyítsa, könyörögi a' Dáviddal, *Psal. 51. 12.* és ezt mondgyad: *Teremtés én bennem tiszta szívet Isten, és az erős lelket ujíts-meg én bennem,* vers. 14. *Ad-meg énnékem a' te idvezítésednek örömét, és az engedelemnek lelkével erőssíts-meg engemet.*

III. Haszna Vigasztalás.

Először vigasztal ez a' Tudomány tégedet, a' ki lelked ismérétit meg-tartottad, lelked ismérétinek meg-ujításáért könyörgöttél, könyörgésed által lelked ismérétit meg-ujítottad; ezzel hogy te néked igaz hited vagyon, az Isten te néked Attyád, a' ki minden igaz hiveknek Istenc, azért méltán dicsekedhetel a' Sz. Pállal, *Rom. 8. 31.* Minden ellenfégid ellen ezt mondhatod: *Ha Isten velem kicsoda ellenem?* Méltán énekelhetiz a' Dáviddal és ezt mondhatod: *Psal. 27. 10.* *Ha mind Attyám és mind Anyám el-hadnak engemet, de az Ur kegyessen hozzá veszen, az Ur énnékem öríző pástorom, és vezérel-engemet az ő ősvényiben,* *Psal. 23.*

2. *Vigasztal,* ha jó lelked ismérétit meg-tartottad, nincsen mári semmi hátra. Azért méltán mondhatod a' bent Pállal ezt, *2 Tim. 4. 78.* *Amaz nemes harczot meg-harczoltam, futásomat el-vegeztem, az hitet meg-tartottam, végezetre le-tétetett énnékem az igazságnak koronája, mellyet meg-ád énnékem, amaz igaz Biró nem, hanem &c.*
Jövel Uram Jesus! A M E N.

AZ ELIPAP PELDÁJABŰL való PREDIKACIO.

Ez akkor prédikáltatott, mikor a' Magyar Tábor nagy veszedelemben forgott, meg-is romlott.

T E X T U S.

I Sam. 4. v. 13. *Eül vala Békiben az út felén.*

AZ ð Testámentomban, az Istennek kegyelmes jelen létének külfő jelei-is voltak, külfő jellel-is az Isten megmutatta hogy ezzel az emberrel, vagy ezzel a' néppel jelen van.

Illyen vala Gedeon idejében, egyfő a' furt gyapjúnak megvizsgálése, a' fűrűnek fűrazfága, másor ellenben; Ezzel Isten azt mutatta hogy a' Gedeonnal jelen vagyok, véle jól akar tenni, mint, Jud. 6.

Illyen vala Ezechiás idejében, az Achíztúl csináltatott grádicsokon a' nap árnyékának nappal edgyütt tiz grádussal való vístá menetele, azzal azt akarta Isten jelenteni; hogy jelen vagyok az Ezechiással és meg akarja őtet gyógyítani, és életét tizen-öt estendőckel hősabítani, Esai. 38. 8.

Illyen vala ugyan Ezechiás idejében, a' földnek vetés-nélkül termése, két estendeig, a' föld vetés nélkül termet két estendeig, azzal azt jelentette Isten hogy az Assiriabéli Senacheribet megbünteti, és az ő népét meg-sabadítja, Esa. 37. 30.

Illyenek valának a' csudák, mellyeket Isten Mofes előtt cselekedék, hogy a' vezfő kigyóvá válék és ismét vessővé, a' Mofes keze poklos lőn és ismét megtisztula; a' ki-ontatott víz vérré válék, czeckel Isten azt jelentette hogy jelen vagyok a' Mofessel, Exod. 4. v. 3, 4.

Illyen vala Mofes idejében a' tűz oszlop, a' kód oszlop, Urim, és Tumim, mint Exod. 13.

Illyen vala a' frigy-Láda az Isten jelen létének külfő jele volt, mellyet az Izraeliták igen feltettek, erről van itt a' mi leczkénkben emlékezert.

S U M M A

Edgy segény jámbornak nagy rettegéssel való várakozása az Isten Láddája miá.

II. Részzei vadnak.

I. A' rettegéssel való várakozás.

II. A' mi miá, az Isten láddája miá.

Ma

Magyarázattya.

Mi volt az a Lada? Felel. Annak szerző oka, materiája, subjectuma, adjunctuma, mi lőtt legyen, a' s'ent Irás előnkben adgya; Azt csináltatta Mofes az Isten parancsolatlyából, *Exod. 25. v. 10.* Csinállyanak edgy ládat Sittim fábul, harmad-fél s'ingni legyen annak ho'ssza, más-fél s'ing a' szélessége, más-fél s'ing a' magassága, megborissad azt ti'sta arannyal mind kívül belől.

Csinálta a' Beszélél a' kit Isten minden mesterfégre meg-tanított *Exod. 31.* csinálta Sittim fábul, mi formára? meg-mondgya Isten, *Exod. 25. v. 10.*

Mi volt abban a' Láddában? Felelet. Tették abban elsőben a' bizonylágot, *Exod. 25. 6.* melly nem egyéb volt, hanem az Isten törvényének két kö táblája: az után tették abban a' törvénynek könyvét; *Deut. 31. 26.* Vegyétek a' törvénynek könyvét, és tegyétek azt a' ti Uratoknak Isteneknek szövetségének ládájában, volt abban edgy Gemerrel lévő Manna, volt abban az Aromák meg-virágzott ves'szeje, *Heb. 9. 3, 4.*

Helye annak az hol állott volt az Istennek Sátora, *Exod. 40. 17,* Onnat ki-vitték ackor mikor a' Jordánon által mentek, és a' Jerichót meg-vették; az után hogy a' s'ent földet meg-vették, vitték Silóban, ott volt az Eli haláláig; onnét edgy házhoz; onnét Jerusalemben; onnét a' Salamon Templomában; onnét ostán nem vitték-ki, edgykor akarjác vala, de ackor-is nem hagyá Dávid, vigyétek vis'ssá az Isten Ládját, &c.

Mire való volt az a' Lada? Felelet. Az Isten kegyelmes jelenlétének jele volt, hogy az Isten vele vagyon a' néppel, azért hiják vala azt az Izraél dicsőségének. El-véetett Izraélül a' dicsőség, mert el-nyerték az Isten Ládját, *1 Sam. 4. ult.* Az Isten dicsőségére való volt az, ugy hogy, ha mit kértenek a' Lada felé fordultak arczal, *Psal. 28. 2.* Mint mi az ég felé mikor könyörgünk.

1. *Kivül szöll a' Leczke?* Fel. Az Eli Paprul.

2. *Hol ült?* Felel. Eül vala békiben az út fejen, nem kívül a' várofon, hanem Silóban.

3. *Mit mivel?* Felelet. Nagy rettegéssel várakozott, feltette

az Istennek dicsőségét, itt a' várakozáfról akarván szólni de el-hagyom. A' várakozás vagy emberi mód-ferint mondati, mint az Isten felől, *Esa. 30. 28. Vár titeket a' Jehova*, vagy hasonlatoslag ferint mondati, mint a' teremtetett állatokról, *Rom. 8. 19.* Vagy tulajdon-képpen, mint az ember felől, *Psal. 130. 6. Az én lelkem figyelmetesen várja a' Jehovát, hogy nem mint a' vigyázók a' reggelt,* Ugy a' szegény Eli nagy felelelmenel, nagy fiúbeli rettegéssel várta a' veszedelmes dolognac ki-menetelit.

T U D O M A N Y.

A' veszedelmek között a' keresztény ember, semmit úgy nem félt, úgy nem retteget, mint az Istennek dicsőségét. Ihon a' szegény Eli féltette a' veszedelemnek napján az Izraél népét, féltette az ő két fiait; de semmit úgy nem féltett, mint az Istennek Ládáját: mert mikor a' hír mondó eljött volna, azt kérde: No mint lön a' dolog jó Fiam? En ma azt mondgya az harcról szaladtam, valóban nagy kár lön a' népben, a' te két fiad is meg-halának, az Isten Ládáját-is el-nyerték; semmit annyira nem féltett nem retteget mint azt: mert mihelt a' Ládát említette, hátra dült székbül, ki-tört a' nyaka és szörnyü halállal meg-hala; a' Phineás felesége-is semmit annyira nem féltett, nem retteget, mint azt: mert mikor sok keserűség szállott volna reá, s' megakarna halni, csak mind azt kiáltva vala: El-vé-tetett Izraeltól a' dicsőség! mért el-nyerték az Istennek Ládáját.

Nem féltette jószágát: mert minden jószágát
az I-

az Isten dicsőfegeért kész el-hadni, mint a' Tanítványok mondgyák vala: *Uram, mi mindennünket te éretted el-hadtuk,*

Nem félti Attyát, Annyát, Attya-fiait, Felegét, gyermekét: mert valaki azokat, fellyeb fzereti nem méltó az Istenhez, mint errül Irás van, *Matt. 10. v. 37.*

O K A I.

1. *Mert mindennél fellyeb fzereti azt, ezt adgya előnkben Dávid a' maga példájában, mikor azt mondgya: A' te házadhoz való buzgó fserelmem meg-eméft engemet.*

2. *Mert életénél-is fellyeb becsüllí, Pfal. 63. v. 3, 4.*

3. *Mert tudgya azt, hogy ha az Isten dicsőfege meg-romol, ő-is el-rontatik; de ha ő el-rontatic az Isten dicsőfegeért, meg-marad, mint Matt. 10. 38.*

Ne csudáld hát, hogy fokban eleitül fogya annyi gyalázatot, felváltak el-fzenvedtek, olyan keferves halálnak nemeit, *Heb. 11. 36.* Némellyek kötöztetések, oltoroztatáfokat, csufoláfokat, tömlőczöztetésekot fzenvedtek; és ketté vágattattak, fűrészel el-fűrésbeltettek, amaz tiz rendbéli *persecutióban*, kit forro sírban vetettek, kit fereggel étettek; és e' síralmas időben mennyi fok Uri rendek őletettek-meg; mennyi fok tudos lelkek hurczoltattak a' gallyára; e' mái napon initt amott síralmas helyekben mennyit ohajtanak, de nem hajtották-meg magokat a' Baálnak: mert fseretik az Isten dicsőfegét.

Csudálljad hogy e' Magyar keresztényén lévén, nagy réfént az Isten dicsőfegét el-felejtí, fiíft ős házat féltí, hitván el-mulandó jószágát; fel-kél annak oltalmára; de nem kél az Isten dicsőfege mellett-fel, hallya hogy a' vizen-túl az Istennek tífteletire rendeltett házakat, a' Bálványokkal meg-rakták, oh igen meg-hidegedett, magad javát nem látható eleidnek drága vérén vetí házadtúl, megtöztatott gyámoltalan Magyar Izraél! Azt gondolod-e hogy csak

a' Papoknak árt az? bizony soha nem lésefz tovább nemzetség, ha az Istennek Ládáját ki-vehetik közzüled: mert az az Isten jelen létének jele, ha Dágot hoznak az Isten ládája helyében jaj léssen dolgoz; nem szabad lesz ofztán az Isten igéjét olvasnod; nem szabad lész oétán életeddel, nem meg-házafodnod; nem iszol soha többé az Ur-Vacsorabéli borból; nem mehetsz ha meg-halsz mindgyárt menyországban; hanem *purgatoriumban*, sőt ha pénzed nem léssen, ki-rekeéstenek menyországból; akkor telik oétán-bé rajtad, hanem *hittél az igazságnak, hidgy az hamisságnak*; hályogot vonson Isten szemedre mint a' szegény Sidóknak. Oh meg-nyomorodott állapot!

No vagy-e veszedelemben? Bizony csak úgy vagy mint a' szegény Eli, *jelen vagy on az ora hogy dolgoz fordúlyon jóra*, csak lesködünk az út-feleken mint a' szegény Eli. No int minden erődet adgyad arra, hogy az Isten dicsőségét feltsed és rettegjed, minden erődet arra adgyad hogy azt óltalmazd, Isten esen ély, reménykedgyél Istenednek, hogy e' szegény Magyart haragjában ne verje-meg, úgy ne bánnyék vele mint a' szegény Sidószággal, lelki éhségre ne jutafsa; Bálványt az ő ládája helyére ne hozzon; hanem inkább adgyon békefeget és az ő igéjének csendes szállást, Amen!

Ugyan Azonrúl.

T E X T U S.

i Sam. 4. v. 13. *Eli ül vala székiben, &c:*

A Z embereknek fok szomorú ülésokról emlekezik az Istennek könyve a' szent Irás, a' többi között, mikor Hágár az ő Ismaél fiával. Az Abrahámnak cselédi közzül ki-üzetett volna, el-bujdosik a' Beerfaba puétájában; egykor el-fogy a' viz, annyira, hogy a' gyermek majd meg-halna szomjúval, le-telzi a' gyermeket egy fa alatt, ott hadgya el-megyén, le-ül ellenében a' gyermeknek, hogy ne lássa halálát, le-ülvén nagy fel-fzóval sira, mint, *Gen. 21. 15, 16.* Ilyen

Illyen somorú üléle vala az Illyésnek, mikor ő-is Jezabel előtt el-bujdosott volna a' pusztában, le-üle edgy fenyű fa alatt, és könnyőre hogy meg-halna s' monda: *Elég immár az én életem veddel oh Uram az én lelkemet!*

Ollyan szomoruan ültenek a' Léviták Babylloniában, *Psal. 137. Babylloniának folyó vize mellett ülünk vala, sirunk vala, &c.*

Ollyan szomorún ül vala, amaz Istennek sok néppel telyes városa a' Jerusalemben: mert ezt mondogálly vala felőle a' Jeremiás: *Miképpen ül pusztán csak ő maga a' város, és az ő könyhullatási az ő országán le-folynak, Lam. 1. v. 1.*

Mikor a' Ninivének Királly vala meg-hallotta vólna, hogy Isten negyven nap mulva el-vestené Ninivét, ki kél az ő székibül, le-teszi az ő ruháját, és gyász ruhában öltözvén a' porban ül, *Jon. 3. 6.* Ollyan somorú üléstől van itt emlekezett, *ül &c.*

S U M M A.

Az Eli Pap somorú ülése, és rettegéssel való várakozása az Isten Érdéjé miá.

II. Réseir vadnak.

I. A' somorú ülése és a' rettegéssel való várakozás.

II. A' dolog, mi miá.

Magyarozattya.

Eli Pap kitsoda lőtt légyen könnyű meg-tudni: mert az egész szent Irás több Eliről sohul nem emlekezik; hanem csak erről egyről, a' melly Siló várossában lakott, a' melly negyven estendeig Pap és Biró volt Izraelben, a' mellynek két gonosz Pap fia voltanak, a' Hophni és Phineás, idős volt akkor tájban, mikor az út-félen ült, úgy mint 98. esztendő, 1 Sam. 4. 15.

Vallyon mitsoda életű ember volt? Felel. Isten számára rendeltetett Isten felő ember volt, kit Isten az ő szolgálattjára választott, 1 Sam. 4. 28. Jollehet begény edgy szer ő-is meg-érsilzamadott volt az ő rosz fiainak éretlen magok vitélélek miá: mert Isten meg-akarván őket verni, vers. 25.

*Ha talám kételkedhetni Isten-felősége felől: mert Dávid ug y irja-
le, a'*

le, a' többi között, Pſal. 112. *Az igaz edgy ſálat ſem fél, &c. Eli pedig nem csak nem rettegett hanem ugyan nagy rettegéſſel volt?*

Felelet. Nem retteg az Iſten felő ember attúl, hogy ő felőle igazán gonos' hír támadgyon, nem retteg attúl hogy Iſtentül el-izakadgyon, Rom. 8. ult. de felt hogy az ő Iſtenét meg ne bántsa, innen mondgya Salamon: *Bóldog a' ki mindenkor fél retteg, a' znebonát az országban látván halván. Pſal. 55. Félek, rettegek, gyötördöm, reſzkervén ſörnyen veſződöm, retteg az Iſten dicsőſégének megkifflebedéſét látván, mint Moſes még a' Táblát-is el-ejté, az hegyen el-rontá, Exod. 32. v. 19. ugy van ugyan haragra gerjett de bizony meg-is ijett. Ugy Eli-is ſegény az Iſten dicsőſégét rettegte.*

Eül vala. Az ülés mondatik emberi mód ſerint; haſonloſſág ſerint; vagy tulajdon-képpen. Emberi mód ſerint és haſonloſſág ſerint; Iſten felől, mellyel Iſten jelenti, az ő hatalmát, méltóſágát, mint valami Monárcha ſékben ülésével, jelentetik annak méltóſága; így Iſten mondatik ülni a' Cherubimokon, Pſal. 80. Pſal. 99. *Uralkodik az Ur a' Cherubimokon ülven, vagy tulajdon-képpen, mint az Izraél népe mikor borjút öntöttek le-ültek, le-ültek enni és fel-költek, jádzeni; vagy olly ſomoruan ültek, mint el-kezdém, Eli-is ugy ült, a' várakozáſrúl szollottunk az Iſten Lá-dája-is mi volt, arrul-is.*

Mitsoda cselekedeti voltanak annak Iſten ereje által? Felelet. A' Philiteuſokon: vide cap. 5. Ötven ezer és hetven embert veremeg, 1 Sam. 6. 19. Az Izraél közzül fokakat, és a' ſegény Uzat-is de még egyebeket-is: mert ez előtt a' Jordán két-felé állott; a' Jericho fala le-romlott; az Iſten kegyelmes jelen létének jele volt; az Iſten dicsőſége volt, de az Iſten meg-engedte ezt az idegenek által mocskoltatni.

T U D O M A N Y.

Olly igen baragszik Iſten a' bűnért, hogy még azokat-is, a' mellyek által az ő népe között tiſteltetik, az ő népe közzül el-veſzi, és az idegenek által meg-mocskoltatni meg-engedi.

Ihon itt van ennek igazsága; mi által tiszteltetett Isten az ő Testamentomban: az ő szövet-ségének Ládája által, a' Papoc által: azokat elvette, a' Papokat meg-ölte, az idegenek által meg-mocskoltatta, erről panaszolkodik Jeremias, *Ezért sírok és az én szememből alá megyen a' könyhullatás, el-távozott én tőlem a' vigasztalás: mert meg-utálta a' Királyt, a' Papokat, az ő szent helyét.*

Mitsoda bünökért sokta Isten azt cselekedni? Az Isten tiszteltetire rendeltetett szent dolgoknak meg-utálásáért; az egész népnek kösségnek büneért, a' Birónak, Papnak, népeknek büneért; mint it vétkezett vala a' Biró, a' Papok, az egész nép, igaz törvény nem szolgálattással.

Mitsoda oka? Egyedül az Isten fenyegetése és abban való igazsága, *Deut. 28.* Ne gondold mikor látod, hogy Isten csufoltattya az ő tiszteltetire rendeltetett dolgokat, mint ha azok nem voltak volna jók, és Istentől nem rendeltettek; hanem a' bűnnek tulajdonits.

No! ihon e' szomorú időben, meg-engedte az Isten az ő tiszteltetire rendeltetett dolgokat, az idegenek által mocskoltatni; az ő frigy Ládája helyében, amaz fából, ezüstből, aranyból, és rézből, emberek kezében csináltatott; puftító utálatosságot állatni, a' Papokat el-vitette Isten s' kénoztattya.

A' te tisztet mitsoda? Nem egyéb; hanem a' könyörgés, keresd-meg Istenedet, könyörgésed által a' Jeremiással s' ezt mondyad: *Térits-meg Uram minket te hozzád, és mi meg-térünk! ujíts-meg a' mi napjainkat mint vala a' régi időben, ne ítélj-meg Uram minket, és ne tégy Sodomához, Gomorához hasonlóvá. Légy segítségül minékünk a' mi nyomorúságinkban, a' te nevedért és szabadíts-meg minket, A M E N!*

A' MAS BÜNEBEN VALÓ RE-
szesülésének mérgérül való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

1 Sam. 3. v. 13. *Meg-itilem az ő házát mind öröcké,
az hamisságért, mellyet jól tud: mert az ő fiai mi-
kor ő magokat utálatosocká tessik vala, nem tiltá-
meg. &c.*

MAgában a' bűnök közzül egy-is nincsen kicsiny,
mind azon által, a' romlott meg-vefett természet, némel-
lyiket kicsinyitgeti, és bűnnek sem tartja, mind azon által minde-
nik halálos.

Az első meg-tetszik e' következőkből.

1. *Mert a' leg kissebbikkel-is, a' minden jónál jobb Isten bán-
tatik-meg, Gal. 3. v. 10.*
2. *Mert a' leg kissebbikkel-is, az egész törvény rontatik-meg,
Jac. 2. v. 10. Valaki az egész törvényt meg-tartándg ya, vétkez-
dik edgy dologban, az egész törvény meg-rontásában bűnös.*
3. *Mert a' leg-kissebbik-is halálos, Deut. 27. v. 26. Atka-
zott valaki meg nem marad mind azokban, valamellyek a' törvényben
meg-vadnak írva.*

A' másik meg-tetszik: *Mert,*

1. *Az hívokodó szót semminek tartja, sőt mind mulatság az,
minden munkái között, ugyan gyönyörködik abban; de halálos,
Matt. 12. 36. Mondom ti néktek, akár mi hívokodó szót szóllyanak
az emberek, számot adnak arról az ítéletnek napján.*
2. *Az ő felebaráttjának, bolondnak való mondtását; de ez-is
halálös, mint Matt. 5. v. 22. Mondom néktek, valaki meg-harag-
szik felebaráttjára ok-nélkül méltó az ítéletre, valaki azt mondgya
R: cha, méltó a' gyülekezetre, valaki azt mondgya bolond, méltó a'
Gyehennának tüzére.*

3. A' részegséget, hazugságot, semminek tartják; de ezek-is halálosok, mint *Gal. 5. v. 19, 20.*

4. A' más ember bűnében, edgy-képpen vagy más-képpen való részefülett semminek, de ez-is halálos: mert Isten meg-ittil mint itt a' Leczkében.

S U M M A.

Az Isten kemény fenyegetése, a' más bűnében való részefülettért.

II. Részzei vadnak.

I. A' fenyegetés: meg-ittilem.

II. Oka: az hamisságért mellyet, &c.

Magyarázattya.

1. Ki háza felől szól, és mit ért a' háznak nevezetön?
2. Mitsoda hamisság volt, az mellyet tudott?
3. Hogy-hogy mondgya hogy nem tiltotta? Holott a' 2-résznek
24. verébül másfok mutatódnak?
4. Minémü itilet volt az, a' mellyet emleget?

Felelet az elsőre.

Szól az Eli Papnak háza felől, érti az ő háza népít, ugy mint magát, az ő jelen lévő fiait és utánna való maradékit, mint *Cap. 2. v. 30.*

Felelet a' másodikra.

Az ő Pap fiainak gonoszlágok, hogy az Isten számára rendeltetett áldozatoknak szob rűfét el-vefik vala és tisztátalan, fajtalan életet élnek vala, mint *Cap. 2. 21, 22.*

Felelet az harmadikra.

Tiltotta ugyan, de igen lágy beszéddel, azt mondotta: *Jó fiaim miért mivelitek ezt, hallom én a' ti gonosz cselekedeteket, mind az egész néptől, ne miveljétek azért jó fiaim: mert nem jó hír ez a' kit hallok, hogy az Isten népét verkeztetitek, &c. de nem így kellett volna, hanem mint Birónak, és Papnak, kemény beűéddel.*

Felelet a' negyedikre.

Cap. 2. v. 31. Imé el-jönek a' napok és én el-vágom a' te karodat,

és a' te Attyád házának karját, hogy ne találtaffék vén ember a' te há-
 zás a' te Attyád házának karját, hogy ne találtaffék vén ember a' te há-
 vézadban, és meg-látod az Isten házának keserűségét. Mellyet Isten
 a' végben-is vön: mert az ö két fiait halállal meg-öle, a' Hophnit és
 a' Phineast.

Nem csak a' maga cselekedete által való bűne ember-
 nek; hanem a' más bűnében való részesülése-is, Isten
 előtt halálos. A' Leczkében nézd.

Ihon a' szegény Eli, maga azt a' hamisságot
 nem cselekedte, de mivel részesült abban, Isten
 ezért halállal fenyegeti, 2 Sam. 13. v. 28. Rom.

I. V. 32.

Hány-képpen részesül ember a' más bűnében? Sok-képpen.

1. Cselekedettel, mikor azon bünt cselekeksi ő-is a' mellyet más,
 a' mint Isten fzóll, Psal. 50. 17. Te gyűlölöd a' fenyegetés és hátad
 megé veted az én beszédemet, mihelt topót látasz, azonnal mellé adod
 magadat és a' paráznával társalkodol, &c.

2. Alkalmatosság szolgálattal, mikor alkalmatosságot szolgál-
 tatt a' bűn tételre, mint amaz Doég, alkalmatosságot szolgáltatata ar-
 ra, hogy a' gonosz Saul haragjából fok Ephodot viselő Papokat,
 ugyan Doég által meg-öle, 1 Sam. 22. 18.

3. Parancsolattal, mint Absolon, 2 Sam. 13. v. 28. Jezabel,
 1 Reg. 21. v. 19.

4. Valamiben való oltalmazással, mikor valamiben vagy a' bünt,
 vagy a' bűnőst oltalmazza, mint mondgya fent Pál, Rom. 1. 32.
 Az Istennek igazságát tudgyák, hogy valakik rágalmozók, Istennek
 gyűlöloi, &c. Szövevségnek rontói, szeretet nélkül valók, engedetlen
 irgalmatlanok, &c. méltók az halálra, mind azon által nem csak azt
 cselekeksi, hanem oltalmazza azokat-is a' kik azt cselekeksi.

Kik részesülnek a' más ember bűnében? Felclet. 1. Kiváltképpen
 részesülnek a' Magisztrátusok, Fejedelmek, vagy Birák.

Mikor? Fel. 1. Ackor, mikor a' bűnőst úgy a' mint kellene
 meg nem büntetik, a' mint mondgya az Achab felől Isten, 1 Reg.

20.42.

20.42. *Mivel hogy el-bocsáttad a' bűnöst, kit én meg-akartam ölelni te magad halves-meg érette.*

2. A' Prédikátor. *Mikor?* Ackor, mikor az embert az ő büneből való ki-térésre nem indította, vagy az ő büneért meg nem feddi; hanem csak békefegyelmet kiált, a' mint mondgya Isten, *Ezec. 33. v. 6. Ör-álló vagy te ha meg nem inted fedded a' bűnöst, el-vész a' bűnös, az ő vétét a' te markgábul kívánom-meg.*

3. Az Attyák és Anyák, mikor fiokat vagy leányokat, bűnök-rül meg nem intik, illendő-képpen mint Eli. A' gazdák és gazdaszonyok hasonló-képpen, Tutorok, Mesterek és tanító Deákok, mikor tiszteket az ő kezek alá bízott kőrül el-mulatták. Egyebek-is, nem csak cselekedettel, rossz beszéddel, példa adással, hanem halgatással-is, midőn a' rosszat nem mondgya felebaráttjának rossznak lenni, részefül csak szemé pillantásával-is, vagy feje csóválásával-is részefülhet a' más bűnében, vagy egyéb getussal.

O K A I.

(1) Isten azt ollyanná tartya, mint ha maga az ollyan ember cselekedné, 2 *Sam. 13. 28.*

(2) Isten ezt-is sinter úgy fenyegeti halállal, mint, 1 *Reg. 20. Ezech. 33.*

(3) A' példák-is úgy tanították, minket az Isten sinter úgy megbüntetett mint Adámot, a' tiltott fának gyümölcseért: mert részefültünk abban a' bűnben: a' Chore fiat közzül Isten némellyeket sinter ott meg-büntetett az hol Chorét; mert részefültek a' Chore bűnében, *Num. 16.* Elit segényt a' mint halottad.

I. Hafzna Tanítás.

Tanuld-meg: I. Honnan vagyon, hogy néhánykor edgy bűnőfert, egész nép; ország; város; és ház nép büntetetik?

Innen: mert részefülnek annak a' bűnőfnek bűnében, egyeb-aránt, külfő-képpen fenki, a' mint a' más nyavalyájában meg nem hal, úgy fenki a' más büneért nem büntetetik; hanem ha részt vészen abból.

Nam Isten azt mondgya az Attyák alnokságát: 6. Milégyen

arra a' felelet: mikor Isten azt mondgya: *Az Attyák álnokságokat a' fiakban meg-bünteti*, és máfutt azt mondgya: *a' fiú nem viseli az ő Attyának álnokságának terbét.*

Nem viseli; ha nem részefül álnoklásában; meg-bünteti harmad és negyed iziglen ha részefül álnoklásában.

II. Meg-kell húnyszkodni: mert senki az ő bünének foklágát nem tudhattya, *Pfal. 19.* Es mivel akkor-is vétkezik mikor nem tudgya, a' kik az ilyen bűnben való részefülést kicsinynek tartanak, im hallod Isten előtt az-is halálos.

I I. Haszna Feddés.

1. Feddi a' Magisztrátusokat, a' kik a' bűnöft úgy a' mint érdemlenék, vagy a' mint büntethetnék nem büntetik, hanem annak bűnében részefülnek, a' bűnösnek bűnét meg-efik és meg-íák.

II. A' Prédikátorokat, a' kik az ő halgatójokat a' bűn ért meg nem feddik; az Attyákat és Anyákat, a' kik nem tanítták, és nem intik magzattyokat; hanem inkább alkalmatosságot adnak a' bűnnek cselekedetire.

Vané ilyen? Illyenek a' kik meg-házassítták fiokat, azomban magok adnak arra okót, hogy hitetlenül Feleségét el-hadgya, el-adgya leányát, azomban magok adnak alkalmatosságot reá, hogy el-hadgya Férfjét; maga mondgya némellyik hogy el-őökjék, vagy maga-is őökteti, maga mondgya némellyik, hogy tisztátalan életre adgya magát. *Mitsoda ez?* Ez a' gonoszlág, a' melyet itt Isten emleget, a' más bűnében való részefülés, Isten előtt binte ollyan halálos.

Te azért hitetlen tisztátalan Férfj, hitetlen tisztátalan Asszonyiállatt, a' ki nem csak részefül; hanem magad cselekeded, mit itilés jövendőbeli dolgodról? azt a' melyet az Eli, *Zach. 5. 4.* Az Isten ti éretetek felő hogy ezt a' Tartományt meg ne büntesse, a' mint *Terem. 23.* mondgya.

Mi azért ne részefüllyünk ezeknek bűnőkben, a' Magisztrátus ne bánnya ezeket meg-büntetni, a' kik nem bánnyák Istenünket megbántani. Ha így cselekedel magad meg-alázván, Istened titkos büneidet meg-bocsáttya, irgalmaslágát közli veled és meg-könyörül rajtad, A M E N!

A' LELKI VIGYAZASNAK
szükségéről való
P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

I Petr. 5. v. 8. *Józanok legyetek es vigyazatok &c.*

A' Szegény erőtlen, bűn terhe alatt veszekedő embernek meg-esküött ellensége az Ördög, meg-szelidithetetlen dühösségére nézve, sok-féle nevezetek alatt ábrázoltatik-le a' fent Irásban: a' többi között, *Apoç. 12. 34. Mondatik hét fejű és tíz sarvú veres Sárkánynak, ki a' sülésben kínlódó Apszony után lesködik, hogy annak magzattját mibelyt sületik, ottan mindgyárt meg-egy. Hasonló-képpen szent Jób, 41. 19. mondatik Leviathánnak, kinek sájából tüzes sikrák omlanak-ki, és kinek orrából mint a' forró üstből füst jön-ki. Ismét hogy többet elő ne hozzak, mondatik kegyetlenféggére nézve félllyel járó ordító Oroslánnak, a' mint e' mi fel-vőtt leczkénkből ki-tetjük, az hol így áll fent Péter: *Józanok legyetek, &c.**

S U M M A.

Vagyon a' mi ellenségünknek az ördögnek ellenünk való dühös incselkedésnek le-írása, a' mi ti sünkre való intéssel edgyben.

II. Rései vadnak.

I. Vagyon az intés: *Józanok legyetek.*

II. Vagyon az intének oka: *Mert a' ti ellenségetek &c.*

Magyar ázattya.

1. *Mitsoda józannak lenni és vigyázni? &c.*
2. *Miért hasonlítottatik az ördög oroslányhoz?*
3. *Miképpen nyeli-bé az ördög a' vigyázatlanokat?*

Felelet az elsőre.

1. Józannak lenni nem egyéb; hanem gondolatunkat, szölkünk, látásunkat, és minden cselekedetünket, Istennek előnkben adatott.

adatott parancsolattya szerint intézni, és rendelni, a' miképpen rendelék életeket, Noë, Abraham, Lótt, Zachariás, és Elizabetha, *Luc. 1. v. 6.*

2. Józannak lenni és vigyázni, semmi nem egyéb; hanem nagy vigyázással, és szerénységgel nem a' magunknak, hanem mindenc-
ket Istennek dicsőségére intézni és bállani, amaz mondása szerint szent Pálnak: *Mindeneket Isten dicsőségére cselekedgyetek*, mint *Rom. 4. 1 Cor. 10. 13.*

3. Mind etelben, mind italban, mind penig aluvásban, mérték-
letesnek lenni, étellel magát mint Epulo meg nem nehezíteni, ha-
fát magának Istenének nem csinálni, *Phil. 3. 19.* Avagy amaz őtt
bolond vigyázatlan büzeckel, *Matt. 25.* Magát a' menyországbul
tunyafágával ki nem rekesteni.

Felelet a' másodikra.

1. *Mert* a' miképpen az orofzlán (a' mint Dávid *Psal. 10. 9.* le-
irja) lefeskedik olálkodik a' ballangban hogy a' prédát el-ragadhaf-
fa; így az Ördög olálkodik hogy a' segény Adámot meg-mezitele-
nithesse; Noët meg-részegithesse; a' segény Dávidot gyilkosság s'
paráznaság büdös lárában keverhesse.

2. *Mert* a' miképpen az orofzlán (a' mint Dávid *1 Sam. 17. 34.*
mondgya) el-mégyen, és a' nyáj között a' Báranyt el-ragadgya;
így az Ördög ottan, ottan, az Istennek nyájja között, *ha csak ideig-is*
az embert el-ragadgya; ecképpen ragadá-el Salamont, ecképpen
Hymeneust és Alexandert, *1 Tim. 1. 19.*

3. A' miképpen az orofzlánnal, mint afféle kegyetlen állattal,
élt az Isten Assíriában az Isráelitak büntetésekre, *2 Reg. 17. v. 25.*
Es az orofzlán által ama' vén Prophétát-is *1 Reg. 13. 24.* meg-ölet-
te: így az Ördög őt mint afféle kegyetlen vadat, reá sokott Isten
bocsátani még az őveire-is, a' miképpen reá bocsátotta vala Jób-
ra és minden ő hozzá tartozóira, mint ezt irásban hadta az Istennek
lelke, *Job. 1.*

Felelet az harmadikra:

(1) Bé-nyeli, eikben terjesztvén az embereknek az ő három hálót:

1. *A' kevélységet.*
2. *A' fősvényiséget.*
3. *A' testi kívánságot.*

Igy a' kevélység által nyelé-bé Saul, ki-vetvén orfágából; így nyelé-bé Pharahót, el-meritvén őtet a' Tengerben; így Senacheribet, és ama' Mofes ellen magát fel-emelő Chorc, Dáthánt és Abirámot, *Num. 16.*

(2) Hasonlóképpen a' fősvényiség által fokakat nyelt-el, mint ama' lopó Achánt Jericho meg-vételekor, amaz áruló Judást, Ananiást, Saphirával edgyütt, *Act. 5.*

(3) A' testi bujáság által fokakat nyelt-bé. *Hová lön vallyon az első világ. Sodoma; Gomora, és a' több körülé lévő városok? a' testi bujáság által el-nyelé őket; Hová lön Judának fia Onan, és ama' Sichem várássa? A' testi bujáság által el-nyeleték.*

T U D O M A N Y.

Az oroszlanhoz hasonlo kegyetlen ördög; mindenkoron minket meg-szűnés nélkül ostromol, és Istennek engedelmebül rajtunk mind testünkre, s' mind elménkre nézve nagy veszedelmet ejthet.

Ihon azt mondgya szent Péter, mint az ordító oroszlan széllyel jár keresvén hol szaggathafsa-el prédáját; így a' mi ellenségünk az ördög, jár széllyel keresvén a' kit bé-nyeljen, ha bényelhet, tehát Isten engedelmebül úgy rajtunk veszedelmet ejthet; De lássuk ha találunk-é erre töb bizonyfágot az írásban, olvassd-meg szent *Matt. 15.* részét: minémü-képpen gyötörtte az ördög testben ama' Chananeabéli Áfzszonynak

leányát, és amaz iffiat kit néha a' földhöz ütött, néha a' vízben, néha a' tűzben vetett, *Matt. 17. v. 15.*

Némellyeket hallásfoktúl és szollásfoktúl megfofztott, mint *Luc. 11. 14.*

Némellyeket meg-görbitett, mint ama' fzegény Afzízont, *Luc. 13. v. 21.* Ki tizen nyolcz esztendeig fel nem egyenesedhetet, hanem csak görbén kellett járni.

Némellyeket elméjekben háborított-meg és a' kegyetlen vadakhoz hasonlócká tótt, mint ama' Gergesenusoc pufztájában lévő embereket *Matt. 8. v. 28.* Kik a' koporfokban meg-vontác magokat, és annyira kegyetlenkedtenec hogy senki tölöc békével el nem mehetett.

Némellyeckel csak nem magokat halálra szagattatta, tajtékot turatott és fogokat csikorgattatta, mint *Marc. 9, 28.*

Némellyeket ottan, ottan csapdosott, mint a' szent Pált, *2 Cor. 12. 7.*

Némellyeket minden marhájától meg-fofztott, mint Jóbot, *Cap. 1.* Es némellyeket Isten-tül való el-fzakadásfra kényszerített, mint magát a' Christust, *Matt. 4.*

A' Tudomány több részeinek okát el-hagyom; hanem csak ennek okát lássuk.

O K A I.

Miért engedi-meg Isten ennek a' bűdös ördögnek ezt az embereken való nagy hatalmát?

1. Azért, hogy az ő testeiben meg-sanyargattatván, lelkek jobban

ban jobban az hijában valóágnak gondolatitúl, meg-tűtüllyon és az idveslegre el-kiszittessék, erről áll szent Pál 1 Cor. 5. v. 5. *Es ilyen ember adattassék a' Sátánnak, az ő testének veszedelmére, hogy a' lélek meg-tartassék az Úr Jesusnak ama' napjára, 1 Cor. 11. ult.*

II. Azért, hogy az ember el ne hidgye magát, hanem erőtelenséget észében véven, a' Christus kegyelméhez folyamodgyék; erről szól szent Pál, 2 Cor. 12. 7. *Es hogy az Isteni jelenéseknek nagyságával el ne binném magamat, adatott énnékem hegyes őstön, melly az én testemhez ragadott a' Sátán Angyala, hogy engemet csapdósna, hogy felettéb el ne hidgyem magamat: Ezért háromszor könyörgöttem, &c. Elég néked az én kegyelmem.*

III. Azért, hogy az Őveinek békefejes türesek, hiteket és lelkek ismémentit meg-probállya, (a' miképpen cselekedék Jóbbal, ugyan-is valamelly effele kísértetben békefejes türeket, hitit, és lelki ismémentit meg-tartya, méltán a' szent Pállal dicsekedhetik, ezt mondván: 2 Cor. 1. 5. *Mert miképpen bővölködnek mi bennünk a' Christus szerződési: azon képpen bővölködik a' mi vigasztalásunk a' Christusban.*

I. Hafzna Oktatás.

1. Oktat, ha &c. Tehát vadnak ördögök, és így a' Saduceusok sententiája nem igaz, kik az ördögöket lenni tagadták, *Act. 23. v. 8.*

2. Nem csak a' pokolban vadnak: mert itt è világon féllyel járnak, és ezt a' világot ottan ottan körül kerülik, *Job. 1.* Jollehet pokolból ki-jönek, mind azon által, e' világon-is finte ugy mint pokolban gyöttrődnek.

3. Ha mind testünkben s' mind elménkben nagy veszedelmet tehet, tehát nagy hatalma vagyon mind a' testre, mind az elmére, és gondolatra nézve.

De azt mondod: *akarnám meg-tudni, hogy tőle magamat jobban meg-óltalmazhatnám. Mi hatalma vagyon az ördögnek, az embernek gondolattján és testén?*

Ha azt kérded van-é az ördögnek valami hatalma az embernek

gondolattján? Az hitetlennek részéről semmi kérdés itt nincsen: mert ők mind testestül mind lelkestül az Ördög kezében vadnak; hanem a' kérdés van az hivek részéről.

Felelet. Az hivek gondolatyokon-is az ördögnek nagy hatalma vagyon: mert ő szerez ő beléjek ocsmány gondolatokat, és kit mire lát hajlandónak, abban kifirti-meg, úgy mint Davidot az ő hegyelészében, Afsóny emberek látásával; Evát az ő kívánságában a' gyümölcsnek hépségével; ha mi jóra igyekezel mindgyárt ellenben valót sugall; ha alamifnát oştogatez, mindgyárt azt sugallya, ne, mert takarósnak kell lenni; ha a' részegfeget el-akarod távoztatni, mindgyárt azt sugallya, ne: mert barátságosnak kell lenni; ha Isten irgalmaságában bizol, mindgyárt bűnödet hányja.

De itt azt mondod: *Hogy afféle sugallásokat tehet az embernek azt tudom; de én annak akarnék vegire menni, ha meg-tudhattya-é az embernek gondolattját?*

A' mi ezt nézi erre-is meg-tanítlak: tudtodra légyen, mig valami külső jele a' te gondolatodnak nincsen, senki azt az edgy élő Istenen kívül nem tudhattya ő csak egyedül a' siveknek vizsgáló Ura, *Psal. 7. v. 10.* Hanem az Ördög meg-tudgya a' te belső gondolatodat, a' te külső magad viseléséből, vagy böláfodból, vagy egyéb cselekedetedből.

Efféle sugallások, melyek az ördög által vadnak mi bennünk, vétkül tulajdonittatnak-é mi nekünk? •

Igen-is: mert a' miképpen Salamon mondgya, *Prov. 15. v. 26.* Minden rozsz gondolatok az Ur előtt utálatosok, mind azon által minékünk kik Isten fiai és leányi vagyunk, ez utálatos gondolatok nem kárhözatosok: mert a' Christus érdemével azok mint valami paissal el-fedeztettek.

Ez az ember gondolattján való hatalma az ördögnek vagyon; de azt kérdem: Az emberen külső-képpen mit tehet?

Az Isten meg-engedi utálatos szél-vészek, háború zúr zavarok által testi nyavalyáknak reánk bocsátása által, és Istennel tusakodásra való nógatás által, bennünket igen meg-báborítani.

Itt fokakat mondánk, lássuk ha mind igazak-é:

Indit hát az ördög valami szél-veszet, kö esőt, és efféle zür zavarok által hozhat-é gonoszt mi reink?

A' mi ezt nézi: mindeneknek előtte meg-kell tudnunk, a' mit Amos mond könyvének harmadik részében, az hatodik versben: *Nincs olly gonosz a' városban, a' mellyet a' Jehova nem szerzene,* mivel azért, efféle zürzavarok-is büntetésnek gonoszsai, mellyekkel Isten az embereket bűnökérint látogattya, azért itt elsőben Istenre kell nézni, a' ki e' fele kö-esőckel, zür-zavarokkal bünteti a' kit akar: mint az Izráél nemzetségének ellenségét, *Jof. 10. 11.* Magát az Izráélt, *Hagg. 2. 18.* Es az Ægyiptombélicket, *Exod. 9. v. 23.* Az Isten csak mind ezeknek Ura, *Jób. 38. 28.* Mind azon által enged Isten az Ördögnek-is efféle dolgot, innen mondatik az *első Egnek Fejedelmének,* Eph. 2. 2. Innen vagyon hogy tüzet bocsáthata az égből a' Jóbnak marháira, nagy szél-veszet támaszta és az ő fiaira reájok bakaftá a' házat, innen vagyon hogy az Ægyiptombélicknek barmokat jég el-övel meg-ölé, és az oktalan állatokat tüzes kövekkel, Dávid, *Psal. 78. 49.* azt mondgya: Engedett azért Isten ebben-is hatalmat, hogy félllyel járjon, jollehet ezt a' magyarok csak Sárkány-hordozó Deáknak mondgyák; de a' Sárkány mellyet itt szent Péter ordító oroslánnak mond, tudni illik, az ördög, ez a' gonosz Sárkány hordozó Deák, nincs ezen kívül más.

Efféle mind tévelygés, midön azt mondgyák az emberek, hiszem ugyan meg-látott a' fellegben hogy vitték, azomban olyan embert-is halhattál a' ki azt mondotta hogy látta, mikor ki-olvasták a' Sárkánt a' lyukából, mind csak szó-fia beszéd ez, a' mint a' Magyarok főlnak, igaz dolog ugyan mint hogy az ördög hüfeges azokhoz, a' kik ő alá adgyák magokat, meg engedhető dolog az, hogy efféle embernek valami rossz könyv olvasásával az ördög enged és hozzá mégyen, és magát edgy helyről más helyre el-viteti.

Meg-vestheti-é az embert? Isten engedelmeiből meg-is ölheti mint a' Jóbnak fiait.

De azt kérded: *Vallyon meg-lehetne-é az, el-vihetne-é az embert edgy helyből másba?* A' mit az Isten parancsolattyaiból a' jó Angyal

meg-cselekedhetik, az Isten engedelmeiből a' rosz Angyal, az az: az ördög meg-cselekedheti azt, a' jó Angyal el-viheti az embert egy helyből más helybe, mint Philepet el-ragadá a' Szerencsen komornyik mellől és más városban vivé, mint *Act. 8. 39.* Így meg-cselekedte a' gonosz Angyal-is ezt, a' mikor meg-mutatá hatalmát magán a' Christuson, és ötet a' Templom teteire helyezteté, mint *Matt. 4. 5.* De ezeket ebben hagyom láfluk több HASZNAIT.

I I. Haszna Intés.

1. *Int,* im hallod az ördögnek, mind testeden, mind elméden, mind pedig egyéb jóságodon minémű hatalma vagyon, ha Isten reád erefti, tüzet eőt bocsáthat barmaidra, és az által azokat meg-ölheti, szél-veszet támaszthat és házadat nyakadban fakaſthattya; ezeket halván vedd efedben az Isten kegyelmes gondviselését, ezért hogy Isten tégedet eddig è rút ördög ellen meg-tartott, adgy hálát ő Felfégének. Eddig az ördög gyötrelmére bocsáthatott volna, mint ama' szegény Chanabéli Asszony leányát; eddig testedet meg-görbithette volna, mint ama' szegény Asszonyt; *Luc. 11. v. 14.* eddig elmédben meg-háborithatott volna, és a' büdös állathoz hasonlóvá tehetett volna; mint amaz Gergesenusok pustájában levőket, *Matt. 8. 28.* Eddig fiaidtúl meg-foszthatott volna, mint Jóbot, *Job. 1.* Hát miért mulatnád-el ő Felfégéhez való háládó voltodat.

2. *Int,* igyekezzél tehát ez ellenfegednek az Ördögnek tőled való el-távoztatására, tüled el-üzésére.

De ezt mondod itt:

Mivel hallom az ördögnek ilyen nagy hatalmát rajtam, örömeſt el-járnék tistemben, örömeſt igyekezném e' rút ördögnek el-üzésére, de nem tudom a' módot, azért taníts-meg miképpen üzem-el e' dühös ellenfeget tülem?

1. Nem ugy kell ezt el-üzni, mint a' Pápiſták fokták, *Mise* foglaltatással, *szent-viznek séllyel való locsolásával, kereszt-hányással, szentek csontjainak* (a' mellyre azok között némellyikre néha reá ül az ördög hordoztatván magát nem hogy futna) *mutogatásával,* mint hogy az ördög tudgya már ezeknek hasontalanságát, mikor effélékkel babonáskodnak, nem hogy futna de csak neveti.

2. Nem

2. Nem-is ugy kell mint a' miéink között, némellyek szokták, büvöléssel, bajolással, nem suhogással, buhogással, nem bosorká-nyokhoz való folyamodással: mert mind ez eleitül fogva az embe-reknek veszedelmekre szolgált, ezért vesze-el az Izráel Királya, 2 Kir. 1. v. 6. Ezért bünteté-meg Isten a' Manasest, ezért távozek-el Isten a' Saultúl-is, 1 Sam. 28. 3. Efféle olvalással el nem üzetik.

3. Nem üzheti-el külső erővel, hatalommal, avagy fegyverrel, mert a' mint Isten a' Leviathán képében le-írja, Job. 41. 26. Minden emberi erőt, ereje felül mül;

Hát miképpen üzethetik-el? Meg-felel erre szent Péter ebben a' mi leczkénkben, s' azt mondgya hogy józanfággal és vigyázással.

1. Józanfággal: mert ugyan-is nem nevettek vala Noé meg, ha józan lesz vala, Gen. 9. 21. Nem csalhattyá vala meg az Ördög a' Lótót, ha részeg nem lesz vala, Gen. 19. de mivel igen meg-té-ge-ettek volt, mint a' terhes hajót könnyen-el-boithatta.

2. A' józanfághoz adgyuk hozzá a' vigyázást. *Miképpen vi-gyázzunk? Rendelvén a' mi utainkat mindenkor Istennek elönk-ben adatott törvénye szerint, ne alügyünk-el a' mi büneinkben, tudgyátok mint járának amaz Öt boldog szűzek, Matt. 25. A' menyorságból magokat vigyázatlansággal ki-rekesték. Így a' te bűnben való aluvásoddal magadat Menyorságból ne rekesd-ki, ne hadd a' te lámpásodot az Ördögnek el-óltani; Tudgyátok a' histo-riát, Jud. 4. Mint jára Sisera addig ivék a' Jaheltől adatott tejben, addig futá hogy el-fárasztá magát el-aluvék, és Jáhél hozzá menvén alatomban, a' Sátor hegét fogván edgy pöröllyel a' vak kemében veré, és a' földhöz ragadván meg-hala, így ha te világi hijában va-lóság után való futásoddal magadat el-fárasztod, az Ördög e' világi csalárdfágnak tejét meg-itattya veled, és el-alut, és így elmédnek meg-vakításával pokolra létegecs. Sámson az ö Feleségének Deli-nak térdén addig alvék, erejétül meg-fosztaték, meg-fogaték, és bemei ki-volyatának, mint Jud. 16. 18, 19. Valamig te a' te bünei-det el nem hagyod, mind addig az Ördög térdeire hajtván a' te feje-det, aluól, az Ördög a' mint akarja ugy bánik veled, erőtül meg-fosztégedet, és bemeidet ki-tollya, hogy femmi jót ne láthas.*

No azért! a' ki ezt hallod Istent nem tisztelő, szombat törő, hamissan esküvő, lopó, parázna, gyilkos, ferkeny-fel, ne hadd magadat a' bűnnek álmától el-nyomatni, hogy az ördög a' te testedet el ne foglallya; *Mitsoda goromba ember volna az? a' kit meg-vefett oroslánok vőitei volna körül, még-is álomnak adná magát, holott tudná azt ha magát nem óltalmazza, azok ötet nagy kegyetlenséggel el-tépik?* Így tudod azt, hogy tégedet ezek a' meg-vefett oroslánok körül fogtanak, közöttök vagy, ferkeny-fel hát, és Istenes életeddel ezeket szűz-el. Így azért elsőben vigyázzunk.

2. Vigyázzunk, erős reménységünket az Istenben vetvén, és el-hivén azt, hogy a' Christufert mi nekünk kedvez, az ördög hatalmában tellyesleggel nem vét, nem sakaſthat-el a' Christus ferlemétől semmi, *Rom. 8. 39. Fel-irt minket az ő tenyerére, Eſa. 49. 16. Ő a' mi hitünknek paiffa, melly által az ördögnek minden tüzes nyilait meg-ólthattuk, ne félyünk hát töle ne futamodgyunk meg előtte. Tudgyátok, azt a' ſene vad ha láttya, a' meg-fogatott állatnak futásra való, ſzándékát, annál inkább meg-ſorittya hogy el ne fuſſon;* Így ha meg-ijedünk ettől a' roſ ördöggtől, annál inkább agyarkodik utánnad, a' miképpen Pharahó nagyob dühöſſéggel üldözé az Izraélitákat, el-jöveteleik után mint az előtt, ne félyünk azért töle, ne adgyunk rajta semmit, semmiben ne kedvezzünk neki, *mondgyák ugyan a' Magyarok az ördögnek-is lámpást kell tartani ideig;* de nem jól mondgyák (ha tulajdon-képpen az ördögöt értik rajta) mert nem kell edgy ſzem-pillantásig-is: mert tudod azt, *hogy az aczéllal a' kovát akar mint verjed; de mind addig-is tüzet nem ünhez, míg taplót nem téſ alá;* így az ördög a' kifirtetnek aczéllával akar mint űſſön verjen, mind-azon-által mind addig-is, míg a' te akaratodnak taplóját magához nem vonſa, tüzet olyant mellyel téged meg-perſelleyen, nem gyujthat.

3. Vigyázzunk könyörgésünk által, nincs az ördögnek el-ſűzélére haſznofsab eſkőz a' könyörgéſnél, valamiképpen az űres edényeknek öſve törése, és a' lámpáfoknak zörgetése által el-futamtatá Gedeon a' Midiánitákat, *Jud. 7.* Szintén így ha te a' te könyörgéſednek lámpáſát meg-zörtited, nem áthat-meg előtted a' go-

a' gonosb Midián; azért ha az ördög rettentésekkel ijélt téged, mondgyad a' Dáviddal, *Pfal. 61. 4.* *Uram légy reménységem és erős váram nekem, az én ellenségim ellen;* ha könyörgebb meg-rontya a' Sátánt a' te lábaid alatt hamar, *tűzes köfal legyen te melletted,* Zach. 2. 5. Meg-parancsollja az ő szent Angyalinak, hogy táborot járjanak te környülötted, *Pfal. 34. 8.* *Meg-örizzenek téged minden te utáidban,* *Pfal. 91. 11.* A' miképpen Eliseust az ő bujdosátában, 2 *Reg.*

Meg-öriztetted tégedet még a' tűz között-is, a' miképpen az három iffiakat, az égő kemenczében, *Dan. 3.* ha könyörgebb ám-bár az oroslánok között, az ördögök között légy-is e' világon, mind azon által mint a' Daniel idejében, el-küldi Isten az ő Angyalát, bé-zárja az oroslányoknak szájokat, hogy ne árthassanak té-néked.

Tudgyátok a' prophétiát, *Apoc. 12.* A' napban fel-öltözött Aßsonyi-állatot, kergeti vala a' hét fejjü veres Sárkány, olálkodik vala ő utánna, hogy mihelyt fülne mindgárt el-nyelje, de az Isten a' ki volt, vagyon, és léfszen, segítségül volt, vagyon, és lön ő néki mert csinála néki Saskefelyü szárnyat és el-repité a' pústában; íf-mét az után a' Sárkány az ő szájából úgy mint folyó vizet bocáta utánna, hogy azzal el-nyelethetné; de a' föld fel-ivá: Ez Aßsonyi-állat te vagy az Istennek Anyafentegyháza, a' melly a' napban az a' Christusban fel-öltözött, az a' Sárkány az ördög olálkodik te utánna hogy el-nyeljen; de az Isten az ő gondviselefsenek szárnyaira fel-vészen, az utánna bocátott nyomorúságnak folyó vizét el-szárasztya, A M E N!

E' VILAG HIJABAN VALO-
fágáról való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Eccl. 1. 14. Láttam minden dolgokat, mellyek léfsnek.

P

E' vi-

E' Világon, à világtalan világot a' szent Irásból sok dolgokhoz hasonlíthatjuk.

1. Mondhattuk *Ægyiptomnak*: mert *Ægyiptom* jelent nyomorúságot és szorongatást; ugy ez a' világ nem egyéb hanem *Ægyiptom*: mert itt vagyunk dolgoknak soksága, nyomorúságok árja, fájdalom, nyögés, ohajtás tárháza, *Pfal. 90. 10. A' mi estendeink napjai hetven estendő, ha mivel több tehát nyolczvan, de azoknak a' javai is fájdalom és nyomorúság.*

2. Mondhattuk *Babylonnak*, az hitek nyomorúságira és a' hitetlenek által való csufoltatásokra nézve: mert a' miképpen ott *Babyloniában*, sirtanak, vigalágokat el-felejtették, és az idegenek őket csufolták, *Pfal. 137. A' Babylonnak folyó vize mellett ülünk vala, és sirtunk vala*: ugy e' világban az Istennek hitei. Sirtanak és jajgatnak, *Joh. 16. 20. Bizony mondom néktek sirtok és jajgattok e' világ ellenben örül.*

3. Hasonlíthatjuk *Pusztá mezőhöz*, vagy *erdőhöz*: mert miképpen hogy sok bővevény és tövis vagyunk, sok ártalmas férgek, sok egymás ellen kegyetlenkedő, edgy-mást meg-évdő vadak: így e' világban csak a' sok gonosbók, a' mint a' *Christus, Cant. 2. 2. mondgya: Az én jegyefem olyan a' leányok között, mint a' lilium a' tövisfák között, a' mint ott edgyik vad a' másikat meg-évi, az ő neki kenyere, ugy a' hitetlen az hív embert, mint a' kenyeret meg-évi, Pf. 14. 4. A' gonosznak cselekedői az én népemet, mint a' kenyeret meg-sókták enni.*

4. Hogy fokot ne számílljak, mondhattuk nem hasonnak; hanem a' lélekre nézve kárnak, és a' testnek gyötrelmének mint szent Pál mondgya, *Phil. 3. és e' mi Leczkénk.*

S U M M A.

E' világi boldogságnak boldogtalansága iratik meg:

II. Rései vadnak.

I. A' boldogtalanságnak le-írása: *Mind ezek hijában valóság.*

II. Annak meg-mutatása: *Láttam minden dolgok ex.*

Ma-

Magyarázattya.

1. Miket mond Salamon hijában valóságának?
2. Hogy-hogy látta ő azokat hijában valóságának?
3. Miért mondgya a' lélek gyötrelmének?

Felelet az elsőre.

1. Mind azokat valamellyek lésnek a' nap alatt, vagy edgy vagy más időben, külsőket tudni illik és testieket, nem belsőket és lelkieket: mert azt mondgya Szent Pál, hogy a' kegyesség gyakorlás mindennek hasznos, 1 Tim. 4. 8.

Felelet a' másodikra.

2. Mind azokat meg-probálta: mert azt mondgya, Cap. 1. 12. *21/73*
 En Salamon Prédikátor mikor vólnék Izraélnek királya. Jerusalemben, adám az én elmémet a' bölcsesség meg-tudására, hogy meg-lássam mitsoda jó vagyon ebben, de meg-ímerem azt lenni a' lélek nyomorúságának, mivel a' bölcsesség sokságában, sok hasonlóság vagyon, az után mondek meg-probállak tégedet a' vigan lakásban, hogy meg-lássam mitsoda jó vagyon abban, de imé az-is hijában valóság; azért azt mondom a' vigaságról mit használ. Az után cselekedém felette nagy dolgokat, építék magamnak házakat; építék magamnak sölöket; csinálék magamnak kerteket; almás kerteket; mellyekben ülteték mindenféle gyümölcs hozó fákat; csinálék magamnak halastókat; szerék szolgálókat és szolgáló leányokat, szolgálókak voltak, öreg és apró barnoknak nyájjaival többel birtam, mind azoknál kik voltanak én előttem; gyujtek magamnak ezüstöt és aranyat; szerék magamnak királyok örökségét; szerék magamnak éneklo férfiakat és Asszonyi-állatokat, az emberek fiainak gyönyörűségét; mindenféle vigaság-tévő szerésamot; és nadgyá lük; és meg-nevekedém minden királyok felett; tekinték ostant minden dolgaimra, mellyeket cselekedtek az én kezéim, és imé mind ezek hijában valóságának hijában valósági, és a' segény léleknek gyötrelmi, és nincsen annak semmi haszna a' nap alatt.

Felelet az harmadikra:

3. Mert a' lélek lelki állat, ézek pedig csak testiek, a' lélek a' lelkiek körül, forgalmatoskodik, de a' küllő forgalmatosság, azt meg-fojtya.

fojtya, a' mint mondgya édes Idvezitőnk: *Mártha, Mártha sok dolgokban vagy Borgalmatos, sokra igyekezel egy penig a' szükségés dolog.*

T U D O M A N Y.

E' világi boldogság nem boldogság; hanem boldogtalanság: e' világi gyönyörűség nem gyönyörűség; hanem a' Ségény léleknek gyötrelme.

Itt a' mi Leczkénkben, *Psal. 39. v. 6. Bizony minden ember hijában valóság mig él e' világban, csak olyan mint az árnyék hijában Borgalmatoskodik, hijában rakja a' kincset rakásra: mert nem tudgya kitsoda éli-meg, Phil. 2. 23. 1. Joh. 2. v. 15. Jac. 4. v. 4.*

O K A I.

1. Csak változás és nyomorúság: mert semmi edgy állapotban nem marad, országok hatalom alá vettetnek, nagy épületek földéporrá hamuvá lésnek; mint a' Jerufalem példája mutatgya; nagy emberek meg-romlanak; ma ha Hamán második a' Királyhoz, hólnap második az asú-fa ágához, ma ha Jerufalem tartományának Fejedelme; hólnap tartományok sepreje; ma ha Nabuchodonozor a' palotában vendégeskedik, hólnap a' barmok közt sénéát efszik; ma ha a' földet nyomja, hólnap azon föld nyomja, ma ha a' népet kergeti, hólnap azon nép vísi temetni; ma sok népek rettegek, hólnap semminek vélik: ma ha testét taplállya, hólnap testével a' békákat tartya; ezért hát nagy boldogtalanság.

2. Csak nyomorúság: mert még a' mi jó völna-is benne-is csak fájdalom és keserűség, *Psal. 90. 10.* Annyira a' mint meg-mondám hogy nem egyéb hanem Egyiptomi fogtság, Egyiptomi nagy rabotállás, nem egyéb hanem Babyloniai fíralmas fogtság tövisses sővevényes erdő, az hol az istentelen az ő nyilaival igyekezik a' Ségénnyt meg-löni és meg-ölni, mint *Psal. 14.*

3. Ha ehez ragaszkodik, követi ezt nagy boldogtalanság: mert semmi haszna nincsen ennek ha lelkét el-vešti; mint *Matt. 16. 26.*

Mit.

Mit használ valakinek ha mind e' világot, meg-nyeri-is ha az ő lelke meg-büntettetik.

4. Mert ha ettől el nem vonód magad, edgy nagy ki-mondhatatlan kár követi ezt, tudni illik, ama' minden károk-
nak kára, és ama' gyötrelmeknek gyötrelme; *Mitsoda az?* A' minden károk-
nak kára, az örök életből való ki-rekedés. *Mitsoda még-is?* Az
örök kárhozatban való rekedés, *Jac. 4. 4. Valaki e' világnak ba-
rátya az Istennek ellensége az,* Istennek ellenfegét pedig e' követi.

I. Haszna Oktatás.

1. Nincs hát e' világon igaz bódogfág; hanem igazán minden bódogtalanfág.

2. Nincs hát az embereknek abban állandó hasznok; hanem károk és lelkeknek gyötrelme.

3. Okos az ember de goromba, hogy annyira keresi a' maga kárát, annyira ragaşkodik e' világhoz, tudgya hogy csak ugy van e' világban, mint edgy tömlőczben; de még-is ha éabaddá hadnák fo-ha nem igyekeznek ebből; *Okosab ama' kis madár a' melyet kalyitkában rekesztenek,* ámbár jól tartásák mind azon által igyekezik, hogy ki-mehessen, okosab e' földnek *nég y apró állati,* a' mint Salamon mondgya, *Prov. 30.* Mert nem építenek ugy jégen házat, mint az emberek: mert ez a' világ nem lakó hely, de az emberek lakó helynek akarják tenni.

II. Haszna Feddés.

Feddi ez áfollya amaz embereket, a' kik azt mondgyák: hogy ezer ébteideig bék e'feg lesz e' földön, nem igaz bódogfág ez; hanem bódogtalanfág: mert mint a' nap fordúlton fordul, ugy minden e' világban.

2. *Feddi e' világhoz ragaşkodtakat,* ennek barátságához bizotak-
takat, vaj-ki villogó barátsága van ennek, meg-csal tégedet és mi-
kor nem gondolnád vizre visen.

III. Haszna Intés.

1. Hidd-el e' világnak bódogfágának bódogtalanfágát. *Mi-
képpen?* Gondold-meg mitsoda annak bódogfága, és haszna, *1 Joh.*

2. 15. Valaki é világot szereti, nincs abban az Attyának szerelme, mert valami é világban, &c. *Mindig csak ki ismétlődik*

2. Gondold-meg mint jártak, a' kik ehez ragaszkodtak, mint jára Epulo, mikor minden felől elege vólna, azt mondgya vala: *Egyél igyál én lelkem, mert sok estendőkre el-tett javaid vadnak: te bolond a' te lelked ez éjtel meg-kivánnják, kie léfsnek mind ezek a' kiker edgyben raktál?*

3. Gondold-meg életednek hamar el-mulóságát, hogy csak égetlen téglá tested, azért csak hamar el-romol; csakra emeltetett gyertya életed; a' nyomorúságoknak szelei hamar el-ólyták; Damieltől meg-magyaráztatott kép vagy; edgy kis kifirtetnek köve elront; jégre irott-betű életed; bizony hát el-kell olvadnod; ezekre és több okokra nézve; nem kell hát ez világhoz ragaszkodnod.

Ehez ne ragaszkodgyál, fel ne fuvalkodgyál, mint Boldisár Király, a' ki életében egy fel-kéz jöve-ki a' falbúl, és az ő jutalmát meg-írá; *Erre-is mit gondolsz? Gondold-meg mitsoda az? Ha ezüstöd aranyod vagyon: a' földnek az ősepreje, ha selyem ruhád? az apró bogaraknak ganéja; Ha szép bired neved? mind az embernek ízájából ki-jött él az: Ha szép csinoson tartott tetemed van; az ama' rút fergek étele; ezzel barátságodat ne tarts: mert Istennek ellenfege lész.*

Ki vólna az, a' ki a' gazdagságot nem szeretné, hissem Isten ajándéka? Felelet. Az ő magában, de ezzel való viszá él és az Istentúl adatott lélek gyötrelme. Ha a' légy mihelt a' mézre talál innék abbúl az ő süksége szerint, el-repülhetne; de ugy sokta, hogy belé keverje magát, és el nem repülhet; igy az ember-is ha az ő sükségére élne, az égbe való menésre alkalmatos lenne, de ostán meg-nehezíti sügény lelkét és e' földön marad, avagy ennél-is aláb vettetik.

Te szeressed az Istent, kereszed az Istent s' az Istennek országát, igy minden jók te néked meg-adatnak, alitsad sárnak és ganéjnak a' íz. Pállal, és a' Christust meg-nyered a' sient Pállal, a' nemes harcztot harczold-meg, pálya futásodat végezd-el, kérjed Istent hogy a' jó életre, és a' jó meg-halásra kísítsen, igy az igazságnak koronájával meg-koronáz, A M E N!

E' VILAG ALHATATLAN-
fágárúl való
P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Apoc. 4. v. 6. *Es vala a' s'ék előtt üveg tenger, &c.*

Mivel nincs semmi a' világi dolgokban az edgy halálon kívül bizonyos, hanem minden hijában való változás és a' léleknek nyomorúsága, innet Isten a' bent Irásban fok fele hasonlatosságokkal, e' világnak változás alá vettetett voltát ki-ábrázolta; a' többi között: azt mondgya Isten Ezechielnak, Cap. 4. *Te embernek fia vég y magadnak edgy téglát, és tedd azt te elődben és ird-meg rajta Jerusalelem városát; mellyben ki-ábrázollya Isten Jerusalemnak változó voltát, azzal edgyüte e' világnak melly csak egy darab föld, hogy a' miképpen a' téglá nedveség miá meg-lágyul, avagy a' törődés miá el-morsfolódik; így e' világ hamar való változás alá vettetett. Hasonló-képpen e' világnak változás alá vettetett voltát, ki-ábrázolta Isten ama' Nabugodonozor álmában lévő álló kép által, mellynek jollehet feje arany, karjai ezüst, hasa és oldala ércz, mind azon által lábának edgy része cserépbül való volt; melly cserép e' világi birodalomnak, azzal edgyüte e' világnak változását ábrázolta, a' mint ott a' második részben Daniel maga magyarázta; Ismér e' világnak változás alá vettetett voltát ki-ábrázolta, Isten hasonlítván e' világot a' változó Tengerhez, Efa. 7. és nem csak a' Tengerhez; hanem a' Christályhoz hasonló üveg Tengerhez, a' mint e' fel-vött igékbül meg-tetők, az hol bent-János így áll s' azt mondgya: *Es vala a' s'ék előtt &c.**

A' melly igéknek két részei vadnak:

Az első részében vagyon: *A' s'ék előtt való Tengernek le-írása.*

A' másodikban vagyon annak hasonlatosság terint való megmutatása: *Czikkely szerint ezek vadnak.*

I. Le-

- I. Le-irja a' Tengeret az ő természetirül, azt mondgya: *üveg.*
 II. Le-irja hasonlatosságárul, azt mondgya: *Hasonlatos a' Christályhoz.*
 III. I e-irja helyérül, azt mondgya: *A' fekelött.*

Mag yarázattya.

1. *Mi értetik a' Tengeren?*
2. *Miért mondatik az tenger üvegnek?*
3. *Miért hasonlittatik Christályhoz?*

Felelet az elsőre.

1. Nem értetik a' vizeknek sokaságának Isten hatalma által való edgyben gyűlések, kirül vagyon emlékezet, *Gen. 1. v. 9.* Nem-is értetik a' veres tenger mellyrül irás van, *Exod. 10. 19.*

2. Nem értetik, az ő Testámentomban lévő Papok mosodására, Salamontul őntetett tenger, mellyrül van emlékezet, *1 Reg. 7. v. 13.* Mellyet jóllehet némellyek erre magyaráznak, hogy a' mint a' Salamon által őntetett tenger, a' törvénynek természetit, és az ő Testámentomban lévő sentséget, példázta, így itt a' mi leczkénben a' Christályhoz hasonló üveg tenger, az Evangéliumnak világosságát, szépségét és tisztaságát jelenti, de ez (mind azonoknak hasonlatosságával kik ezt a' keresétségért vészik) igen gyenge hasonlatosság; hanem itt a' tengernek nevezetint értetik e' világ, és mind azok mellyek a' világban vadnak, a' mint ugyan e' könyvnek 7, 8. részében. *Esaia'snál-is 13.* a' tengernek nevezetint értetik e' világ, már értyük világossón hogy itt a' Tengernek nevezetint értessek e' világ.

Felelet a' másodikra.

Nem az ő természetire; hanem minéműségére nézve.

1. Az ő színére nézve: mert e' világ olyan mint az abrázat, *1 Cor. 7. 31.* Minden valami e' világban vagyon szemnek bujalkodása, *1 Joh. 2.* Ugyan-is mit néz vala Éva a' gyümölcsben, mikor természeti igasságát le-vetkezé? Mit néz vala Esau, mikor az első sültötségnek méltóságát meg-veté. Mit néz a' részeges a' borban? *Prov. 23. 31.* a' szint.

2. Mon-

2. Mondatik e' világ üvegnek, az ő sikkóságára nézve: mert a' miképpen az üveg sikkos; így a' világ olly sikkos hogy még az igaz-is el-esik hétſzer edgy nap, azt mondgya ſzent Pál, 1 Cor. 10. 12. *A' ki láttatik magának állani, meg-lássa hogy el ne eſſék*, mert e' világ sikkamló.

3. Mondatik e' világ üvegnek, az ő könnyen töredékenyfevére nézve: mert a' miképpen az üveg töredékeny, így e' világ; mert ha Iſten kezén nem tartaná és ha meg-vonná Iſten gondvifeleſét, edgy ſem-pillantásig ſemmivé lenne, már ezt-is értyük miért mondaffék e' világ üvegnek.

Felelet az harmadikra.

3. *Miért mondatik e' világ avagy miért haſonlittatik Chriſtály üveghez.*

1. Haſonlittatik magára nézve: mert sikkos és töredékeny, a' mint meg-mondánk. 2. Az Iſtenre nézve; mert mindenek az Iſten előtt világosfok, és ki-nyilatkoztak, és meg-mezitelenitettek, mint *Heb. 4. 13.* Így azért értitek hogy itt a' Tengernek nevezet-
tin érteſſék e' világ. Értitek miért mondaffék e' világ üvegnek, és miért haſonlittaffék a' Chriſtályhoz; láſtuk a' Tudományt.

T U D O M A N Y.

I. *E' világ ollyan mint a' Tenger.*

II. *Az Iſten e' világban mindeneket lát.*

III. *Az Iſten gondvifeleſe alatt e' világ.*

Most csak az előfőrül ſzóllok, *Apoc. 7. v. 8.*

Eſai. 27.

O K A I.

Miért e' világ ollyan mint a' Tenger? Felelet. Az ő állhatatlan-
fágára nézve: mert a' miképpen a' Tenger ſüintelen való változáf-
ban vagon, ideſtova el-foly meg viſſé foly; így e' világ állhatat-
lan e' világi orſágok, nagy Urak hirtelen való változásban vadnak,
Királyok tiſteſſégekből ki-efnek, orſágok, más orſág hatalma alá
vettetnek, mint *Amos, 6. 11.* Ma Hamán második a' Királyhoz,

Q

hólnap

hólnap közepin fűg az akaftó-fának, *Efter. 7.* Ma Jerufalem, tartományoknak fejedelme; hólnap pufta, adó-fizetd, *Lamen. 1.* Ma Nabugodonozor az ő fris palotájában fetál; hólnap a' barmockal fénát rág; ma a' Jób fiai barátkoznak, barmai legeltetnek, maga jó egészségban, hólnap minden jósfágitúl meg-foftatik, fiaira, leányira reá ízakad a' ház, és maga rút fekélyekkel meg-veretik, mint *Jób. 1.* Lád e' világnak állapottyát olyan álhatatlan finte mint a' Tenger.

2. Ollyan ez világ mint a' Tenger: mert a' miképpen a' Tenger nem csak keferű, hanem veftedelmes-is; így e' világ veftedelmes, főt ugyan tellyes veftedelemmel, veftedelmes a' Tenger a' nagy háborúra nézve, a' mint a' Dávid mondgya, *Pfal. 107. 26, 27.* *Az égik fel-emeltetnek a' habok, melly által az emberek hanyatatnak, tántorognak mint a' résegek, és az ő sívek a' félelemnek miatta el-otvad, így e' világ a' fok veftedelemnek habjai miatt, hanyatatik, veftedelmes, a' mint Dávid mondgya, *Pfal. 69.* *Mélyfeges vizeknek habja fogott-el engemet, mélyfeges örvényekben estem, és majd el-borúlok a' fárban; e' világ nem csak veftedelmes; hanem mint a' Tenger, ugyan veftedelemmel tellyes, nézd-meg mint fám-lállya elő szent Pál e' világi veftedelmeket, 2 Cor. 11. v. 26, 27. azt mondgya: *Veftedelmes útakban gyakorta jártam, folyó vizeken veftekedtem, latrok miá veftedelemben voltam, veftedelemben az én Nemzetségem miá, veftedelemben a' pogányok miá; voltam veftedelemben várasokban, puftában, veftedelemben voltam, fáradság, nyomorúság, vigyázás, éhség, szomjuság, és meztelenség miá, nézd-meg hát e' világ, hogy finte olyan veftedelmes mint a' Tenger.***

3. A' Tenger veftedelmes, a' viz alatt lévő kövek miá, *Jób. 41. 30.* és egyéb veftedelmes ütközeteknek botránkozási miá, *Att. 27. v. 17.* A' hajós, mivel a' viz alatt vadnak, meg nem láthattya; hanem beléjek ütközik, így e' világ veftedelmes a' fok botránkozásoknak kövei miá, és a' fok hypocriták miá.

4. Ollyan e' világ mint a' Tenger: mert a' miképpen a' Tengeren, edgyik hal a' másikat meg-ébi, így e' világon edgyik vad a' másikat, edgyik hal a' másikat &c. edgyik madár a' másikat meg-ébi, és még

és még az ember-is edgyik a' másikat meg-éti, *Hab. 1. 23. El nyeli az istentelen a' nálánál igazabbat. Ismét, meg-órték a' Jákóbor, Psal. 79. v. 7.*

5. Ollyan e' világ mint a' Tenger, ki izetlen keserü és sós: így e' világ izetlen keserü, és sós, nincsen semmi jó benne; hanem minden valami e' világban vagyon, testnek kívánsága, semnek bujalkodása, életnek kevelysége, mitsoda e' világnál keserüb? hol csak többire tövis terem, *Deut. 29. 28.* A' mint Péter-is mondgya vala, a' Simonnak, *Act. 8. v. 23.* Így a' Tudománynak igazságát láttyátok, lássuk továbbra hasznait.

I. Hafzna Czáfoltatás.

1. Ha ollyan mint a' Tenger, tehát Czáfoltatnak itt némellyek, kik azt alittyák hogy ezer estendeig itilel előtt változás nélkül áll; hogy lehet a' Tenger (mondgyák-meg nekem) csak kevés ideig is változás nélkül, e' világ mind addig míg fenn áll ollyan léfzen mint a' Tenger, azért soha ezer estendeig való békefege nem lehet.

2. Meg-czáfoltatnak a' Pápiáták, kik a' külföld csendességét, az Anyaszentegyháznak jegyének lenni itilik, ha e' világ Tenger, az Anyaszentegyház e' világban ollyan mint edgy hajó, a' tengeren pedig a' hajó hánykodás nélkül csendességben nem lehet, azért a' külföld csendesség az Isten Anyaszentegyházának jegye nem lehet.

II. Hafzna Intés.

Ha e' világ ollyan mint a' Tenger, e' világban bizakodó embereket, és minden rendbéli embereket int ez a' Tudomány.

1. Inti a' gazdagokat, hogy vegyenek bucsút e' világi javoktól: mert egyéb képpen a' Christus tanítványi nem lehetnek, *Luc. 14.* Ne bizzatok jószágokban, hogy valami-képpen titeket e' világnak fel-zavarodott Tengerén el ne merítsenek, hald-meg mint beszélt szent Pál, *Act. 27.* Mikor a' nagy szél-vész miatt hányattatnék, másod napon marhánkat az hajóból ki-hányánk; te mindenkor e' világon félt-vészben vagy, vífely gondot azért lelkedre, hogy valamiképpen szegény lelkedet e' világnak terhe el ne borítsa.

De itt azt mondod:

Hallom hogy szent Pál jószágát a' Tengerben hánta hogy életét meg-nyerhesse, hallom, hogy énnékem-is így kellene cselekednem, e' világ-nak tengerén, hogy lelkemet meg-nyerhetném; de hiszem a' gazdagság a' mint Salamon mondgya Isten ajándéka, azért az a' léleknek békesé-gével meg-nyughatik? Felel. Ugy vagyon, a' gazdagság magában szép dolog; de én szóllok azokkal való viszá éléről, ha a' légy mi-kor (a' mint oda fellyeb való prédikációmban-is hoztam elő, pag. 118.) a' mézre szál innék abból az ő sükségére el-repülhetne; de mikor a' mézben belé mégyen, meg-fogatik és meg-öletik; így a' gazdagság ha az ő gazdagságával életének sükségére élne, a' meny-ben való repülésre alkalmas lenne; de mikor e' világi gazdagság-nak mézzében magát meg-keveri, meg-fogatik és az ő rőcke való halállal meg-öletik, 1 Job. 2. Intelek azért ne bseressétek e' világot, sem azokat mellyek e' világban vadnak, hanem a' fent Pállal minde-neket kárnak és ganéjnak itéllyetek lenni, hogy a' Christust meg-nyerhesétek, Phil. 3. 8.

2. *Inti ez a' Tudomány a' szegényeket, e' világ olyan mint a' Tenger, légyetek tehát a' nyomorúságnak habjai, a' veszedelmeknek örvényi, e' világnak háborús tengerei között állhatatosflak, erőflek lévén, cselekedgyetek azt a' mit a' szél-vésnek idején a' hajófok szoktanak cselekedni. Mit cselekesznek azok? Azt mondgya Dávid Psal. 107. 28. Kiáltanak az Istenhez az ő nyomorúságokban, ki az ő nyomorúságokból meg-sabadítja őket, meg-állattya a' szél-vefset, és meg-csendesednek az habok, és ott örülnek minék-utánna meg-csen-desedik az hab, a' partra ki-evezvén; Így ha a' veszedelmnek hab-jai fel-támadnak ellenetek, kiáltstok az Urhoz a' ti nyavalyátok-ban, ki a' ti nyomorúságtokból meg-sabadit benneteket. Az A-postolok hajója hányattatik vala, ugyan a' veszedelmes szél-vésben, Matr. 8. de nem merülének-el: mert az Urhoz kiáltának, ezt mondván: Uram tarts-meg bennünket mert majd el-veszünk; így jóllehet te-is e' veszedelmes világban hányattatol, de nem merül-el még akkor-is mikor már életed felől kevés reményed vagyon, azt mondgya fent Pál, Act. 27. az ő tengeri veszedelme felől: Mikor*
pedig

pedig fok napiglan, sem a' napot, sem a' csillagokat nem láttuk volna, és nagy szél-vész volna életünk felöl való reménységünk el-vetetett vala. Ki hitte volna Jónáft minek-utánna a' Tengerben vetetett, a' Czet-haltúl el-nyelettetett, az után a' Niniveb-élieknek, az Istennek akarattját prédikállya; de mivel a' Czet-halnak gyomrából-is az Urhoz kiáltott, kegyelmessen meg-abadította, ti-is azért e' világnak tengerén veselkedő fegőnyek, kik e' világi hatalmasoknak mint edgy Czet-halnak gyomrában ugy bé-nyelettetetek, kiáltatok az Urhoz ki meg-feddi a' felet, és titeket a' békeségnek csendes rév partyára visen.

3. *Int ez a' Tudomány titeket, kik az Isten népe között előljáróvá rendeltetetek. E' világ olyan mint a' Tenger, az Isten gyülekezeti mint edgy tengeren lévő hajó; a' ki mindenkor a' mint Daniel áll: Dan. 7. Négy edgy-más ellen tufakodó felektül hányattak, vigyázatok hogy e' fok fél-velektül az Istennek hajója el ne merüllyön; ti-is az Istennek szolgái Prédikátorok, kiket Isten a' tanítványokkal egyetemben, e' világnak tengerére haláshni bocsátott, vigyázatok és imádkozzatos, hogy avagy csak ti érettetek Isten az ő Barkáját ne meritse-el, nézd-meg mit mond szent Pál az ő tengeri védeleme felől, Act. 27. v. 20. *Mi pedig fok napokig sem a' napot, sem az eget nem láttuk, és mikor nagy szél-vész volna, életünk felöl való reménységünk el-vetetett vala*, olly védelemben voltak azt mondgya: hogy fok napiglan sem a' napot sem a' csillagokat nem látták; Sőt a' mi nagyobb meg életek felöl-is kétségelek voltanak, de még-is nézd-meg mit mond szent Pál a' 22-dik versben: *Mind-azon-által intellektiteket, hogy jó reménységetek legyen: mert közszületek edgy-is el nem vész. Ti-is így cselekedgyetek, ha a' nyomorúságnak fél-vebei fel-támadnak, erőflek legyetek, még akkor-is, mikor sem a' szabadításnak napja, sem a' vigasztalásnak csillaga fok ideig nem láttatic, sőt még akkor-is mikor az Istennek népének szabadulása felöl való reménység el-vész, még-akkor-is mondom a' szent Pállal edgyütt: az Istennek népét intsetec hogy jó reménységben legyenek: mert közszületek edgy-is el nem vész. Továbbá tudgyátoc azt, hogy a' tengeren járó hajós, a' nap fel-költét és a'**

csillagokat nézi, és azok érint az ő hajóját igazgatván, tellyes erejével igyekezik, hogy az ő hajójában lévő embereket csendes partra vihesse; ti-is nézzétek az Isten beszédének csillagát, és azok érint igazgatni tellyes erőttökkel igyekezzetek, hogy e' nyomorúságnac tengeréről Őket csendes partra ki-vihessétek.

Ti-is kik a' nyomorúságnac hajójában, e' világnac szél-vefés tengerén evezté; az Isten boldgainac engedgyetec, ha a' nyomorúságot és kárt el-akarjátok távoztatni, azt mondgya szent Pál az oknac a' kikkel a' tengeren vefedelemben forgott: *Ha az én beszedemnek engedtek, a' nyomorúságot és kárt el-távoztatjátok*, ti-is ha a' nyomorúságot el-akarjátoc távoztatni, a' Prédikátoroc beszedének engedgyetec; A' tenger partyán sokas éjjel lámpások gyujtani, mellyeket magas állásokra fel-emelne, hogy éjjel a' tengeri szél-vefésben, jobb módgyával csendes partra igazittasfęc. Azt mondgya szent Péter, 2 cap. i. v. 19. A' prédikátoroc beszedé lámpás; te azért e' világnac tengerén, a' nyomorúságnac hajjai között, avagy bűneidnek fél-vefés között, nézd büntelen ezt a' lámpást, a' Prédikátoroc beszedét, mellyet ha cselekefszel, e' világnac tengeréről tégedet csendes partra vezérel.

Utólszor. *Int ez a' Tudomány* mindeneket, e' világ olyan mint a' Tenger; ne szerezsed hát e' világot, sem azokat mellyek e' világban vadnac; hanem a' Christufert mindeneket veis-meg, hogy te magadnál a' Christust, e' szél-vefés tengeren maraszd-meg, ha így cselekefszel a' Christust te nálad marasztod, Ő az egeknek, földnek és tengernek Ura, Ő az a' ki e' világi szél-vefészeket meg-csendesítheti, *Matt. 14.* Mikor Péter a' tengeren járván, a' nagy szél-vefészektől meg-rémült volna, kezde lilyedezni; de mivel kiálta az Urhoz mindgyarást, a' Jesus meg-ragadá; így mivel te büntelen e' világnac tengerén jársz, ha a' nyomorúságnac miá sippadozol, kiálts az Urhoz, és mindgyarást kezeit ki-nyujtja, meg-fog tégedet és e' világnac keferü tergeréről, az öröcké való boldóglágnac csendes és gyönyörűseges partyára viszen, A M E N!

A M E N!

A R E-

A' REMENSEGRÜL
való
P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Heb. 10. v. 23. *Tartsuk-meg a' mi reménységünket. Ec. ment igaz az, a ki iglyenket 1002.*

AZ igaz reménység fok dolgokhoz hasonlittatik, a' fok közzül említec kettőt vagy hármat a' szent Irásbúl.

I. *Hasonlittatik a' tengeri hajót tartó erős vas-macskához, Heb. 6. 16--19. azt mondgya: Vagyon útunk hogy az előnkben tétetett reménseget el-vegyük, melly a' mi lelkünknek erős vas-macskája. Miért? Mert a' vas-macskához biznak a' hajósok, minek utánna le-bocsáttyác: mert a' Tenger fővenyében le-mégyen, és a' hajót a' rettenetes habok között meg-tartya, mind addig míg csendesség lé-szen, a' mint szent Pál mondgya: Act. 27. v. 27. Mikor a' tizen-neg yedik érsaka el-jött volna, és vitetnénk az Adria Tengeren, alit-tyak vala az hajósok hogy valami Tartományhoz közelgetnénk, le-bocsátván a' tenger mélységének mérséklojét, találók hűs-ölyninek, az-on túl-is le-bocsátóc, találók másutt tiz-ölyninek, és mikor félénk hogy valami veszedelmes helyre ne jutnánk, az hajónak hátulso résébül edgy vas-macskát veténk a' tengerben, várván a' napnak fel-költét, ily jó tartója embernek a' reménseg.*

II. *Hasonlittatik erős físzakhoz, 1 Tessz. 5. 8. Mi kik napnak fái vagyunk, öltözzük-fel físzak gyanánt az idővségnek reménységét. Miért? Mert a' físzak valóban jó óltalom az embernek fejének a' harczon, Esai. 59. ugy a' reménseg jó óltalma az embernek a' háborúfágban.*

III. *Hasonlittatik erős mozdúlhatatlan tántorgás nélkül való fából; melly a' folyó viz mellett meg-gyökerezik, Jere. 7. v. 8. Azért mondgya már itt a' szent Pál: Tartsuk-meg a' mi reménse-günket, Ec.*

S U M M A.

Az igaz reménység meg-tartására való intés, erősségével.

II. Rései vadnak.

I. Vagyon az imés.

II. Annak erőssége.

Mag yar á z a t t y a.

1. *Mitoda a' reménység?* Felelet. Tulajdon-képpen az embernek szivbéli indulattya, mellyel a' jövendő jót várja, Rom. 8. v. 21. 22. Minden teremtet állat fohászkodik és mint edgy ugyan süléshez készül, várván az hijában valóság alól való meg-sabadulást, nem csak azok pedig hanem mi-is illy reménység alatt, hogy meg-sabadulunk az Isten fiainak, dicsőséges meg-sabadulásoknak napján: mert reménység által tartatunk-meg.

2. *Hány-féle a' reménység?* Felelet. Két-fele, roz vagy jó. Roz, mint a' melly az Isten igireti és akarattján kívül lesz, ilyen yala ama' gazdag reménsege, a' ki azt mondgya vala: *Egyél igyál én lelkem* &c. roz reménseg volt: mert az Isten igiretin és akarattján kívül volt, Luc. 12. 19, 20. Illyenrül emlekezik, Jac. 4. 13. vagy jó minémürül szól itt szent Pál.

3. *Mit ért a' reménsegek tántorgás nélkül való vallásán?* Fel. (1) Az igaz tudománt, az igaz vallást, mint a' felső és alsó versek bizonyittyák. (2) A' reménlett dologot: az Istennek kegyelmét, mellyet Isten ígér az öveinek, mint mondgya: *Mert igaz a' ki igiretet tett.* A' reménseg néha vétetik annak *Objectumáért*, a' mellyről emlekezik, Psal. 46. *Az Isten a' mi reménsegünk,* néha mind a' reménlett dologért, mind azért a' mellyel reménli a' reméllet dologot, Jere. 14. v. 8. *Izraélnek reménsege, meg-tartónk vagy a' nyomorúságnak idején, a' te nevedrül neveztetünk, ne hady-el minker;* it-is mind kettőért veszi szent Pál, mind a' reméllet dologért, mind a' mellyrül reménl ember.

4. *Hogy-hogy tarthattya-meg ember a' reménseget?* Fel. 1. Annak szerzője által, melly nem egyéb hanem az Isten, Rom. 15. 13. *A' reménsegek Istene töltson-bé titeket minden örömmel, és békeséggel az*

gel az hitnek általa, hogy reménység gel büvölködgyetek a Szent Lé-
leknek ereje által. (2) Az hitnek általa. (3) Az Isten beszéde
tanulása, meg-tartása, el-hivéle által, hogy hidgye-el a' mit Isten
mondánd: Psal. 130. v. 3, 4, 5. *ha a' mi bűnünket, &c.* Az ő
beszédében vagyon az én reménségem, azt emlegeti itt szent Pál:
Mert igaz a' ki az ígéretett tőtte. (4) Az istenes élet által, go-
nosz lelki-isméretünk ne legyen, testiunket vizzel mosjuk-meg, az
az: tisztán éllyünk, azt mondgya edgy - mált meg - bősöüllyük,
edgy-máfnak ízeretetre indüllünk.

T U D O M A N Y.

A' Keresztyén embernek mindenkor reménleni Sük-
ség. Itt van a' Leczkében. *Ne vessétek-ela' ti
reménségteket, mellynek meg-ajándékozása va-
gyon, 1 Pet. 1. v. 13. A' ti hiteteknek derekait
fel-öltözvén jözanor es valóban vessétek remén-
ségteket, a' kegyelemben a' melly ti néktek meg-
adatik mikor a' Christus meg-jelenik.*

Okai a' Tudományak.

1. Mert az Istenben való reménység nem szégyenit-meg, Rom.
5. v. 2, 3, 4. *Dicskedünk az Isten dicsőségének reménsege alatt, di-
csekedünk az háborúságokban-is, tudván hogy az háborúság békesé-
ges türest nemz, a' békeséges türes meg-kisírtést, a' meg-kisírtés remén-
séget, a' reménseg pedig meg nem szégyenit.* Innen mondgyák: *Spes
confissa Deo nunquam confusa recedit.* Az Istenben való jó reménfég
meg nem szégyenit. *Spes vana alit & fallit.* A' hijában való re-
ménfég táplál és meg-csal.

2. Mert a' reménfég meg-tart, Rom. 8. v. 24. *Reménfég által
tariatunk-meg.*

3. Mert az olyan ember bóldog, Psal. 40. v. 5. *Bóldog ember
az a' ki az Urban veti az ő reménseget, Jer. 13. Psal. 9. v. 19. A'
nyomorultaknak reménsegek nem vész-el, Psal. 28. 7. Aldott az Ur
ki meg-halgatta az én könyörgélemnek szavát.*

R

4. Mert

4. *Mert a' ki nem reménl jajos ennek dolga, Esai. 50. v. 20.*
 5. *Mert táplálja az embert: Mi táplálá Dávidot a' Goliathra való mentében? A' jó reménység, 1 Sam. 25. Mi vigasztalá Jóbót kinyai között baráti előtt? A' jó reménység, Jób. 15. v. 4. Mi vigasztalá az el-pusztulásakor Jeremiást? A' jó reménység, azt mondgya: Lam. 3. v. 28. Talám vagon még valami reménység, &c.*

I. Hafzna Feddés.

1. *Feddi azokat, a' kik nem reménlenek Istenben: ilyenek a' kik bálványokban reménlenek, mint a' Pápítak, hasontalan, mint Dávid mondgya, Psal. 135.*

2. *A' kik kincsekben reménlenek, csak hijában való mint Psal. 39. v. 8.*

3. *A' teremtettt állatokban: mert átkozott valaki teremtettt &c. mert nincsen az emberekben szabadításra való erő, és a' lóban: mert meg-csala' ló, Psal. 33.*

4. *Szépfegeben, mint Jézabel meg-kente vala magát, haját felfodorította vala.*

5. *Az ördög erősségében, mint Saul, 1 Sam. 28. (2) A' ki reménl, de nem mindenkor hanem edgy kevéssé mint Saul, mint az Izraél, el-vétette Isten, &c. (3) A' ki tellyességgel nem reménl, hanem kétségben élék, mint Saul: avagy magát meg-öli, 1 Sam. 31. mint Achitophel, 2 Sam. 17. 27. Judás, Matt. 27.*

II. Hafzna Intés.

Int, reménly Istenben te, de ne csak edgy kevéssé; hanem mind addig mig ki szabadit, Psal. 57. v. 2.

Ha beteg segeben vagy? Reménly hogy Isten ugy meg-gyógyit-hat téged, mint amaz 38-cztendeig betegsegeben lévő embert, vagy mint a' Péter napát hideg-lelésből.

Ha segeény vagy? reménly hogy Isten ügyel táplál téged, mint Illyést, és a' Saraptabéli Asszonyt.

Ha özvegy vagy? reménly hogy Isten ugy gondodat viséli, mint amaz idegen országban özvegyfegre maradott Naominak.

*Te az ilyenek el
ne se-
velgy
20-
Javem*

Ha buidosó vagy! remény, hogy Isten úgy haza vihet tégedet, mint régen az Ő népet Babyloniából.

Ha fogoly vagy? remény, hogy Isten sinate úgy meg-*š*abadíthat tégedet, mint Dávidot: szent Pált:

Ha fenekednek reád? mint Mardocheusra? remény, hogy Isten úgy meg-tart téged mint Mardocheust.

Ha el-vettetett állapotú vagy? remény, hogy Isten a' ganéjból fel-veſen és a' Fejedelmek közötté ültet.

Ha békeféged nincsen? remény, hogy Isten csak edgy ſzava által le-csendelíthet mindent.

Ha tűz viz között járſz-is? remény: mert Isten meg-ígirte néked hogy nem hágy-el; hanem mindenkoron veled lévén tégedet meg-óltalmaz, A M E N I!

Ugyan Azonrúl.

T E X T U S.

Act. 24. v. 15. *Reménſégem vagyón Istenben, &c.*

K*Itsoda ſzavai? Kihéz lettek? és mitsoda alkalmas-
tossággal lüttek?* Szavai a' szent Pál Apostolnak, szent Lukács által irattatak-meg, de a' Felix Tíſt-tartóhoz ſzóllotta szent Pál, alkalmasossága ennek e' volt: Mikor szent Pál Jerusalemben a' Templomban fel-ment volna, ott nagy ſép dolgokat tanít, a' mellyért a' Saduceusok Ő reá meg-haragulznak, ötet meg-fogván meg-ve-rik, és meg-kötözik, ugyan meg-esküſznek edgy-néhányan, többben negyvennél, hogy sem eſznek sem iſznak míg a' ſz. Pált meg nem űlik; de a' Tíſt-tartó nem hadgya meg-űlni, hanem el-küldí szent Pált a' Felixhez, ott lévén elő áll edgy Tertullus nevü prokátor, vádollyá a' szent Pált mennél erőſebben tudgya, azt mondgya: *Ez az ember a' Nazareusoknak ſerzetének Fejedelme, ez az ember a' Templomot meg-akarta ferteztetni, ez az ember hasonlást rámaſt a' Sidók között, e' méltó a' halálra, szent Pál már a' maga mentſégeért ezeket*

ezeket mondgya: *En a' Templomban nem verokedtem, én a' népet fel nem zenditettem, meg nem bizonyithattya' a' mivel vádolnak: Errül pedig én tenéked vallást tések, hogy az út szerint a' mellyet ökszerzetnek mondanak, ugy szolgálók az én Atyáim Istenének ug y-mint ki hiszek mindeneknek, mellyek a' törvényben és a' Proféták irásiban meg-irattaitanak, és reménségem vag yon Istenben.*

S U M M A.

A' szent Pálnak vallás titele Istenében való reménsége felől.

II. Rései vadnak.

I. Vagyon a' reménség.

II. Kiben, Istenben.

Mag yarázattya.

1. *Mitsoda a' reménség? meg-mondottam.*
2. *Hány-féle? azt-is.*
3. *Meddig tart a' reménség? Halálig kell reménleni.*
4. *Minémi a' reménség? Allandó. Mire nézve? Lásd-meg másutt.*
5. *Mindenkor egyenlő állandósága-é? } Lásd-meg másutt.*
6. *Honnan származik állandósága? }*
7. *Külömbözé az hit a' reménségrül? Külömköz: mert szent Pál-is meg-külömböztette a' leczkében.*
8. *Hogy-hogy külömböz? Néha a' reménség ugyan az hitért vétetik, P'sal. 28. v. 7. 37. v. 3. Mind azon által meg-tudgyad, hogy a' szeretet, a' hitnek fundámentoma; a' hit a' reménségnek, Gal. 5. 5. Mi lélekben várjuk az igazságnak reménségét. Ugy gondolkodgyál azért az hit és a' reménség felől, az hit a' reménségnek Anyja; a' reménség az hitnek leánya: az hit a' reménségnek élő fája; a' reménség az hit fájának ága; az hit a' reménségnek kút-feje; a' reménség annak a' kút főnek, folyamattya; a' mint külömböz az Anya a' Leányatúl, ugy &c.*
9. *Miben volt reménsége a' szent Pálnak? Az Istenben.*
10. *Mit reménlett? (1) Reménlette szabadulását: mert azt mondgya: Act. 24. 10. Tudom hogy sok estendőstül fogva é népnek*

Feje-

Fejedelme voltal, az én dolgomat bátorságon őltalmazom. Nézd meg a' többit.

(2) Reménlette az utolsó fel-tamadást, mert azt mondgya: *Fővendőben meg-leszen, &c.*

(3) Reménlette az Istenes életnek meg-jutalmaztatását: mert azt mongya: *Ebben gyakorlom &c.*

II. *Ollyan reménfegget volt-é mások felől mint maga felől? Fel-Némellyekben ollyannal, s' némellyekben nem, a' fel-tamadásra nézve mindenek felől edgyet reménlett, hogy mind igazak, mind hamissak edgy-aránt fel-tamadnak; de egyébben nem remélhetet ugy: mert az ember nem lehet mások felől ollyan reménfegben mint maga felől: mert a' lélek téssen bizottságot arról, hogy én Isten fia vagyok, mások felől-is a' mint küllő-képpen látom jót reménlek, de az engemet meg-csalhat: mert én nem tudom belől mint van más, 1 Pet. 5. v. 12.*

T U D O M A N Y.

I. *A' nyomorúságban vagyon nagyobb haszna a' reménfegnek.*

II. *Az igaz vallású embereknek sükség a' reménfeg. Ihon a' szent Pál az ő igaz vallását írja-le, s' a' reménfeg-et-is oda téfzi.*

Miért sükség? Mert annak igen nagy haszna vagyon, a' keresztyén ember körül.

Mi haszna a' reménfegnek? Elsőben a' békefeges türes, Rom. 8. v. 25. Ha mit nem látunk ha reménlyuk békefeges türeffel, várjuk mint a' sántó-vető ember, békefeges türeffel várja az ő vetésere, az idején ő későn való esőt, Jac. 5. 10.

A' málik az halgatás, ha sinton sok keserves nyomorúságok érdeklük-is, Isten ellen nem zugolódik, hanem a' bájára téfzi az ő kezét és halgat, Psal. 39. Psal. 37. v. 7. Vésztég légy és halgas ne zugolódgyál.

Az harmadik a' meg nem fégyenítés, Rom. 5. v. 5.

A' negyedik a' meg-tartás, *Rom. 8. Psal. 27.*

Az ötödik a' vigasztalás, és táplálás, a' jó reménység táplállya és vigasztallya a' keresztyén embert, ha fok felelme van a' reménység azt mondgya: *Ne fély:* mert az Isten meg-esküött hogy nem gyönyörködik a' bünösnek veszedelmében. *Ezech. 33.* Nem gyönyörködik a' te veszedelmében-is.

A' futot bujdosónak azt mondgya: ne fély, mert az Isten azt mondotta: *Mint a' Sas fel-veési az ô fiait, és úgy bordonzza szárnyain,* Deut. 32. 11. Ugy bujdosó az Isten tégedet úgy ôriz mint fémének fényét: Ismét, el-bocsátta Isten az ô Angyalit a' te óltalmazásodra, még hajad *Sála*-is Isten előtt mind *Sáma* vadnak, *Mat. 10. 30.* Csak edgy verebetskére-is vigyáz Isten, hát te reád?

Ha az ördög kifirt? Ne fély azt mondgya: mert igaz az Isten a' ki nem hágy fellyeb kifirtetni annál, a' mint el-fzenvedheted, *1 Cor. 10. v. 14.*

Vallyon vagyon-é én bennem igaz reménység? 1. Ha ugyan valójában reménfégedet abban a' kegyelemben veted, melly a' Jesus Christus által adatik, igaz reménféged ez ilyen, valófágos.

2. Ha nyilván valójában igyekezel a' bünt el-távoztatni, *1 Joh. 3. v. 3.* *A' kinek reménfége vagyon meg-tisztíttya az ô magát, miképpen a' Christus-is tiszta,* igyekezik Isten előtt kedves lenni.

3. Ha azokkal a' *Sent esközökkel* él, azokat meg nem utálod a' mellyeket Isten rendelt: a' Sacramentumokat, a' Gyülekezetben való fel-járást, Isten igije halgatást, *Heb. 10. v. 23, 24.*

4. Ha nem vagy Hypocrita: mert az olyanoknak reménfégek, csak olyan mint a' Phariseusok-é, a' melly olyan mint az ember kezében lévő nád.

Hogy-hogy kell erőstítenem reménfégemet: mert néha érzem néha nem? Ugy a' mint Dávid mondgya: *Psal. 42. ult.* és ezt mondgyad: *Hísek Uram, de légy segítség az én hibetelenségemnek,* meg ezt mondgyad: *Ur Isten Felségedet dicsírem, &c.* Ismét így, *Mi Atyánk &c.* és ecképpen reménfégedben meg-erősítettel, A M E N!

A' BEKESEGES TüRESRÜL
való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Heb. 10. v. 36. *Szükség néktek a' békeseges türes &c.*

Kivált-képpen edgy a' szükségés dolog; de az után sokra van az embernek szükségé.

Az első edes Idvezítőnk tanította, *Luc. 10. v. 41, 42. Mártha, Mártha, forgalmatos vagy, és sokra igyekezel, de edgy a' szükségés dolog.*

Sokra van az embernek szükségé.

1. Szüksége vagyon, az hitre, Judás Apostol mondgya edgyes levelében, *vers. 3. Szükséges-képpen kellették irnom, hogy intenelek titeket, hogy tufakodnátok az hitert.* [1] Szükséges az hit: mert hit nélkül Isten előtt, senki nem kedves, Heb. 11. 6. [2] Mert a' ki Istenhez akar járulni, annak hitinek kell lenni, hogy vagyon Isten, és jutalmat ad azoknak a' kik ötet tisztelik.

2. Szüksége vagyon a' reménységre: mert az ő hitinek tántorgás nélkül való vas-macskája, *Heb. 6. 18, 19.* Ahoz támaszkodik az igaz keresztyén ember, mint valami erős pálczához, *Rom. 8. 24.*

3. Szüksége vagyon a' szeretetre: mert a' nélkül akarmi légyen, semmi, mint meg-láthatni, *1 Cor. 13.*

4. Hogy fokot elő ne hordgyak, szükségé vagyon a' békeseges-türesre: a' mint tanította szent Pál e' Léczkében.

S U M M A.

Edgy szükségés dologrúl tanit.

II. Részei vadnak.

I. A' szükségés dolog.

II. Kiknek szükségés, azt mondgya: tinektek.

Magya

Magyarázattya.

1. *Mitsoda a' békefészes térés?* Az emberen lévő kedvetlen dolognak, mint kedves dolognak úgy szenvedése. E' csak közönséges le-írás: de kivált-képpén a' szentek példájában, a' szent Irás így írja-le.

(1) Istenre nézve a' nem egyéb: hanem az Istennek jó tetszése alá való maga bocsátása embernek, mint Dávid mondgya: *Psal. 39. 10. Az én kezem az én számra tésem, meg-némulek nem nyitám-meg az én számot: mert tudom hogy te cselekedted.*

(2) Nem egyéb; hanem az Isten fenyegetésinek hitel adás, maga meg-hunyazkodással, *Esai. 39. v. 5, 6, 7, 8. olvasd-meg.*

(3) Az Isten által reá rendeltetett látogatáinak békével való fellátalása; mint Dávid áll: *2 Sam. 15. v. 25, 26. olvasd-meg.*

(4) Bűne büntetésének békével való szenvedése, erről áll Jeremiás, *Lam. 3. v. 38. Miért panaszkodik az élő ember és a' férfiu, az ő bűnének büntetése felől, &c.*

(5) Nem egyéb; hanem Istennek a' nyomorúságok között dicsőíleg tulajdonítás, mint Jób cselekvék, *Job. 1. v. 21. Eli. Ó a' Jehova, a' mi jobb az ő semei előtt azt cselekedgye, 1 Sam. 3. 18.*

2. *Hány-féle a' békefészes térés?* Istenhez való, vagy emberhez való. Istenhez való a' mellyet el-mondék. Emberhez való, minéműt le-ír edes Idvezítőnk, *Matt. 5. v. 39, 40, 41, 44. olvasd-el azokat.*

Ennek három gradusi vadnak.

[1] Ha az ember bocsút állhatna, de nem cselekedzi; hanem csak el-halgattya, mint ha nem-is hallaná a' rágalmazást, nem-is értene a' bocsút, mint mikor Saul Királlyá kenetett volna, azt mondgyák vala az álnokfágnak emberi: *Mitül szabadithatna e' meg minket, semminek aliták ötöt, és semmi ajándékot neki nem adának, Saul pedig mind ezekre mint edgy siket oltyan uala, 1 Sam. 10. v. ult.*

[2] Nem csak el-fzenvedni a' jelen való bocsút; hanem ha más bocsút állana-is nem engedni, mint mikor Semei fidalmazza vala Dávidot, azt mondgya Abifai, *hogy-hogy fidalmazhattya ez az hólt eb az én Uramat, majd reá megyek és fejét vessem, azt mondgya Dávid:*

Dávid: *hadgyatok békét neki, &c. 2 Sam. 16. v. 9, 10. &c.*

[3] Nem csak el-szenvedni ellentéte bocszúját; hanem jóval ellenfeleinek a' bosszúért lenni; mint Elíseus mondgya vala az Izraél Királyának azok felől, a' kik őtet meg-akarják vala fogni, azt kérdi a' Király ha meg-öleffé-é azokat? azt mondgya: ne, inkább adgy ennick, 2 Reg. 6. v. 22.

T U D O M A N Y.

Ebben a' békételenségre nógató világban, a' keresztyén embernek békeféges tüdőnek kell lenni. A' leczkében vagyon. Erősségeibül mutogatom.

O K A I.

1. *Mert ez által lehet ember örököse az Isten igiretinek, Heb. 6. v. 12, 13, 14, 15. olvasd-el.*

2. *Mert arra hivatott a' keresztyén ember, 1 Pet. 2. v. 19-21.*

3. *Mert a' békeféges türés által teremtheti az igének gyümölcsét, Matt. 5. v. 15. &c.*

4. *Mert a' békeféges türés által birhattya az ő lelkét, Luc. 21. v. 19. Meg-tarthattya szívét az irigységtil, száját a' rágalmazástul, lábát más ártalmára való lépéstül, hirt a' vér-ontástul, lopástul, &c.*

5. *Mert tökéletessé téltzi az embert, hogy jelen való forlával meg-clégedgyék, Jac. 1. v. 2-4. Nagy öröm gyanánt tartásatok a' tyámsiai, mikor különb különb kísirtetekben estek, tudván hogy a' ti biteteknek próbálása békeféges türest nemz, a' békeféges türesben pedig tökéletes cselekedet vagyon.*

I. Hafzna Oktatás.

1. *Oktat, szűkléges hát a' békeféges türés Istenedre nézve, sükléges az emberekre nézve: mert soha e' nélkül az emberek között el nem élhetz. Ha ember minden ebhez hozzá csap, melly ő reá agyarkodik, nehezen mehet-el az utcán: ha minden embernek ellene való szavát fel-vefzi, nehezen marad-meg böcsületi, ha mindennel szemben száll magát mocskollya.*

2. *Hafznos hát, mert: Patientia vincit omnia.*

*Luc. 21. v. 19
az a' bék
éségten
ékaltala
birgatok
antilak
tilit*

I I. Hafzna Feddés.

1. *Feddi*, ezt a' békefegy nélkül való békételen világot. Istenére nézve békételen: mert el-ugrik az Isten látogató keze alól, ki akarja nyakát vetni a' nyomorúság jármábúl.

2. Zugolódik mint Jób, *cap. 3. ult.* átkozódik mint Jeremiás, Felebaráttára nézve békételen, innen vagy on akármik kicsinyért-is törvénykezik, mocskollya edgy-máást: Szent Pál tanítása ellen, 1. *Cor. 6. v. 7, 8.* nézd-meg.

I I I. Hafzna Intés.

Békefegy nélkül való békételen világ, ne békételenkedgyél felebarátod ellen, mint szent Pál tanít, 1 *Cor. 6. v. 7, 8.* Kövezd az Istent a' ki tenéked fokot tűr szenved. Kövezd a' Szenteket. Zachariás csak azt mondgya vala: *Lássa-meg az Ur és itilyle-meg.* Sz. István azt mondgya: *Uram ne tulajdoníts nekik, mert nem tudgyák mit cselekeßnek.* Istenedre nézve békefegyest tőrő légy, akár melly somorúságodban.

Ezek inditsanak:

Ezeket gondold-meg: 1. *Mert a' rajtad lévő somorúság nem a' porból van; hanem a' mindeneket szabadossan cselekedő Isten-től, Lam. 3. 37.* 2. *Mert elég jót vettél-el az Isten-től, s' hát azt a' gonoszt nem venédé-el, mint Jób mondgya vala, Job. 2. v. 10.* 3. *Mert nagyobb mértékben nem bocsátta Isten te reád a' somorúságot; hanem a' mint el-szenvedheted, 1 Cor. 10. 14.* 4. *Mert az Isten keretetinek jele az, Heb. 12. 5.* 5. *Mert meg-érdemled, Dan. 9. Igaz vagy Uram &c.* 6. *Mert nem mind örökké tart, Lam. 3. v. 30. &c. Psal. 30. v. 6. Psal. 57. v. 2.* 7. *Mert bődög végét adgya Isten, Jac. 1. v. 12. Bődög ember a' ki kiseretet szenved: mert minek-utánna meg-probáltatik el-veßi az életnek koronáját, A M E N!*

A M E N!

A' Nya-

A' NYOMORUSAG JOSA-
gárúl való
P R E D I K A C I O.

Ekkor fok dúlást törtek *Dioszegén* a' La-
banczok. *his Doboz*

T E X T U S.

Jud. 6. v. 4--6. *Nem hadnak vala élést Izraélben, &c.*

ELeitül fogva fok dolgokban nyomorgatta Isten az
ö Anyaszentegyházát, a' többi között néha nyomorgatta eb-
ben, hogy az Antichristus által meg-engedte üldöztetni, mint a'
titkot szemlélő János bizonyította ama' látásban, *Apoc. 12 1. Edgy*
Aßsonyi-állat öltözött vala-fel a' napban, melly kinlódik vala a'
szülésben, és edgy-néhány ízben a' Sárkány előtt el-futa, hogy az ö
szüendő gyermeket el-nyelné; ezt bizonyították ama' nevezetes tíz rend-
béli persecutiók-is, mellyekben a' keresztyének közzül némelleyeket
meg-sütötték; némelleyeket rostélyon meg-piritották; némelleye-
ket forró sirban hánták; némelleyeket fergeckel étették-meg; né-
mellyeket a' tömlőcznek fenekén rothasztották-meg; a' mi szerel-
mes atyánk-fiai közzül sokat a' gallyára hajtották; Oh Istennek
csudálatos iteleti! Uram ki sent vagy és igaz, meddig nem tést iiti-
letet, &c.

2. Néha ebben: hogy magokat magokkal edgyben vesni meg-
engedte, magokkal magokat étette; meg-eméztette; mint *Esa. 9.*
Mindnyájan edgy-más &c. melly látogatása alatt Istennek ma-
is vadnak a' szegény Magyarok.

3. Ebben: hogy meg-engedte az ellenség által el-duladni; csak
menten-ment az ellenség reájok, mint *Psal. 74.* mondgya: *Imé*
örökké lám ugyan el-sokák &c. éléseket el-vitte; marhájakat el-
hajtotta; mint a' Jób ökreit és számarit, *Jób. 1. v. 14.* Illyen pré-
dáláfról vagon itt emlékezet.

S U M M A.

Az Izraélnek szertelen prédáltságáért való meg-nyomorodása, és abból következett lelki jó.

II. Részzei vadnak.

I. Az Izraélnek szertelen meg-nyomorodása.

II. Abból következett lelki jó.

Magyarázattya.

1. *Ki nyomorodott meg?* Azt mondgya az Izraél.
2. *Ki volt az az Izraél?* Magyarúl annyit téhen hogy *Istennék Fejedelme*. Isten elsőben a' Jákóbot nevezte Izraélnek, *Gen. 32. v. 28.* *Nem Jákób léssen a' te neved hanem Izraél: mert ha az Isten el-len diadalmas voltál, az emberek ellen-is diadalmas léfesz.* A' Je-sus Christus-is mondatik Izraélnek, azért: mert az Isten népének *Fejedelme*; azért: mert az ő mennyei Attyával ugyan küszködött a' mi meg-váltásunk felett, *Esaí. 44. v. 3.* Izraélnek mondatik az Is-tennek népe, a' tizen-két nemzetség, *Deut. 4. 20.* Izraélnek mon-datik, csak a' tiz nemzetség: mert edgyik el-~~szakadott~~ volt, a' má-sik el-fogyott; *1 Reg. 12.* Itt értetik az Isten népe, melyet Isten töb nemzetségből magának választott az ő tiszteletire.
3. *Ki-által nyomorodott meg?* Azt mondgya a' Leczke, a' Mi-dian vagy Mádian által.
4. *Ki volt az?* Volt az Abrahám fia; melyet ő néki sült az ő felesége a' Kétura, *Gen. 15. v. 2.* Innen származott a' Madián, a' melly lakott Arabiában a' Moabiták s' Izraéliták körül. Ezek mon-datnak Ismaélitáknak-is, *Gen. 37. v. 28.* *A' kereskedő Midiániták azon el-menvén, ki-vonák Józsephet és adák őtet azoknak az Ismaéli-táknak, husz ezüst pénz-en: ezek olyan máfén elő tolvaj emberek vóltanak.*
5. *Miben nyomorodott volt meg?* Ebben: hogy ottan ottan a' Midianiták reájok ütötenek, éléseket el-vitték, barmokat, ökrö-
ket, szamárokat, el-hajtották; nem csak edgyser, kétfzer; hanem hét estendeig vóltanak olyan nyomorúságban, magok-is a' falu-ban, várafokban nem lakhattanak, hanem feltekben ballangokat, hajlékokat csináltak, az hegyeken ott laktanak, *1. 2.*

6. *Mi jó jött-ki ebből?* (1) Az δ igen meg-nyomorodások, igen meg-nyomorodtak; meg-gondolhad hét évtendeig, ottan ottan hajtották marhájokat, éléfeket el-vitték.

(2) Az a' lelki jó jött-ki abból, hogy a' nagy nyomorúságot meg-unták, az Istenhez meg-tért fzível kiáltának, és az Isten meg-hal-gatta őket, szabadítót támasztott a' Gedeont, meg-szabadítá a' Midian hatalma alól, és békefeget adott nékik 40. éftendeig, *Cap. 8. 28.*

T U D O M A N Y.

I. *Isten az δ népét a' bűnért ig yen el-pusztatni meg-engedi.*

T U D O M A N Y.

II. *Isten az δ népének el-pusztatásából, igen meg-nyomorodásból jót hozhat-ki. Ihon Isten azt a' jót hozta-ki &c. hogy δ meg-tértenek, Istenhez fel-kiáltottak; ide való, a' mit Isten mond: *Ha meg-nyomorodnak az után meg-ke-resznek engemet, Hof. 3. v. 5.**

Okai a' Tudománynak.

1. Minden nyomorúságból jót hoz-ki, *Rom. 8. v. 28. Tudgyuk pedig &c. Mi jót hoz-a-ki a' Chorinthusiak nyomorúságából? azt mondgya szent Pál, 1 Cor. 11. v. 32. Miker ostoroz, &c. Mi jót hoz-a-ki a' Dávid nyomorúságából? azt mondgya: Psal. 129. 71. Jó Uram hogy &c. Mi jót hoz-a-ki a' Jób nyomorúságából? azt, hogy békefeleges türeinek tükörévé téve, minden jósbága helyet két annyit ada Isten, sok ökrei iga barmai vóltanak, két annyit ada Isten.*

2. *Mert az Istenhez való meg-térésre nógattyá az embert.*

Jót hoz-ki, mit? F. Az edgy Istenhez való ragaszkodást; ama' begény Aszsbony 12. éftendeig vér folyásban vólt, addig Idvezitökhöz nem ragaszkodék, mig pénzében jósbágában tarta, mit orobtán minden jósbágát az orvosokra véstegette volna, ugy ragaszkodik

kodik oſtán a' Jefushoz, *Marc. 5.* Illyen az ember mig az Ő javáiban tart, abban bizik: ugy van az Iſtennek dolga az emberrel, mint Abſolonnak a' Joábal, fokſor hivatá Abſolon Joábot nem mene, mind addig-is, mig a' Joáb majorját fel nem gyujtató, 2 *Sam. 14. 30.* Ollyan az ember fokſor hija Iſten, de nem mégyen mind addig-is, valamig kárt nem vall; valamig a' tékozló-fiúnak vala keze között, ſoha addig az Ő Attyához viſſá nem tére; de oſtán hogy mindennébül ki-kopék, ugy kezde gondolkodni és ugy tére-meg, *Luc. 15.* illyen az ember.

3. *Mert* mindenkor Iſten az Ő igaffágát és irgalmaſſágát mutogattya, a' nyomorúſágban: Mikor a' Nabugodozornak mindenét el-vivé, igaffágát, de mikor oſtán meg-adá, irgalmaſſágát mutatá.

Mire való ez?

Ha te ellened fel-jőnek a' Mádiániták, néha éléſedet viſik, néha ökreidet, lovaiddat hajtyák, ha akarod tudni *miért van ez?* azért: mert rettenetes a' fok iſtentelenség, ne csudáld azt; hanem azt csudálljad, hogy régen ugy nem cselekedet Iſten, mint Sodomával: mert nagy e' föld lakosinak gonoffágok.

Jót hoz Iſten ki a' nyomorúſágból. No eleſégedet vittéké-el, barmaidat hajtottáké-el, légy békefejes túró és mondgyad: *Oh Jehova! Jól vagyon: &c.* Jóbbal mondgyad: *Az Ur adta &c.* Ne zugolódgyál; hanem azt mondgyad a' Dáviddal, *Pſal. 39. Jer.*

3. *Jac. 5. Heb. 12. v. 5.*

Jót hoz-ki az Iſten: a' te meg-téréſedet, &c. No azért te ſünnyél-meg, hadd-el gonoffágiddat; az Iſten népének előjárói tilták-meg a' gonoffágokat: minémüek a' ſzombat törés, &c.

igy Iſten hozzánk tér, A M E N!

A M E N!

AZ ISTEN FENYEGETÉSENEK
valójában való bé-tellyesedéferül
P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Dan. 9. v. 12. *Valóban meg-bizonyítá, &c.*

ELeitül fogva voltak olyan emberek, kik az Isten befédének bé-tellyesedésében kételkedének; annak-okáért, fok dolgokkal bizonyította Isten befédének be-tellyesedését. Illyen vala Pharahó, ki Mozes által mondatott Isten befédének nem hiin, mind addig mig nem el-sillyede, *Exod. 5. v. 2. Kirtsoda az Ur hogy engedgyek néki.* Illyen vala az Egyiptomi Sidószág, kiknek mikor Mozes beféltet vólna, *Exod. 6. v. 9. Nem halhatták vala az ő szavát az ő síveknek keserűsege miatt.* Illyen vala amaz Samariai fő ember, kinek Elifeus azt monda: hólnap illyenkor itt edgy kőből semlye listet, vesnek edgy sicluson és két kőből árpa listet edgy sicluson, azt mondgya vala: *Ha az Ur ablakokat csinálánd az égen, még sem lehetne az,* 2 Reg. 7. v. 1, 2. Illyenek felöl panaszol-kodik az Esaiás, *cap. 53. v. 1. Uram kirtsoda hiszen a' mi prédikál-lásunknak.* (1) Néha nyilván való befédekkel, mint *Matt. 5. 18. Bizony mondom néktek az ég és a' föld el-múlnak, &c.*

(2) Néha hasonlatosság által mondván azt fundámentumnak, *Eph. 2. v. 20. Fel-építették a' Prophétáknak és az Apostoloknak fundámentomán &c.* A' s'ent Irást mondgya fundámentumnak. Néha Testámentumnak, *Gal. 3. 15. Az emberek el-vegezett testámen-tumát senki erőtlenné nem térsi, és ahoz semmit nem ad.* Ollyan az Isten beféde, néha hasonlittya e'dhöz: *Mint az eso vegben visi tisz-tit, vagy meg-sirostytta a' földet vagy meg-soványittya,* *Esa. 55. 11.* Az Istennek beféde vagy életnek illattya, vagy halálnak, néha meg-bizonyittya az ő befédét meg-lett dologgal-is, mint itt a' leczkében.

SUM-

S U M M A.

Az Isten beiséde bé-tellyesedése felöl való vallás-tétel, annak meg-bizonyításával.

II. Rései vadnak.

I. A' vallás-tétel.

II. Annak meg-bizonyítása.

Mag yarázattya.

1. *Mit téssen az valóba?* Az **tési** igazán, bizonyoson, bösege-sen, minden fogyatkozás-nélkül, *Psal. 63. y. ult.*

2. *Ki felöl mondgya Daniel, hogy valóban meg-bizonyította az ő beisédet?* A' felöl: a' kinek könyörgött, a' Felfeget Isten felöl, azt mondgya: *Ur Isten nagy és rettenetes Isten, ki meg-tartod a' fogadást, és irgalmasságot, azokhoz a' kik régedet szeretnek és a' te parancsolatidban járnak, a' mi Urunké Istenünké az igazság, miénk az orcza pirulás: mert vétkeziünk, nem engedtiünk a' mi Urunk Istenünk savának, az egész Izraél által hága' a' te törvényedet, és el-hajlottanak, hogy ne engednének a' te sódnak, annak-okaért valóban, &c.*

(2) *Mitsoda beisédet bizonyította-meg?* [1] Néha az Isten beiséden értetik az Isten hatalma, Jerem. 10. v. 12. *Az Isten az ő beiséde által teremtette a' mellyek vadnak, az az: az ő hatalma által.* [2] Az Isten beiséden értetik, az Isten ki-jelentett akarattya, a' melly vagy *Törvény; vagy Evangéliom; a' törvény van az O Testámentumban, az Evangélium az Ujban, de nem ugy a' mint némelylek akarják, hogy semmi Evangéliom az O Testámentomban nem lett volna: mert hissem Evangéliom az mikor azt mondgya: Az Afszonyi-állat magva rontya-meg te néked kig yónak fejedet. Evangéliom az, mikor azt mondgya: Az Ur-s el-vette bünödet nem halss-meg, &c.*

Az Isten beiséde vagy ígélet vagy fenyegetés: Már mellyiket tellyesítette-bó? a' fenyegetést; Mitsoda fenyegetést? azt mondgya: Reánk omlott az átok és az esküvés, melly-meg vagyon a' Mosefnek az Isten solgájának könyvében. Hol van az? Deut. 28. Atkozott &c. Meg-vér régedet az Isten sáraz betegség gel, hideg-leléssel, meg-vér

Egi háborúval, ragyával, serencsétlen léseß, erőszak és bosszúság
 fenvedő, házat építeß de nem lakol abban. Szőlőt plántálß, de nem vé-
 sed vasfnát, sok magot visz a' mezőre, de keveset visz-be, a' te bar-
 aidat szemed láttára el-hajtyak, meg-ron lott meg-nyomorítottot
 léß, úgy hogy álmétkodni fogsz azokon, a' mellyeket latni fognak
 szemeid, éhség, dög-batál, fegyver, minden ellened léß-en.

3. Vallyon ugyan nem volt-e olyan veszedelem, a' mellyet Isten a'
 Sidókra bocsátott volt? Ugy tében a' Joremiás bizonyfágot telöle,
 Lam. 1. v. 12. Ne legyen nektek nehez kik által mentek az úton, te-
 kintsetek-meg és lássatok-meg ha van-e olyan bánat mint az enyim :
 mert keserűséggel illetett engemet az Úr az ő haragjának napján, Lam.
 2. v. 13. Mitsoda bizonyfágot hoztak neked elödben? Mitsoda pél-
 dät mutathatnék teneked? Mit hasonlitsak hozzád hogy meg-vigasz-
 tallyalak? mert olyan a' te nyomorúfágod mint a' Tenger.

T U D O M A N Y.

Az bosszú tüdő Isten beszédének sokáig nem hívő nép-
 re, emberre, hallatlan veszedelmet hoz Isten.

Nem hün az hofzszú tüdő Isten beszédének
 az első világ, hallatlan veszedelmet hoza reá-
 jok Isten : mert még akkor nem hallatot hogy
 víz özön által világ veszett volna-el, Gen. 6.
 7, 8. Nem hün a' Sodoma, hallatlan vesze-
 delmet bocsáta Isten reá, Gen. 19. Nem hün
 a' Lott Felefege &c.

O K A I.

1. Mert az Isten fenyegetési igazak, Matt. 24-35. Már az Isten
 így fenyegette-meg, Deut. 28. v. 27, 28.

2. Mert az olyan nép hallatlanul vétkezik, mint Isten panasol-
 kodik; Hogy-hogy lett parázsnává ama' város. Ugyan csudálko-
 nik az Isten, hogy olyan hallatlanul vétkezett, Jerem. 3.

3. Mert mennél inkább veri Isten rendes büntetéssel, annál ia-
 káb neveli a' bünt, Esai. 1. v. 5.

I. Haszna Szánakozás.

1. Szánakozó. Nó! irgalmas az Isten, de bizony igaz-is. Irgalmas: mert ugyan ohajtya az ő népének javát, *Pfal. 81. 14.*

2. Ugyan meg-firattya népének nyomorúságát, *Luc. 13. v. 34.* de olly igaz, hogy senkiben a' bünt bűntetetlen nem hadgya. *KER. Hát a' kinek bűnét meg-bocsáttya, hiszem nem bünteti-meg abban?* Meg-bünteti Isten a' bünt, vagy a' bűnösnek maga személyében, mint az hitetlenekben, vagy az ő kezesekben a' Christusban, mint a' hiveket; de magokban-is felette igen meg-ostorozza, hozván néha ő reá fok hallatlan veszedelmet.

De itt azt mondod:

Miért kell most emlegetni hallatlan veszedelmet, hiszem bekeféget kell most emlegetni, nem kell most félni olyan veszedelemül? Nem, ha hallatlan gonoszság a' nép között nincs; de ugy látom én hogy hallatlanul nyomorgattya ez edgy-máft, hallatlanul irigykedik ez edgy-máfra; káromlya hallatlanul az Istennek nevét; hallatlanul tisztátalankodik, hallatlan háládatlanságban vagyon, hallatlan hídégfégben az Isten igéjéhez: a' mellyekért felel hogy Isten hallatlan veszedelmet erre ne hozzon, még-is.

No azért arra való ez, előzd-meg ezt. *Miképpen?* Fel. A' bűnnek el-hagyásával. *Mitsoda bűnnek?* Meg-hallad: hadd-el, tilts-meg a' valárnapi séllel járást: mert ha azt Istentől el-vefed, az Isten hat napot véfen-el te tőled, hogy ne dolgozhassál.

2. Hadd-el, és tilts-meg a' fitkozódást, káromkodást: mert átkozottá tében az Isten.

3. Hadd-el, és tilts-meg, az ártatlan vér-ontást: mert ártatlanul ki-ontattya Isten véredet.

4. Hadd-el, és tilts-meg a' szegénynek nyomorgattatását: mert meg-nyomorít az Isten.

5. Hadd-el Istenedhez való háládatlanságodat, az Isten áldásával való gonoszsúl élést: mert Isten meg-bosbüllya, el-vefűi tőled.

6. Hadd-el az Isten beszédének nem hitel-adást, az Isten beszédének hidgy, nem a' Calendáriomnak: *Mert bizony valóban meg-bizonyítottya Isten az ő beszédét, hozván te reád olly veszedelmet, melly nem volt az egész eg alatt.*

Re-

Reménkedgyél; Téríts-meg Uram minket te hozzád és mi meg-
térünk, &c. Ne haragudgyál örökké mi reánk: Ismét, Uram tarts-
meg bennünket mert majd el-veszünk.

Mi inditson ?

1. *Inditson.* Az Istennek rettenetes itéletit látod, melly hatalmas az Isten az embernek meg-büntetéfében, a' mikor akarja akkor bünteti.

2. Az Istennek könyörülő volta. Ha ezt cseleked az Isten meg-szán, te reád hallatlan veszedelmet nem hoz; hanem jó akároddá téfzi az eget, hogy alkalmas időt adgyon,

A M E N!

A' NYAVALYAK ORVOSSA-
gárul való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

I Reg. 8. v. 38; 39. *Valakjakkor, &c.*

A' Keresztyén Isten-féló elől-járó, nagy hasznára, nagy gyámollágára, meg-maradására vagy a' népnek.

Miért ?

1. *Mert koronája a' népnek, mint Lám. 5. v. 16.*

2. *Mert édes Anyja a' népnek, Efa. 60. v. 16.*

3. *Mert lelke a' népnek, Lam. 4. v. 20.*

4. *Mert ha mi veszedelmet lát meg-térés által el-fordittya, mint Afa; Azariás idejében. A' Ninivébéli Király és többek. Ennek nem bősüléset sirattya ám ma Magyar ország; mert el-esett a' mi fejünknek ékes koronája, jajjaj! mert csak olyan, mint a' csecstül el-választatott gyermek el-csenevézett, nincs ennek sem éjjel sem nappal békefége; Elő vennék még a' Magyar Birót.*

5. Mert mint Mofes, *Exod.* 32. v. 32. mint Dávid, 2 *Sam.* 24. v. 17. könyörögnek, mint Salamon-is itt a' Leczkében.

S U M M A.

A Salamonnak buzgó könyörgése, mellyel könyörög Istennek, hogy az Isten látogatása alatt való népét, meg-halgassa és legyen kegyelmes neki.

II. Rései vadnak.

I. A' könyörgés: *Te meg-halgassad, &c.*

II. A' semély kiért könyörög: *Valaki &c.*

Magyarázattya.

1. Mire néz ebben: *Valaki-akkor?* A' felső versekre. *Valaki-akkor.* (1) Mikor az ő bűnökért meg-nyomorgatod őket. (2) Mikor éhfeget bocsítasz e' földre, mikor dög-halál lesz, a'fály lesz, ragya lesz. (3) Mikor az ő ellensége meg-fállja az ő kapuit. (4) Mikor valami nagy csapás avagy nyavalya rájok jö, *valaki-akkor.*

2. *Miért mondgya ugy: imádkozik és könyörög, vallyon külömböztetik az?* Nem: a' Deákok ugyan inkább meg-külömböztetik, de Magyarúl az imádság és könyörgés mind edgy. *Há: miért kettőzteti?* Azért: hogy minden igaz könyörgést és imádságot ki-fejessen.

3. *Mit térszen, kinek kinek szívében meg-érteni a' csapást?* [1] Bűne meg-ifjúságával bankodni, fájlalni bűnét: mert némelly akár mint látogassa Isten nem érzi, az az: nem fájlallya, nem bánkodik, mint *Jer.* 5. v. 3.

[2] Bűnét el-hadni: mert némellyek, akár mint látogassa Isten, annál inkább saporittják a' bűnt, *Efai.* 1. v. 4. *Oh gonosz nemzettség, &c. mennél &c. inkább nevelitek a' bűnt.*

[3] Meg-térni, az Isten meg-keresni: mert némelly annál inkább nem keresi-meg az Isten, mint 2 *Chro.* 15. v. 2, 3.

4. *Csak a' ki-terjesztett kézzel való könyörgése hasznos?* Fel. Azt mondgya ugyan ki-terjeszténdi az ő kezét, de ennek Isten edgy módot nem rendelt, szabad ollykor le-ülve mint Hágár; le-fekve mint Ezechiás; térden álva mint Daniel; a' kit Isten mint indit a' könyörgésre csak ugy, hogy meg-tért szívél legyen; hitbül legyen; jó dologért, és jókor.

5. *Mitsoda házat emleget?* Sok házról emlekezik a' fent Irás, említi a' Philisteusok házat, a' mellyben gyűltek vala többen három ezernél, mellyet Sámson rájok szakasztott, *Jud. 16.*

(2) Ollyan ház volt, a' Jób fiainak házok, a' mellyet a' pusztá felől a' szél meg-rendítette és rájok töre, *Jób. 1.*

(3) Háznak mondgya Isten az ő népének cselédgyét, *Pfal. 115. Aronnak háza, &c.*

(4) Háznak mondgya a' Templomot, ezen értetik a' Salamontúl építettett Templom, mellyet mikor Istennek fentelne, áldozzék benne sok ezer ökrökkel, 120. ezer juhval, a' melly ma földünkben-is alig találhatnék, *1 Reg. 8. 63.* Akkor könyörgötte ezt a' könyörgött.

T U D O M A N Y.

I. *A' Keresztyén Isten-felő elől-járóknak tistec, hogy az Isten látogatása alatt való népeért könyörögenec, hogy az Isten a' népet halgassa-meg, és kegyelmezzen-meg néki, Salamon azt cselekedte.*

T U D O M A N Y.

II. *A' csapásnak nyavalyának idején nem csak köszönségesen kell imádkozni; hanem kinek kinek, hogy Isten a' csapás nyavalya alatt való népet halgassa-meg, és kegyelmezzen-meg néki, in Text.*

T U D O M A N Y.

III. *Nincsen ollyan nagy csapás, olly nagy nyavalya, a' mellynek orvossága nem volna. Itt mindent elő számlálván, orvosságot-is mutat, Hof. 14. 5. Meg-gyógyulok &c. Ismét, Jere. 17. 14. Hagyott Isten orvosságot, Jere. 8. 12.*

Okai a' Tudománynak.

1. *Mert minden csapás és nyavalya, csak Istentől vagy, és csak Isten kezében való veséő-szál, mihelt Isten le-tési mindgyárt minden nyavalya oda léfzen, Esa. 10. v. 5.*

Vallyon igaz-é az? A' dög-halál ellen mi az orvosság? Fel. Az, a' mivel orvosolta a' Dávid, 2 Sam. 24. v. ult.

Hát az ellenség ellen annak ereje ellen mi lehetne az orvosság? Meglád, 2 Chro. 15.

Nám némely nemzeteknek meg-gyógyúlhatatlan nyavalyája van, azt mondgya Jeremiás? Cap. 8. v. 21, 22.

1. Nem azért, mint ha orvossága nem volna; hanem nem érzi nyavalyáját, avagy meg-veti azt a' mi annak orvossága volna. 2. *Mert nem jó orvozhoz folyamodik, a' dög-halál ellen, az ellenség ereje ellen.* 3. *Mert ezt a' jó orvosságot hañontalannak itili, Job. 21. v. 14.*

Vagyon-é minékünk nyavalyánk? Azt mondgya Jeremiás, Lam. 2. v. 13. En-is azt mondom: mert mikor a' barom dög-halál vólt. Egyiptomban csak edgy nap vólt, Exod. 4. te rajtad igen fokáig.

Ama' seregény Afzõny-i állatt, tizen-két estendeig vólt a' vér-folyásban, Luc. 8. v. 43. de ezen a' Magyar népen, lok estendeje hogy van.

Az hagymázbéli ember addig gorombáskodik, hogy meg-gyógyúl edgyéfer, de ez addig gorombáskodék, addig mene ide s' tova, hogy már halálán van.

Oh seregény sél-vefben ténfergõ nemzet! Jerichóban azt mondgyák vala Elifeufnak: Iné e' váras jó lakó hely, de a' vize igen ártalmas, hamar meg-halnak itt, 2 Reg. 2. 19. Ez jó föld vala, de oh melly ártalmassá lönék a' vizek, a' mellyért meg-betegedett a' nép, és jajgat a' föld népe.

Mi volna ennek orvossága? A' mit Salamon mond: és a' mi a' Tudományban van, hogy minden ember kõnyõrõgjön. Igy Isten (a' dög-halált) el-fordittya, A M E N!

A M E N!

A BAROMBELI DÖGRÜL
való

P R E D I K A C I O.

Ekkor nem száz; hanem ezernél-is több marha
hólt-meg *Diószegen.*

T E X T U S.

Exod. 9. v. 3--6. *Imé az Urnak keze léssen, &c. p. o.*

S U M M A.

AZ Istennek büntetése a' szegény barmokon, vegben
menetelivel.

II. Részai vadnak.

I. Az Istennek itéleti.

II. Vegben menetele.

Magyarázattya.

1. *Ki-mondgya ezt?* Felelet. Az Istennek követte a' Mofes.
2. *Kinek mondgya?* A' meg-átalkodott Pharahónak.
3. *Miért mondgya?* Az Isten parancsollyá néki, hogy mondgya a' Pharahó szó-fogadatlanfágáért, már az előtt edgy-néhány csapással meg-verte vólt Pharahót, a' vizet vérré változtatta, békákat vitt a' földre, tetveket, fok-féle ártalmas bogarakat.
4. *Az Urnak kezén mi értetik?* Sokszor fordul elő.
5. *Mitsoda a' dög-halál?* Az Istennek igen nagy csapása, kemény látogatása, a' mellyel az embereket igen sanyargattya, a' nagy bünért.
6. *Hány-féle az?* Vagy az embereken lévő, vagy a' barmokon. Az embereken való, minémüi vala Pharahó idejében, mikor az emberekeknek első szülőttye, barmoknak első fajzattya meg-hala, *Exo. 11. v. 5.* Dávid idejében, *2 Sam. 24. v. 15.* Hetven ezer ember meg-hala. Vagy a' barmokon való, mint itt.
7. *Kiken vólt a' dög-halál?* A' barmokon, lovakon, nem
mond-

mondgya, hogy a' teheneken. 2. Az Egyiptombéliek barmokon, nem az Izraél fiai barmokon: mert a' közzül edgy sem hólt-meg.

8. *Mi által szerzi Isten ezt a' dög-halált?* (1) Az ő Angyala által, mint 2 Sam. 24. (2) Az Istentől a' természet eleiben rendeltetett rendnek el-változtatása által, minémű a' nagy szárazság, büdös ködös idő; de ez csak Isten kezében való eszköz. (3) Vagy csak az emberekben, barmokban inditván, kívül vagy belől, nyavalyát, gelyvát, beli-fájást, &c.

9. *Miért szerzi Isten?* Az ember nagy büneért a' barmokban is: mert annak büne nincsen, hanem az emberért büntettetnek ők-is, mint sent Pál prédikál, Rom. 8. 20, 21.

T U D O M A N Y.

A' barmokon lévő nagy dög-halál, egyedül Istentől vagyon, az embereknek bűnökért. A' textusban vagyon.

Okai a' Tudománynak.

1. *Mert Isten kezének mondatik, Isten nyílanak mondatik, 2 Sam. 24.* Az Isten bocsátta azt, Deut. 28. v. 60, 61.

2. *Mert csak annak a' barma hal azzal-meg, a' kinek barmát Isten azzal meg-akarja ölni.* Az Izraél fiai marhájok közzül csak edgy sem hala-meg. *A' Textusban van.*

3. *Mert csak az Isten egyedül, a' ki azt meg-füntetheti, fenki nem tehet arról, hanem az Isten.*

I. Haszna Oktatás.

Nem vak szerencséből vagyon hát most az Ökrökön a' nagy dög. Mondod: *Hatalám a' tavalyi rossz telelés; a' tavalyi sokeső; a' rossz víz; a' mostani füstös csudálatos ködös idő, &c.* Segitik ezek is öregbitik, de ezek is Istentől vadnak, és így fő-képpen Istentől vagyon a' dög-halál.

2. Magától nem ragad hát ez, edgyik ökörről a' másokra: mert csak az a' barom hial, a' mellyet Isten akar. Akár hová hajtsa hát, akár mivel orvosollya ember, de csak meg-hal az, a' kit Isten akar.

II. Has-

II. Hafzna *Intés.*

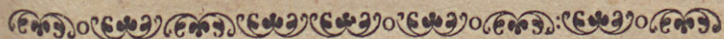
Hidd-el, hogy a' mostani ökördög, Istentől vagon a' bűnért. *Mitsoda bűnökért?* 1. Az előtt Isten bocsátotta a' meg-átalkodásért, ma-is azért.

2. Az hihetetlenségért, ma-is azért.

3. Az Isten beéde meg-utálásáért, ma-is azért.

4. Az Isten rendelése meg-utálásáért, ma-is azért.

Vallyon lehetne-e ennek valami orvosságja? Vagon az, a' mellyet Dávid végben vin, 2 Sam. 24. 17. azt mondgya: *Imé én vétkeztem és én cselekedtem hamisságot*, te ezt cseleked. (2) Lelki óltárt épits, az az: a' te sívedet tisztits-meg. (3) Bűneidet hadd-el, azokat a' mellyeket oda fellyeb mondék. (4) Kérjed az Istent, hogy légyen irgalmas kegyelmes te néked. (5) Haláloed órájára légy kés (mert a' barmokon kezdette, de talám az embereken végezi) hogy ostán azt mondhaszad: *Attyám a' te kezvedben ajánlom az én lelkemet*, A M E N!

A' SOK-FELE BETEGSEGRŰL

való

P R E D I K A C I O.

Ekkor ország szerte vólt, az embereken a' fok-féle betegség.

T E X T U S.

Deut. 28. v. 60, 61. *Te reád fordittya Eg yiptomnak minden betegségét, a' mellyek &c.*

S U M M A.

Ebben a' leczkében vagon:

A' sok-féle betegséggel való fenyegetés, Samorú végével.

II. Részei vadnak.

I. A' fok-félc betegséggel való fenyegetés: *Te reád fordította Egyiptomnak minden betegségét, a' melyektől feltetted magadat, és ugyan hozzá ragadnak azok, minden betegséget és minden csapást, a' melly e' törvénynek könyvében nincsen meg-írva, hoz te reád a' te Urad.*

II. A' szomorú vég: *Mig nem el-vestégedet.*

Magyarázattya.

1. *Mit ért a' betegségén? A' szent Írásban a' betegség fok dolgért vétetik.*

(1) Az országban, városban lévő zenebona, edgy-más ellen való csalárdfág, mondatik betegségnek: *Jer. 6. v. 7. Mint a' forrásból fel-buzog a' víz, ugyan ki-forja az ő gonoszságát, bosszúság-tétel és nyomorgatás hallatik benne, süntelen en előttem betegség es verefég vagyon.*

(2) Vétetik igen igen nagy romlásért nagy esapásért, *Psal. 69. v. 21. A' gyalázat az én szívemet meg-alázta, annyira hogy meg-betegedtem, és várom vala ha valaki én velem bánkodnék; de senki nem vala, ha valaki engemet meg-vigasztalna; de senki nem találtatik.*

(3) Igen igen nagy erőtlenségért, *Esa. 1. v. 5. Minden fejet el-fogott a' betegség és minden szívét, &c.*

(4) Minden-féle nyavalyáért, csapásért, mint itt a' Leczkében, azért mondgya *Egyiptomnak betegségének, és olyan betegségnek, a' melly e' könyvben nincsen írva.*

2. *Mitsodík szoktak meg-betegedni? [1] Az oktalan állatok, Mal. 1. v. 8. Ha vak oktalan állatot visz, &c. Exod. 9. v. 3. Az Ur keze léssen a' te mezei barmaidon, &c. [2] Meg-betegednek az emberek, mind kicsinyek, mind öregek, mind Isten-felők, mind istentelenek. Meg-betegednek a' gyermekek, mint a' Dávid kisedd fiatskája, 2 Sam. 12. v. 15. Sareptabéli özvegy afzszony fia, 1 Reg. 17. v. 17. Meg-betegedék az háznak gazda-afzszonyának fia, és az ő betegsége felette nagy vala, ugyan annyira, hogy lélekzetet nem vehetne. A' Jairus leánya, Marc. 5. 23. Meg-betegednek az Isten-felők, mint Jákob, Gen. 48. v. 1. Elifeus, 2 Reg. 13. 14. Ezchiás*

Esa.

Esa. 38. 1. A napokban halálos betegségben esék Ezechiás. Péter Napa hideg-lelésben, Matt. 8. 14. Lázár, Joh. 11. 2. Tabitha, Act. 9. 37. Epafroditus, Phil. 2. 26. Trophimust hadtam Milé-tomban betegen, 2 Tim. 4. v. 20.

3. *Vallyon el-ragad-e a betegség? Némellyek azt mondgyák: még az halál-is el-ragad, de nem ragad senkire az; hanem a kire Isten ragasztja; de betegség vagyon, ragadó betegség úgy mind az által az-is a kire Isten ragasztja, azt mondgya a Textusban: A te Urad Istened fordította, hozzá te reád.*

T U D O M A N Y.

- I. *Hejában fél az a betegségtől, a ki a büntül nem fél. Félsz a betegségtől; de ha a büntül nem félsz, reád hozom.*

T U D O M A N Y.

- II. *Az Istenhez engedetlen népre külön külön-féle, hallatlan betegséget bocsát Isten. Azt mondgya a melly még e könyvben sincsen írva.*

T U D O M A N Y.

- III. *Az hol a bűn végetlen a betegség-is végetlen. Azt mondgya: mig nem el-veszt.*

T U D O M A N Y.

- IV. *A népen lévő sok-féle betegséget az Ur Isten fordította hozzá a népre a bűnért. E Textusban van ez: Esa. 45. v. 7. En vagyok az Ur, &c. Lam. 3. v. 37.*

Okai a Tudománynak.

1. *Mert az Isten fenyegeti a népet, embert, azzal, e Textusban.*
 2. *Mert nincs olly gonosz a városban, a mellyet, &c. Amos.*
 3. v. 6.

Miért hozza Isten az emberekre a' sok-féle betegséget? (1) Hogy a' bűnösöket, meg-térni nem igyekezőket meg-büntesse, mint Pharahó idejében, *Exod.* 8. 9. (2) Hogy a' meg-térőkkel e' világot meg-untassa és magához tanítsa, *1 Cor.* 11. 32. (3) Hogy az ő éretetinek jelét meg-mutassa, *Heb.* 12. 5, 6. (4) Hogy az embereknek hitit meg-probálja, példa Jób. (5) Hogy hatalmát meg-mutassa. *Ezechiás*, a' vakon sületett, *Jób.* 9.

Mitsoda érdemlő oka a' sok-féle betegségnek. 1. A' bűn. 2. Nevezet szerint a' bűnben való meg-átalkodás, *Exod.* 9. 3. Az Istenben való nem hitel. 4. Az Isten fenyegetésinek meg-utálása. 5. A' mértékletlen élet. 6. A' Sacramentumokkal való vissza élés, *1 Cor.* 11. 30. és egyéb fok gonofszágok.

I. Hafzna Oktatás.

1. Nem történt hát a' népen, emberen lévő fok fele betegség az aérnek bűrdőssége, az eledelnek italnak rozsfága, efköz ugyan, de Isten annak szerző oka.

2. Tehát az Istent kell meg-keresni a' betegnek, mint Benhadad *2 Reg.* 8. 8. Jeroboám-is a' gyermek felől, *1 Reg.* 14. 1, 2.

3. Az Istennek kell könyörögni, mint Ezechiás, *Eesai.* 38.

4. Tehát békével kell szenvedni, mint Jób, Dávid, *Pfal.* 39.

I I. Hafzna Feddés.

(1) A' ki csak történetnek tartják. (2) A' kik nem Istent keresik, hanem az orvosokat, mint Ala, *2 Chro.* 16. 12. Achaziás, *2 Reg.* 1. 2. *Hát nem szabad-e orvossággal élni?* Szabad a' mint édes Idvezitőnk beszédéből ki-tetsik, *Matt.* 9. 12. Sőt ollyanok ezek a' mi Magyarink, semmi orvossággal nem élnek, csak nyögnek, a' természetet nem fegéllik. Vallyon nem hasznos-e a' kenyér az éhfeleg ellen, a' bor, a' víz a' bomjúlág ellen, a' jég a' melegfeleg ellen, a' tűz a' hideg ellen. Szinte ugy edgy fű, edgy fa nincsen orvosság nélkül, ha az ember ki lenné. De hogy mérjen, olvasson, onat öntsön, a' nyakában minden imezt amaszt kössön, varáslás az, baboná. (3) A' kik zugolódnak mint Jób-is ostán. A' kik a' beteg felől rosszul ítlenek, mint a' Jób barátai, *Jób.* 22. 5. A' Dávid ellenségi, *Pfal.* 41. v. 8, 9.

v. 8, 9. (4) A' kik embertelenek a' betegekhez, mint Saul, 1 Sam. 19. 15. amaz Amalechita, 1 Sam. 30. 15. olyan vala a' Pap és Levita, Luc. 10. 31. olyanok a' kik látogatták, de nem jól, Psal. 41. 7. 22. halálában gyönyörködök.

III. Hafzna Intés.

Miért beszéllem én ezt, van-é Magyar országban beteg nép, olyan ez, mint a' tolvajoktól meg-febésített ember, Luc. 10. Vérben fagyba keverték ezt, el-ment e' mellett fok de meg sem nézte, el-ment a' Levita, de nem indult könyörületeségre hozá. Oh csak támaštana Isten edgy könyörülő Samarithánult. Olyan ez mint amaz 12. estendeig vér-folyásban lévő aššonyi-állat, huš estendeje már miólta ennek vére foly, és mindenét az orvosokra el-költötte. A' hagymázbéli ember addig gorombáskodik meg-gyógyúl, de ez addig mérette magát ezzel-is amazal-is, hogy halálan van. Azt mondgyák Eliseusnak, Jerichó jó város volna, de vizei igen ártalmasok, 2 Reg. 2. 19. Magyar Ország jó ország volna, de oh melly ártalmasokká lőnek a' vizek, a' melly miá meg-betegedék az Ecclesia, meg-betegedék a' Politia, meg-betegedék a' begény Köšleg; árva, özvegy, bujdosó, annyira hogy az egész föld csak jajgát; más-képpen-is alig láttál hallottál annyi fok-fele beteg embert mint molt: azért,

1. Ne itild ezt vak szerencsének. 2. Az Istenhez folyamodgyál bűnöd el-hagyásával. 3. Az Istennek könyörögj. 4. A' betegek felől roššúl ne itily, te-is lehets olyan. 5. A' beteghez embertelen ne légy, nyavalyájához nyavalyát ne adgy, hanem sívešsen forgolódgyál kőrnűlőtte, mint Jeroboám, 2 Reg. 14. 1. A' Centurio, Matt. 8. 9. a' Chananeabéli aššony, Jairus, Marc. 5. v. 23. 6. Könyörögj hogy Isten gyógyítsa-meg.

Ha ezt cseleked: Psal. 41. 1. az Isten te rajtad meg-könyörül, a' vesedelemből ki-szabadit meg-öriz, életet, és betegségedből meg-gyógyit, A M E N !

A M E N !

Ugyan Azonrúl.

Azon Text. Deut. 28. v. 60, 61.

Rom. II. v. 33. *Oh Istennek bölcseségének &c.* A' Szent Pál azon csudálkozik: mitsoda iteleket vißen Isten végben az embereken. Csudálatos-is az, a' mint Isten maga mondgya: *ezen Textusban.* 2. *Mert ember annak végére nem mehet.* 3. *Mert* olyan büntetéseket keres-ki, a' mellyeket az ember nem látott nem hallott. Hogy Herodest meg-büntesse, tüzet, támaszt belöl benne, és a' fergekkel éteti-meg. Hogy Nabugodonozort meg-büntesse barommá változtattya, *Dan.* 4. Hogy Hámánt meg-büntesse a' maga csináltatta akasztó fára akasztattya, *Ester.* 7. Hogy a' Lott feleségét meg-büntesse, só-bálvánnya változtattya, *Gen.* 19. 26. Hallatlan büntetésekkel bünteti, mint itt a' Textusban mondgya: *Olly betegség hoz, melly a' törvénynek könyvében-is nincs meg-irva.*

S U M M A.

Vagyon a' sokféle nyavalyával, betegséggel való fenyegetés, szomorú végével.

II. Rései vadnak.

I. A' fenyegetés.

II. Szomorú vége. Meg-magyaráztam mig akartam.

T U D O M A N Y.

A' népen emberen lévő Egyiptomi sok-féle betegség, Istentül származik a' bűnert.

1. *Mitsodák voltanak azok az Egyiptomi betegségek? Le-tettek azok, Exod. 7. A' tizenketődik részig. Tetű, béka, hójagózó fekélyek, sülly-var, &c.*

2. *Mitsoda eszközzel él Isten az embernek meg-betegetésében? nyavalyá-*

valyájának szerzésében? Hogy az embert meg-sanyargassa, ezer s' még több módot tart Isten a' nyavalyának szerzésében: néha csak maga bünteti-meg, mint Adámot a' Paradicsomban; fáradsággal orczádnak veritékével egyed kenyeredet. Néha jó Angyala által, mint Sodomát, &c. Néha a' gonosz Angyala által, az ördög által mint Jóbot. Néha az emberek által, mint Senacheribet a' maga fiai által; Siferat Jabel által, a' Philisteusokat Samson által. Néha a' vadak által, mint amaz engedetlen Prophétát: amaz csufoló gyermekeket a' medvék által. Minden teremtettt állat kész az Isten ellen való bossút meg-torolni. Az ég, a' föld, a' viz akár mi fergetske, az ég, mint Josue idejében; a' föld, Core idejében; a' viz, Pharahó idejében; akár mi fergetske mint Pharahó idejében; tetü,béka; Jonás idejében edgy kis fereg.

Vallyon az ördögöknek ad-é Isten annyira való hatalmat, hogy az embereknek nyavalyát szerzenek? Adott vala amaz szegény a' honny idejében: mert tizen-nyólcz estendeig fel nem egyenesedheték, *Luc. 13. 11.* Sokakat gyógyított Christus Urunk, kik az ördög-tül bántattak, *Act. 10. v. 38.* Hát a' szegény Jóbon mit nem vitt végben, *Job. 1.*

Vagyon azért az ördögnek nagy hatalma e' földön, de úgy meghatározott, hogy csak a' diénóknak sem árthatnak Isten engedelme nélkül, *Matt. 8. 13.* Még csak hajunk fála sem e'lik-el az Isten akarattya nélkül, *Matt. 10. 30.* De Isten engedelme'ből az embert meg-sántithattya, meg-vakithattya, egészlegét el-veheti, meg-is ölheti, mint példa Jób s' az ő fiai, *Job. 1.*

Meg-tudhattya-é ember ha az ő rajta lévő nyavalya betegség az ördög-rül vagy valami bossorkánytül vagyon-é? Nehezen, azért nem is kell azon fáradozni, hanem csak itt járjon az ember elméje: nincs olly gonosz a' várasban a' mellyet a' Jehova nem szerenc, *Amos, 3. v. 6.* Csak edgy haj fát sem görbithet-meg ha Isten nem akarja, *Matt. 10. 30.* Csak itt járjon az ember elméje. Hű az Isten a' ki nem hágy titeket fellyeb kifirtetni, &c. *1 Cor. 10. v. 13.* Csak itt járjon az ember elméje. Igaz az Isten, igazak az ő itéleti, mi vétkezünk, *Dan. 9.*

Hát

Hát ha valami formán meg-tudhatná ezt, avagy amaz nyavalyát betegséget, az ördögiül lenni az embereken, szabad volna-e az ördög-gel, boszorkánnyal orvosoltatni? Nem szabad: ha ő jó orvos volna-is és fünek, fának neveit jól tudná: mert valamenyifor azt cselekszi az Istenül az ördöghöz hajol. 2. Mert mind annyifor az ördögnek Solgál, bálvány imádás az. 3. Mert az Isten azt meg-tiltotta, Deut. 18. 10. meg-is bünteti, Deut. 13.

Hanem a' kitül van a' betegség fő-képpen azt keresd-meg, és a' miért van azt hadd-el, a' betegség-is tégedet el-hágy,

A M E N !

Némelly nevezetes napokra való

P R E D I K A C I O K.

U J E S Z T E N D Ő R E.

A' Tiszt-vifelők-rül, es a' Tiszt-vifelőket válástókrül.

T E X T U S.

Efai. 3. v. 8. *Nem orvosolhatlak-meg titeket házamban-is, &c.*

S Okszor szomorú, keserves időre juttatta Isten az ő népét, a' tiszt-vifelők kőrül, a' mint ezt a' Birák könyve igen bőven meg-bizonyította.

Mig tiszt-vifelőjök volt, véle volt az Ur Isten a' tiszt-vifelővel a' Biróval, de minck-utánna el-távoztak az Istentül (meg-hólt a' Biró) el-távozott Isten a' néptül, és felette igen meg-nyomorgatott fanyargatott a' nép, senkit Isten az ő ellenfege kőzzül ő előtte ki nem üzött, Jud. 2. v. 18, 19. Tiszt-vifelőjök nem lévén, csak fel-jötte nek a' Madiániták, és minden éléseket el-vitték; minden marhájakat el-hajtották, úgy meg-nyomorították, hogy kinszerítetttenek nyomorúságok alatt kiáltani, Jud. 6. 3. &c.

Tisz-

Tiszt-vifelők nem lévén úgy meg-nyomorodtanak, hogy semmi igazság közöttök nem volt, hanem a' kinek mi jónak látszott az ő bemei előtt azt cselekedte. Tiszt-vifelők nem lévén, edgyik a' másikat meg-nyomorította, és mikor tiszt-vifelőt választottanak, sajnálotta fel-válatni, mint a' Textusban van.

S U M M A.

A' nyomorult időben, a' Tiszt-vifelőnek maga mentetése erősféggével.

II. Rései vadnak.

I. A' mentetés: *Ne tegyetek, &c.*

II. Az erősfég: *Nem orvosolhatlak-meg, &c.*

Magyarázattya.

1. *A' Fejedelmén mi értetik?* Azt mondgya a' szent Irás, néha elől járónak; néha főnek; néha vigyázónak; néha a' nép gyámolának, néha őslonak; néha Fejedelmnek; néha Birónak; itt mindeniket érti.

2. *Mitsoda orvosfágot emleget?* Felel. Sok orvosfágokrúl szól a' szent Irás, külfőkrül és belsőkrül, én azokat elő nem hordom, csak olyan orvosfágrúl szól, minémüt el-mulattak, Jer. 8. v. 20, 21, 22.

3. *Mit résen házamban nincs kenyér?* Felel. Az az: én-is, a' ki az előtt birtam jóval, már meg-űlkültem, nincs annyi értékem hogy meg-šabadithassalak.

4. *Mitsoda ennek a' leczkének függése?* Fel. Kezd-el az első verstől fogva, a' mint a' Bibliában vagyon, és mond-el eddig, ez ennek függése.

T U D O M A N Y.

A' melly népet Isten a' bűnért igen meg-nyomorít, a' között mind a' Tiszt-vifelő választása, mind a' tisztviselés igen nehéz dolog, de igen sükséges dolog. Hogy nehéz legyen a' tisztviselés, meg-tetűk az Abimelek idejébéli népnek példájából; a' kik midőn igen meg-nyomorodtak volna,

fokakat hinak tiszt-vifelésre, de senki nem ment; hanem utóllára az, a' ki által el-vesz-tenek, Jud. 9. A' Mofes valóban vonogattya vala magát, három izben-is mentegeti magát Isten előtt, Exod. 3. Gedeon nem mert hozzá fogni, míg Isten jeleekkel meg nem erőssítette, Jud. 6. Saul ugyan el-bújt vala előtte; hanem az Isten monda nékik; a' hul van, az edgyet más között rejtezett-el, hozátok elő, 1 Sam. 10. 22.

Okai első ágának.

1. *Mert* kellene válaftani Isten-felöt, igaz mondót, *Exod. 18. v. 21.* Az olyan penig, az olyan időben igen el-fogy, *Pfal. 12.* Kellene válaftani éjjel nappal vigyázót, de az olyat el-vézi Isten, *Efsai. 21. 2.*

2. Kellene válaftani olyat, a' ki a' romlásból a' népet fel-építhetné, a' mint a' Textusban van, de olyankor ebi inkább a' népét mint a' kenyeret, *Pfal. 14.* Isten dicsőslegére vigyázót de azt el-felejtí, el-nyirbállyá, *Pfal. 14.*

3. Kellene olyat válaftani a' ki igaz törvényt szolgáltatna, az jövevényen árván könyörülne, de olyankor, oly iteleket téstnek, kin a' föld csak nem süllyed-el, *Pfal. 82.* lásd-meg. Olyankor, fok elől járó, Nadály, Farkas, &c.

Azt mondó: *De mind jó az a' kit Isten ád?* Felel. De nem jó, mert jajt kiált némelyikrül, *Eccl. 10. 14.* Némelyiket Isten nem jó kedvéből adgya, hanem haragjából, *Hof. 13. 11.*

A' másik ágának erőssége.

1. *Mert* olyan időben, a' mint akarna a' tiszt viselő, a' népet nem orvosolhattya: mert romlása meg-gyógyúlhatatlan.

2. *Mert* olyankor senki senkin semmit nem ád, *Efsai. 3. 6.* hanem &c. Lásd-meg.

2. *Mert*

3. *Mert* fok becstelenleggel, somorútsággal illetik a' tífzt viselőt, mint Mósest fok izben, Sault, 1 Sam. 10. 27.

4. *Mert* háládatlanok a' tífzt viselőhöz, mint Gedeonhoz, Jud. 8. 35. Csak bídják ostán mint Semei, 2 Sam. 16. 7.

5. *Mert* engedetlenek ollyankor az emberek, fok az Achitophel; fok a' Semei; fok a' Doëg; fok az Ephraim és Manassé; fok a' Pál nevet viselő Saul; fok Achábok; fok Achánok vadnak; fok többet és kevesebbet író Sáfárok vadnak; fok nem mind igazat beszéllő Tertullusok.

Az harmadik agának erőssége. Szükséges:

1. *Mert* Salamon mondgya: az hul nincsenek ezes Tanácsok, el-vész a' nép, Prov. 11. v. 14. A' meg-maradás vagon a' Tanácsosnak bölcs értelmében.

2. *Mert* olyan a' nép, mint a' vezető nélkül való világtalan vak ember, nem mehet igen messze, Mint Azariás emlékezik a' népnek ilyen állapotjáról, 2 Chro. 15.

Hafzna Intés.

No azért, ha Tífzt viselőt akarsz választani ezekre vigyaz; ha választott tífzt viselő léb, e' következőket kövessd:

1. Az Istent félyed nem az embereket, Deut. 21. v. 7. Ide való amaz vers:

Tu, qua iura petunt, facias pietatis amore,

Nec metuas quemquam, quis quis ob esse velit.

Azt tési ez: Az illetben senkit ne félyen a' Biró, csak az Istent.

2. Mikor itül a' Biró, minden magános indulatot le-tégyen, minémű a' gyűlölfeg, irigység, harag, semély válogatás, amaz mondas serint: *Ubi affectus iudicat ratio ubi claudicat.* Az az: Sántál ott a' törvény, az hol gyűlölfeg, harag, semély válogatás van. *Impedit ira animum, quin possit cernere verum.* Az az: Meg-akadályozza az harag az elmét, hogy ne láthassa az igazat.

3. A' Biró igazságot szolgáltaffon, igaz törvényt mondgyon, a' ki mit érdemel azzal fizessen annak. Az igazságot ugy szokták le-írni: edgyik kezében fegyver vagon, másikkban mérték, amaz vers serint:

Nem mind helyesen: mert s^{ent} István pohárát ís^suk; nem az volt pedig az ő pohára; hanem ez, hogy kövel verték agyon. Sz. János pohárát ís^suk, az volt pedig az ő pohára, hogy tömlöczre töt^ték, és fejét v^ot^ték. Apró s^{ent}ek arra való volt: mert Bethlehem vidékin Herodes akkor vágatta-le a' gyermekeket, innen hiják *Orodiesnek*, az az: Herodes napjának. *Viz-kereftet* innen: mert a' Christus akkor kereftelkedett-meg, azért most a' Christus kereft^egét kell emlegetni, nem az Herodes cselekedetit, arrúl s^oll azért ez a' leczke, a' Christus kereftéségérül mid^on mondgya: *Mikor azért meg-kerefteltetett volna J^esus, azonnal ki-jöve a' vizből, &c.*

S U M M A.

Vagyon a' Christus kereftésége helyével és egyéb környül álló dolgival edgyben.

II. Részei vadnak.

I. A' Kereftéség.

II. A' környül álló dolgok, &c.

Mag yarázattya.

1. Mikor kerefteltetett-meg a' J^esus?
2. Hun kerefteltetett-meg a' J^esus?
3. Ki kereftelte-meg?
4. Miért kerefteltetett-meg?

Felelet az elsőre.

Az ő környül metélkedése után, mikor Herodes előtt az ő s^{fi}-léivel az Angyal intése s^{er}int Egyiptomban futott volna, és onnét ment volna Galileában; Nazáret városában, és ott edgy ideig lakván, jött onnét a' Jordán vize mellé; *Matt. 3. v. 12.* *Akkor azért.*

Felelet a' másodikra.

A' Jordán vízében, abban a' nagy folyó vízben, a' melyben Isten a' J^esuet az ő népével edgyben s^áraz lábball által vitte: mert két telé állatta Isten azt a' nagy vizet, és folyását meg-állatta, mig az Izraél által ment, a' mellynek a' közepire Josue tizenkét köveket rakatott emlekezetnek okáért, a' melly még ezen a' napon ma-is ott van, azt mondgya az Istennek lelke, *Jos. 4. v. 9.*

Felelet az harmadikra.

A' Jéfusnak elől járó Hop-mesterétül, a' Zachariásnak fiától a' Keresztelő Jánostól, a' ki csak a' mezőn lakot, teve sör ruhában járt, szij övel övedzett, sáska és erdei mézet ett, *vers. 4.*

Felelet a' negyedikre.

1. Nem azért hogy nevet vegyen: mert már akkor neve volt, nem tartozik a' kerestség belső állattáéhoz, jollehet némelly ebben állattya lenni a' kerestségnek állattát. 2. Nem azért, hogy az Isten Anyaszentegyházában bé-állatafsek: mert már ben volt, még penig fő volt. 3. Nem-is azért, hogy az eredendő bűnök el-töröltessenek: mert bűnnek árnyeka nem járult hozzá, bűn nélkül született fogantatott hasonlatos volt ugyan mi hozzánk, de a' bűnön kívül; *hanem meg-kereszteltetett.* *Jesus Azért*

(1) Hogy az Isten törvényéhez való engedelmeffégét meg-mutassa, *Phil. 2. v. 8.* (2) Hogy az ő tisztinek minden igasságát bé-ádtse, *Matt. 3. 15.* Maga mondgya szent János. (3) Hogy a' mint a' környül-metélkedést a' maga környül-metélkedéffével meg-sentelte; és el-végezte; ugy a' keresztséget maga keresztségével meg-sentelte és el-kezdette: mert nem azt mondotta hogy környül-metélkedgyetek; hanem hogy meg-keresztelkedgyetek, *Mat. 16. v. 15, 16.* Ezt azért a' maga példájával mutatta, hogy a' ki őtet akarja követni azt cselekedgye.

T U D O M A N Y.

A' melly keresztyén a' Christust akarja követni, annak az embernek meg kell keresztelkedni. Ihon a' Christus a' maga példájával azt meg-mutatta, *Matt. 28. 19. Act. 8. 36. Marc. 16. 16.*

Miképpen szükséges a' keresztség? Felel. Az Isten akarattára, rendeléffere nézve: mert tetset a' bölcs Istennek hogy a' bűnök el-mosását, a' Szent Lélek által való ujá születést, jegyezze és peccéttelye-meg az ő válastottiban, *Tit. 3. 5.* Tetset Istennek hogy a' mi ez előtt a' világ előtt bolondságnak látsék, az által munkálódgya az övéinek idveffégeket, minémü a' prédikállás, *1 Cor. 1. 21, 25.*

Jesus Christus: a' tonit-jahr című Műve

Miért szükség? Fel. Mert a' Christus a' maga példájával megmutatta, maga és foglái által parancsollya, mint *Matt. 18.*

Azt mondod: *Ha azért szükséges: mert a' maga példájával mutatta, tehát a' környül-metélkedés-is szükséges: mert maga példájával mutatta azt-is?* Fel. Maga példájával mutatta, de nem azért hogy cselekedgyék az után; hanem hogy meg-fentelje, és el-vegezze; Azért már a' környül-metélkedésnek attúl fogva semmi haszna, főt igen ártalmas, *Gal. 5. v. 1, 2.*

Nám az Új Testámentomban-is volt a' környül-metélkedés: mert Keresztelő János környül-metélkedet; Thimotheus környül-metélkedet. Szent Pál környül-metélkedet? Fel. Keresztelő János környül-metélkedet: mert még az volt az Ó Testámentomban; a' Christus születése előtt, *Luc. 1. 59.* Timotheus környül-metélkedet: mert az volt az Új Testámentómnak elein, mikor még köz dolog volt; cselekedte pedig hogy meg ne botránkozzanak, *Akt. 16. 13.* Szent Pál még meg nem tért volt; hanem a' Sidók között volt.

2. *Miért szükség?* Fel. Mert sent jegy, sent pecsét az idvefegnek edgyik eszköze, *Rom. 1. 16. 1 Cor. 1. 21-25.*

3. Mert el-mulatása kárhozatos, *Marc. 16. 26.* *Mind el-kárboznak-e a' kik meg nem keresztelkednek?* Nem. *Kik nem kárboznak-el?* Fel. A' kik nem meg-utálásból maradnak attúl üressen; hanem a' lehetetlenségből, a' mint mondgyák:

Non neglectus sed contemptus damnat sacramenti, Nem annak el-mulatása, hanem a' meg-utálása kárhozatos.

Nem kárhoznak-el azért annak nem léte miatt. (1) A' csecsemők, a' kik hamar meg-halnak, a' keresztséget el nem érik, ez ilyenek nem mint a' Dávid fia-is, *2 Sam. 12. 23, 24.* (2) Az öreggek, a' kik az Istennek lelke által csudálatosképpen újja születtettek, a' kik kívánnyák a' keresztséget de nem élhetnek azzal. (3) A' kik még a' keresztség előtt régen meg-hóltanak. sok ezer ezten-dével az Ó Testámentomban, Adámtúl fogva a' keresztség szerzé-
seig

I. Haszna *Intés.*

Tarts-még ezt hogy Isten a' keresztséget hadta, a' környül-metélke-

télkedés helyében; tarts-meg hogy jó móddal kell végben vinni; vagy igen hamar rend-kivül nem kell, felvén attúl hogy a' gyermek meg-hal; vagy kétőn mert régen az halálos vólt. Ha a' Christus követőknek, tehát nem kell azzal csufúságra élni mint a' Magyarok; nem keli hát a' Templomokat; hajókat; meg-kereftelni és harangokat; mint a' Pápiáták.

II. Hafzna Vigasztalás.

1. Ha te meg-kereftelkedtél, az által a' te bűnöd bocsánattját, az újjá születést, és az örök életre el-pecséltetted, meg-nyerted.

2. Hogy Isten az ő Anyaszentegyházában tégedet befogadat, nem hágy-el már tégedet; hanem tart, táplál, és legeltet, azért Istenednek szavát halgassad, a' mit Isten mond azt cselekedgyed; igit Isten testi és lelki jutalommal meg-jutalmaztat,

A M E N !

A' KERESZTSEGRŰL való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Esa. 8. v. 2, 3. *Vök mellém két tanú bizonyságokat.*

Isten a' szent Irásban, nem mindeneket kivált-képpen edgyenként parancsolt; de a' mellyeket nem parancsolt is; ha példa van a' szent Irásban róla, cselekedni kell. *Kettőt mondok:*

Az első meg-tetfzik: Mert ha mindeneket kiváltképpen parancsolt volna, annyi könyvre tölt volna, hogy ez világ sem foghatta volna-bé, *Joh. 21. 25.*

A' másik meg-tetfzik: 1. Mert az házasoknak őszve eskütésket, sohül Isten nem parancsollja, hogy az házasok hittel körtessenek edgyben, mindazáltal cselekedni kell: mert vagyon példánk a' szent Irásban reá, *Hof. 2. 19.* Isten az ő Anyaszentegyházának meg-esküött, mint lelki Vő-legény, az ő Jegyessének, az az: Anyaszent-

szentegyháznak, azt mondgya: *El-jegyze telek bittel én magamnak.*
 2. A' gyermek keresztségekor, a' kereszt Attyáknak híválokat Isten nem parancsolta, de vagyon példa, mint a' többi között, a' kezünk alá vett leczkében, az hol azt mondgya: *Vök mellém, &c.*

S U M M A.

*Vagyon az Esaiás fiának az Isten A'yszentegyházában való bé-
 számlálása környül álló dolgaival.*

II. Részei vadnak.

I. A' bé-számlálás.

II. Annak környül álló dalgai. (1) A' bizonyfágo-
 kat vötte mellé. (2) Nevezte az ő fiát így: *Sies
 es a' duláfra, sies a' pradálfra.*

Magyarázattya.

1. *Miért nevezte az ő fiát úgy: Sies?*

2. *A' tanú-bizonyfágon mit ért?*

Felelet az elsőre.

Mert Isten mondotta, a' mint maga mondgya: *Monda Isten
 nekem, nevezd az ő nevet sies a' duláfra sies a' pradálfra.*

*Miért akarta Isten úgy neveztetni? Fel. A' Syria és Izraél or-
 szágának romlásának bizonyfágára, hogy meg-mutatná, hogy az
 Izraél országa rövid nap duláfra és pradálfra megyen, a' mint
 mondgya: Mert minék-előtte ez gyermekezt tudná mondani: Edes
 Attyám; Edes Attyám; az Assiriabeli Királynak solgája, el-vi-
 szí Damascusnak gazdagságát, és a' Samariának prédáját.*

Felelet a' másodikra.

Erti az ő fia bé-számláláskor a' Komákat; Kereszt-Attyákat;
 a' mellyeket le-ír erkölcsökrül azt mondgya hív, ugyan van forditva
 ugyan itt, tiz, de nem jól fordították; hanem kell lenni hivnek.

2. Nevekrül az Uriás Papot, mellyrül emlekezett van, 2 *Reg.* 16
 nem amaz Uriás Hittheust, mellyrül emlekezik 2 *Sam.* 12. A' Za-
 chariás Prophétát, mellyrül 2 *Chro.* 26. 9. Ezeket vötte mellé,
 és úgy számlálta maga az ő fiát az Isten Anyaszentegyházában, ugyan
 akkor nevet adott neki, és az Isten mondása szerint nevezte: *Sies
 a' duláfra.*

T U D O M A N Y.

A' kisdedeknek az Isten Anyaszentegyházában való bé-számláltatásokkor meg-kivantatnak a' Kereszt Attyáknak jelen-létek, és a' gyermekeknek való név adás. Ihon Esaiás maga példájával mutatya, maga mellé vött kettőt, és úgy adott nevet fiának; hasonló-képpen mikor Keresztelô Jánost körül-metérték, az Isten Anyasz. egyházában bé-számlálták, oda gyűltenek a' szomszédok, Attya-fiac, és nevet adtanak neki, Luc. i. v. 59.

Okai a' Tudománynak.

1. Mert a' szent Irásbéli példák-is így mutatták.
2. Azért, hogy legyenek bizonyítékok arról, hogy Anyaszentegyházban bé-számláltatott, igaz keresetséggel kereszteltetett-meg, igazán az Isten Anyaszentegyházának tagjává lött.
3. Hogy a' gyermek Attya meg-halván, legyenek ő néki gondviselei, és tanítói: mert az volna a' Kereszt Attyának tiszti, hogy ugyan lenne Attya a' gondviselésre, és tanításra nézve.

I. Haszna Oktatás.

1. Nem szent Iráson kívül való szokás hát ez, a' kereszt Attyáknak hívások, jelen-létek: *Minéműeknek kell lenni a' Kereszt-Attyáknak?* Fel. A' Magyarok Kereszt-Attyákat nem hívnak Attyafiát; de sabbados volna, Luc. i. v. 59. Mert ha a' gyermek Attya meghalna, kettős kötelesség alatt jobban rá vigyázna a' gyermekre.
2. Tavuly valókat hívnak; közeleb valókat kellene inkább hinni, hogy vigyázhatnának a' gyermek életére, mint Zachariáshoz a' szomszédok gyűltenek.
3. A' Textus azt mondgya hinni kell az Istenfelőket; jámborok: mert a' ki nem Isten-felő, nem jámbor, az nem tudgya a' gyermeket Isten-felőségre, jámborságra tanítani.

Hány!

Hány Kereszt Apa kell? Esaiás azt mondgya kettőt vött; de hihető többen-is voltanak, ebben rendet nem szabhatunk, ha csak kettő leſ-is elég: mert két három tanú vallás által meg-áll az igazság, *Deut. 19. 15.*

Hát a' gyermek Attya ott lehet-e? Fel. Ott kellene leni: mert Esaiás-is ott völt, Zachariás-is a' Christus fiüléi ott voltak.

Szabad-e a' Kereszt Attyának való hivatalt el-muladni? F. Vadnak olyanok a' kik ezt el-mulattyák, vagy azért, hogy nem itélik a' kisdedet igaz ágyból valónak lenni; vagy azért hogy haragúsnak a' kisded Attyára vagy Annyára; vagy azért hogy költségeket fél-tik; de mivel a' szeretetnek munkája, az által a' kisdedet az ördög-nek torkából ragadgya-ki, senki ezt szeretetnek meg-bántódása nélkül, el nem mulathattya, a' szeretet pedig kés a' szolgálatra, *1 Cor. 13. v. 4.*

I I. Haszna Feddés.

Feddi azokat az Attyákat, a' kik az ö magzattyoknak az Isten Anyaszentegyházában való bé-fzámláltatását, annyi időre halasztják, mitsoda Attya vagy te hogy te a' te fiadat az ördög országában, olyan fok ideig tartod? hisem ha igaz Attya vólnál ha látnád a' te fiadat valami bűdös ganéjban fekünni, ki kellene mosnod, ha látnád hogy valami fene állatok között van, ki kellene mennél hamaréb ragadnod, annál inkább az ördög országából ki kellene vonnod és Istennek kellene adnod. 2. A' kik Kereszt Attyákat nem hinak. 3. A' kik nem azért hiják, hogy bizonyságok legyenek, gondviselői; hanem fokat hiv, hogy vellek dorbézolhasson. 4. A' Kereszt Attyákat, a' kik tiszteket el-mulattyák, hivatnak de nem mennek; ezek nem mutatták felebaráttyokhoz való szereteteket. A' kik elmennek; de csak azért hogy tobzódhassanak. A' kik tisztokrül soha meg nem emlekeznek, hogy tanítanak vagy intenék kereszt-fio-
kat leányokat.

Te ezt most jegyezd-meg, és kövessed: így Isten a' te magzati-
dat az ö felemében fel-neveli, rablástól meg-örzi, meg-áldgya,
és te veled edgyütt jövendőben az örök életben, öket-is meg-

dicsőiti, A M E N!

VIRAG VASARNAPRA
való
P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Zach. 9. v. 9. *Imé a' te Királyod jó néked, &c.*

A' Földi és a' Mennyei Király között igen nagy kü-
löbség van, a' földi királylág csak némelly időre terjed,
mint mikor Isten a' földi királyokat meg-mutatta Danielnek, ezek
Daniel csak ideig, időkig es az időknek feléig léfsnek, Dan. 12. v. 7.
De a' Mennyei királynak királysága, minden időkig ki hat ugyan
Danielnek, *Cap. 7. v. 13, 14. Látom vala' és sakai látásban és me'*
az égi felhőkön, mint egy embernek fia jö vala és mene a' régi idejűböz,
az ada néki dicsőséget, hatalmat, és országot, és minden népek nemzetse-
gek és nyelvek, ő néki szolgálnak és az ő hatalma örökké való bata-
lom, a' ki el nem vétetik és az ő országa meg nem romol.

2. A' földi Király meg-romol, mint Boldisár Királynak mond-
gya Daniel, *Cap. 5. v. 18. Te Király a' Felséges Isten birodalmat,*
nagy dicsőséget, nagy méltóságot ada Nabugodonozornak a' te Attyád-
nak, &c. De mikor az ő síve fel-fuvalkodott volna, és az ő lelke
meg-keményedet, a' kevélységért le-vesteték az ő országából, és dicső-
sége el-vesteték tőle; de a' Mennyei király meg nem romol, a' mint
Daniel mondgya: *Cap. 2. 44. Azoknak a' Királyoknak idejekben*
támasztotta Isten a' mennyei birodalmat, ki örökké meg nem romol és
más népeknek nem saggattatik avagy sakaztatik ez állandó léssen
mind örökké.

3. A' földi Királyok nem mindenkor fegethetik-meg az ő alat-
tok valókat, mint mikor Samariában a' nagy bükkfeg volt, mikor a'
Király békével járna a' kerítésen, kiált egy Aßsonyi-állat azt mond-
gya: *Király légy segítségül; a' Király azt mondgya: Az Isten nem*
segít-meg tégedet, én hogy tehetném azt. De a' mennyei Király min-
denkor meg-segetheti, mint itt a' leczkében.

SUM-

S U M M A.

Prophétiai vigasztalás a mennyei királynak el-jövesele felől, az el-jövesetelnek hasznával egyben.

I I. Rései vadnak.

I. Az el-jövetel. Imé a' te Királyod &c.

II. Annak hasznai.

Magyarázattya.

1. A' Királynak nevezetén kit ért? Fel. Azt, a' kit Isten örök-től fogva az ő népének Mennyei királyává tött, az ő népe szabadítá-sára, a' kit bizonyos időben ígért, a' kit királyságra fel-kent; az az: az Ur Jesus Christus, *Psal. 2. Miért dühösködnek a' pogányok és a' földi királyok, az ellen a' kit én kentem a' királyságra, és királyi pálczá-t én adtam neki az én szent hegyemen a' Sionon.*

2. Mitsoda el-jöveteliről szól? Felel. Négy rendbéli el-jöveteliről szól a' sz. Irás a' Christúnak. (1) A' teltben való el-jöveteléről, mellyről szól *Matt. 2. 1.* (2) Kinek kinek halálára való el-jöveteliről, mint *Matt. 14. 47, 48.* (3) Az utolsó itültre, mint *Matt. 25.* (4) Halála előtt való el-jövesete Jerusalemben, arról szól itt, mert azt mondgya: *Szamar háton ülven.*

3. Miért ment Szamar háton Jerusalemben? (1) Az ő felőle való prophétiáknak bé-telylefedésért, *in Textu.* (2) Az ő alázatosságának meg-mutatáláért, ki királyoknak Királya volt, még-is magát enyire meg-alázta, olyan alá való Szamaron ült.

4. Mikor volt az? Fel. Halála előtt hatod nappal, mikor a' Lázárt fel-támasztotta Bethaniában, onnan ment Jerusalemben.

5. Kinek mondgya hogy el-jö? Felel. Nem magának; nem az Angyaloknak; nem az ördögöknek; hanem mondgya te néked, az Isten Anyaszentegyháza, értetik a' Sion leányán.

6. Mitsoda haszonra jö? Fel. Azt mondgya te néked, igaz, szabadító, segény, alázatos.

7. Miért mondarik az a' Király igaznak? Felel. (1) Magára nézve: mert maga bünt nem tött vala, *álnokság nem találtatott az ő sáájában, ki mikor sídalmaztatnék, senkit nem síd vala, mikor sen-vedne senkit nem fenyeget vala; 1 Pet. 1. 22.* (2) Mi reánk néz-

ve: mert nekünk igazlágot szerzett, 1 Cor. 1. 30. *A' ki lótt mi nekünk az Atya Istentől igazság, bölcsesség, szentség és változás, az Isten azt cselekedte hogy a' ki bünt nem tört vala lenne bünné, hogy mi Istennek igazsága lennénk ő benne,* 2 Cor. 5. 21. (3) Minket az igazlág-nak gyakorlására fel-indit, abban fehé, abban meg-erősít, 1 Pet. 1. v. 16. *Az a' király mondatik szabadítónak, miért? Mert azt mondgya az Angyal: Nevezed az ő nevét Jesusnak; mert ő szabadította meg az ő népet minden büncibül,* Matt. 1. 12. *Nincsen senkiben másban idvesség, nem találthatott ég alatt,* &c. Act. 4. 2.

8. *Miért volt szegény?* Fel. Hogy minket az ő szegénysége által meg-gazdagitson, 2 Cor. 8. 9.

9. *Miért volt alkázatos?* Felelet. Hogy az ő hiveihez való kegyelmességét meg-mutassa; hogy a' füstölgő csepűt nem ottya-el, és a' töredezett nád szalat nem törí-el, az az: az erőten lelki szegénnyt nem hadgya-el, *Esa. 42. v. 2, 3.*

T U D O M Á N Y.

A' Jesus Christus az ő Anyaszentegyházának igaz, szabadító, és kegyelmes királya, *Esa. 62. 11.*

Okai a' Tudománynak.

1. *Mert az ő igéjével és szent Lelkével igazgattya, az ő Anyaszentegyházát nem hadgya-el; hanem a' nekik kerestett idvességben óltalmazza, és meg-tartya,* *Joh. 8. v. 28. En örök életet adok nekik el sem vesznek és soha senki őket az én kezembül ki nem ragadgya.*

2. *Mert maga Isten arra választotta,* *Psal. 2. 6. En választottam az én szent heg yemre Sionra.*

Haszna Vigasztalás.

1. *Vigasztal tégedet Isten Anyaszentegyháza: mert néked a' Jesus Christus igaz, kegyelmes, szabadító királyod, ha igaz? ne fély semmit: mert az Isten előtt meg-igazit.*

2. *Ne fély: mert téged a' te büncid alól fel-szabadit. Hasznal-e-lenségid vadnak? Ne fély: mert nézi, ha egy kevesse meg-egedi-s de fel-kél és a' te ellenfégedet vas pálczával össze rontya.*

3. Ke-

3. Kegyelmes; ne fély: mert meg-kegyelmez te néked. Mikor a' Christus Jerusalemben ment nem feltek tőle, mint a' földi királytúl: mert az mind éltig azon igyekezik, hogy az embereknek felelmet szerezzen, nagy pompával doboltat, trombitáltat, cseng bög és a' *rebelliseket* kergeti, őli, vágja; de nem úgy a' Christus, hanem nagy alázaton, édes szóval áll te néked *rebellisnek*, Matt. 11. 28. *Ezech. 33. 11. Joh. 7. 37.* El-hadtad volt ezt a' te királyodat, de el-jött és keres, de nem ezért hogy el-vekesen, *Ezech. 35. v. 11.* Nem örül a' te véshedelmednek, hanem bán tégedet, mint Jerusalemet-is meg-firatá, *Luc. 19. v. 41, 42.* *Oh de sok bűnömnel bántottam-meg az én királyomat?* Hát Jerusalemben mennyivel bántottam-meg; de még-is meg-bánta, hát Péter, Mária, de még-is meg-kegyelmeze Isten nékik, *Hát a' tolvaj?* de még-is ezt monda neki: *Bizony &c.*

Ne fély hát: mert ihon jó a' te királyod; *bujdosó vagy-e?* Ne fély: mert ihon jó azt mondgya: *Oh segény &c.* Ha ördög kifirtetett szenvedő ember vagy, ne fély: mert most-is azon hatalma van mint mikor ama' 38. éstendeig betegségben lévő embert meg-gyógyítá. (1) Örülly ennek a' te királyodnak, úgy, mint a' Jerusalembéliek azt mondgyák vala: *Hosanna: Aldott &c.* (2) Ezt mondgyad, *Uram ki &c. Jövel Uram Jesus,* és így te hozzád el-jü, meg-sabadit, vigasztal, és meg-áld, AMEN?

A M E N !

Ugyan Azonrúl.

T E X T U S .

Marth. 21. v. 15. *Mikor látták volna pedig a' Papi Fejedelmek és Iras tudók &c.*

EBben a' részben a' Jესus Christusnak, két példa beszédi vadnak: két csuda tételi: két emlékezetes cselekedeti: Az első példa beszéd vagyon *33, 34. &c. Vala edgy ház biró ember &c.*

ber &c. az annak értelme: az Isten a' Prophétákat el-küldötte, azokat meg-fogták, meg-verték, meg-kövezték, meg-ölték; az után el-küldötte az Apostolokat, azokkal-is ugy cselekedtek, utólsó a' maga Fiat, azt-is meg-ölték.

A' másik példa beseéd vagyon 7. 28, 29. Ez ennek értelme: job nem igérni s' jót cselekedni, mint igérni s' nem cselekedni.

A' csuda tétel, a' fige fának meg-fzáradafa, 7. 19. A' másik a' fántáknak vakoknak meg-gyogyitása, 7. 14.

Az emlékezetes cselekedet, a' Jerusalemben Szamár háton való bé-menetele, &c. A' Phariszaufok kérdésre való feleleti, 7. 15, 16. Mikor halották volna, &c. Es mondának néki, &c. 7. 16.

S U M M A.

Némelly gyermekeknek dicsiretes cselekedetek, és azért némellyeknek haragjok.

II. Részei vadnak.

I. A' gyermekeknek dicsiretes cselekedetek: Kiltanak &c.

II. Némellyeknek haragjok.

Magyarázattya.

1. Mikor halották? Felel. Mikor a' Christus Szamár háton Jerusalemben ment, 7. 8, 9. &c.

2. Kik hallották? Felelet. A' Papi Fejedelmek és az Irástudók, 7. 15.

3. Kik kiáltottak? A' gyermekek. Mit? Légy segítségül, &c.

4. Kik haragudták meg? A' Papi Fejedelmek és az Irástudók.

5. Mitsoda gyermekek voltak azok? Felelet. (1) Gyermekeknek mondgya a' bent Irás a' csecs bopót, mint Samuel felől mondgya az Anna, az Elkánának az ő ferjének, 1 Sam. 1. 22. Nem megyek fel, mig a' gyermeket el nem válaštom a' csecstül, &c. (2) Gyermekeknek mondgya a' csecstül el-válaštattottat, Prov. 22. 15. A' gyermek elméjében vagyon bolondság, de a' tanításnak veszeje mebbe el-üző tüle azt. (3) Gyermekeknek mondgya a' fel-ferdülteket, Psal. 128. Meg-látod, Job. 29. v. 8. (4) Gyermekeknek mondgya a' solgát, 1 Reg. 18. 43. (5) Gyermekeknek mondgya a' tanítvánt, Esai. 8. 18.

(6) A'

(6) A' gyermek, vagy idővel gyermek vagy ésszel tudománnyal, 1 Cor. 14. 20. *Ne legyetek gyermekek értelemmel, hanem gonossággal, Itt áll a' Jerusalembeli Isten-felő gyermekekrül, Eph. 4. 14.*

6. *Kit mondanak Dávid fiának? A' Jesus Christust.*

7. *Mire nézve mondatik a' Jesus Christus Dávid fiának? (1) Mert a' Dávid a' Jesus Christuſnak tyufa ábrázolója volt, Act. 2.*

25. (2) *Mert a' Dávidnak kivált-képpen való ígéreſit tött a' Jesus Christus el-jöveſe felől, orſáglása felől, 2 Sam. 17. Act. 2. 30*

(3) *Mert az ő ágycának gyümölcſébül fírmazotnak mondatik, ibidem. Következés-képpen mondatik azért Dávid fiának.*

Meg-haragudtanak &c. Az harag vagy véték nélkül való vagy véték, Eph. 4. 26. *Ők nem jól haragudtak: mert az igazság felől való vallás-tételért haragudtak.*

T U D O M A N Y.

I. *Az igazság felől való vallás-tételért meg-haragudsznak a' gonosok.* A' Texrusban vagy on. A' Christuſra ugy meg-haragudtak, hogy fokfor meg-akarták kövezni, végre meg-is ölték. Acháb Micheáfra ezért haragvék-meg, 1 Reg. 22. Illyéfre ugyan azért. Jeremiáfra ugyan ezért haragvának. Keréſztelő Jánofra Herodes ugyan ezért. Amaz őrdöngös Elimás, Tertuluffal a' Sz. Pálra ugyan ezért. Ma miért haragudznak mi reánk, ugyan ezért, ezért üldöznek; minden gonosſágot rajtunk el-követnek.

A' Magyarok - is így mondgyák ezt: *S' mondgy igazat bé-török a' fejed.*

II. *A' jó gyermeknek nem heje-hujával, nem vötkes kiáltással; hanem Isten dicsőségére való étellel kel magat viselni, Ihon a' Textusban van.*

O K A I.

1. *Mert Isten parancsolja, Eccl. 12. Emlkezétek meg &c.*
2. *Mert a' csecsek sópókák szájok által akarja elvégezni az ő dicsiretét, Matt. 21. 16. Hallod-é mit mondának ezek monda Jefus: jól hallom, &c.*
3. *Mert a' gyermek ha megvénhedik-is, az Isten úgy nem hagyja-el, Psal. 71. 17.*
4. *Mert a' példák így tartják, Dávid Psal. 71. 17. Job. 31. 18. Timotheus, 2 Tim. 3. 15.*

I. *Hafzna Feddés.*

Feddi ez a' rosz gyermekeket. Rosz gyermek az, a' ki innep napon az uczákon hajahajal morog, kiált de nem így mind ezek, Kivált képpen &c.

Rosz gyermek az, a' ki az Ő Attyának azt kiáltja hogy az házában öli-meg vagy meg-égeti.

Rosz gyermek az, ki az Attyát ilyen s' ilyen lelkünek sídgya, Vasárnap vala ez. Rosz gyermek az, a' ki Attyát mindenébül ki-élte, már örömmel nézi, hogy az Attya koplál.

Rosz gyermek az, a' ki az Őreg Attyának Anyának hét hétig sem szól edgy jó szót; jó volt volna-é, mikor csecset sóptál, néked nem sóltak volna hét hétig, &c.

Rosz engedetlen gyermekek rettenyetek-meg; vaj ki ísszonyu büntetéssel bünteti Isten az ollyat. Mivel? (1) Jajt kiált annak Esat 45. 10. Lege. (2) Atkozotnak mondgya, Deut. 27. 8. Lege. Cham, Gen. 9. 22. (3) A' hollók vaják ki annak semét, Pro. 30. 17. Lege. (4) Kövel verjék agyon, Deut. 21. 18. Lege.

Mitül vagyon az, ilyen rosz gyermeknek roszsága? Nem a' bármazástul csak: mert rosz Attyának jó fia lehet, ísmét jónak rosz. Rosz Atya vala Saul, de jó gyermeke vala Jonathán. Rosz Atya vala Je-roboám, de jó fia vala Abia, 1 Reg. 14. 13. Rosz Atya vala Acház, de jó

de jó fia vala Ezechiás. Jó Atya vala Adám, de rósi fia vala Cain. Jó Atya vala Noë, de rósi fia vala Chám. Jó Atya vala Abraham, de rósi fia vala Ismael. Jó Atya vala Dávid, de rósi fia vala Absolon.

Hát honnan vagyon? Nagyob részre a' rósi tanitástul, *Prov. 22. v. 6. és, 23. 13. Prov. 19. 18. Prov. 29. 15. Si non discet Jancsi János ineptus erit. A' rósi társaságtul: Corruptunt bonos mores &c.*

II. Hafzna Intés.

Hallodé gyermek, *Edes gyermekem?* ély a' Tudomány berint, kíváltképpen ti Atyátok bosszúfágára, Isten bosszontására élő engedetlenek, legyetek engedelmekek, Isten parancsollja, *Exod. 20. 12. Félljétek, becsüljétek, tanításokat Atyátoknak vegyétek, ha öcgek tápláljátok, ha meg-halnak ti tettefegessen el-temessjétek.*

Az Isten meg-áld, A M E N!

N A G Y P E N T E K R E

való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

LUC. 22. V. 43, 44. *Angyal jelenék - meg néki, &c.*

NEgy nevezetes kertet említ a' szent Irás. 1. A' Paradicsom kerte, *Gen. 2. v. 8. Szép plántákkal fel-ékesítet vala az Ur Isten Edemben edgy kertet nap kelet felől, holott helyezettette az embert, a' mellyet fundált vala, &c. 3. v. 9, 10. Cap. 3. 8. 33. 14.*

2. *Cant. 4. v. 16. Serkeny-fel ésbaki fél és jöj-el déli fél, és fűj az én keremben, hogy follyanak annak drága illatú ser Sami jöj-jön-el az én serelmes barátom, az ő kertében és egye annak gyümölcsit, érte-tik az Istennek Anyaszentegyháza, a' félén a' Sz. Lélek ajándéka.*

3. A' Christus temetésének kertjét, *Joh. 19. 41. Ott az helyen*

penig az hol meg-fesítetett vala Jesus, vala egy kert és a' kertben uj koporso, mellyben senki meg nem helyhezterett vala azon az Innep est-vejen, mivel a' koporso közel vala, abban helyhezteretek a' Jესust.

4. A' Christus szenvedésének helye, in Textu.

S U M M A.

A' Christusnak szenvedésének helyére való ki-menetele tanitványival, némelly el-mondott beszédi után.

II. Részei vának.

I. A' Christus szenvedése: &c.

II. Miután? Ezeket mikor mondotta: &c.

Magyarázattya.

1. Miket állott a' Jesus akkor? Felel. Ugy felegettük mi az Evangelisták irásiból, hogy a' Christus a' Kereft-fán hét lép dolgot állt; ugy, minek előtte szenvedett, el-indult volna hét lép főt állóllott volna. (1) Azt mondgya: Tudgyátok-e hogy két napok elmúlván, &c. Mat. 26. v. 2. (2) Mikor ama szegény Asszonyra meg-nehezeltetek volna. Miért &c. vers. 10. 11. (3) Szava volt az Husvéti Báránynak meg-étele felől, y. 18. Memnyetek-el a' városban, &c. (4) Vólt az ő el-árultatása felől, vers. 21. Bizony mondom ti nektek, hogy ma engemet ti közzületek edgy el-árul. (5) Vólt a' szent Sacramentumnak, az Ur Vacsorájának Szerzése felől, vers. 26, 27. (6) Vólt a' Tanitványok meg-botránkozások felől vers. 33. vel 31. Mindnyájan ti &c. (7) Vólt Péterhez, Bizony &c. vers. 31. Ezeket mondotta-el, minek-előtte szenyvedet volna.

2. Mitsoda Tanitványival ment-ki? Felel. Mindenik ott vólt Judáson kívül, de osztrán őket a' kertben le-ültette, és el-hadta; hanem csak Pétert, és a' Zebedeusnak két fiait vótte mellé, Mat. 26. 38

3. Mi vólt a' Cedron? Fel. Vólt edgy sebesen folyó zavaros patak, az penig vólt Jerusalemtúl nem messze, mellyrül edgynehány helyen emlekezik a' szent Irás, 2 Sam. 15. v. 28. 23

4. Mitsoda kert vólt az? Fel. A' Gecsemáne kertye, Marc. 14. v. 32. Mene'nek a' kertben mellynek neve Gecsemané.

TU-

T U D O M Á N Y.

A' Christus a' bűnös emberi nemért való szenvedését kezdette elsőben a' kertben, Matt. 26. v. 36. Marc. 14. 32. Luc. 22. 39.

Okai a' Tudománynak.

1. *Mert* Adám a' kertben hágtá vala által az Isten parancsolatját, *Gen. 3. 6.* A' Christus a' kertben akarta ugyan azon igéretit végben vinni.

2. *Mert* a' kertben átkoztatott vala-meg Adám; a' Christus-is ugyan a' kertben akarta meg-keresni, az átok helyében való áldást.

3. *Mert* az Isten a' kertben tött vala a' Christus felől igéretet, *Gen. 3.* és a' Christus-is ugyan ott akarta már azt bé-teljesíteni.

Miket szenvedett Christus a' kertben? Fel. (1) A' nagy somorúfagot, *Matt. 26. v. 38.* (2) A' nagy kénnnyal való tufakodást, vérrel veritékezést, *Luc. 22. 44.* (3) A' meg-fogatást és meg-kötötést, *Job. 18. v. 12.*

Haszna *Oktatás.*

Ha valaha kertben járj? jusson eszedben, ugy vagy te az Isten Anyaszentegyházában, mint valami gyümölcs fa, avagy virág a' kertben; azért te gyümölcstelen ne légy, mint ama fige fa, hanem kérjed Istent hogy az ő Sz. Lelke által nevellyen tégedet.

Jusson eszedben; hogy Adám a' kertben átkozódott-meg, és ott vigasztaltatott-meg. Jusson eszedben, hogy a' Christus a' kertben szenvedett, hogy az én bűneimet, mellyekkel Istenemet meg-bántom el-venné és érte eleget tenne.

A' kertben szenvedett, hogy engemet az Isten gondviseleésnek kertyében lelkemre, testemre nézve, meg-áldana. A' kertben szenvedett, hogy minket az Isten gondviseleésével meg-vigasztalna, A M E N!

N A G Y P E N T E K R E
 való
 P R E D I K A C I O .

T E X T U S .

Matth. 27. v. 46. *En Istenem, én Istenem, &c.*

NAgy Pénteknek ezt a' napot igazán nevezték : mert ugyan nagy. *Miért? (1) Mert nagy személy szenvedet, az a' ki Istennek formájában volt, az Istennel egyenlő volt Phil. 2. v. 6, 7, 8. Ki mikor Istennek formájában volna, nem alita ragadománynak lenni az Istennel való egyenlőségét; hanem ő magát megüresíté, szolgai formát vévén magára, hasonlatos lőtt az emberekhez, és emberi ábrázásban találtatott, mint ember meg-alázta magát, engedelmes lőtt mind az halálig, a' kerest fának pedig haláláig. Csak mikor valamely földi nagy méltóságú embert ölnek-is meg, emlékezetes nap az: mint mondgya Dávid, 2 Sam. 3. 38. Nem tudgyátok-e edgy nagy Fejedelem esett-el Izraélben, hát mikor az Istennel egyenlőt ölik-meg.*

(2) *Mert nagyot szenvedett; Mit? 3. Minden halálnak neménél nagyobb halált, az átkozott halált, Gal. 3. 13. A' Christus meg-váltott minket a' törvénynek átkától, mikor mi érettünk átokká lőtt: mert meg-vagyon írva, átkozott valaki fán füg, Deut. 21. v. 22, 23. [1] A' rettenetes bomorúságot, a' mely környül fogta volt, a' mint mondgya Péternek és a' Zebedeus fiainak: Szomorú az én telkem mind halálig, Matth. 26. 27. [2] A' rettenetes tusakodást, jöllehet senki kívül még akkor nem bántotta; de annyira tusakodot, hogy az ő veritéki, olyanok voltanak mint a' vérnek csepjei, Luc. 22. 43, 44. [3] A' magának való hagyattatást, mikor így szóllott: En Istenem, én &c.*

(3) *Mert nagy dologért szenvedett, az egész világnak bűneért, Esai. 53. 5. A' mi bűnünk büntetését &c.*

(4) *Mert nagy csuda dolgok lőttenek akkor, a' nap meg-homályoso-*

Iyosodott, és az egész földön három óráig sötétség volt, *Luc. 23.*
 A' Templom kárpittya két felé hafadott, a' föld meg-rekketet, a'
 kö sziklák meg-repedeztenek, a' koporlok meg-nyilatkoztatnak, és
 olyan erős Isten lévén mint edgy nyomorúsági alatt, meg-rettent,
 panaszolkodott és ezt mondotta: *En Istenem, &c.*

S U M M A.

A' mi Urunk *Jesus Christus* keserves panaszba, keserves kényai
 között.

II. Részei vadnak.

I. A' keserves panaszba, keserves kényai között: *Miért
 hagyál-el &c.*

II. Ki előtt panaszolkodott: *En Istenem, én Istenem.*

Mag yarázattya.

1. *Mikori panaszba ez az Ur Jesusnak?* Felel. Akkori, mikor
 már a' keresztfára volna fešítve, az holott hét kiváltképpen való bép-
 zókat szállott. (1) Könyörgöt az ő véle gonosúl cselekedőkért
 azokért kik kegyetlenül meg-fešítették, ezt mondván: *Atyám bo-
 csásd-meg nekik: mert nem tudják mit cselekešnek*, *Luc. 23.v. 34.*
 (2) Szállott a' véle fel-fešített tolvajnak, ezt mondván: *Bizony
 mondom neked, má velem leszsz Paradicsomban*, *Luc. 23. 34.* (3)
 Szállott az ő Anyjának és tanítványának Jánosnak, *Aššonyi-állat
 im hol a' te fiad*, *Joh. 19. 26, 27.* (4) Szállotta' nagy kénok kö-
 zött, ezt mondotta, *Szomjúhozom*, *Joh. 19. 28.* (5) Szállotta
 ezt: *El-végeztetett minden*, *Joh. 19. 30.* (6) Szállott mennyei
 Atyjának: *Atyám a' te kezében ajánlom az én lelkemet*, *Luc. 23.v. 46.*
 (7) Ugyan-mennyei Atyjának ez ígéker, *En Istenem, &c.*
2. *Hogy hogy mondotta az Isten, Istenének holott Isten volt, az
 Istennek pedig Istene nintsen?* Felelet. Nem annyiban a' mennyiben
 Isten volt; hanem a' mennyiben ember, annyiban a' Christuának
 az Isten Istene volt. [1] mert ugy teremttette mint minket, *Psal. 22.*
 10. [2] mert ugy tartotta óltalmazta mint minket, *Matt. 6. 11.*
3. *Hogy hogy mondgya, hogy el-hagyattatott; holott az Isteni ter-
 mészet, az emberi természettel el-válthatatlanképpen edgyesült?* Fe-
 Nem

Nem végképpen, mint ha Isten minden kegyelmét tőle meg-vonta, hanem rész szerint, némelly kegyelmeit, kivált képpen a' nyomorúságban való meg-csöfűtést, vigasztalást. 2. Vele volt ugyan az Isteni természet, de a' keserves szenvedésnek nagyságára nézve, annak bátorító erejét nem vehette.

4. *Miért kettőzteti könyörgését?* Fel. Azért, hogy az ő menyeyi Attyát, a' meg-halgatásra fel-indítsa. 2. Hogy a' Dávid Prophétájának meg-felellyen, *Pfal. 22. 1.* 3. Hogy keserves kényának, keserves kén-szenvedésnek igen igen nagy voltát ki-fejezze, ezért kiált: *En Istenem, én Istenem, miért hagyál-el engemet.*

T U D O M A N Y.

I. *Az emberi természet fel, irtózik a' szenvedéstől.* Ihon a' Jesus Christus, az előtt háromszor-is könyörgött, *Atyám ha lehetséges mullyék-el én tőlem e' pohár, &c. Matt. 26. 37, 38.* Nagy tusakodásban volt mert vérrel veritékzet, *Luc. 22. v. 44.* Maga mondgya: *A' lélek keß, de a' test erőtelen.* Irtózzál hát te-is a' szenvedéstől, az örökké való kintúl, és a' te bűneidet had-el.

T U D O M A N Y.

II. *Az Úr Isten a' kinek Istene-is, azt-is el-hadgya ideig, az az: szenvedés alá rekeszti,* *Pfal. 22. 1.* *Pfal. 60. v. 1.* *Pfal. 74. v. 1.* Istene vala az Isten Abelnek, de még-is el-hadgya ideig, szenvedés alá rekeszti, Abrahámnak, Jákóbnak, Josphnek, Samuelnek, Danielnek, az három Ifiaknak.

O K A I.

1. Azért, hogy abban ő magát meg-szentelje és meg-dicsőitse, *Lev. 10. 3.* *Ez a' mit sóllot az Úr.*

2. Hogy

2. Hogy a' kinek az Isten nem Istene meg-rettennyen, *1. Thes. 5. 3.*
Ha a' nyers fa meg-gyúl, mint jár a' fáraz, ha az ítéletet az ő házán
el-kezdí, mint léfzen dolgok azoknak a' kik nem engednek, &c.

3. Mert azokban-is talál bünt, mivel az Angyalok sem tísták az
ő szemei előtt.

Hafzna Vigasztalás.

Tehát a' ki Istené-is nem adhattya magát testi bátorságra, ne ad
magad testi bátorságra; hanem józanon ély, büneidet hadd-el, kö-
nyörögj, hogy a' sok kénokat szenvedet Ur Jefus Christufert, a'
sok szenvedélektül ótalmazzon-meg, büneidet bocsássa-meg, ból-
dog ki-muláfra készítsen, és holtod után örök élettel koro-
názzon-meg, A M E N!

AZ EMBEREK KÖZÖTT

való árúttatásrúl

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Matth. 26. v. 24. *Faj annak az embernek &c.*

Minden ember ő magában, alá való féreg, e' földön
bujdosó, magával jól tehetetlen haszontalanság; mindazon-
által nem gondolván-meg semmire kellőségét, meg-vefett sorlát,
felebaráttjának el-árulására igen hajlandó.

Kettőt mondok: (1) Hogy az ember féreg legyen, meg-tetfik,
Pfal. 22. v. 7. Féreg vagyok én nem férfú, hogy bujdosó legyen,
meg-tetfik, Pfal. 39. v. 13. En jövevény vagyok, sellér, mint min-
den én Atyám voltanak. Hogy magával jól tehetetlen legyen, meg-
tetfik: mert nem-is mozdúlhat, nem-is piheghet Isten nélkül, *1.*
Cor. 8. v. 6. Mindazonáltal felebaráttjának el-árulására igen haj-
landó. Példa ide Hámán, ki a' begény Sidókat el-árula, ezt mond-
ván az

ván az Alverus előtt, hogy a' Sidók az Alverus Király törvényében nem járnának, az országban hasonlatlanok volnának; azért vesztessenek-el, *Est.* 3. 8. Hasonló-képpen amaz gonofz Doëg Idomeus, el-árulá a' Papokat Saul előtt, hogy a' Papok part-ütők volnának, és ezért nyolczvan keten, edgyül edgyig meg-öletének, 1 *Sam.* 22. 18. Illyen áruló vala Judás, ki azt mondgya vala: *Mit adtok én nekem és én ötet kezetekben adom*, *Matt.* 26. v. 15. errül az áruló Judásról mondgya a' Leczke: *Faj annak az embernek a' ki által az embernek fia el-árultatik.*

S U M M A.

Tanít a' leczke az árultatás vétkének nagyságáról.

II. Részai vadnak.

I. Az árultatás nagyságáról: *Faj annak az embernek.*

II. Miért faj? az árultatásért.

Mag yarázattya.

1. *Ki áll itt?* Felel. A' Jésus Christus.
2. *Kinek?* Tanítványinak.
3. *Mirül?* Az árulóról.
4. *Mirsoda az áruló?* Magyarül árulónak mondgyák, a' ki valamely marhával kereskedik árul a' piaczon, mint a' Lydia felől mondgya az Irás, hogy Tyatiranak Városslában bárfony áruló volt, *Act.* 16. 14. De itt nem illyenrül áll; hanem az áruló az, a' ki ok nélkül valakinek, gyűlölségből, irigységből, haragból, fősvénységből, vagy hizelkedésből; mások előtt kárt veszedelmet kohol. Másképpen mondgyák ezt, párt-ütésnek, *Amos*, 7. v. 10. olálkodásnak, ember vadászásnak, *Mich.* 7. el-adásnak.

5. *Miből származik az árultatás?* Felel. Annak külső indító oka az ördög, *Luc.* 22. v. 34. *Job.* 13. v. 7--27. Belső nem egyéb hanem az emberben lévő roszt indulat, minémü az harag, gyűlölség, irigység, fősvénység, hizelkedés. (1) Származik az haragból; mint a' Jacob fiaiban, *Gen.* 34. 13. 25. 27. és 37. 18. (2) Származik a' gyűlölségből; mint a' Daniel vádolóiban, *Dan.* 6. v. 11, 12. (3) Származik a' fősvénységből, a' pénznek becsületnek kívánásából; mint Delilában, *Jud.* 16. 9. Judásban, *mit adtok*, *Matt.* 26. 15.

(4) Szár-

(4) Származik a' bineskedésből, mint Doëgben, 1 Sam. 18. 11. és 22. 9. (5) Származik a' temérdek háladatlanságból, szeretetlenségből, Psal. 35. 23. és 41. 10. (6) Az utolsó időbeli emberek elméjének meg-vefetségeből, Mich. 7. 2 Tim. 3. 4. mond-el.

6. *Mitsoda emberek között sokott lenni az árultatás?* Fel. Minden rendek között van ez: Vagyon a' Királyok között, ilyen vala Dávid szegény edgykor, el-árulá a' szegény Uriást, ilyen vala Abimelek, Acháb. Vagyon a' Prophéták között, ilyennek mondgyák vala nem igazán Jeremiást, Amost, cap. 7. v. 10. Vagyon a' tanítványok között, ilyen vala Judás. Vagyon a' köffeg között, olyan köffegről énekel Dávid, Psal. 55. *Egész e' város rakva haraggal edgyásra való nagy gyűlöfleggel*, Psal. 120. *Oh melly nehez énnékem ez itt lakásom, &c.* Vagyon a' jó bines akarók között, a' fiak és Attyák között, a' Leányok és Anyák között, a' ferjek és feleségek között, Mich. 7. 5. *Ne hidgyetek barátitoknak &c.*

T U D O M A N Y.

Az emberek között való arultatás, igen jajos gonosság.

A' Textusban vagyon. *Faj annak az embernek.*

Az, 1. 52. nézd-meg, 2 Tim. 3. 4.

O K A I.

1. *Mert gyilkosság, Mich. 7.*

2. *Mert kárhozatos véték, a' mint Judásban meg-láthatni.*

3. *Mert minden veszedelemnek a' többi között ez gyökere, sok veszedelem következik ebből. Mitsoda?*

Az el-árultatott emberre nézve: Eletének el-fogyási, mint Uriáfra, 2 Sam. 11. 15. Nábotra szegényre: néha foglág mint Josephre, el-árula a' Potiphár felesége: néha jószágának el-vétele, bujdosás s' egyéb.

Az árulóra nézve: Rettenetes ez életbeli és a' következő életbeli büntetés. *Mi által vesze-el Sichem?* Az árultatás által. *Mi üz-e-ki Dávidot sékibül?* Az árultatás. Absolon ezt mondgya vala, én így s' így igazgatnám az országot, ha én király volnék. *Miért tapodtaték-el Fezabel?* Az árultatáért. *Miért fogák-meg Josephert?* Az árultatáért.

I. Haszna *Visgálás.*

Vagyon-e Magyar Országban árultatás? Fel. De hogy nincs, ha három Magyar edgyütt van, aruló edgyik. *Miért nem mehetnek a Magyarok semmire?* Az árulókért. *Miért öltögtatták az Izraélnek szövetségét?* Fel. Az árulókért, ez az ok. *Miért károsították meg ez a Város, és nemellyik méltatlan fogfágot, gyalázatos ocsmányító sít-kokat, miért senyved?* Az árulókért.

Honnan ismerhetni-meg az áruló embert? Fel. Könnyen-meg. Az áruló ember átkozott haragú ember, mint Simon és Lévi, *Gen.* 37. 18. Az áruló ember irigy ember, mint a' Daniel vádolói, *Dan.* 6. v. 11, 12. Az áruló ember fősvény ember, mint Judás. Az áruló ember síneskedő ember mint Doég. Az áruló ember háladatlan, szeretetlen ember, mint a' Dávid baráti, *Psal.* 35. 23. és 41. 10. Az áruló ember, meg-vezett elméjű ember. Az áruló embernek beféde síkos mint a' vaj, belől kegyetlen mint tolvaj, *Psal.* 55. 22. és ellenséges az ő five. Ha ilyen vagy jaj te n t'ked: mert rettenetes ez életbéli, és a' következő életbéli büntetés következik reád, majd ketté hafadtá mint Judás, majd elevenen szállás a' pokolra, mint ugyan Judás.

II. Haszna *Intés.*

Ha olyan nem vagy, távoztasd-el az árultatást, és az árulót, előben a' bünt, a' melly tégedet a' te Istened előtt el-árul, távoztasd-el az árulót, vond-meg magadat, és azt kövessed a' mit szent Pál mond, 2 *Tim.* 3. mond-el a' tizen negyedik versig. Ha azt cselekedsz, az Isten tégedet mind ez életben, mind a' következő életben mdg-áld, A M E N!

H U S V E T R A való
P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Apoc. 5. v. 5. Edgy a' Vének közzül monda énnékem.
Hogy

Handwritten signature or note in cursive script, possibly reading 'Szent István' or similar.

HOgy a' szent Irás a' Christufnak hármastisztit, Pápit; Prophétiait; és Királyit le-rajzolja, sok fele dolgokhoz hasonlítja a' Christust. Néhánykor hasonlítja Jáspis és Sardiuskőhöz, mint *Apoc. 4. v. 3.* A' hol így szól s' azt mondgya; *A' képenig a' sékben ul vala tekintettel vala hasonlatos a' Jáspis és Sardiuskőhöz.* Néhánykor hasonlítja Libánufon lévő Cedrus fához, mint *Cant. 5. v. 15.* a' hol így szól: *Az ő sárai mint az aranyfundamentumon álló márványkőből csinált oszlopok, az ő tekinteti mint a' Libánufon lévő Cedrus fának magassága.* Néhánykor hasonlítja fényes hajnal csillaghoz, mint *Apoc. 22. 16.* *En vagyok a' Dávidnak amaz ága és gyökere, ama' fényes hajnal csillag.* Néhánykor hasonlítja az ő ellenfegin győzedelmeskedő Fejedelemhez, mint *Dan. 12. v. 1.* Néhánykor ismet hasonlítja Juda nemzetségéből való oroszlányhoz, a' mint errül a' kezünk alatt való leczke bizonyfágot téfzen.

S U M M A.

Vagyon a' szent Jánosnak edgy vén által való meg-vigasztaltatása okával edgyütt.

II. Rései vadnak.

I. Vagyon a' vigasztalás: Ezekben edgy &c.

II. Vagyon oka: Ezekben mert imé &c.

Magyarázattya.

1. A' vénen itt (melly a' vigasztaló személy) kit kell érteni? Kit vigasztal? és mi módon vigasztal?
2. Miért hasonlították a' Christus oroszlánhoz?
3. Mi értetik a' könyvön?
4. Mitsoda a' hét pecsétek fel-bontása?

Felelet az elsőre.

Nem kell érteni vagy Jákób Patriárchát, vagy Keresztelő Jánost, vagy Péter Apostolt, mint némellyek akarják: mind ezek fundamentum nélkül vadnak; hanem kell érteni a' Mennyei sereg közül edgyet, kik a' sék körül mellyben a' Jesus Christus ül való 24.

székekben ülnek vala, és a' Christusnak szolgálnak vala, mint ugyan e' könyvnek 4-dik részének 4. verséb. ki-tetizik.

Ki vigasztal? Fel. Ezt a' titok látó Apostolt, szent János Eu-angelistát, ki Páthmós szigetében el-ragadtatott vala, és csudálatos dolgokat látott. A' többi között a' székekben ülőnek job keze felől latott edgy könyvet, melly mind kívül belől meg iratott vala, és hét pecséttekkel bé-pecsételtetett vala, és látott edgy erős Angyalt, ki nagy fel-fzóval azt kiáltya vala, kitsoda volna arra méltó, hogy meg-nyitná azt a' könyvet? és fel-fzakasztaná azt a' pecsétet? és lenki nem vala, sem mennyen sem földön, sem föld alatt, arra méltó és ő azon felette igen sir vala, minek-okáért ötet edgy a' vének közzül meg-fzolitván vigasztallya vala így: *Ne c.*

Felelet a' másodikra.

Az ő hatalmára és győzedelmére nézve: mert a' miképpen az orofzlány, olly erős, olly hatalmas, olly győzedelmes, hogy fenkitül nem fél, fenkitül való feltében, el nem sút; hanem bátorsággal jár szélllyel, mint Salamon *Prov. 30. 30.* mondgya: így a' Christus erős hatalmas, mint Daniel könyvének 7. v. 7. mondgya.

2. Azért, hogy a' szent János látását Jakób Pátriárcha jövendő-lésével meg-edgyeztette, ki Judát az ő lo'k rendbéli győzedelmére nézve, győzedelmeskedő orofzlánhoz hasonlittya, *Gen. 49. v. 9.*

3. Mert a' miképpen Isten Assiriában, az ötet nem tisztelőket az orofzlánok által meg-ölette, *2 Reg. 17. v. 25.* így a' Christus az ő három rendbéli ellenségét, úgy mint a' kigyót, melly az ördög, az ő fel-támadásával meg-rontotta, *Joh. 16. v. 11.* az halálnak fulánk-ját el-törte; *Esa. 15. v. 8.* és a' pokolnak minden seregét el-séles-tette, diadalmat vőtt a' Juda nemzetségébül való orofzlán.

Felelet az harmadikra.

Ugy vagy on az Isten semmi könny nélkül nem szükölködik: mert ő Fellege előtt mind az el-múlt, mind a' következő dolgok úgy vadnak, mint ha jelen vólnának; mind azon által az Istennek három könyvek tulajdonittanak.

1. Gond-viselésnek könyve, mellyben Isten fel-irta eleitül fogva a' femélyeknek dolgokat, azoknak ki-menetelit és forsókat, ezen a' vi-

a' világon és az Ecclesiának következő állapottyokat, mint Dávid *Pfal.* 56. 9. Az én bujdosásimnak sáámát jól tudod, az én könyhul-
latásimat a' te tömlődben raktad, &c.

2. Könyv a' az itiletnek közönséges könyve, mellyben vadnak minden fele emkernek cselekedetek fel-irva, jók és gonosok, melly szerént itiltetnek az emberek, az itiletnek napján, *Dan.* 7. 12.

3. Az életnek könyve: mellyrül vagy on emlékezet, *Apoc.* 20. v. 12. De más könyv vólt az mellyrül itt szent János szóll, melly nem egyéb; hanem ez az *Apocalypsis*, mellyben az Istennek lelke az Ecclesiáknak jövendő siralmas állapottyát fel-jegyzette, hogy az emberek ezt meg-tudván, jobban tudgyák magokat a' békeféges tőréshez szabni.

Felelet a' negyedikre.

Nem egyéb; hanem az hét titkos dolgoknak meg-magyarázattya.

Mitoda hét titkos dolgok vóltanak azok? Meg-mondgya maga szent János az hatodik részben, az elsőül azt mondgya: *Mikor az első pecsétet fel-sakaftotta volna, láttam vala hogy ott áll edgy fejer Ló és azon ülő, kezében vala edgy kéz ív, és adaték neki Corona és ki-jöve mint diadalmas.*

Melly mit jegyzett? Felel. Nem egyebet; hanem az Ecclesiának az Apostolok idejében való tisztaságát, mellyben az Evangelium tisztán hirdettetett; 600. éstendeig, az lovon ülő, közeleb föl-va, jegyezte a' Christust, távollyab az Apostolokat; és azok után következő prophétákat, a' kéz ív jegyezte a' törvént, és az Evangeliumot, ez vólt az első pecsét alatt, *vers.* 1. 2.

Mikor a' második pecsétet fel-bontotta volna, Ki-jöve edgy veres ló, a' ki azon ül vala, adatott annak olly hatalom, hogy a' bekeféget el-venne a' földrül, és az emberek edgy mást meg-öllyék, és adatot annak edgy nagy tör; vers. 4.

Mit jegyzet ez? Fel. Az Isten Anyafentegyházának üldözöit, a' Lovon ülő az ördögöt; kinek kezében Isten ideig tört hagyott, hogy kergesse, öllye a' földnek népét.

*Mikor az harmadik pecsétet fel-sakaftotta: Látek edgy fekete lo-
var, és a' ki azon ül vala, kezében vala edgy mérték, és négy lelkos
állatok*

állatok ezt mondgyák vala; *A' gabonának mértéke edgy denár pénzen, és az árpanak három mértéke edgy denár pénzen, a' bort pedig és az olajt ne bántsák, vers. 5.*

Mit jegyzett ez? Fel. A' fekete ló, az hamis tudománytúl megmocskolatott Ecclesiát jegyzi. Azon üldö a' Christus. A' gabonának mértékével néz a' Samariai éhfegre, 2 Reg. 6. 7. jelentette ólcsó lésen a' hamis vallás, de az igaz fűk lésen, mint vala Constantinus idejében, mikor az Ariánusok meg-fokasulának. A' bort és az olajt ne bántsák; az az, az igaz vallás fundamentominak hadgyanak békét.

Mikor a' negyedik pecsétet fel-bontotta volna: Látékott edgy sárga lovat, és a' ki azon ül vala, neve halál vala, és a' pokol követi vala azt, és adatek annak hatalom e' földnek negyed részén, hogy fegyverrel halállal ölnék e' földön lakókat, vers. 7.

Mit jegyzett az? A' sárga ló jegyzette, az Isten nyomorúságok alatt el-csenevézett, el-sárgult Anyafentegyházát, melly mindgyárt az Antichristusnak el-jövetelekor sárgulni kezdett, és már annyira jutott, hogy világ szerint haló felben légyen, mivel negyed részre már, vagy több-is, éhfege dög-halál, és fegyver által el-töröltetett.

Mikor az ötödik pecsétet fel-bontotta volna: Látám azoknak lelkeket edgy Oltár alatt, kik meg-ölettettek vala az Istennek beisédeért, kiáltanak vala nagy sóval ezt mondván: Uram ki bent vagy és igaz, meddig nem tesz ítéletet, és nem állasz bossút a' mi vérünkért azokon a' kik a' földön lakoznak, vers. 9.

Az Oltár itt mitsoda? Fel. Nem egyéb; hanem a' Christus, látta a' Christus óltalma alatt lenni. Miképpen kiáltottak? Ugy mint az Abel vére kiált vala a' barázdából; Gen. 4. v. 20.

Mikor a' hatodik pecsétet fel-bontotta volna: Lön nagy föld indulás, és a' nap feketévé lön, mint a' sák, és a' föld olyan lön, mint a' vér és a' csillagok le-hullának, az ég mint edgy Papiros, ösve takaratarek és az hegyek el-menének, &c. vers. 12.

Mit jegyzet ez? Es mitsoda légyen a' hetedik pecsét alatt, onné a' bent János látásából meg-tudhatod, most tovább nem világo-sitom.

T U D O M A N Y.

Csak egyedül a' Christus az ő fel-támadásával szabadított meg minket, az őrdög, halál, pokol hatalma alól. Ihon azt mondgya: Diadalmas &c. az az a' Christus, az ő három rendbéli ellenfegit, a' lelki Goliáthot, Leviáthánt, Aspis, Basiliscus kigyót, melly az őrdög, az ő fel-támadásával meg-győzte, az halálnak fulánkját meg-törte, a' pokolnak minden feregét el-fzéleztette, Efa. 53. v. 4. Ő a' mi büntetésünket bevedte a' mi fájdalominkat ő hordozta, és csak az ő sebeivel gyógyultunk meg, ismét Apoc. 12. A' napban fel-öltözött Afzszonyi-állatott kergeti vala a' Sárkány, olálkodik vala utánna, hogy mihelt szülne, mindgyárt annak magzattyát el-nyel-lye: de ki-jöve a' Mihály Angyal, és a' Sárkánt a' kén-köves tóban veté. Mitsoda ez az Afzszonyi-állat? Az Isten Anyaszentegyháza, a' napban, az az: a' Christus érdemében fel-öltözött, a' Mihály Angyal, az Ur Jesus Christus, viaskodott ugyan az őrdög, az Isten Anyaszentegyháza felett a' Christussal, de a' Christus meg-győzte, az az: a' kén-köves tóban a' pokolban vetette, és így minket csak egyedül maga meg-szabadított, ismét, 1 Cor. 15. v. 55.

Okai a' Tudománynak.

1. Mert csak ő egyedül Isten, és ember, más képpen minket meg nem szabadíthatott, hogy ember légyen meg-tetzik: mert azt mond-

mondgya à leczke; a' Judábül való Istenfégrül azt mondgya: *diadalmat vött*, Act. 4. 12. *Nincsen senkiben máshan idveffég, nem-is tállátott.*

2. *Mert csak egyedül ő* olly erős Király, kinek sem az halál, sem az ördög, sem a' pokol nem árthatnak, főt inkább ő Eelsege dicsekedik ellenek ezt mondván: *Halál hol a' te diadalmod, koporfol a' te &c.* I Cor. 15. v. 55.

3. *Mert ő* egyedül a' mi Pástorunk, ki meg-öletett mi érettiünk, életét le-tévén, *Psal.* 23. 1. Kire bizott volt az Attya minket, ki azt mondgya: *Attyám edgy sem veszett-el azok között, a' kiket nékem adtál.* Joh. 17. v. 12.

I. Hafzna Feddés.

Feddetnek 1. Azok, a' kik a' Christus által való meg-fabadúlást, avagy a' meg-fabadulásért való elég-tételt, meg-csonkittyák, edgyik részét, tulajdonitván a' Szenteknek; másik részét a' Martyromoknak szenvedésinek; harmadik részét, a' magok cselekedetinek; holot csak egyedül a' Christus fabadított-meg, tött eleget, minden válastottakért.

2. Az Istennek óltalmazása fabadítása felől való kételkedők, kik nem csak meg-fabadításunkat, hanem még a' Christus el-jövetelit is tagadgyák.

3. A' Christus meg-fabadításáért háladatlanok, kik soha à Christus jó téteményéről meg nem emlékeznek; hanem inkább az Isten ellen való életekkel, a' Christushoz való háladatlanságokat őregbitik.

II. Hafzna Intés.

1. Ha a' Christus meg-fabadított, diadalmat vött az ő ellenfégén, mi-is vegyünk diadalmat a' mi ellenfégünkön a' mi bűneinkért.

Ha eddig bálvány imádó voltál, hamis hitű voltál, jusson ešedben diadalmat vött a' Juda Nemzetségébül való Oroslány: te-is a' te bűneiden végy diadalmat. Ha az Ilten Szombattyának meg-rontója voltál, a' te előtted járóidat gyűlölted; jusson ešedben: diadalmat vött, &c. te-is a' te bűneiden végy diadalmat. Ha gyilkos, parazna, egyéb fertelmes bűnben heverő ember voltál; jusson ešedben:

bedben: diadalmat vött &c. te-is a' te büneiden végy diadalmat.

2. Ha Isten meg-fabadított, ne kértelkedgyél az Istennek továbbra való gondviselésé felől; hanem hidd-el, valakiket a' Christus meg-váltott, ő vellek léssen, őket el nem hadgya, mint *Efsai. 43. v. 1, 2.*

3. Adgy hálát az Urnak velünk közlött jó tétémeyeért, meg-fabadításáért. Tudod a' historiát, mikor az Isráél népe, a' Pharaoh kezébül meg-fabadult volna, hála-adó éneket énekel az Istennek, és az ő nagylágos dolgait hirdeti, *Exod. 15.* Így te, ki a' lelki Pharahónak isegébül, a' Christus fel-támadása által meg-fabadultál, hála-adó éneket énekely. Amaz huszon négy vénekkal tulajdonits dicsireter a' bárány Ur Jesus Christusnak, és a' fent háromságot áldgyad ekképpen: Aldott légyen az Attya, ki az ő fiát a' diadalomra el-bocsátotta. Aldott légyen a' fiú ki az ő ellenségin, diadalmat vött. Aldott légyen a' Szent Lélek Ur Isten, ki minket-is, a' mi ellenséguinkön való győzedelemre meg-erősít. Aldott légyen a' tellyes szent Háromsága edgy bizony örök Ur Isten mostantúl fogya mind örökkön örökké, A M E N!

G Y Ö R G Y N A P R A

való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

I Cor. 10. v. 20. *Nem akarom hogy az ördögnek közösi leg yetek.*

HA roszszal közösködik ember, roszszúl veszi hasznát; annak-okáért, ne. nellyekkel való közösködését a' keresztényén embernek meg-tiltotta Isten.

1. *Meg-tiltotta, hogy a' Pogányokkal ne közösködgyék, Exod. 34. v. 15, 16. Meg-lássad hogy szövetséget ne szerez annak a' földnek lakosával, ne végy az ő Leányi közül feleséget a' te fiaidnak, hogy mi-*

kor paráználkodnak az ő Istenekkel, te-is ne paráználkodgyál. De közösködének, és rosszúl vévék hasznát, mint *Esd. 10. v. 2.* azt mondgya az *Esdrás*. *Vétkézettek, hanem szakadgyatok-el, a' földnek népeitül, és az idegen nemzetségbül vöit feleségeitül, valaki azt nem cselekedne ki vetetnek, a' rabságból haza jött fiaknak gyülekezetekbül, és minden jofszága el-veszne.*

2. *Meg-tiltotta, hogy ne közösküllyenek az hitetlenekkel, más valifuvakkal, gonos életűvekkel, 2 Cor. 6. 14. Ne serkesteffetek az hitetlenekkel fele más igában: mert mitsoda társasága vagyon az igazságnak az hamissággal, és mitsoda edgyessége vagyon a' Christufnak a' Beliállal, vagy mitsoda közüi vagyon a' keresztyennek az hitelennel. Böldogtalan ember az a' ki az hitelennek tanácsán jár, Pál. 1. Mikor lopót lit, a' lopóval edgy-aránt fut, &c. Psal. 50. v. 18.*

3. *Meg-tiltotta, hogy ne közösködgyek az ördöggel. A' Textusban vagyon.*

S U M M A.

A' szent Pál tiltya, nem javallya az ördöggel való közösködésf.

II. Részei vadnak.

I. A' nem javallás vagy tilalom: *Nem akarom &c.*

II. *Mit? Hogy közösi legyenek az ördögnek.*

Magyarázattya.

1. *Vadnak-é az emberek között az ördögnek közösi? Fel. Igen-is vadnak: mert ha nem vólnának vagy nem lehetnének, a' szent Pál nem tiltana. Illyenck valának a' Pharahó Bölcesei vagy várslói, Exod. 7. v. 11. Illyenck valának a' Manassé nézöi, 2 Reg. 21. v. 6. Illyen vala Achaziás, 2 Reg. 1. v. 2. Illyen vala a' Saul Pitoniffja, jövendő mondó Asszonya, 1 Sam. 28. Illyen vala az ördöngös Elimás, Alt. 13. 10.*

2. *Miképpen közösködnek az emberek az ördöggel? Felel. Vagy mások által, vagy edgy általlyában. Edgy általlyában közösködnek a' kik az ördögtül kérnek tegétséget, valami el-rejtett titkos dolognak meg-tudására, vagy valami jövendő dolognak meg-mondására, vagy valami nehéz dolognak végben vivéltre, vagy valami nagy nyavalyának meg-gyogytására.*

Illyenck

Illyenek *elsőben* a' Bosorkányok: kik az embert Isten engedelmebül meg-veſtik, valami igézetel, meg-étetik, meg-is ölik.

Másodszor: A' büjös bájofok, a' kik a' büjös befédnek természetén fellyül való erőt tulajdonitanak, és büjöléssel a' Sárkányokat likakbül ki-hiják, az ágast tojtattyák, fejik, a' tikokat meg-bőjölük, hogy fokat tojanak, a' teheneket, hogy vajassak legyenek, fokban György nap éjelen nem-is aluſnak.

Harmadszor: A' ſem-feny veſtők, a' kik olyan álmélkodásra való dolgot cselekeſnek, a' mellyek nem úgy vadnak; de láttatnak úgy lenni. Hogy vizet laſſon ember, az hol ſemmi nincs, hadat, az hol ſemmi nincs; pénzt adgyon az embernek hogy már, azonban cserép vagy egyéb légyen.

Negyedszer: Az halottak túl tudakozók; a' kik az halottak túl tudakoznak, úgy veſznek tanácsot az ördög túl, mint Saul, 2 Sam. 28.

Ötödször: A' jövendő nézők, a' kik valami csontokat néznek, vagy kőrindöket nézik; vagy valami arra alkalmatlan dologbül jövendőnek; és azokhoz hasonlók. Mások által közöſködnek azok az ördöggel, a' kik ezeknek az ördögösöknek ſegétségekhez folyamodnak, ónat öntetnek; hagymázt méretnek; olvaſtatnak; tojtatnak; vaját gyűjtetnek. 2. A' kik olyan dolog által akarnak valamely dolognak meg-tudáſára menni, a' mellyeknek Iſtentül arra rendeltetett erejek nincsen. Hogy a' lopóra roſtát fordítson. Gyöngyöt veſſen; a' menyetnek rokkat köſſön &c. 3. A' kik valami alkalmatlan dologbül gonofit jövendőnek; mint: ha a' lábát meg-üti mikor az ajtón ki-megyén, meg-botlik a' küſőbbön, azt jövendőli, nem leſ ſerencseje. Ha nyúl vagy macska mégyén által az úton elötte, azt jövendőli nem leſ ſerencseje.

Mind ezek által ördöggel közöſül ember; ennek az az oka: mert a' mint nem csak akkor közöſül ember az Iſtennel, mikor az ő befédét halgattya ſegétségét kéri; hanem akkor-is mikor az ő akarattya ſerént való eſközökkel él; ugy nem csak akkor közöſül ember az ördöggel, mikor ötet halgattya, tiile ſegétséget kér, hanem még akkor-is, mikor olly eſközökkel él, mellyeket nem az Iſten, hanem az ördög rendelt.

T U D O M A N Y.

A' Keresztýén embernek ördöggel közösülni nem jó, sőt igen veszedelmes, mind ebben, mind a' következő életben.

Okai a' Tudománynak.

1. *Mert az Isten meg-tiltotta, Exod. 20. Esai. 8. v. 19.*
2. *Mert az Isten törvénye kárhóztattya, Lev. 20. v. 27. Deut. 18. v. 11.*
3. *Mert a' keresztýén embernek Istenével kell közösülni, Esai. 8. v. 19.*
4. *Mert égetést kövezést érdemlenek azok, Deut. 18. 11.*
5. *Mert meg-csallyák az ördögök; a' ki ördöggel czimborál, ördögül veszi hasznát, Zach. 10. v. 2.*

I. Haszna *Feddés Rettentés,*

Feddi rettentí, 1. Az olyan Ördöggel közösödöket, mind a' kik edgy átallyában, mind a' kik mások által közösülnek, az Ördöggel, Ördögül veszik ennek hasznát.

2. *Az elől járókat, a' kik e' felére semmit nem vigyáznak, Saul gonofz volt, de még-is vigyázott, 2 Sam. 28. 3, 4. Josiás, 2 Reg. 23. Ugy de meg-vesztenek? Fel. Nem fog az Izraëlen a' varászás, Num. 23. v. 23.*

II. Haszna *Intés.*

Ne közösülly az ördöggel, se edgy átallyában, se mások által; hanem az Istennel, s' az Isten meg-áld, A M E N!

P Ü N K Ő S T R E való
P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Acto. 2. v. 1. *Mikor penig a' Pünkőstnek napja eljött volna.*

S U M.

S U M M A.

Le-iratik a' szent Lélek el-bocsátása környül álló dolgaival edgyben.

II. Rései vadnak.

I. A' Szent Lélek el-bocsátása: *Meg-telének mindnyájan.*

II. Környül álló dolgai: *Mikor el-jött volna, &c.*

Mag-yarázattya.

1. *Mi volt az a' Pünköső napja?* Fel. Görög szó ez, anhyit tésben mint ötvenedik nap a' Christus fel-támadása után. Mikor el-jött volna a' Pünköső napja, az az: mikor el-jött volna a' Christus fel-támadása után való ötvenedik nap.

2. *Miért neveztetik úgy?* Felelet. Hogy meg-külömböztessék egyéb neveitül: mert néha mondatott első fengé-bé-mutatásának idnepének, mivel akkor mutatták-bé Istennek a' gabonának első fengéjét, *Lev. 23. v. 13.* Néha hét hetek idnepének: mert Hufvét után hét hetet sámláltak, *Lev. 23. v. 16.* Neha törvény ki-fol-gáltatásának idnepének: mert Isten ezen a' napon adta-ki az ő tör-vényét, *Exod. 19. 1-10. 11.* Mint amaz ének is mutattya: *Régi Pünkösőnek idején &c.*

3. *Kik voltak azok mindnyájan?* Fel. Az első résben, *v. 13.* Le van a' felelet téve, voltak a' Tanítványok szám szerint tizen edgyen, nevek-is le van téve, *Act. 1. v. 15.*

4. *Hol voltak?* Jerusalemben edgy fel-házban, *Act. 1. 13.*

5. *Mire voltak edgy akgrattal?* Felel. Nem a' vesékedésre, rozra, gonofra, mint a' szent Pál-haragosi; hanem a' jóra az edgyeflegre. 2. A' könyörgésre, imádkozásra, *Act. 1. v. 14.*

6. *Mi jelentetett azok által a' külső látható jelek által, a' sebes szél, kettős, tűzes nyelv által?* Fel. A' sebes szél által jelentetett, a' Szent Lélek Istennek hatható munkája, hogy a' mint a' sebes szélnek senki ellene nem áthat; hanem az hól akar csak ott fú, úgy a' Sz. Lélek az hól akar ott munkálódik, *Joh. 3. v. 8.* A' szél az hól akar ott fú, hallod az ő zugását, de nem tudod honnét jü, s' hová megyen, úgy vagyon a' ki Szent Lélektül újjá születik. A' kettős nyelv: *avagy igazabban el-öszlatott nyelv*; jelentette a' fok fele nyelveknek tudá-

lát, hogy valahová az Apostolok mennének, tudnák értelmes nyelven, az Evangéliomot prédikálni, *Apo. 7. v. 9.* A' tűzes nyelv jelentette ezt, hogy a' mint a' tűz világosít, úgy a' Szent Lélek a' mi sziveinket meg-világosítja, olyan a' mi szívünkben mint a' Lámpás és az hajnal csillag, *2 Pet. 1. v. 19.* (2) A' mint a' tűz tisztít, az aranyat a' rosdától, a' mezőt az avartól, úgy bennünket a' bűnnek rosdájától avarjától meg-tisztít, *1 Cor. 3. 13.*

7. *Hogy hogy tellyesedenek-meg Szent Lélekkel?* Fel. Nem tulajdon-képpen, hanem hasonlatolág szerént, mint valamely edény meg-töltetik vízzel, vagy borral, úgy a' Szent Lélek ajándékával bé-töltenck.

9. *Mindnyájan-é?* Fel. Mindnyájan, ugyan Isten őket meg-vigasztalta: mert mindgyájan ohajtották, hogy Isten őket meg-vigasztallja, de csak az Apostolokat áldotta-meg, külömb külömb nyelvek tudásával; nem mindnyájan: mert némellyek *ket részegeknek mondották* *verf. 13.* Némellyek azt sem tudták, ha van-é Szent Lélek avagy nincs, *Az. 19. v. 2.* De valakik ott az házban voltak, s' edgy akarattal várták a' vigasztaló Lelket, mind azokat Isten meg-vigasztalta.

T U D O M A N Y.

*Valakik az Istennek vigasztaló Lelket, ohajtyák, várják, mind azokat Isten vigasztaló Lelke által bé-tölti meg-vigasztallja. Ihon ôk szegények ohajtották, várták, Isten őket Lelkével bé-töltötte meg-vigasztalta, *Esa. 44. v. 3.* Vizeket töltök ki a' szomjúhozókra, folyó vizeket a' szárazra, és ki or-tom az én lelkemet a' te magodra. A' szomjúhozóra, az az: a' ki szomjuhozza a' vigasztalást, mint az el-száratt föld ugyan várja, azzal közlöm az én lelkemet, *Jób. 15. v. 26.* Eljő amaz vigasztaló kit én bocsátok ti hozzátok, *Matt.**

Matth. 5. 4. Példa az Izraél, Exod. 14. A' ſegény Sidóſág Eſt. 5. Abela varoſſa, 2 Sam. 20. Jabezbeliek, 1 Sam. 11. Ezeahias, Eſa. 37.

O K A I.

1. *Mert Iſten a' meg-törődött ſzívűekre, a' meg-keſeredet lelkűekre ſokott tekinteni; a' mint maga mondgya, Eſa. 66. v. 2. Avagy kire tekintek én, hanem arra, a' ki ſegény és töredelmes ſívű, az az: az ollyat meg-vigaſtalom.*

2. *Mert Iſtennek ezt igéreti tartya, minémű Eſai. 44. v. 3. minémű Eſai. 55. v. 1.*

*Miképpen kell embernek ohajtani és várni a' vigaſtáló Lelket? F. Ugy-mint a' tanítványok, edgy akarattal vóltanak, edgyeſſek vól-tanak, ugy te-is edgyes légy Iſtenneddel, edgyes légy felebarátoddal *Matt. 22. 37.* ott van az Iſten áldása a' hún az edgyeſſeg, *Pſal. 133.* (2) Halgald az Iſtennek igéjét mint Lydia, hogy Iſten a' te ſivedet az által meg-nyíſſa, a' jóra fel-indítsa, *Act. 16. v. 14, 15.* (3) Bü-nős vóltodat iſmérd-meg, ſzánnyad, bánnyad, vald-meg mint Dá-vid: *Vétkeztem Uram, te néked vétkeztem, hamiffágot cselekedtem a' te ſzemeid előtt, Pſal. 51. v. 6.* (4) Kivánkozzál az hijában való-ſágok alól fel-menekedni mint ſzent Pál, *Rom. 7. ult. Oh én ſze-gény &c.* (5) Reménkedgyél az Iſtennek mint Dávid, *Pſal. 51. Könyörűly rajtam Uram &c. Teremes én bennem &c.* (6) Igerjed magadat a' jóra Iſtennek mint Dávid, *Pſal. 51. v. 15. Es példa lé-szek errül, &c.* (7) Légy álhatatos a' várakozásban, mind addig, míg Iſten a' te ſzabadításodra rendelt időt el-hozza, *Pſal. 57. Kö-nyörűly rajtam Uram, &c.* Igy várjad az Iſtent, hidd-el hogy meg-vigaſtal, *Pſal. 27. 13.**

*Mikor kell azt várni? Fel. Mindenkor: mert a' ſél az hol akar ott fű, Joh. 3. Mindenkor várjad: mert olly időt mulathatſ-el, hogy Iſten ſzinte akkor vigaſtalt vólna-meg, mint az őtt bolond ſzívűeket, *Matt. 25. Hol kell várni? Fel. (1) Az Iſten igéjének halgatáſában. (2) A' könyörgésben. (3) Az Ur Vacsorájával való élésben, magadat arra jól el-kéſzítvén. Ezeket ha el-követed Iſten meg-vigaſtal, A M E N!**

SZ. HÁROMSÁG VASARNAPRA
való
P R E D I K A C I O.

Edgy Vasárnapot Szent Háromság Vasárnapjának
hinak; A' Pápistáktúl vöttüc ugyan, de ha mar bé-
vöttüc, illendô hogy Szent Haromság Vasárnap, a'
Szent Haromságrúl tanúllunk.

T E X T U S.

I Joh. 5. v. 6, 7. *A' lélek az, a' ki bizonyoságot téstén
arrúl hog y a' lélek igasság, mert Harman vadnak
a' kik bizonyoságot téstnek mennyben, &c.*

NEM kicsiny, hanem igen nagy, és nehéz dolgokat
kell a' kerecsyén embernek hinni; annak-okáért szűkség a'
kerecsyén embernek, magát ottan ottan azokban meg-erősíteni.

Nehéz dolog hinni, hogy a' szűz sülljön, mint maga a' bôldog
Szűz Mária mondgya vala: *Hogy hogy lehetne Uram az.* Luc. 1. 34.

Nehéz dolog hinni, a' mit az ember nem lát, mint Thamás
mondgya vala: *Ha látom el-hisem,* Joh. 20. v. 25. (jollehet a' hit
az olyan dolgoké) *Heb. 11. v. 1.*

Nehéz dolog hinni, a' testnek fel-támadását, a' melly meg-ég,
imide, amoda, el-šoródik, a' Vadaktúl el-tépetik, meg-emešzte-
tik mint Salamon mondgya: *Eccl. 3. v. 18, 19, 20, 21. Az em-
berek fiainak végek, hasonlatos az oktalán állatnak végéhez, &c.*

Nehéz dolog hinni, hogy az Isten néha olyan csudálatossan sa-
badítsa-meg az ô népét, és az ellenšéget úgy veszesse-el. Mint az
Israél népe nem hiheti vala a' maga šabadulását, és a' Pharahó veše-
delmét, *Exod. 13. Nem vóltak-é koporsók Egyiptomban, &c.*

Nehéz dolog hinni, hogy az Isten néha, vagy olyan nagy szűk-
feget hozzon, vagy olyan nagy bôšéget, mint Mofes, és amaz Sa-
mariai fő ember, 2 Reg. 7. v. 2.

Nehéz.

Nehéz dolog hinni, hogy edgy három légyen, nem-is hihetné azt-el természet szerint; hanem a' lélek az, a' ki bizonyfágot téfien arról, hogy a' lélek igazfág: mert harman &c.

S U M M A.

A' szent János, a' menyben lévő edgy állatú, szent Háromfág-rúl tanit.

II. Réfsei vadnak.

- I. Tanit a' szent Háromfág-rúl; A' lélek az a' ki &c.
- II. Tanit a' szent Háromfágnak edgy állatufágarúl: Ez három edgy.

Magyarázattya.

1. Mit ért a' lelken? Fel. A' lelken fok értetik: (1) Ertetik minden állatnak élő lelke, Gen. 6. v. 17. *Özön vizet hozok hogy el-vesselek minden testet, mellyben élő lélek vagyon.* (2) Ertetik az emberi lélek. Eccle. 12. v. 9. *A' por földé léssen, mint az előt volt, a' lélek pedig meg-tér az Istenhez a' ki adta volt azt.* (3) Ertetik a' léleknek jó indulattya, Psal. 51. 10. *Teremt én bennem &c. versf. 19. A' töredelmes lelket nem utálok-meg.* (4) Ertetik a' jó Angyalok, Heb. 1. v. 14. *Az Angyalok nem szolgáló lelkek-e.* (5) A' rosz Angyalok. *Mikor a' tisztátalan lélek ki-megyen, Luc. 11. v. 24.* (6) Az Isten értetik, Jób. 4. v. 24. *De itt még ezek között edgyik sem értetik; hanem az Evangéliom. Az Evangéliomban le-tétetett igaz Tudomány, 2 Cor. 3. 6. Azt cselekedte, hogy alkalmas szolgáló lennének az Új Testámentumnak, nem a' betűnek, hanem a' léleknek: mert a' betű meg-ól, a' lélek pedig meg-elevenit. E' sum-más felelet. A' lélek az, az az: az Isten téfien bizonyfágot a' lé-lekrül, az az: az Evangéliumról és abban lévő tudományról, és a' Jesus Christus Istenfégérül.*

2. Mitsoda Háromfágot emleget? Fel. Nem olyat mint a' következendő versben. *Hárman vadnak a' kik bizonyfágot téfennek földön lélek, víz, és vér.* Nem olyat: mert azt mondgya: *Ezek edgyek csak a' bizonyfág tételben, versf. 8. de állatnyokra nézve három. A' lélek, az Evangélium. A' víz, a' kereftség. A' vér, az Ur Vacsorája.* Nem olyat emleget azért: mert az állat szerint há-

rom, de ez kemély berint: mert azt mondgya: *Es ez az három egy.*

3. *Mellyikeget érti?* Fel. A' természet vizsgálók fok egeket mondanak lenni, de a' szent Irás csak hármat mond, 2 Cor. 12. v. 2. *Tudok edgy embert a' Christusban, testben-é nem tudom, avagy test kívül, nem tudom, Isten tudgya el-ragadtatott volt, az harmadiké- ben.* Az három ég; A' levegő ég; A' csillagos ég; a' menyország itt értetik.

4. *Miről részen bizonytságot?* Fel. A' lélekrül, az az: az Evangéliombéli igaz tudományrül, és a' Jesus Christus Istensegéről.

5. *Hon tett az Atya bizonytságot ez Evangéliomrül?* Fel. 1. A' Christus keresztségekor, *Matt. 3. v. ult.* 2. A' Christus el-változásakor, *Matt. 17. v. 5.* *Hát a' Christus mikor tett bizonytságot?* Mikor tanított fok elő számlálhatatlan csudákat tett: *A' Szent Lélek mikor?* Fel. Mikor a' Christusra galamb képében reá szállott, *Matt. 3. v. 26.* Mikor Pünköfd napján az Apostolokra tüzes nyelvek formájában le-szállott, *Act. 2.*

6. *Az égen mi értetik?* A' Fiú Ur Isten, *Joh. 1. v. 1.* Mondatik pedig igének: mert az *ő Atyának seméllények ki-mészert bélyege,* *Heb. 1. v. 3.*

7. *A' Szent Lelken mit kell érteni?* A' szent Háromságnak harmadik személyét, *ki az Atyátul és a' Fiútul öröktül fogva származik.* *Joh. 15. 26.*

T U D O M A N Y.

Edgy az Isten állattyában, de seméllében három, de nem három Isten, hanem edgy Isten.

Három része van ennek a' Tudománynak.

Az Isten állattyában edgy, ezek a' szent Irásbéli helyek bizonyítják. *Deur. 6. v. 4.* *Hallyad Israel a' mi Urunk Istenünk edgyet- len edgy Isten,* *Exod. 20. v. 2.*

Malach. 2. v. 10. *Vallyon nem mindnyájan edgy Atyánk vagyon-é nekünk, avagy nem ugyan azon edgy Isten teremtette minket.*

Matt. 10. v. 17. *Nincsen senki jó több az edgy Istennél.* 1 Cor. 8. v. 4.

8. v. 4. 6. *Nincsen más Isten hanem csak edgy.* Galat. 3. v. 20. *Edgy az Isten,* Eph. 4. 6. 1 Tim. 2. 5.

Három az Isten személyében; im ezekbül próbáltatik. 1. Megprobáltatik a' Teremtésbül, (*Bara Elohim, Gen. 1. 1.*) ez állattyanak edgyesseget, emez személyének háromságát mutattya: mert ez *Singularis*, imez *Pluralis*, Pál. 33. 6. *Az Urnak beszéde igeje által lóttének az egek, és az ő Sájának lelkével minden ő seregei,* itt az Uron az Attya; az Igén a' Fiú: a' Lelken a' Szent Lélek értetik.

2. Mind az három személynek edgyenként való emletésébül, *Pf. 33. 6. Esai. 63. 9, 10.* *Az ő orczájának Angyala meg-szabadította őket, de ők meg-haragították az Istennek Szent Lelkét.* Num. 6. v. 24, 25. *Meg-áldgyon tégedet az Ur &c. Esai. 6. v. 3. Szent Szent Szent a' Seregeknek Ura.*

3. A' Christus keresetségébül. A' Fiú Istan a' Jordán vízében keresztelkedet; A' Szent Lélek Galamb képében reá állott, az Attya Isten az égbül bóllot, *Matt. 3. v. 16, 17.*

4. A' Christus el-változásábül. A' Christus a' hegyen van a' Tanítványokkal. Az Attya Isten az égbül a' fenyés ködbül bóll. A' Szent Lélek a' fenyés ködben jelenti magát, *Matt. 17. v. 5.*

Nem három Isten hanem edgy Isten; im ezekbül próbáltatik: (1) A' textusbül: *Es ez három edgy.* (2) A' keresetségbül: *Kereszteljetek Attyának Fiúnak, és Szent Léleknek nevében,* nem mondgya nevekben, *Matt. 28. 19.* (3) A' külső hasonlatosságbül: A' jég, a' hó, a' víz három, de nem három állatú víz, hanem edgy víz. A' gyertya-béli: A' viasz, avagy fagyú, világa három, de nem három gyertya, hanem edgy.

I. Hafzna Czáfoltatás.

1. Czáfollja, a' Szent Háromság tagadókat, kik azt mondgyák: nem régi tudomány ez, holott az O Testámentombül-is meg-mutogattam.

2. A' kik a' természetbül mérsekklik' mindenképpen ennek mélyfegit, mint az Idegenek, azt mondgyák az Istennek felesége nem volt, hogy-hogy volna fia. A' természet ennek végire nem mehet

hanem a' Lélek tanit erre. Ez minden-képpen Isteni jelentésből van. Ma-is tanit Isten az ő igéjéből erre a' kit tanit.

3. A' kik nem mondják szűkségesnek az idvezlegre, nem lehet rend-szerint igaz hit ezen kívül; nem lehet az Öregeknek, rend-szerint idvezfilni ezen, kívül. A' csecsemők és idegenek dolga más képpen van.

II. Haszna *Intés.*

1. *Int.* Hidd-el ezt, szentnek, igaznak, szűkségesnek, Istenül bármazottnak lenni. 2. Alhatatosan vallyad. 3. Alhatatosan meg-tartsad. 4. A' tellyes Sz. Háromság, edgy bizon örök Istent imádgjad, ezt mondván: *Szent, Szent, Szent, a' Seregeknek Ura tellyes meny és a' föld az ő dicsiségevel, A M E N!*

A M E N!

ADVENTRE VALO PREDIKACIO.

T E X T U S.

Jud. v. 14. *El-jő az Úr az ő sok ezer Szenteivel.*

MInek-előtte az Úr Isten Jericho Várassát le-ron-taná, azt parancsollya Josuénak, hogy hétser kürtöllyenek, vagy hétser fujanak trombitát, a' Papok, az után nagy rettenetességel a' Város kő fala le-romol, *Jos. 6. v. 4.*

Ugy minek előtte, ezt a' világot az Úr Isten nagy rettenetességel el-ron-taná; ennek el-ron-tására el-jöne, azt mondgya szent Já-mos, *Apoc. 8. és 9. Hétser fujnak trombitát az Angyalok.*

Az első trombita sóra: Kő eső, tűz vérrel elegy léfén, melly által az élő fának harmad része meg-ég, és minden zöldellő fű meg-szárad, *cap. 8. v. 7.*

A másik trombita sóra: Mint edgy tűz miatt meg-gerjedett nagy hegy vettetik a' Tengerben, és a' Tengernek harmad része vérré lesi a' ben-

a' benne lévő állatoknak harmad része meg hal, az hajóknak harmad része el-vész, *vers. 8, 9.*

Az harmadik trombita sóra: Egő csillag esik-le az égből, mely a' vizeket fel-gerjeszti és keferükké teszi mint az űröm, és sok emberek meg-halnak a' viztül, *vers. 10, 11.*

A' negyedik trombita sóra: A' nap, a' hől, és a' csillagoknak harmad része meg-feketednek, és rettenetes jaj sók hallatnak a' levegő égben, *jaj, jaj, jaj a' föld lakosinak vers. 13.*

Az ötödik trombita sóra: Edgy nagy csillag esik-le az égről, sörnyü rüt fiist tekeredik és abból sok láskák, *cap. 9.*

Az hatodik trombita sóra: Rettenetes tüzes seregek látanak és a' lovasok hájából kénköves tűz jő, mely az embereknek harmad részét meg-öli, *cap. 9, 13. &c.*

Az hetedik trombita sóra: Ollyan menydörgések léfnek, és ollyan rettenetesség, a' mellyeket nem akart Ilten a' sents János által le-iratni, ezek után azt mondgya: *nem léssen többé idő,* *vers. 6. cap. 10.* hanem azt mondgya sents Péter, *az egek nagy csikorgással, &c. 2 Pct. 3. 10. Akkor el-jő az Ur az ó sok ezer Szenteivel.*

S U M M A

Ez a' leczke e' világ itélő Birájának el-jövetelirül szól.

II. Részzei vadnak.

I. Az itélő Birónak el-jövele: *El-jő az Ur.*

II. Az el-jövetelnek módgya: *Az ó sok ezer Szenteivel.*

Magyarázattya.

1. *Ki-mondotta ezt a' Leczkét?* Fel. A' Judás írta-le, de az Enoch mondotta, ki Adámtól hetedik volt. *Mellyik Judás?* Nem Judás Ilchariotes, az az áruló, *Joh. 14. 22.* Nem Judás Barfabás *Act. 15. 22.* Nem-is Judás Galileus, *Act. 5. 37.* Hanem Judás Lebbeus vagy Thaddeus, *Matt. 10. 3.*

2. *Kirül?* Felelet. E' világ itélő Birájárul.

3. *Mirül?* Felelet. Az ítéletre való el-jövetelirül.

4. *Hány el-jövetelit adgya előnkben az Irás az itélő Birónak?* Fel. Bövebben és fontosabban kettőt: Testben való el-jövetelit, *Luo.*

2. Az iteletrre való el-jövetelit, *Apoc. 21. 12.* Jollehet el-jöni mondatik, kinek kinek meg-világosítására, *Act. 9.* El-jöni mondatik kinek kinek halálára, *Matt. 24.*

5. *Mit különböz az itelő Birónak elősori el-jövele utolsori el-jövetelirül?* Fel. (1) Első el-jöveteliben minden embereknél utálatosabb és el-vettettebb volt, *Efsai. 53. v. 3.* Másik el-jövele az Attyának dicsőségével tellyes lében, *Matt. 16. v. 27.* (2) Első el-jöveteliben, edgy büdös Istállóban, edgy alkalmatlan jásolban volt helye, másik el-jövetelben királyi székben fényes felhőben lében, *Matt. 25. 31.* (3) Első el-jövetelben, szelid volt mint a' Bárány; de másik el-jövetelben, olyan lében mint az oróslány, és a' medve, *Hof. 13. v. 8.* (4) Első el-jövetelben, Ökör és Szamár volt udvarlója; de a' más jövetelben minden Angyali, *Matt. 25. v. 31.* (5) Első el-jövetelben, csak Mária és Josph voltanak mellette; de másik el-jövetelben, a' fok ezer Szentek, *in textu.*

6. *Kicsodák azok a' Szentek?* Fel. Az Istennek Angyali, és valamennyi Szentek voltak világ kezdetitől fogva, mind vele léfnek, hogy azok itelő székben ülén, itéllyék a' gonosbokat, *Matt. 19. v. 28.* *Bizony mondom néktek, ti kik engemet követtetek amaz ujjonnan való sületéskor, mikor ülend az embernek fia az ő dicsőségés székében, ti is ültök tizen-két székében, es meg-ítélitek az Izráelnek tizen-két Nemzetségit.*

T U D O M A N Y.

Az iteletrre való el-jövetelinek emlekezetiivel, mindenkor fenyíték alatt tartotta Isten az embereket. Ihon mert Enoch idejében prophétáltatott ar-ról, egyéb prophétálása néki nincsen-is ennél, Psal. 75. 9, Psal. 50. 1, 2. Szent Jóbbal azt ki-áltattya: Híretekkél lég yen emberek hog y itelet lében, Jób. 19. v. 29. Salamon azt mondgya: Lássatok emberek de valamit aselekestek iületre vonssa az Isten, Eccl. 12. 14. Az Uj Testámen-
tom-

tomban mennyi helyet mondattya: *El-jö itilni holtakat és eleveneket.* Hát ezt az Advent Vasárnapot mire rendelték: Azért hogy énekellyék: *Ki el-jö itilni, jókat szabadítani, miniket igazítani és a' menyekben el bé-vinni, gonoskokat meg-törni és el-karhozatni.*

Arra rendelték, hogy rettenyenek-meg a' gonoskok ezt halván rettenetes lészzen a' Christusnak szóllása rettenetes sententiája: *Tavozátok-el ti Atyámnak átkoztai.*

Okai a' Tudománynak.

Hogy igaz itilet szerint a' jóknak jóval, a' gonoskoknak gonossal fizetien, *Apoc. 21. v. 12.*

Tudd-meg hát ma Advent Vasárnapján: *El-jö az Ur az ósok ezer Szenteivel.*

Hogy hogy kell azt meg-tudni? Fel. Nem úgy hogy ugyan meg-tudgyam melly estendőben, melly nap lészzen mint amaz bölcs, ki így szóllott vala: *Post mille expletos à partu virginis annos, & post quingentos rursus ab orbe datos, hoc anno totus malus occidit orbis.* Magyarúl. 15. 88-ban, merül e' világ fok gonosokban akkor el-vész abban, nem így kell, mint ezt Isten el-titkolta, annyira hogy a' Christus-is emberi természetire nézve ne tudgya.

Miért titkolta-el? Azt mondgya edgy bölcs: *Latet illa una dies ut timeantur omnes dies.* El-titkolódott az az edgy nap, hogy légyen felelmes mindenik nap. Nem így kell meg-tudni. *Hát?* (1) El-kell hinnii. (2) Arrúl kell gondolkozni. *Miről?* Ihon ez a' világ majd el-végeződik; Ihon majd itilet lész; Ihon majd sámot vesznek; Ihon majd jóknak gonoskoknak meg-fizetnek; Ihon majd meg-fuvallyák az Angyalok a' trombitát; Ihon majd meg-kiáltják: *Kelleyetek-fel holtak jövecek az itiletre.*

I. Hafzna *Rettentés.*

1. *Rettensi.* Azokat, a' kik ezt nem hiszik, 2 *Pet. 3. v. 3.*

2. A' kik arrúl nem gondolkodnak; hanem a' szegények nyomorúságárúl, az igaz igynek el-fordításárúl, a' hamis tanú-bizonylágárúl, *Psal. 36. A' gonosz tévőnek &c.*

3. A' kik nem vigyáznak életekre; hanem tobzódnak, réfegfednek, vesékednek, paráználkodnak, minden istentelenségben élnek. *Ebredgyél-fel világ bűneidből, vedd eszedben &c. Esznek isznak nagy &c. Minden vendek vadnak bátorságban &c. No íjést, majd el-jő e' világ itilő Birája. Rettenetes léfzen az itiletnek napja: mert meg-hallyák; Ti átkoztak &c.*

II. Haszna Intés.

Te ezt 1. hidd-el. 2. Errúl gondolkozzál. 3. Eleteredre halálodra, halálod után való állapotodra vigyáz; jól lefz dolgod, mert meghallod: *Atyámnak áldottai &c.* Azt mondgya emez ének: *Vege léfzen akkor az itiletnek napján, jóknak nyavalyásoknak és nagy keserű sírásoknak, mert örökös léfnek az örök boldogságnak.*

A M E N !

A' M I F E L S E G E S I S T E N Ű N K -
nek mindenek felett való Felfeges
voltárúl.

P R E D I K A C I O .

T E X T U S .

Dan. 4. v. 22. *A' Felfég uralkodik az emberek birodalmán, &c.*

KEt féle birodalmokrúl emlekezik a' Sz. Irás: Földi és Mennyei biradalmokrúl. (1) A' földi birodalmokrúl azt mondgya: *Csak némmely időre terjed az mikor Isten e' földi birodalmakat meg-mutatta Danielnek, azt mondgya: Ezek Daniel ideig időkig és az időknék feléig léfnek, Dan. 12. v. 7. De a' menyei birodalom*

dalom minden időkre ki-hat; ugyan Danielnél, *cap. 7. v. 13, 14.* *Látom vala és szakai látásomban, és imé az égi felhőkön mint edgy embernek fia jö vala, és méne a régi idejühöz, és ada neki hatalmat és dicsőséget, és orfságot, és minden népek, Nemzetek ö neki solgálnak, az ö hatalma örökké való hatalom, a ki el nem vétetik, és az ö orfsága meg nem romol.*

(2) A földi birodalom meg-romol, mint Boldisárnak mond-gya *Dan. cap. 5. 18.* *Te Király, a Felséges Isten, birodalmot, nagy dicsőséget, nagy méltóságot ada Nabugodonozornak a te Atyádnak, &c. De mikor az ö szive fel-fuvalkodott volna, és az ö lelke meg-ke-ményedett volna a kevélységre, le-vettedék az ö Orfságának székibül, és dicsőségét el-vévéék tőle. A menyei birodalom meg nem romol, mint ugyan Danielnél, *Cap. 2. v. 44.* *Azoknak a Királyoknak ide-jekben támaszt az Isten menyei birodalmat, ki örökké meg nem ro-mol, állandó lében mind örökké és másnak nem adattatik. A földi birodalmon Uralkodik a Felség, és adgya azt a kinek akarja &c. in Textu.**

S U M M A.

A mi felséges Istenünknek mindenek felett való felséges volta.

II. Rései vadnak.

I. A mi Felséges Isteniünknek felséges volta.

II. Azt kettőben adgya előnkben: 1. Uralkodik az embe-
rek birodalmán. 2. Adgya azt a kinek akarja.

Mag yarázattya.

1. Mit ért a Felségen?
2. Micsoda az az emberek birodalma?
3. Hogy-hogy uralkodik az embereknek birodalmán? Ugy hogy adgya azt a kinek akarja, ugyhogy el-rontya mikor akarja.
4. Daniel mikor prédikállott így a birodalmokról, és kinek?

Felelet az elsőre.

(1) Erti azt a melly mindenek előtt való előség, mellyrül szólj; *Esai. 43. v. 13.* *Minek-előtte a nap volna, én vagyok, &c. (2)*

Erti azt, a' ki fenkitül semmiben nem függőleg, *Rom. 11. 35. végig.*
Oh Istennek &c.

(3) Erti azt a' felleget, a' ki mindenre ő magában, ő magátul elégleges, fenkinek segítsége nélkül nem sükölködik, *Psal. 147. v. 10. Nem sükölködik senki tanácsa nélkül,* *Efai. 40. v. 14.*

(4) Erti a' mindeneken való szabados felfő Urafágot, a' ki Ural-kodik az emberek birodalmán, és adgya azt a' kinek akarja, a' mindenek felett való felesleges Istent. *gymeghűt hajtlanok*

Tagasagának melyi Felelet a' másodikra. üteletés va
 A' felesleges Isten a' Danielnek azt meg-mutatta, *Dan. 7.* Mikor mutatott ő neki négy oktalan fene állatot, edgy Oroslánt, mellynek Sas-kefelyű fárnyai valának, edgy Medvét, mellynek három oldal tetem vala hájában fogai között, edgy Párduczot, mellynek négy madár szárnyai valának az hátán, és négy feje, és edgy rettenetes iszonyu igen erős állatot, mellynek vas fogai valának, eők és rág vala, és a' mi meg-marada lábaival el-tapodgya vala. Ezekben a' birodalmakat mutattya Isten neki, a' mint az Angyal magyarázza, *Dan. Az után mikor volna Susan Várában, Elám tartományában, Ulai folyó viz mellett, látta edgy kosnak és baknak viaskodását, Dan. 8.* Ezek-isjelentették birodalmokat, *Dan. 8. 16. &c.*

Felelet a' neg yedikre.

L Daniel
Mikor
Lx
 Prédikállott Nabugodonozornak, mikor őtet Isten baromi oktalanfagra akarná jutatni, álmot lát, és azt fenki meg nem tudgya magyarázni, hanem Daniel azt mondgya: A' fa a' kit láttál, ki nagy és erős, es annak az ő magasága az égig ér vala, és annak el-látála minden földre, és az ágai szépek; gyümölcse fok, ágain élnck vala az égi madarak, alatta a' mezei vadak. *Te vagy a' Király kit az Isten nagyja tőrt vala, &c.* Hogy peng meg-hallottad azt az égbül: vág-játok-le. Azt téfi ez, tégedet ki-üznek az emberek közzül, és a' mezei oktalan állatokkal léhen a' te lakásod, és a' fű léhen te néked a' te éléfed mint az őkrőlnek, égi harmattal öntöznek, és hét idő múlik-el te rajtad, mig meg-értsed hogy a' Felseg uralkodik az emberek birodalmán, &c.

T U D O M A N Y.

Nincsen felsegesebb felség a mi Felseges Istenünknel, és nincsen hatalmassabban Uralkodó Uraság, a' mi uralkodó Istenünk uralkodásánál. Az égből adattatott szó mondgya ezt: ugyan ezen résiben, 28, 29. Ezen szókkal mellyek a' textusban vadnak. A' Nabugodonozor mondgya, minek-utánna eszére jött volna, vers. 31, A' felseges Istent aldóm és az örökké előtt dicsőitem: mert az ő hatalma öröcké való hatalóm, és az ő országa Nemzetrül nemzetre. Minek-utánna Danielt ki-vötték volna az orofzlánok verébül, azt mondgya Darius: A' ti békességtek bőséges légyen, en túlem adattatott ez a' vegezes, hogy az en országomnak minden birodalmában helyek es rettegjek a' Daniel Istenet: mert ő az elő Isten öröcké meg-maradandó, &c. A' ki, ki ment es meg-sabadit, az ő országa meg nem romol, es az ő uralkodása öröcké meg-marad, Dan. 6. 25. 26, &c. Dan. 3. 29, Nabugodonozor mondgya: Lásd-meg.

Okai a' Tudománynak.

1. *Mert mindeneken uralkodik. Uralkodó nagy Ur Isten, &c. Dan. 4. v. 32. Az ő akarattya serint cselekezik, &c. mond-el.*
2. *Mert a' kinek akarja az országot annak adgya, in text. Elvési Nabugonozor &c. Boldisárnak adgya: el-veési Boldisártúl, Dariusnak adgya.*
3. *Mert egyéb uralkodások ő előtte csak semmi, Dan. 4. 32, mond-el. Esai. 40. v. 17, 18. Csak meg-neveti a' földi hatalmasságokat, Psál. 2.*

I. Hafzna *Oktatás.*

1. *Oktat.* Amaz hitván hálványok nem Istenek liát: mert semmi felfég benne nincsen, semmi uralkodás benne nincsen, *Pf. 115*
 2. Hijában való hát e' világiaknak cselekedetek: mert csak olyanok Isten előtt mint Nabugodonozor, Senacherib. 3. Hijában hát uralkodásra vágyini Isten nélkül.

II. Hafzna *Feddés.*

1. *Feddi* a' bálványozókat, gorombák ti bálványozók; ez az Isten mellyet a' Daniel prédikál. 2. A' Nabugodonozorokat; fel-fuvalkodgyál csak, meg-ismérteti az Isten magát veled. Te Pharahó a' szárazon el-merit az Isten: mit ijested, annyira az Isten népet Senacherib, majd meg-ölnek.

III. Hafzna *Intés.*

Te édes Attyámfia ezt az Istent fellyed, ezt az Istent becsülyed, tisztellyed, fel-vehet ez tégedet a' barmok között, meg-óltalmazhat tégedet az égő tüzes kemenczétül, ki-fabadithat, az oroszlánok vermébül, akár mennyi erős ellenfégid legyenek, meg-rontya azokat, tégedet pedig meg-tart, A M E N!

KARACSONRA VALO
 P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Efsai. 7. v. 14, 15, 16. *Annakokáert ad az Ur ti nek-tek jelt, ime edgy seplötelen szűz fogad az ő meheben &c.*

E L Ő L - J A R O B E S Z E D

AZ hitetlen népnek, embernek, hitetlenfége, nem gátollya-meg Istent mondásának bé-telleyesítéfében. Akár hidgye az hitetlen ember akár ne, az Isten mondásának bé-telleyesedéfé;

fét; de ugyan bé-telylefíti Isten. Edgy két példát hozok ennek bizonyítására.

1. Edgy-kor Samariában olyan éhség volt, edgy Szamár fejet nyolczvan ezüft garafon vöttek s' azt ették, edgy véka galamb ganejt ött ezüft garafon, s' azt ették; sőt a' mi nagyobb, az édes Anya meg-főzte az ő édes gyermekét, s' azt ette; mikor e' volt azt mondgya Isten Elifeus által, holnap olly böfeg lesi e' Városban, edgy köből semlye lisztet vesnek edgy Sicluson, két köből árpát, edgy Sicluson. Nem hívé ezt a' Király fő embere, kinek kezéhez támaszkodik a' Király, mert azt mondgya: *Ha az Isten ablakokat csinálna az égen, hogy hogy lehetne még-is ez.* Nem hívé; de ez hihetetlen-seg Istent meg nem gátolá; hanem ugyan végben vivé mondását, 2 Reg. 6. v. 7.

2. Az Izraél népe négy száz harmincz estendő-kig nyomorgattak Egyiptomban, az Isten őket meg-báná, oda küldvén a' Moseft, meg-mondá nékik, hogy onné ki-hozná őket, és a' Chanaán földére, téjjel, mézzel folyó földre vinné; a' melly mondásában Istennek kételkedtek: mert mikor a' kének bé-mentenek vólna a' Chanaán földére, meg-térvén azt mondgyák: *Hó, nem nekünk való föld az, nagy erős emberek laknak azon, nem mehetük oda; Kételkedének az Isten mondásában, de ugyan végben vivé Isten, Num: 14. v. 15.* Nem hívé Acház az Isten mondását a' szabadítás felől. de ugyan végben vivé Isten, a' mellyre jelt-is ad, ezt mondván: *Ad az Ur ti néktek jelt. &c.*

S U M M A.

A' Christus csudálatos fogantatása, születése, neve, fel-neveltetése felől való ígérlet, és ezzel edgyütt a' meg-szabadulás.

II. Részzei vadnak.

I. A' jel felől való ígérlet: *Ad az Ur tinéktek, &c.*

II. Maga a' jel: *Imé edgy seplőtelen Szűz fogad az ő méhében. &c.*

Mag yar áz at t y a.

1. *Mit soda jelt ért?* 2. *Királ álllyon az a' jel?* 3. *Miném dolgokat ír a' felől a' jel felől, és mire való volt?*

Felt.

Felelet az elsőre.

1. A' jel, vagy égi vagy földi, vagy Tengerben lévő, mint édes Idvezítőnk, mind az hármát említi, *Luc. 21. v. 25. Matt. 24. 30.*
 2. Vagy természet szerint való rendes, melly a' természet rendi szerint lesz, mint a' hajnal jele a' napnak hamar való fel-jövéseinek, &c. Vagy rend kívül való csudálatos, minémű vala az a' csillag, melly a' bölcseket vezetni vala: *Matt. 2.* Minémű vala a' napnak meg-állása Josue idejében, *Jos. 10.* Minémű vala a' napnak tíz grádussal való visszamenetele, *Ezechiás idejében, 2 Reg. 20. v. 11.* Már itt szóla a' földön lévő csudálatos jeltől.

Felelet a' másodikra.

Ezt a' szent Irásbéli helyet, a' Sidók tagadják a' Christusról lenni. 1. *Mert a' Szűz nem mindenkor olly személyt jegyez, melly fértsiat nem ismert volna.* 2. *Mert a' Máriának fia, nem Immanuelnek, hanem Jesuának nevezetett, Matt. 2.* 3. *Mert a' jelnek eléb valónak kell lenni a' jegyzendő dolognál, a' Christus születése pedig utolsób.* 4. *A' Christus vaját, mézet nem őt mint itt mondatik. Mi pedig egyenesen a' Christusról magyarázzuk. (1) Mert az Angyal így magyarázza, Matt. 1. v. 20, 21, 22. (2) Mert annak fogantatását, születését csudálatosnak mondgya. (3) Mert olyan tulajdonságok adattatnak e' gyermeknek, mellyek pušta emberré nem illenek, Esai. 8. v. 8. Erős Istennek mondgya, cap. 9. Örökké valóságnak Attyának, azért hejában agyaskodnak itt a' Sidók.*

Felelet az harmadikra:

A' jel a' Christ. Jel. hat dolgokról írja-le. (1) Az ő Anyjáról, mondgya seplőtelen szűznek, melly nem egyéb; hanem a' Bóldog Szűz Mária, mellyhez a' Gabriel Angyal küldetett Názáretben, *Luc. 1.* (2) Fogantatásáról, fogad az ő méhében, a' Szent Lélek illetése által csudálatosán, *Luc. 1.* (3) Születéséről, süil fiat. (4) Nevezetiről: Immanuelnek, melly annyit tében magyará, velünk az Isten, *Matt. 1. v. 21, 22.* (5) Fel-neveltetéséről, vaját és mézet eszik (6) Ennek ísmét bizonyos jellel való meg-mutatásáról, azt mondgya: A' föld el-hagyattatik az ő két királyitól, ugy lött: mert

mert az Assiriai Király Reczin meg-ölettetett, 2 Reg. 16.9. Pekákot-is az Izraél Királyát a' maga szolgája meg-ölte, 2 Reg. 15. 30.

T U D O M A N Y.

A' melly népet Isten meg-sán, azt meg-sabadulása felől, jellel bizonyossa téski, meg-vigasztallya. Ihon akkor meg-szánra vólt Isten Acházt, jellel bizonyossa tévé, a' meg-szabadulás felől meg-vigasztalá. Meg-szána Isten Ezéchiást mikor meg-akarna halni, jellel meg-szabadulása felől bizonyossá tévé, meg-vigasztalá, Esai. 38. 5, 6. Meg-száná Isten az Izraél népet, jelt ada nékik hét esztendeig se szántsanak, se vessenek, hanem a' föld magában-is terem, azzal éllyenek, Esai. 37. 30.

T U D O M A N Y.

I I. *A' Christus fogantatása születése nem úgy vólt mint egyéb emberek, de fel-neveltetése úgy Nem úgy fogantatott: mert szeplőtelen Szüz fogadta, nem úgy született: mert szeplőtelen Szüz szülte, de úgy neveltetett-fel mint egyebek: mert csak úgy élt, a' bünön kívül.*

T U D O M A N Y.

III. *Ollyan e' világ: a' melly orság, ember, ma az Isten hiveit nyomorgattya rettegteti, hólnap ő nyomorog, ő retteg,*

Ihon ezek a' két Királyok Reczin és Pekák, nyomorgatták az Istennek népit, rettegtették mert ezektül való félelemnek miatta meg-in-

dált az ő szívek, mint az erdőnek fái a' sél miatt, *Efai. 7. v. 2.* Tudod miképpen reketnek a' levelek a' sél miatt. Kezd elől erre a' sents Iráft. Nyomorgatta ma Kain Abelt; mert meg-ölé, holnap ő nyomorog ő retteg, mert azt mondgya: *El-űß engemet a' te síned elöl, és valaki engemet talál meg-ól engemet, Gen. 4. 14.* Nyomorgatá ma Pharahó az Abrahámot rettegteté: mert az ő feleségét elvévé; holnap ő nyomorog ő retteg: mert az Isten rettenetes csapásokkal mind magát, mind udvara népét meg-veré, *Gen. 12. 17.* Nyomorgatták ma a' Jákób fiai Jofephet rettegtették: mert megakarják őlni, az ő kutban vetik az idegeneknek el-adgyák, *Gen. 37.* Holnap ök nyomorognak ök rettegnek: mert úgy meg-rententek vala hogy a' Jofeph beéédére, nem felelhetének semmit, *Gen. 45. 3.* Nyomorgattya ma Hámán Mardocheuft rettegteti: mert akasztó fát csináltat néki, holnap ő nyomorog ő retteg, mert ő akasztatik fel, *Eft. 7. v. 9.* Ma Senacherib Jerusalemet nyomorgattya rettegteti, holnap ő nyomorog ő retteg, *Efa. 37.* Nabugodonozor nyomorgattya ma az egész földet, holnap ő nyomorog ő retteg: mert a' barimok között sénéat rág. Nyomorgatták ma Danielt az ő vádolói rettegtetik, holnap ök nyomorognak, mert az Oroslán el-tépi öket, még a' csontyokat-is őve rontya. Nyomorgatták az három Iffiakat ma, holnap a' vádolók nyomorgattatnak, mert porrá-égeti a' tűz. Több a' bizonyfág mint elő hordhatnánk.

Miért van ez:

1. *Mert* így fenyegette-meg Isten az ollyat, *Efai. 33. v. 1.* *Ífj se neked & a.*

2. *Mert* a' ki miben vétkezik abban büntetődik, Adonibefech mondgya. *Jud. 1. v. 7.*

I. Hafzna Meg-győzes.

Miért nyomorgattya Isten ezt a' Magyar? Fel. Azért: mert ő-is eleget nyomorgatá, Moldovában, Havafaltöldében, Lengyel Országban, eleget nyomorgatta a' fegény Jobágyfágot, ma-is elég-é nyomorgattya ez edgy-máft. No te nyomorgató, a' kit ma Isten levetett, győzzön-meg lelked ifmérieti, eleget nyomorgattál, rettegtettél, nyomorogj te-is rettegj.

II. Haf-

II. Hafzna *Rettentés.*

Te penig a' ki ma nyomorgatod a' segényfeget, sünnýél-meg: mert bizony meg-nyomorgat az Isten meg-retteget.

III. *Vigasztaló s' Intó* Hafzna.

Nyomorgattatol-é az Idegenek által, vigasztal magadat e' Tudományyal.

Az Antichristus tagjai által,

Az erőszak tévök által,

A' perlődésben zabáltak által,

} *Tud-meg.*

A' ki ma nyomorgat holnap ó nyomorog.

Elly jól, fohászkodgyál, azt mondgya Isten, *Lárván láttam az én népemnek nyomorúságát, Exod. 3.7. A M E N!*

A M E N!

KARACSONRA VALO P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Hebr. 13. v. 8. *A' Jesus Christus &c. tegnap és ma ugyan azon volt, mind öröké-is ugyan azon lében.*

S U M M A.

ARya inti, tanította a' Sidókat, hogy hidgyek-el, a' minémü a' Christus az Új Testámentomban volt, olyan volt az Ó Testámentomban-is, nem csak sületésekor kezdetett.

II. Részei vadnak.

I. A' Christus edgy volta: *A' Christus ugyan azon.*

II. Mikor volt ugyan azon, azt mondgya: *Tegnap és ma.*

Mag yarázattya.

A' Jesus mit tében? A' Christus mit tében? Máfutt meg-mondottam.

I. *Mit jelent a' tegnap? Fel. Minden el-múlt időt, Psal. 90. 4.*

E c 2

Ezer

Ezer estendő te előtted annyit téssen mint a' tegnapi nap, melly el-múlt. (2) Örök időt, 2 Reg. 3. 8. (3) Az O Testámentomot, tegnap az az: az O Testámentomban, a' mint a' következő versek mutatták, a' mellyekben az O Testámentomról beszél.

2. Mit jelent ma? Fel. (1) Az el-múlt idő után minden időt. (2) Az örök idő után minden időt. (3) Az O Testámentom után minden időt, ma az az, az Uj Testámentomban.

3. Miképpen volt tegnap és ma? Fel. (1) Vólt az ő állattýára nézve, Apoc. 1. 8. *En vagyok az Alpha és az Omega, &c.* (2) Vólt az ő munkájára nézve, Joh. 1. v. 1. *Kezdetben vala az Ige, és az Ige Istennél vala, és az Isten vala. Mindenek ez által teremtetek, ő nála nélkül semmi nem teremtetett.* (3) Közben jároi tisztire nézve, Joh. 1. v. 9. *Ez vala amaz világosság, melly meg-világosít, minden é' világra született embert, &c. E' világon vala de é' világótet meg nem ismeré, &c.*

T U D O M A N Y.

Születése előtt-is szintén olyan ereje vólt a' Christus: születésének.

Okai a' Tudomálynak.

1. Mert az O Testámentomban-is Istennek született fia vólt, a' válahtás szerint Istennek, Christusa, és Sionnak Királya, Psal. 2. 7. *En Fiam vagy te ma születek fiamat, ma, az az: minden időben, mert az Istennél el-múlt vagy következő idő ninesen. En válahtottam az én királyomat a' Sionon.* Az Istennek Christusa ellentámadnak.

2. Mert meg-ölettetnek mondatik születése előtt-is, meg-világ fundámentomának fel-vetéséül fogva, Apoc. 13. 8. *A földnek minden lakosi imádogyák vala amaz Bárányt, melly meg-ölettetett a' föld fundámentomának fel-vetéséül fogva.*

3. Mert az O Testámentomban a' kik meg-hóltak, azok-is a' Christus születése által idvezültek, azt mondgya sánt Péter, Act. 15. v. 11. *A' Jesus Christus kegyelme által hiszünk hogy meg-tartatunk miképpen a' mi Attyáink-is. Sz. Pál, 1 Cor. 10. v. 1. Nem akarom pedig.*

penig hogy ti ezt ne tudjátok, hogy a' mi Attyáink mindnyájan amaz kőd alatt voltak, és mindnyájan a' Tengeren által mentenek, mindnyájan edgy lelki eledelt ettek mi velünk, mindnyájan edgy lelki italt ittak, ittak pedig a' lelki kő-sziklábul, melly őket követi vala, a' kő-szika pedig a' Christus vala.

KERDES: Miért kellett hát a' Christusnak születni? Fel. Azért: mert külső képpen-is végben kellett annak menni, de erejére nézve az előtt-is meg-volt, az O Testámentomban születendő volt, már az Ujban születetett.

I. Hafzna Oktatás.

Vétkeznek ez ellen a' Socinianusok, Pápisták, kik azt vallyák, hogy csak születése után lőtt ereje, a' Christus születésének, nem igaz: mert még világ fundámentómanak fel-vetése előtt meg-ölettetett. (2) Nem igaz, szent Pál mondgya: *A' kik menyben mentek a' Christus születésének ereje által. mentek.* Egyéb-aránt ha nem volt volna ereje a' Christus születésének, edgy sem mehetet volna menyben: mert nincsen senkiben másban idvesség nem-is találtott ég alatt olly név, melly által kellene idvezülni; hanem a' Jesus neve által, *Act. 4. v. 12.*

Vétkeznek e' mostani ujításra igyekező, de meg-bűsött avulást szerző éretlen elméjüvek: kik Evangeliomot, bűn bocsánatot, idvességet az O Testámentomban lenni tagadnak. Nem igaz: hiszem Evangeliom az, *Ne fély semmit. oh én népem mert én meg-váltottalak tégedet, &c.* Bűn bocsánat az. Mikor azt mondgya Náthán a' Dávidnak: *Az Ur-is el-vette a' te bűnödöt nem halsz-meg,* 2 Sam. 12. v. 13. Enoch, Illyés idvezültenek. De ezekről bővebben szóllok másutt.

II. Hafzna Intés.

Ezt a' Tudományt te hidd-el, a' te Attyáidtól kik idvezültek el-ne szakadgy; hanem a' szent Péterrel azt mond: *A' Jesus Christus által hiszem hogy meg-tartatom mint az én Attyám-is.*

A M E N!

AZ UR VACSORAJA OSZTASA
előtt való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Prov, 9. v. 5. *Fővetek-el, élyetek az én étkemmel es
igyatok az én &c.*

E L Ő L - J A R O B E S Z E D

EZ előttünk lévő szent alkalmatosságra nézve szót
szaporítani nem akarok; hanem a' mi e' szent dologra summáf-
képpen néz, azt akarom értelmes rövid szóval ki-mondani, annak-
okáért itt *Summa* szerint,

Vagyon a' lelki ételre és italra való hivatal.

II. *Részei vadnak.*

I. Az hivatal: *Fővetek-el.*

II. A' dolog mire? *Ellyetek az én étkemmel és igyatok.*

Magyarázattya.

1. *Kitsoda itt az hívő személy?* 2. *Ki által hi?* 3. *Honnan
hi?* 4. *Kiket hi?* 5. *Hová hi?* 6. *Mire hi?* Erre mindenik-
re itt ebben a' részben a' felelet.

Felelet az elsőre.

Az hívő személy azt mondgya, a' *ő* bölcsesség. *Kitsoda az?* Az
Ur *Jesus-Christus.*

Miért mondatik annak? Azt mondgya szent Pál: mert *ő* benne
lakozik az Isteni bölcsességnek minden tellyessége, *Coll. 2. 7.*

Felelet a' másodikra.

Hi a' *Leányok* által, azt mondgya: ki-bocsátván az *ő* *Leányit*
hivogat. *Kitsodák azok a' Leányok?* Az *Edgy-házi* *solgák* a' *Pré-
dikátorok.*

Miért

Miért mondatnak Leányoknak? Fel. Az Ő edgyügyűlegekre, és tiétek sorosságára nézve: mert sinate ugy munkálódik Isten ezek által az hivatalban, mint a' Gazda-aszsony az ő szolgája által az-hová akarja küldeni, *Luc. 14. v. 21.*

Felelet az harmadikra:

Azt mondgya hivogat az házak tetején és a' városnak magas helyein.

Az házakon mit érts? Fel. Az Isten Anyaszentegyházait, mint szent-Pál mondgya, *1 Tim. 3. v. 15.*

Felelet a' negyedikre.

Azt mondgya valaki tudatlan térjen ide, és valaki értelem nélkül vagyón.

Kiket kell érteni a' tudatlanokon? Fel. Azokat, a' kiket ért sient Pál, *1 Cor. 1. v. 26.* *Láttjátok a' ti hivataltokat attyámfiat, hogy nem sokan vadtok bölcssek test szerint nem sokan hatalmasok, nem sokan nemessek, hanem a' kik bolondoknak alittatnak azokat választotta Isten, hogy a' bölcséket meg-ségyenitse, &c.* Ertsed az Istennek hiveit az tudatlanokon, mondgya tudatlanoknak e' világra nézve. El e' föl-láfnak formájával azért hogy oda fellyeb bölcséleget emlegetet, már azt mondgya: jövetek az Istennek ígéjére, az Isten meg-tanít titeket, tudományt ad ti néktek.

Felelet az ötödikre.

Azt mondgya az Ő aсталát-is meg-kéfitette, hija az Ő aсталához. *Mitsoda az?* Az edgyik az Ur Jesus aстala, hogy onnan a' mellekünkét meg-ujtsuk, a' másik az Istennek ígéje, *Psal. 69.*

Felelet az hatodikra.

Azt mondgya: *Elyetek az én étkemmel, és igyatok a' borban mellyet töltök,* már csak azt mondgya a' Salamon. Az Ur Jesus Christus olyan kegyelmességgel, jó akarattal van az emberekhez, hogy az Ő szolgai által az Isten ajándékában való részesülésre, és az Ő elég-tételével szerzet jó teteménynék el-vételére hivogat.

T U D O M A N Y.

Az Ur Isten az ő igeit és az Ur vacsoráját azért adta, hogy azokkal a keresztény ember az ő Ségény lelkét mint étellel és itallal táplálja. Pfal. 23. Ef.

55. v. 1.

Okai a' Tudománynak.

1. Mert Isten így parancsolja, 1 Cor. II. v. 24.
2. Mert eledel az, Job. 6. v. 55.

Hafzna Feddés.

Kivánod-é a' te lelkedet táplálni, kívánod-é hogy a' bűnök miá lelked meg ne hallyon, hanem Isten bűnödöt meg-bocsássa; ihon az Ur Jesus hi tégedet, *Fövel ély az én érkenmel*, jöjj-el azért édes atyámfia a' Ségén Publikánussal és mondgyad: *Isten lég y irgalmas kegyelmes énnékem Ségény bűnösnek.*

Kivánod-é az Isten által való meg-vigasztaltatást? Ihon az Ur Jesus Christus hi te néked mondván: *Jöjj-el & c.* Jöjj-el azért édes atyámfia, amaz meg-fomorodott Ségény koldússal és mondgyad: *Uram Dávidnak fia könyörülj én rajtam.* Kivánod-é a' meg-igazulást, ihon az Ur Jesus hi tégedet mondván: *Jöjj-el & c.* Jöjj-el azért a' Ségény Dáviddal és mondgyad: *Könyörülj rajtam Uram a' te irgalmasságod szerint.*

De itt azt mondod:

El-mennék de nem tudom mit cselekedgyem ott? Mit? Azt mondgya a' Christus: Elly az étellel, egyél a' kenyérből, és igyál a' borból; de nem ugy mint a' Pápisták, a' kik ostyát vesznek, de bort nem. Mitsoda lakadalom az az hülital nincs? (2) Egyél; de nem a' Christus testét, testi Sáddal és vért testi Sáddal, mint ugyan a' Pápisták gorombáskodnak: mert ha ugy volna, képefe olyan nagy volt volna-is a' Christus teste, mint edgy Templom, vagy egy nagy hegy, el-fogyott volna eddig, mennyi Sáz ezerni ezer helyen, és mennyi Sáz ezerni ezer S'er oštották. Azonban az ő hitván gyomrokban emésztetnék a' Christus teste távul légyen: mert így a' termésér

mébet sükkéze által meg-mocskoltatnék. Hanem testi háddal vegyed a külső jegyet, lelki háddal az az hiteddel a' Christust.

El-mennék de bunós vagyok? Nem-is az igazaknak szerzette ezt Isten, nem sükkölködik az egészséges orvoslág nélkül.

El-mennék de kétségletlen vagyok? Kétségletlen oda ne-is menny: mert itelletet ezel, és iszol magadnak, 1 Cor. 11. v. 29. Hanem kétségletve. *Hogy hogy kétsit-el magadat?* (1) Probáld-meg ha van-é elméd a' jegynek és a' jegyzendő dolognak meg-külömböztetéfére. (2) Ha van-é hited azoknak a' dolgoknak el-hivésére. (3) Es mérd meg bűneidet, vald-meg Istennek, *Psal. 51. v. 1, 2, 3, 4.* (4) Láld-meg ha vagyon-é bűnödön való bánat benned. (5) Láld-meg ha vagyon-é jóra való igyekezet, olyan hogy csak most Isten kegyelmezzen-meg jól elsz, *Psal. 51. 15.*

El-mennék de haragszik felebarátom reám? Csak te okot ne adtál az ő haragjára, ne gondoly véle: mert ha azért el-mulatod, soha oda nem járulhat: hisem az Ördög mindenkoron haragszik a' keresztyén emberre. (2) Békélyél-meg felebarátoddal, *Matt. 5. v. 25. Matt. 6. v. 14. 15.*

El-megyek másszor. Másor ha má adták holnapot meg-lem ígérték. *Arron-is meg-vegyétek a' jó alkalmatosságot, mert a' napok gonoszok,* *Eph. 5. 16.*

Még nőtelen vagyok. Nőtelen, azt mondgya Salamon, *Eccl. 12. v. 3.* *Emlekezzél-meg Iffiu a' te Teremtődérül, a' te Iffiuságodnak idejében, míg a' veszedelemnek napjai el nem jönnek.* Ha meg-vénhedel csak nyögésre-is elég dologod les.

Idvezülkerek a' nélkül-is. Rend-terint nem, főt ha meg-utálásból el-mulatod el-kárhozol.

Az Ur Vacsorájával való élés után mit cselekedgyél? (1) Mindgyárt adgy hálát Istennek, hogy te néked alkalmatosságot szolgáltattott, az Ur Vacsorájához való járulásra, méltatlanlágodat nem nézte. (2) Biztald-meg felelmes lelkedet bűnöd bocsánattyával, *Psal. 42. 43.* *Miért haadtad-el magadat oh én lelkem &c.* (3) A' bűnnek el-távoztatására s' a' jónak követésére igyekezzél, s' mondgyad: *A' te parancsolatidat meg-örizem ne haagy-el engemet soha,*

Pfal. 119. v. 8. Igy az Isten büneidet meg-bocsátta, meg-vigasztal, meg-igazit, meg-szentel, és jövendőben az Örök élet bírására el-hi, ezt mondván: *Jövetek-el én Attyámnak áldottai birni az Országot, A M E N!*

AZ UR VACSORÁJA OSZTASA
után való.

P R E D I K A C I O.

T E X T U S. *nc*

1 COR. 10. V. 5. *Sokakat azok közül nem &c.*

Jollehet a' Sacramentumokkal való élés Istenül szereztetett ugyan, az Istennek ö Felleggének velünk való szövetségének meg-peccételéfére, a' mi hitüinknek, Istenhez való engedelmességünknek, s' Attyafiui szeretetünknek meg-mutatására: mind azon által magában a' Sacramentummal való élés senkit Isten előtt kedvessé nem téfzen. *Kettőt mondok:*

1. Isten szerette a' Sacramentummal való élést: mert ha meg-nézzük az O és Uj Testámentomban való Sacramentumról való Sz. Irásbéli helyeket; meg-ismérjük az én mondásoknak igazságát; ide való mindgyárt Istennek a' környülmetékedésről való parancsolattya, *Gen. 27. v. 10.* Mellyben Isten parancsollya a' környülmetékedést, hasonló-képpen parancsollya az Hufvétí Báránynak (*a' mint hiják*) meg-ételét, *Exod. 12. v. 3.* Az Uj Testámentomban parancsollya a' kereftséget, *Joh. 1. v. 33.* Parancsollya az Ur Vacsorájával való élést, *Matt. 26. v. 19: 1 Cor. 11. v. 25. &c.*

2. Senkit az Ur Vacsorájával való élés Isten előtt kedvessé nem téfzen, hogy ez így legyen, meg-tetűik a' Judásnak példájából, ki a' mint tudgyátok az Ur Vacsorájával éle, *Matt. 26. v. 26.* Mindazon-által, az az Ő Ur Vacsorájával való élése, Őtet Isten előtt kedvessé nem tévé; mert csak el-kárhozék a' felől. *Ismét,* az Izraél népé kö-

pe közönségesen éle, a' Sacramentumokkal, meg-kereftelkedte-
nek a' ködhen, és a' Tengerben Mofes által, mindnyájan egy lelki
eledelt ettenek; és egy lelki italt ittak, 1 Cor. 10. v. 3, 4. Mind-
azon-által, az az O Sacramentumokkal való élések, őket mindnyá-
jan Isten előtt kedveffekké nem tőtte: mert a' mint meg-hallátok
azt mondgya Szent Pál e' fel-vőtt igékben: *De sokakat azok között
az Isten nem e' c.*

S U M M A.

*A' melly igékben Summa szerint le-iria Szent Pál a' Corinthusbéli-
eknek és minékünk közönségesen épületünkre az Izraelitáknak
állapottyokat, hogy jollehet ő nekik a' Sacramentumokkal való
élésből nagy privilegiumok vólt, mind azon által az őket Isten
előtt kedveffekké nem tőtte.*

II. Részei vadnak.

- I. Vagyon az Isten cselekedetinek le-irása ezekben: Nem ked-
vellem e' c.
- II. Vagyon a' dolog mit nem kedvelt: azt mondgya: *soka-
kat közüllök.*

Magyarozattya.

1. *Kikről mondgya Szent Pál hogy sokakat közüllök nem kedvelt?*
2. *Miért nem kedvelte Isten azokat?*
3. *Mi szükség vólt azt a' Szent Pálnak a' Corinthusiak előtt előhoz-
ni a' kiket Isten nem kedvelt?*

Felelet az elsőre.

A' mi az első kérdést illeti: ha meg-nézzük ugyan e' Caputnak
vers. I. Meg-tanit minket arra Szent Pál azt mondgya: *Mindnyájan
ama' kód alatt vóltanak e' c.* Ugy mondgya ostan *de sokakat e' c.*
De a' mi Atyáinkon nem kell érteni azokat a' kik vóltanak Adám-
túl fogva Abrahámig avagy Abrahámtúl fogva Mofesig mondat-
nak mi Atyáinknak azok, Rom. 4. v. 16. Hanem ezt mondgya Szent
Pál ugyan e' caputban, azokat kiket Isten kód osloppal bé-fedezve
hordozott a' puštában, Exod. 13. v. 21. Azokat kiket Isten a' veres
Tengeren által hozott száraz lábbal, Exod. 14. Kiket Angyali ke-
nyérral

nyérrel táplált, *Exod. 16.* és kő-sziklából ki folyt vizet itatott, *Exod. 15.* Tudni illik az Isráelitákat ezek között a' mi Attyáink közöttül fokakat nem kedvelt Isten.

Felelet a' másodikra.

E' kérdést is maga meg-magyarázta sz. Pál ugyan e' caputnak 7. 8. 9. és 10. versében. Azért (1) mert némellyek közöttülök bálvány imádók voltak, *Pfal. 106. v. 14.* (2) Ezért: mert némellyek közöttülök paráznák voltak, *Num. 25. 9.* (3) Ezért: mert némellyek közöttülök a' Christust meg-kifirtették, *Num. 21. 6.* (4) Ezért: mert némellyek közöttülök zugolódtanak, *Num. 14. v. 27.* Ezt azért értitek, miért nem kedvelte Isten: mert ilyen utálatos bűnösök voltak.

Felelet az harmadikra.

Igen is búkság: mert el-akaráván szent Pál a' Corinthusbelieket a' bálványoknak áldoztatott eledelnek ételétől, a' bálvány imádatlú inteni, az Isráeliták példajokat hozatta elő erősségül. Azt mondgya: mellyért Isten az Isráelitákat nem kedvelte; hanem a' pusztában el-vestette le-vágatta, azt a' dolgot el kell néktek távoztatnotok; de a' bálvány imádatért nem kedvelte azért. Azt mondgyák szent Pálnak a' Corinthusiak. *Nó nagy különbség van az Isráeliták között s' mi közöttünk: mert nekik nem voltak olyan Privilegiumok mint nekünk, mi mindnyájan meg-kereftelkedünk, ottan ottan, az Ur vacsorájával élünk, azért más a' mi állapotunk.* Erre az ellen-veetésre hozza előtán szent Pál az Isráelitáknak példajokat elő; azt mondgya Corinthusbelieknek, *v. 3, 4.* *Ne bizzatok abban, mert az Isráelitáknak is mind voltak ezek.* A' kőd és a' Tengeren való által menetel volt az ő kereftségek, a' manna, és a' kő-sziklából való ki-folyt víz volt az ő Ur Vacsorájok; mind azon által nem tette ez őket Isten előtt kedvesekké: mert némellyek közöttülök fegyverrel vágattattanak-le, csak edgy napon huson három ezeren; némellyek a' kigyók miatt holtanak-meg; némellyek a' pusztító Angyal által vestenek-el, *vers. 10.* Igy ti is ha Isten parancsolátihoz engedelmessek nem léztetek, a' ti kereftségtetek Ur Vacsorájával való életetek meg nem tart; hanem hasonló-képpen el-vestetek; mert ezek a' mi in-

mi intetésünkre irattattanak-meg, *vers. 11.* szintén azokkal való
visszaélés ront-meg titeket.

T U D O M A N Y.

Akár mennyit ellyen ember az Ur Vacsorájával, de csak hasontalan az; sőt igen igen ártalmas az, az Isten parancsolatihoz való engedelmesség nélkül. Itt vagyon: éle az Izraél népe a' Sacramentumokkal, mind a' Keresztséggel, mind az Ur Vacsorájával: mert mi yelünk egy lelki eledelt ettenek, és edgy lelki italt ittanak, de haszontalan vólt: mert Istenhez engedetlenek vóltanak, sőt igen ártalmas; mert azoknak meg nem bôcsüléseért Isten ôket el-vesztette. Hasonló-képpen, *1 Cor, 11. v. 27.* *A' ki méltatlanul eszik és iszik semmit nem használ véles sőt igen nagyot árt, mert azt mondgya: (1) Az Ur Testének ellene vétkezük. (2) Itiletet [avagy a' mint a' Magyar fordittya] kárhozatot eszik és iszik ô magának. (3) Erôtelenfégére, betegfégére és halálára szolgál, vers. 30.*

O K A I.

1. *Miért hasontalan?* Mert az Isten parancsolatihoz való engedelmesség nélkül az embernek, sem meg-térése, sem hiti nincsen, már; ha meg-térés nélkül az Ur Vacsorájával él, csak hasontalan: mert a' meg-térés nélkül valókkal, ugyan csak el-kárhozik a' felöl, *Luc. 13. v. 3.* Hiti nincs, csak hasontalan Ur Vacsorájával való élése: mert senki nem kedves Isten elött hit nélkül, *Heb. 11. v. 6.* Nincsen keze azoknak a' lelki jóknak el-vételére, mellyeket az Ur Vacsorájában mutogat.

2. *Miért hasontalan hypocritaság, az embernek külső-képpen magát*

magát mutogatni, csak hájjal emlegetni az Urnak nevét: mert az magában fenkit nem visen Menyországban, *Matt. 7. v. 21.* Akár mennyit mutogassa az Ur Vacsoráján magát; de ha Isten parancsolatihoz való engedelmességgel magát fel nem ruházza, csak úgy jár mint ama példa beszédben lévő, menykezői ruha nélkül való, lakodalomban ment ember, *Matt. 22.* Ő-is el-ment vala-ugyan a lakodalomban; de mit használa véle? Semmit nem: mert ki-tévék szürit meg-fogák kezét, lábát, és meg-köték a' külső setétségre vetvén.

3. *Mert* csak azoknak használ ez a' kik hívattatnak: ide hívattatnak pedig csak egyedül azok, a' kik somjúhoznak, *Esa. 55. v. 1, 2, 3.* De vala mellyben Isten parancsolattyához való engedelmesség nincsen, abban lelki somjúfág-is nincsen; már tudod azt magad-is mikor kelletlen esél, vagy somjúfág nélkül ifzol, a' te gyomrodnak nem használ; így valamelly Isten parancsolattyához való engedelmesség nélkül somjúfág nélkül, az Ur Vacsorájával él, nem könnyebíti az őtet, hanem inkább nehezíti.

Haszna Vigasztalás.

Ha &c. Tehát azok között a' kik ma az Urnak szent Vacsorájával éltenek, csak azok használnak magoknak, a' kik Isten parancsolatihoz való engedelmességgel fel-ruházták volt magokat, de mások semmit nem, sőt inkább igen ártottak magoknak. (1) *Mert* vétettek az Ur testének és vérének ellene, kárhozatot ettek és ittak magoknak berzettenek erőtelenséget, betegséget és halált, *1 Cor. 11. v. 30.* (2) Tehát nincsen magában az Ur Vacsorájában olyan erő, melly által az ember idvezülhetne: mert sokan azok között, a' kik az Ur Vacsorájával élnek el-kárhoznak; a' miképpen a' veszedlemnek fia a' Judás, csak hamar az Ur Vacsorájával való élés után el-kárhozték, a' menykezői ruha nélkül való ember ugyan onnan a' lakodalomból ki-vetteték, *Matt. 22.*

De itt azt mondhatod:

Ha nincsen magában az Ur Vacsorájában idvezítő erő, nem-is kellene hát az Ur Vacsorájával élni? Felel. Igen-is kell élni; sőt semmi jó

mi jó alkalmatoslággal, ha egéssége van meg-utálásból soha lelke vesztése nélkül el nem mulathatta. *Miért?* Mert Isten parancsollya: *Ezt cselekedjétek &c.*

2. Nem azért éltünk mi ma az Ur Vacsorájával, mint ha abban magában való erő által akarnánk idvezülni; hanem hogy a' lenne az ő Fellege velünk való szövetségének meg-peccételezése; a' mi hitünk Istenben való bizodalomunknak és Attyafiuai szent íseretetünknek meg-mutatására: szükfeleges ugyan az idveflegre, de nem oka az idveflegnek: mert én ide nem jöttem volna út nélkül, mind az ő által nem az út az én ide jövetelemnek oka, hanem más; így az Ur Vacsorájával való élés, és egyéb jó cselekedet, út az idveflegre.

No, ha azt akarjuk hogy ma az Ur Vacsorájával való élésünk, nem kárunkra legyen, hanem hasznunkra idveflegünkre szolgáljon; ruházzuk fel magunkat Isten parancsolatjához való engedelmeffeggel, nem kéző még adgyunk búcsut a' mi bűneink nec, hadgyuk el azokat a' miképpen Abrahám el-hadgya az ő szolgálait a' mikor áldozni mené. (2) Ha immár ki-jöttünk a' bűnnek Sodomájából, *ne nézzünk vissza a' Lott feleségével, és a' mint íent Péter áll: Ne térjünk vissza mint az eb az okádásra.*

3. Ha engedelmefféget igértünk ma ő Fellegének, ne legyünk engedetlenek: mert semmi-ért Isten eléb meg nem haragbik mint az engedetlenségért. Tudgyátok ezekért merüle-el Jonás, ezért nyele-el a' föld Coré Dátánt és Abiramot, ezért foszták meg tisztiül Saul; és ezért hányattatának-le az Angyalok.

4. Ha immár meg-indultunk a' jóban ne álljunk hátra; hanem Istenhez és felebarátinkhoz való engedelmeffégünket mutassuk meg. Tudgyátok az históriát, 1 Sam. 6. *Az Ur ládájának vitelére bet-fogatott nők, sem jobra sem balra nem térnek vala, és jollehet az ő bornyújuk bögnék vala utánok, de ők arra nem figyelmeznék vala, meg nem lassodának; hanem mennek vala egyenesen mint Betsemes várossának határáig:* Így ha már ma mik az Ur törvényének terhet vállunkra vöttük, a' jó életnek után el-indultunk ne térjünk se jobra, se balra, se meg ne álljunk, akár mint kiáltsanak utánunk a' mi gonos indulatink, mint romlott termésünkről stilletett

tetett

tegett fiak; de vélek semmit ne gondollyunk az el-kezdett jóban
hátra ne álljunk; hanem mennyünk mind Betsemes városának
határáig (*melly Magyarúl napnak határát térsen*) az az: az örökké
való határt el-érjük; ha így cselekedünk, nem rettent-meg minket
ez a' Tudomány, nem ártott néünk-meg az Ur Vacsorájával való
élés ha nem hasínlát: *mert ma lottünk Isten fiaivá,*

A M E N !

A' JO CSELEKEDETRÜL

való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Jac. 2. v. 26. *Miképpen a' test a' lélek nélkül meg-hólt
állat &c.*

A' Keresztyén emberben jó az hit; de nem minden
hit jó. *Kettő van itt.*

I. Jó az hit: (1) Mert hit által hissi-el a' Keresztyén ember, hogy
Istentül teremtetett e' világ. (2) Mert hit által járúl a' könyörülő
Istenhez. (3) Mert hit által kedves áldozatot áldozik az Istennek
az Abellel. (4) Mert hit által meg-áldozza az ő Ifakját az Abra-
hámval. (5) Mert hit által meg-erősítik a' fogadásra erőtelen me-
hét a' Sárával. (6) Mert hit által el-rejti három holnapig Mosefet,
s' nem fél a' Király parancsolattjátul az Amrámmal és Jokebeddel.
(7) Mert hit által a' Veres Tengeren által megyen, Jerichó falát le-
rontya az Izráellel. (8) Mert hit által a' tűznek erejét meg-óltya
az három Iffiackal, az Oroslánok száját bé-dugja a' Daniellel. Kö-
nyörgése meg-halgatását, s' bűne bocsánattját várja a' Dáviddal:
*Minden siralmas változást, bujdosást, nyomorúságot, a' keptelen ha-
lált-is kész el-senvedni a' Szentekkel.* Az örök életet maga örökfe-
gének tartya a' szent Pállal, *Heb. 11.* Lásd-meg mind ezeket.

2. Dz

2. *De nem minden hit jó.* A' jó cselekedet nélkül való hit nem jó. [1] Mert azt mondgya az Apostol e' Réshen: *Csak olyan mint valaki éhezö, meztelen embert látna és azt mondaná annak: Eregyel egyél eleget, öltözzél jó ruhában, azonban semmit nem ad néki,* versf. 14, 15, 16. Mi haszna annak, olyan a' jó cselekedet nélkül való hit. [2] Az ördög hiszi hogy vagyon Isten, de mi haszna annak, csak olyan a' jó cselekedet nélkül való hit, versf. 19. [3] Csak olyan mint a' test a' lélek nélkül meg-hólt állat úgy az hit a' jó cselekedet nélkül.

S U M M A.

Edgy hasonlatossággal mutat-meg más dolgot.

II. Részzei vadnak.

I. Az hasonlatosság.

II. Az által meg-mutatott dolog.

Magyarázattya.

A' test, akármi test, ha lélek nincsen benne meg-hólt állat, azt nem magyarázom. A' lélek mitsoda? és hányféle? azt sem magyarázom; hanem az hitet; és kiváltképpen a' cselekedetet.

1. *Mitsoda az hit?* Fel. Ugy írja-le Izent Pál, hogy az hit nem egyéb; hanem annak a' dolognak valósága, a' mellyet ember reméni, és annak a' dolognak erős meg-mutogatása, a' mellyet ember nem lát, *Heb. 11. v. 1.*

2. *Mitsoda a' meg-hólt hit?* Fel. Az, az a' mellynek nincs ereje hogy e' világ teremtetset Istentől lenni hidgye. Nincs ereje, hogy Istenhez járuljon. Számláld elő azokat a' mellyeket az elől-járó beszédben számlalék.

3. *Mitsoda cselekedetet ért?* Fel. Jó cselekedetet, melly mondatik neha igaznak, *Exod. 15. v. 26.* Neha dicsiretes cselekedetnek, *Phil. 4. v. 8.* Neha Isten előtt kedves cselekedetnek, *1 Petr. 1.* Neha gyümölcsnek, *Matt. 3. v. 8.* Neha igazság áldozattyanak *Psal. 4. v. 6.*

4. *Mitsoda az a' jó cselekedet?* Fel. Az olyan cselekedet, a' melly az Istennek ki-jelentett akarattával edgyez.

5. *Mitsodák kívántatnak a jó cselekedetre? annak jóságára? 1.* Hogy az ujjá-űülettetett embertől sármazzék: mert az ujjá-űülettetlen ember nem-is cselekedhetik jót, jól, *Joh. 15. v. 5.* A' melly űelő vefűő én bennem vagyon gyűmölcsöt terem. 2. Légyen affelől Istennek parancsolattya, *Marc. 7. v. 7.* *Hijában ti űstelnék engemet olly parancsolattal, melly embernek parancsolati;* nem űabad nekűnk valamit ollyat gondolnunk Isten parancsolattján kívül, mint a' Pá-pisták a' negyven napi bűjtöt; a' magok veréfet; a' Szentek kopor-fojához való menéfet; a' Szenteknek segítségűl való híváfát, az A-páczaűgot; Barátsűgot, &c. (3) Hogy az hitűl légyen: hit nélkül Isten elűtt semmi nem kedves, hit nélkül minden cselekedete bűn. (4) Szeretetűl légyen, *1 Cor. 13.* (5) Hogy jó vűgre, Isten dicsűségűre légyen de jó módon, *1 Cor. 10. v. 33.* Nem űabad azűrt maga dicsűretire cselekedni mint Nabugodonozor, *Dan. 4. v. 26.* Csak maga hasűnára mint amaz Gazdag. Jó vűgre, de roű módon nem űabad, nem űabad azűrt prűdálni, lopni, hogy Isten dicsűségűre adakozzék, űegűnyeket űegűlyen &c.

T U D O M A N Y.

Jó a' jó cselekedet hittel, mint az hit a' jó cselekedet-tel. Jó a' test a' lélekkal, de a' lélek nélkül meg-hűlt állat, ugy az hit a' jó cselekedet nélkül.

O K A I.

Mire nézve jó a' jó cselekedet? Jó az Istenre nézve:

1. *Mert a' jó cselekedetet Isten parancsollya, Ezech. 20. v. 19. En vagyok a' ti űratok Iűstentek, az én parancsolatimban járjatok, az én űületemet tarisűtátok-meg, és azűkat cselekedgyűtetek.*

2. *Mert a' jó cselekedet Isten elűtt kedves, Aű. 10. 35. Minden Nemzetűségben kedves Isten elűtt, a' ki igazűgot cseleksűk. Kedves dolog az űr Iűstennél hog ű őret dicsűjűk, Pűl. 147.*

3. *Mert Iűsthenhez való űeretetnek meg-mutatáfá, Eph. 5. v. 1. Az Iűsthenek kűvetűi legűyetek mint űerelmes fiak.*

3. *Mert*

4. Mert az Isten dicőttetik. *Dicsőítsétek az Istent a ti testeirekben mellyek az Istenéi. akár estek, akár istok, mindent az Isten dicsőségére cselekedgyetek, 1 Cor. 10. v. 33.*

Jó embernek felebarátyára nézve :

(1) *Mert felebarátyát az által segiti, Tit. 3. v. 14.* (2) *Mert felebarátyát mint valami világos fővénnyel vezeti, Phil. 2. v. 15. Legyetek tiszták e' gonosz és el-fordult nemzetség között, kik között fénytetek mint a' fővénnyek e' világban.* (3) *Mert Istennek az ő felebarátyát meg-nyeri, 1 Pet. 3. v. 1. Hogy az ő férjek szent életek által meg-nyerettesenek.* (4) *Mert az által a' káromkodó báját be-dugja, Tit. 2. v. 7.*

Jó embernek magára nézve :

1. Ugy hoz pœnitentiához illendő gyűmölcsöt; *Matt. 3. v. 8.*
2. Ugy mutathatta meg az ő hitit. *A' Textusban vagyon.*
3. Ugy hárihattya-el magárúl az hypocrita fág felöl való gyanót, *1 Joh. 2. v. 4. A' ki azt mondgya isméri az Istent, és az ő parancsolatit meg nem tartja hazug az.*
4. Ugy tarthatta meg magánál a' Szent Lelket, *Eph. 4. v. 30.*
5. Ugy nyerhet lelki testi jót, *1 Tim. 4. v. 8. A' kegyes életnek jutalma vagyon, mind ebben mind a' következő életben.*
6. Ugy hárihattya-el a' lelki és testi büntetést, és amaz örökké való gyötrelmet: mert nem azt hallya *Távozzatok-el;* hanem *jövötek-el &c. mert éhezö voltam &c.*

I. Haszna *Oktatás.*

1. Szükséges hát a' jó cselekedet. Istenre nézve: *mert &c.* Embernek felebarátyára nézve: *mert &c.* Magára nézve: *mert &c.*
2. Kell hát a' jó cselekedetre nézni; de nem úgy mint érdemlő dologra, hanem kegyelembül meg-jutalmaztatóra. Ad Isten a' szerint jót, de nem azért ad jót; hanem magáért és a' Christus érdeméért.

II. Haszna *Feddés.*

Az holt hitű kerereftyéneket, a' kik hinni akarnak és idvezülni, de jót nem akarnak cselekedni. Az Isten parancsolattyát meg nem tartják

tartyák, és azokat a' dolgokat számláld elő, a' mellyeket a' tudomány után elő számlálék. Szegény holt hitű keresztyének meg-holt hitetek, bizony ti magatok-is meg-haltok örökké. Nem akarsz jó cselekedni? néked-is a' berint fizet Isten. Csak bujálkodol semmeddel; meg-vakit Isten; csak gonoszt halgatás fűleddel, meg-fiketit az Isten; csak gonoszt állasz nyelveddel, meg-némit az Isten; csak gonost úton jársz láboddal, meg-sántit az Isten; csak gonost gondolsz szivedben, másnak veszedelmet koholsz, abban ejt az Isten; semmit nem könyörül a' szegényen, te rajtad sem könyörül az Isten; csak ígérsz az Istennek semmit nem adsz, az Isten sem ad néked; el-vonod az Istentől az övét, az Isten-is el-vonja te tiedet; nem épitesz az Istennek semmit, az Isten sem épít néked semmit. *Aj te néked!*

Próbáld-meg, ha van-e jó cselekedeted? Innen meg-isméred.

(1) Ha ujjá-fűlt szíveddel cselekezed. (2) Ha Isten parancsolattya szerint cselekezed, a' mit cselekezel. (3) Ha hitből cselekezed. (4) Ha szeretetből cselekezed, *1 Cor. 13.* (5) Ha jó végre, jó-móddal cselekezed. Ha úgy vagy, jól vagy: mert kedves vagy Isten előtt. Számláld elő itt-is a' mellyek a' tudomány után vadnak, és a' mellyeket csak közel mondék; ha szántszándékkal nem bujálkodol, &c. Ha ezek vadnak benned, jól vagyon dolgoz: mert el-mehetsz Isten eleiben, &c. *Heb. 11.*

III. Hafzna Intés.

Serkent, gondold-meg melly holt hitű ember voltál te, mennyit bujálkodtál, még-is nem vakított-meg az Isten, &c. indully hála-adásra s' mondgyad: *Aldgyad én lelkem az Urat, ki nem büntetett-meg tégedet a' te bűnöd berint.*

2. *Int.*, vessz frigyed a' te szemeddel, szájjaddal, &c. Mondogallyad amaz Soltárt, *Psal. 119. Vajha igaz gattatának &c.*

3. Reménkedgyél az Istennek és mondgyad: *Vezérellyed én járásomat és tartás-meg a' te ösvenyeden, Psal. 63.*

Ezekre ez inditson:

Mert a' vak nem gyógyithattya-meg maga magát, te természet szerint

Serint vak vagy. Senki nem észlelheti maga magát, te-is ujá nem bülhed magad magadat. Az halott fel nem támaszthatja maga magát; te természeted Szerint a' bűnben meg-hóltál; senki nem teremtheti maga magát, te-is uja nem teremthed magad, mondgyad azért: *Teremts új szívvel lelket Ur Isten én bennem, és az erős Lelket mijs-meg én bennem, Pál. 51. v. 12. A M E N!*

A' JÓ TETEMÉNYRÜL

való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Heb. 13. v. 16. *A' jó teteményről pedig, &c.*

S U M M A.

Ebben a' leczkében, a' Szent Pál Apostolnak a' jó teteményre való intése vagyon le-téve erősségével.

II. Réfsei vadnak.

I. Az intés: *A' jó teteményről &c.*

II. Az erősség: *Mert ilyen áldozatokban &c.*

Magyarázattya az első Réfznek.

1. Kiknek kell jól tenni? 2. Kivel kell jól tenni? 3. Miben kell jól tenni? vagy miből? 4. Miért kell jól tenni? 5. Mikivántatik a' jó teteményre? 1. Mindeneknek, 2 *Thef. 3. 13.* meg ne restüllyetek a' jó teteményben.

Felelet az elsőre.

2. A' Gazdagnak és a' Szegénynek, *Prov. 29. v. 13.* *A' szegény és a' gazdag ös'zve találkoznak mind kétőnek semeit az Ur világosítja.* Mindeneknek jól kell tenni: mert mindeniknek egyaránt mondgya Isten, *Matt. 22. v. 36.* *Szereffed a' te Uradat &c.*

3. Jól kell tenni az elől járóknak és a' kölségnek, *Matt. 5. v. 16.*

Ugyfénylek a' ti viládgosságtok &c. Heb. 13. v. 17. Engedjétek a' ti előttetek járóitoknak, mert ők vigyáznak a' ti lelkeitekért, &c. A 8 Öregeknek és a' kisdedeknek.

4. Jol kell tenni a' férfiaknak, jol kell tenni az Afzszonyi-állatoknak, jol kell tenni az Attyáknak, jol kell tenni a' fiaknak, jol kell tenni a' szolgálóknak és a' szolgálóknak, *Col. 3. v. 18.*

Felelet a' másodikra.

1. Mindenekkel, *1 Thef. 5. v. 15. A' jó tétémént kövessétek mindenkor mind ti magatok közt edgy-máshoz, mind peniglen mindenekhez; de nema' meg-holt Szentekkel, mint Pápiáltak, nem amaz koldo Barátokkal.*

2. Jol kell tenni felebaráttával, ha szeretitek felebarátitokat, jol névelitek, *1 Jac. 2. v. 8.*

3. Jol kell tenni az hitnek cselédivel, *Gal. 6. v. 10. Azért mig időnk van, mindenekkel jol tegyünk, kívált-képpen pedig a' mi hitűnknek cselédével.*

4. Jol kell tenni a' Ségénnyel, árvával, Özvedgyel, *Exod. 22. v. 21, 22. Edgy özvedgyet árvát-is meg ne nyomoríts.*

5. Jol kell tenni az Isten igéjét hirdetőkkel, és a' Scholákban tanulókkal, *Gal. 6. v. 6. Az olyan ember a' ki-tanítatik az Evangeliomi tudományra, közöllye minden javait azzal a' Ki ötet tanította, 1 Thef. 5. v. 12. Kérünk titeket attyámfiak, hogy bocsullyétek azokat, a' kik munkálósnak ti köztetek és néktek előttetek járótok az Urban.*

6. Jol kell tenni a' betegekkel, meg-látogatván azokat, *Matt. 25. v. 26.*

7. Jol kell tenni az idegen Országbau bujdosóval, *Ezech. 22. v. 29.*

8. Jol kell tenni a' foglyokkal, rabokkal, siketekkel, vakokkal, sántákkal, bennákkal, *Matt. 15. v. 30.*

9. Jol kell tenni az embernek baráttával, jol kell tenni még az ellenfegeivel-is, *Matt. 5. v. 43. Szeressétek a' ti &c.*

Felelet az harmadikra.

Azt mondgya édes Idvezítőnk: Azokból a' mellyek vadnak adgyatok alaminát, *Luc. 11. v. 41.* 2. A' ferint a' kinek mi érteke vagyon, *Ast. 11. v. 29.* A' Tanitványok egyenként a' mint kinek kinek

kinék érteke vala, el-végezék hogy valami segítséget küldenének a' Judeában lakozó atyafiaknak, 1 Cor. 16. v. 1, 2. *A' mi néz a' Szentek segítségére való alamisnára, a' mint el-rendeltem a' Galatiabeli gyülekezetben, ugy cselekedjetekek ti-is. Az hétnek minden első napján, minden tegye-el a' mit az Isten ajándékából el akar tenni.*

Felelet a' negyedikre.

Igy felel az Apostol: mert az ilyen áldozatokban gyönyörködik az Isten, az O Testamentomban áldozatok által tiszteltetik vala az Isten, áldozatok által engefteltetik vala az meg haragut Isten, áldozatok által ad vala hálát Istennek, Lev. 1, 2, 3, 4, 5, &c. Azt mondgya: *Illyen-é a' jó tetemény.*

Felelet az ötödikre.

(1) Hitből kell lenni: mert a' mi hitből nincs bűn az, Rom. 14. v. 23. (2) Szeretetből, 1 Cor. 13. v. 3. *Ha minden marhámát a' segények táplálására adnám-is &c. ha szeretet &c.* (3) Szabad akaratból jó kedvel, 2 Cor. 9. v. 7. *Ki ki a' mint el-gondolta ugy cselekedjék, nem somoruságból vagy kényszerítésből: mert a' jó kedvű áldozatot szereti az Isten.* (4) Alázatossággal kell annak lenni, Matt. 6. v. 1, 2, 3. *Azert mikor alamisnát osztasz, &c.* (5) Irgalmasan kell annak lenni. *Kölsön ad az Istennek a' ki kegyelmessen ad, Prov. 19. v. 17.*

T U D O M A N Y.

A' jó tetemény hasznos dolog. Illyen erősségekkel mutogatgya Isten a' szent Írásban e' Tudományt.

Hasznos dolog.

1. *Mert Isten előtt gyönyörűféges áldozat, nem lehetet az ő Testamentomban hasznosabb dolog az Isten előtt, gyönyörűféges áldozatnál: mert az által az Isten tiszteltetik, &c.*

2. *Hasznos dolog a' jó magnak a' jó földben való vetése: mert sok gyümölcsse leszen annak, olyan a' jó tetemény, 2 Cor. 9. v. 6. 9. Eccl. 11. v. 1.*

3. *Has-*

3. Hasznos dolog az igazán való kincsnek gyűjtése, *Matt. 6. 20.*
Ollyan a jó tetemény.

4. Hasznos dolog a' jó barátoknak szerzése, *Luc. 16. v. 9.*
Ollyan a' jó tetemény.

5. Hasznos dolog valamely nagy Királynak kölcsönt adni. *Ollyan a' jó tetemény.* *Prov. 29. v. 17. Matt. 19. v. 29.*

6. Hasznos dolog a' melly által les a' véteknek orvossága. *Ollyan a' jó tetemény.* *Dan. 4. v. 24.*

8. Hasznos dolog a' melly által az embernek könyörgése meghalgattatik, *Eesai. 58. v. 7.* *Ollyan a' jó tetemény.*

9. Hasznos dolog a' melly által minden gonosztól meg-~~szabadul~~, *Psal. 41. v. 2.* *Ollyan a' jó tetemény.*

10. Hasznos dolog mert ez életben nagy hasnát veszi a' következő életben többet. Ez életben nézd-meg, *Prov. 11. v. 17-24, 25-26. Prov. 22. v. 9.* A' következő életben többet, *Luc. 16. v. 4-1 Tim. 6. 18. Matt. 6. 19. Luc. 12. 33. Luc. 14. 14.*

11. Hasznos dolog: mert annak veszed egyedül hasnát, *1 Tim. 6. v. 7. Eccl. 5. v. 15, 16. Matt. 25.* Abból terit Isten jöendőben asztalt.

I. Haszna *Oktatás,*

Káros hát a' nem jó tetemény, fordits vissza ezeket az okokat meg-lád.

II. Haszna *Feddés.*

1. *Feddi azokat,* a' kik a' meg-hólt Szentekkel akarnak jól tenni, mint a' Pápisták, azoknak Clastromokat építvén, azokért könyörögvén. 2. A' fősvényeket, a' kik sem az Istennel, sem magokkal sem felebaráttyokkal nem tesznek jól. Az Isten néked mindent adot, te semmit nem akarsz az Istennek adni, te csak Sáfár vagy még-is nem sáfárokodol; Gazdag vagy e' világ előtt de nem az Isten előtt, jaj te néked! *recense rationes.* 3. A' Samballátokat, a' kik a' jó teteményt meg-gátolják. 4. A' kik irigylik a' jó teteményt, mint Judás, *mi haszna.* 5. A' Prédikátorokat, a' kik *o. v. Act. 11. v. 29. Matt. 23. v. 3.*

III. Has-

III. Házfia Intés.

1. Tégy jól az Istennel, tégy jól magaddal, tégy jól felebarátoddal, a' mi az Isten-é és felebarátod-é, add-meg, a' mi magad-é tarts-meg.

2. Miért prédikálom én ezt, jól tön ez a' város, hogy az Istennek házat építe. A' jó téteményről el nem felekezetek, még ugy vagon a' torony. Jól tön ez a' város, hogy Prédikátorokat fogada. A' jó téteményről el ne felekezetek, mi nem elég fogadni, még gondot-is kell viselni, el-romlottanak a' mi elcinktül Ecclesia fámára szereztetett szőlők, &c. Jól tön ez a' város, hogy Scholát építe, abban Iffiakot tart, jövedelmet szerzett. A' jó téteményről, &c. mi nem jó jövedelmet szerzeni s' más hásonra fordítani. Jól tön ez a' város, hogy a' bűnösöket irtogatni kezdé. A' jó téteményről, &c. Jól tön ez a' város, hogy ennek a' Scholának már harmadik estendőbéli Mesterét, idegen Országban szép költséggel el-bocsátta. A' jó téteményről &c. Mindenekkel jól tegyetek de kivált-képpen az hitnek cseledeivel. Ha ezt cselekeseitek hásonra fordítottok. (1) Mert az Isten előtt gyönyörűséges áldozattal áldoztok. (2) Mert lelki magot vettek és jövendőben lelki dolgot arattok. (3) Mert lelki kincset gyűjtötök. (4) Mert lelki barátokat szerzetek. (5) Mert a' mennyei királynak kölcsönt adtok. (6) Mert a' ti vétkeiteknek orvossága lészen. (7) Mert a' ti könyörgéseiteket Isten meghalgattya. (8) Mert az Isten minden gonosztól meg-fabadit. (9) Mert ez életben minden jóval meg-áld, borral, buzával, bősséggel egésséggel, békeséggel. (10) Mert meg-fizeti Isten ti néktek a' jó tétémént, az igazak fel-támadásának idején, A M E N!

AZ HAZA BEKESEGE, OLTAL-

mazásárul való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Exod. 32. v. 32. Bocsásd-meg ezeknek bűnöket, &c.

Hb

ELŐL

E L Ő L - J A R O B E S Z E D

A' Testi halált ok-nélkül az embernek kívánni nem lehet, annál inkább a' lelki halált; de még-is némelyek a' borúltságtúl, keferves nyomorúságtúl vífeltetvén, testi halálokat kívánták, némelyek lelki halálokat-is. Az elsőnek próbálása.

1. *Mert* magában a' testi halál, a' természetnek rontója, büntetés, mint mondgya Isten, *Gen. 3. v. 19. Rom. 6. v. 23.* 2. *Mert* azt inkább kerülni kell, *Ezech. 18. v. 31.*

A' testi halált kívánták: Mint Mofes mikor borongattatnék, azt mondgya: *Kérlek oly-meg engemet ha te előtted kedves vagyok, és ne lássam az én nyavalyámat, Num. 11. v. 15.* Illyés-is: *Elég immár az én életem oh Uram, vedd-el az én lelkemet, 1 Reg. 19. v. 4.* Job hasonló-képpén; Jonás hasonló-képpen; mit mond szegény Jeremiás: *Cap. 20. v. 17.*

Lelki halálokat-is kívánták. Mint szent Pál, *Rom. 9. v. 3.* *Kívánnék a' Christustúl el-szakasztatott átokká lenni.* A' Textusban-is Mofes így áll: *Bocsásd-meg ezeknek bünöket ha meg nem bocsásod törülj ki engemet a' te könyvedből a' mellyet irtál.*

S U M M A.

Mofes a' nép nyomorúságát látván, meg-indultságából való könyörgése, és az Isten dicsőségéhez, az Isten népéhez való nagy szeretetiből, maga nagy kárának kívánása.

II. Rései vadnak.

I. A' könyörgés: *Bocsásd-meg.*

II. A' maga kára kívánása: *Törülj-ki engemet.*

Magyarázattya.

1. *Mi vitte a' Mofest erre a' nagy meg-indultságából való könyörgésre?* 2. *A' könyvön a' mellyet Isten irt mit ért?*

Felelet az elsőre.

Az Isten népének igen nagy meg-borúltsága ez; mert látta hogy a' nép, az ő velle jól tévő Istenét, utálatos büneivel megbánotta, látta hogy Istenét el-hadta, és a' bálványhoz hajlott; azért Isten

Isten meg-haragutt és el-akarja vég-képpen népét veszténi, azért ezen meg-indulván könyörög. *Bocsásd meg ezeknek bűnöket, &c.* az az: Isten mennyit dajkálkodtál a' te népeddel, immár haragodban ne had azt félben, a' te népedet ne vesd el vég-képpen, inkább töltöski én rajtam a' te bossúsodat, mint Dávid-is könyörög vala, mikor Isten meg-ölt vala a' nép között hetven ezer férfiakat, és látná hogy Jerusalemet-is el-akarja pusztítani, azt mondgya: *Kérlek Uram inkább a' te kezéd fordúljon én ellenem, és az én Attyámnak háza népe ellen, 2 Sam. 24. v. 17.*

Felelet a' másodikra.

Ugy vagyon: az Isten semmi könyv nélkül nem sükölködik: mert az Isten előtt, mind az el-múlt, mind a' következő dolgok ugy vadnak, mint ha jelen vólnának, *Heb. 4. 13. Mindenek meztelenek és meg-nyilatkozattak az Isten semjei előtt.* Mindazonáltal az Istennek im ez könyvek, a' többi között tulajdonitának.

1. Az Isten gondviselesek könyve, mellyben az Isten öröktül fogva fel-irta a' semélyeknek; dolgoknak; ki-menetelit, és siralmas állapotját, mint *Psal. 56. v. 9. Ezech. 2. v. 9. Látám edgy kéz küldeték én hozzám, és abban ösve hajtattott level vala, és abban valának írva sírások, nyögések, és jaj sók.*

2. A' közönléges itéletnek könyve, mellyben vadnak mindenféle embereknek cselekedetek fel-írva, jók és gonosok, melly szerint itéletnek az emberek az itéletnek napján, *Dan. 7. v. 9. Látám békek hozatanak-ki, és a' régi idejü le-üle, &c. és könyvek nyittatának-meg, és meg-itileték a' föld.*

3. Harmadik az életnek könyve: mellyrül vagyon emlékezet, *Apo. 20. v. 12. Látám az halottakat nagyokat és kicsinyeket állani az Isten előtt, és könyvek nyittatának-meg, és más könyv-is nyitatték-meg, melly az életnek könyve, &c.* Itt Mofes meg-indultságából könyörög, az életnek könyvéből való ki-töröltetésérül. Az életnek könyve hány-félének mondataflek arról most szólni nem akarok.

T U D O M A N Y.

Matt. 10. v. 37. A' Keresztyén embernek az Isten dicsőségét, maga Nemzete békefégét, meg-maradását, maga nagy kárával-is óltalmazni kell. A' Textusban van Rom. 9. v. 3. Deut. 9. v. 15. Ester. 4. v. 16.

O K A I.

1. Mert mindeneknél az Isten dicsőségét nagyobra kell böcsülni, Matt. 10. v. 37. A' ki fellyeb szereti Attyát &c.

2. Mert ha maga kárával nem óltalmazza, maga kárt vall, Est. 4. v. 13. Ne gondold, &c.

3. Mert ha kárt vall az Isten dicsősége mellett, nem kár az; hanem haszon, Matt. 19. v. 29. Valaki el-hadgya &c.

4. Mert maga halálával-is kell óltalmazni az Isten dicsőségét, s maga Nemzetét, nézd-meg szegény Mofes mit mond: Torullyki engemet &c. Nézd-meg Gedeon halálra vetette magát. Sámfon meg-is ölette, mit mond Ester: Há még kell halnom-is még-is bé megyek a' Királyhoz, Cap. 4. v. 16.

5. Mert a' terméet dictállya ezt, nézd-meg nagy kárával-is a' kéz meg-óltalmazza a' főt, ha a' főhöz ütnek, még-is eleiben veti magát, Coll. 2. v. 19.

I. Hafzna Oktatás.

1. Köteles hát ember az Isten dicsőségét, maga Nemzetét nagy kárával-is óltalmazni. 2. Melly terméet ellen való dolgot cselekesik ez a' Magyar, nem hogy óltalmazná maga kárával, inkább maga kárával rontya. Ollyanok foka mint az Ephraim és Manasse, Esa.

3. Nincs könyörületesség bennük. Mellyre nézve most szólhatnak a' Jeremiások így: Oh ha valaki az én fejemet vízékké változtathatná &c. Jer. 9. v. 1. Most mondhatták a' Dávidok: Bé-zárlatnak útak a' tők edgy felé sem saladhatok, és ez ilyen mifélegben senki ninosen ki-segéllyen, Pfal. 142. v. 5.

II. Hafzna Intés.

Int, az Isten dicsőségét, magad nemzetét, magad kárával-is óltalmazd.

Indit-

Indítsanak azok a' mellyek a' Tudománynak Őt okaiban vadnak.
Ha ezt cselekeded, így Isten az ő dicsőfféget meg-óltalmazza, a' te
szegény Nemzetedet, és tégedet meg-áld, A M E N!

A M E N!

AZ ALHATATLANSÁGRÚL
való

P R E D I K A C I O.

Alig lehet olyan bűn, melly már a Magyarok között
nem uralkodnék; de majd mindennél fellyeb uralko-
dik az alhatatlanság; mostan azért erről tanul-
lyunk rövideden.

T E X T U S.

Jac. 1. v. 8. *Alhatatlan minden ő utáiban.*

Előljáró beszéd.

EBben a' részben az Apostol négy dolgot ad előnk-
ben. Hogy utól kezdgyem: (1) Azt tanítja, hogy a' rá-
galmazó kép-mutató keresztyének, nem keresztyének, azt mondgya:
vers. 26. *Ha valaki láttatik ti közterek Isten tisztelőnek lenni, és az
ő nyelvét meg nem szabólarza; hanem az ő maga szívét meg-csallya, en-
nek híjában való az ő Isteni szolgálattya,* vers. 27. Lásd-meg. (2) Azt
tanítja, hogy hogy kell az Isten igéjét halgatni jó móddal, vers. 21.
*Annak-okaért el-vertén minden indokságot, és a' gonosságnak ganéját
alázatossággal vegyétek-bé a' bé-óltarott beszédet, melly meg-tarthat-
tya a' ti lelkeitek, legyetek azért cselekedői az igének és nem csak hal-
gatói,* &c. Lásd-meg, vers. 23, 24. (3) Azt tanítja, hogy az
Istentől a' bűn mincsen, vers. 13. 1. *Mert az Isten gonossággal sen-
ket nem kísirt.* 2. *Mert az emberről magáról van a' lűn,* vers. 14.
3. *Az Istenül jó vagyon,* vers. 17. 4. *Az Isten sül minket az igaz-*

Hh 3

ságra.

Ágra. (4) Azt tanítja, hogy a' nyomorúságot békével szenvedgyük, azt mondgya: *vers. 2. Nagy öröm gyanánt tartsátok Atyámfiai, mikor különb különb kifizettekben estek. Es a' nyomorúságok jó végek felől ne kételkedgyünk: mert a' kettős szívű ember álhatatlan,* in textu. Csak e' bőséskárúl szóljunk azért; *Álhatatlan.*

S U M M A.

Az Apostol tanit az álhatatlanságrúl.

II. Részei vadnak.

I. Emlkezik az álhatatlanságrúl, azt mondgya: *Álhatatlan.*

II. Azt mondgya-meg miben? minden ő utáiban.

Magyarázattya.

1. *Mitsoda álhatatlanságrúl szól?* Fel. Álhatatlannak mondatik mind az, melly az állandónak ellenében tétetik. Állandó az Isten, *Psal. 102. 13. Te pedig Uram örökké meg-maradsz. Meg-áll az Isten séké: az Isten igéreti,* *Psal. 93.* Állandó az Isten orizága. *Psal. 93. Uram meg-marad a' te országod.* Állandó az Isten beszéde. *Luc. 16. v. 17. Meg-áll az Isten igéje, könnyeb az égnek földnek elmúlni, &c.* Álhatatlan e' világ, *1 Joh. 1. 17. El-múlik e' világ, &c.* Álhatatlan az ég a' föld, *2 Pet. 3. v. 10. Az ég nagy csikorgással elmúlnak &c.* Álhatatlan az ember, *Psal. 144. Álhatatlan az egésség a' békeség, &c.* De itt azt vedd észben: Az álhatatlanság, vagy természet szerint való, nem vétkes, vagy gyarlóságból való vétkes. A' vétkes álhatatlanságrúl szól itt.

2. *Mitsoda az az álhatatlanság?* Fel. Meg-változása az akaratnak, a' jórúl a' gonosra, mely által az el-kezdett jó meg-gátolódik.

3. *Hány-féle az az álhatatlanság?* Fel. Igen sok-féle. (1) Akaratbéli. (2) Gondolatbéli. (3) Cselekedetbéli. (4) Tanácsbéli. (5) Reménységbéli. (6) Hitbéli. (7) Vallásbéli. (8) Szegédségbéli.

[1] Akaratbéli. Ollyan akaratall valónak Lystrában szent Pálhoz és Barnabáshoz, hogy nekik áldoznának; de álhatatlanok valólanak: mert az után meg-kövezék őket, *Act. 14. v. 29.* A' négy első meg-tetsik innét.

[2] A' reménfegbélit mutattya a' Mofes és Aáron példája: Alhatatoflak voltak a' reménfegben az előtt, de mikor a' víz el-fogyott vólna, akkor álhatatlanokká lönek: mert azt mondgya Isten, *úffek-meg a' kő-síklát egyfzer, ók kétfzer útek*, Num. 20. v. 11, 12.

[3] Az hitbélit mutattya a' Saul Példája: *Meg-eskűvök a' Gibeonitáknak, de nem álla-meg, mellyert meg-haragvök az Isten.*

[4] A' vallásbélit mutattya a' Joás példája: ki-álhatatlan lön Jojada Pap hálála után, mellyert az Isten meg-ítelé, 2 Chr. 24. 18.

[5] A' fegődsfegbélit mutattya a' Lában példája, Gen. 31. v. 2. 4. *Misoda ember sokott álhatatlan lenni?* Fel. Azt mondgya az Apostol: *A' kettős sívú ember.* De minden rendben vagyon álhatatlan ember. Vagyon a' Királyok között olyan vala Saul. Salámon-is egyfzer, vagyon a' Prophéták között: olyan vala amaz Jeroboámhoz küldetett Prophéta, 1 Reg. 13. Vagyon a' ferjek, feleségek között, olyanokrúl tanit szent Pál, 1 Cor. 7. 15. Vagyon a' Gazdák szolgák között, olyanokrúl áll, Gen. 31. v. 2. Vagyon csak a' kapások között, Matt. 20. Vagyon az aratók arattatók között, Jac. 5. v. 4.

T U D O M A N Y.

Az álhatatlanság nagy gonofság. Erőffégeibül meg-tetfzik:

1. *Mert az álhatatlan népnek, embernek nincs Istene, Azariás Pap mondgya, 2 Chro. 15. 2. A' ki vagyon veletek ha ti-is ő véle léftek; de ha ötet el-hadgyátok ő-is el-hágy.*

2. *Mert az álhatatlan népnek embernek nincs hiti, az Apostol mondgya: az álhatatlan ember kételkedik, ha kételkedik nem hisen.*

3. *Nincs igaz reménfeg: mert az igaz reménfeg állandó. Tarssuk-meg a' mi reménfegünknek tánsorgás nélkül való vallásár, Heb. 10. v. 23.*

4. *Nincs szereteti: mert a' feretet állandó, 1 Cor. 13. v. 8.*

5. *Minden-fele gonof következik arra. Isten haragja, mint Joáfa, 2 Chro. 24. 18. Ehség mint Saul álhatatlanságáért: Chanaan-bül:*

búl való ki-rekedés, mint Mofesre, *Num. 20. v. 12.* Végre örök kárhozat, *Apo. 2. v. 20.*

I. Hafzna Oktatás,

1. Miért nincs sok Magyaroknak Istene?

Miért nincs hiti?

Miért nincs reménsége?

Miért nincs szereteti?

Miért következett ennyi veszedelem erre?

Miért van annyi Gyűlés?

Miért van annyi veszekedés, Gazda cseléd

között, Gazda munkás között?

Miért van annyi hasontalan biztatása a szegénységnek?

Miért van annyi Labancz Pribek? Annyi

Curucz Pribek, Török Tatar Pribek?

Miért van annyi Férjet hagyó feleséget hagyó?

Mert álhatatlan.

Mert álhatatlan.

2. Mit remélhet sz'e Magyarok között? Fel. Semmi jot nem; mért álhatatlan tanácsa, végezése, igyekezete, cselekedete, beszéde, nem tud ennek az ember beszédén el-menni, a' mester hazug ember, titkos embernek hijják.

3. Honnan származik az álhatatlanság? Fel. 1. Az Ördög-től a' ki el-csallya a' földnek kerekességét, *Apo. 12. v. 9.* A' ki el-csalá a' mi első szüléinket, el-csalá az Acháb Prophétáit. (2) Az hamis tanítóktól, *1 Tim. 4. v. 1.* *2 Pet. 2. v. 1.* *Gal. 3. 1. 2 Thef. 2. v. 3.* (3) A' világnak szeretetiből, *2 Tim. 4. v. 10.* A' Demas engemet el-hagyott, e' jelen való világhoz ragaszkodván, és el-ment *Theffolanikában*, *1 Tim. 6. v. 10.* (4) E' világi nyomorúságnak szelektül, *Luc. 8. v. 13.* *Hof. 7. v. 11.* *Egyiptomra kiáltanak.* (5) A' kételkedésből és a' kettős szívűségből, *Jac. 1. v. 6, 7, 8.*

Hát te nem vagy-e álhatatlan ember?

Ha Istenned vólt, el-hádtad,

Ha hited vólt, el-hádtad,

{ Álhatatlan ember vagy.

rongattatom; hajts én hozzá-m a' te fületet, a' melly nap kiáltok te hozzád, hamar halgas-meg engemet.

Elilyen erőflegekkel: (1) Azt mondgya: *vers. 3. Mert igen borongattatom, igen nagy inségben vagyok.* (2) Azt mondgya: *vers. 4. Az én erőm el-fogyatkozott, mint a' füst meg-emésztetettének az én napjaim, és az én csontaim, mint az úszóg meg-égetnek, az én szívem minék-utánna meg-verettetett meg-száradott mint a' fű.* (3) Azt mondgya: *vers. 5. Mert még ételemről-is el-feletkeztem az én nyomorulágomban, nincs egyéb ételem pornál, és egyéb italom könyhullatásnál, vers. 10.* (4) Azt mondgya: *vers. 6. Mert csak nyögéssel töltöm az időt, annyira hogy hasonlatos löttem a' püstában lakó ökor bikához, és a' püstában lakó bagolyhoz, ki csak bőrfőgéssel és huhogatással tölti életét, ugy azt mondgya: olyan megszünés-nélkül nyögök, Annak-okaért, &c.* (5) Azt mondgya: *mint az eszterhában forúlt veréb csak csipog, álom sem jár a' szememre, mint Ezechiás felől-is szól az irás, Esai. 38. v. 14. mond-ele a' verset.* (6) Azt mondgya: *Mert minden napon gyalázzattal illet engem az én ellenségem, és a' kik engemet csúfolnak én reám esküsznek, annak-okaért hamar halgas-meg engemet.*

2. Biztattya önmôn magát, vigasztallya a' jó vendöbéli hamar való szabadulás felöl. *Mivel?* [1] Az Istennek meg-változhatatlan voltával, azt mondgya: *vers. 13. Te penig Uram öröcké meg-maradtál, &c.* Valamint Isten állatodra nézve meg nem változol, ugy a' te igiretedre nézve, a' mellyben ígirted hogy meg-sabadítás engem. [2] A' meg-sabadulás idejének jelen való voltával, *in Text. Azért te fel-kelvén könyörülsz a' Sionon: mert ideje hogy könyörül rajta: mert el-jött az idő.*

S U M M A.

Vagyon az Isten meg-nyomorodott népének maga vigasztalásával való könyörgése erőflegével.

II. Részei vadnak.

I. A' maga vigasztalásával való könyörgése: *Azért te fel-kelvén könyörülsz a' Sionon.*

II. Erőflege: *Mert ideje hogy könyörül rajta, mert el-jött az idő.*

Ma

Magyarázattya.

1. *Ki könyörög itt?* Fel. A' Babyloniai keferves fogtságban lévő Sídólag.
2. *Kinek könyörög?* Felel. Az Istennek, a' ki örökké megmarad, &c. vers. 15.
3. *Mire kéri az Istent?* Hogy fel-keljen és könyörüllyön.
4. *Kin könyörüllyön?* Felelet. A' Sionon.
5. *Miért könyörüllyön?* Fel. Mert ideje: mert el-jött az idő.

Szoroffab Magyarázattya.

1. *Hogy hogy mondatik az Isten fel-kelni?* 2. *A' Sionon mi értetik?* 3. *Mitsoda időnek el-jövetelit emlegeti?*

Felelet az elsőre.

Az Istennek népe sűrűven él e' bállásnak formájával, mint *Num. 10. v. 35.* Mikor penig el-akarták indítani a' Ládát, ezt mondgya vala a' Mozes: *Kely-fel Uram és beledgyenek-el a' te ellenségid, és fessanak-el a' kik tégedet gyűlölnék a' te orczád elől.* Pfal. 3. 8. *Kely-fel Uram tart-s meg,* Plal. 7. v. 7. *Kely-fel azért &c.* Pfal. 9. 20. *Kely-fel Uram és legy jelen,* &c. Pfal. 44. v. 14. *Kely-fel azért és óltalma-z meg irgalmadbúl &c.* Pfal. 74. v. 3. *Kely-fel és végre jövel Ur Isten,* &c. Pfal. 132. v. 8. *Uram kely-fel jöjj-el ide.* De nem tulajdon-képpen kell érteni, hanem emberi mód szerint, csak ezt tészi az, *Kely-fel:* az az, mutasd-meg a' te nagy hatalmadat, a' te meg-nyomorodott népednek meg-sabadításában, és a' te meg-nyomorodott néped ellenségeinek el-vestéfében, meg-büntetéfében.

Felelet a' másodikra.

A' szó magyarul *Sion*, nem egyebet tésen; hanem sáraz helyet, száraz hegyet. *Sion* volt edgy hegy, mellyet hermon hegynek-is nevez az *Írás*, *Deut. 4. v. 48.* Azon elsőben építettett volt edgy vár, mellyet neveztenek *Sion Várának*, melly alatt a' *Dávidot* a' *Sánták* és a' *Vakok* meg-nevették, a' melly *Várat Dávid* meg-vön, 2 *Sam. 5. v. 7.* Es a' vakokat sántákat le-vágá, az után nevezetett *Dávid Városának*, 2 *Sam. 5. v. 9.* Azon építette vala *Salamon* az ő *Templo-*

plomát. Néha azért értetik a' Sionon Jerusalelem Várossa, *Pfal. 132. v. 13. Mert a' Sion az Ur Isten válastotta lakó helyéül.* Néha a' Jerusalembéli Templom, *Pfal. 65. 1. A' Sionnak hegyén Ur, &c.* Néha az egész Sidóság az Istennek az ő népe, *Pfal. 147. 12. Dicsérjed Jerusalelem az Urat, dicsérjed a' te Istenedet oh Sion.* Így itt is értetik az Istennek Várossa: az Istennek Temploma, az Istennek frigyes népe, meg-könyörül az ő Városlán, az ő Templomán, az ő népén, *Pfal. 51. v. ult.*

Felelet az harmadikra.

A' Daniel az Isten népe szabadulásáért buzgalóggal könyörög, *Dan. 9. v. 4. Ur Isten, nagy és rettenetes Isten, &c.* Isten az ő könyörgéset meg-halgattya, azt mondgya a' Gabriel néki: *Herventetek végeztettek a' te néped felől, &c.* Jeremiáznál az Isten azt mondgya, *Jer. 29. v. 10. Mihelt bé-tellyesednek Babyloniában az herventestendők, mindgyárt meg-látogatlak tieket és bé-töltöm az én jó sőmat ti rajtatok, &c.* Már arra emlekeztek az Istent, azt mondgyák: *El-töltötünk Uram már a' nyomorúságnak estendeit, azért könyörül meg mi rajtunk a' mint igérted.*

T U D O M A N Y.

Mikor az idő el-jü az Ur Isten az ő nyomorúlt népe mellett fel-kél, és az ő nyomorúlt népén meg-könyörül. A' Textusban van.

Nyomorgattya vala Pharahó az Istennek népét, felette igen Ægyiptomban annyira, hogy fel-hata Isten eleiben a' saczoltatás miat való kiáltás ohajtás, el-jöve az idő, fel-kele Isten az ő népe mellett és az ő népén meg-könyörüle, *Exod 14.* Nyomorgattya vala Acháb az Istennek népét, az Isten Prophétait meg-öli vala, el-jöve az Idő, Isten az ő népe mel-

mellett fel-kele, és az ő népén meg-könyörüle, 1 Reg. 19. Vaj-ki fok helyen énekel errül az Isten Anyaszentegyháza, P^{sal.} 124. 129.

O K A I.

1. Mert igireti tartya, P^{sal.} 12. v. 6. *A' nyomorúltaknak pusztitatófokat &c.*
2. Mert itéletiben való igazsága kívánnya, P^{sal.} 94. v. 14. *Bizonny nem hadgya-el Isten az ő népét, &c.*
3. Mert meg-szánnya. *Oh szegény szél-vésztül hányattatott &c. Esai. 54. v. 11.*

I. Hafzna Rettentés.

Rettenti a' nyomorgatókat. Fel-kél Isten az ő népe mellett; de meg-ront titeket. *Hol van a' ti ag eb Atyátok Pharaoh?* El-sillyedet. *Hol van a' ti véren folt atyátokfia Achab?* Fel-nyalták az ebek a' vért. *Hová lett üldöző Jezabel Anyátok?* El-szakadozott, eltapodtatott. Te minket kergető Saul. Magad fegyvere által vész-el. Ti hiti hagyott Saulnak maradéki majd meg-öletettek. Te végő romlásunkra igyekező Hámán, majd fel-akasztanak. Te meg-fomjúhozott Sisera? majd a' földhöz hegez Jáchel, magad testét vért nem szánó. Te fel-fuvalkodott Abimelech, edgy Ábshony öl-meg. Te fenyegetődző Hahas ferege? majd el-ésélet. Te föld kerekéjét el-csaló Sárkány? majd a' kén-köves tóban vettetel, az hol a' te kénlódásodnak fűti örökkön örökké fel-mégyen.

II. Hafzna Vigasztalás.

Vigasztalja a' nyomorúltakat. Nyomorgattatol-é? Minden felől keferülés életed, sem éjjeled sem nappalod nincs, nagy inségben, nagy borongatásban vagy *&c.* (mond-el itt a' melly erősségek az elől járó beszédben vadnak) majd el-jő az idő, fel-kél Isten, és te rajtad meg-könyörül. Mondgyad azért: *Azért kely-fel ob Ur Isten, haragod ne gerjedezzen, Sion várossát sánd-meg, és neki kegyelmez-meg,* P^{sal.} 102. v. 14. De meg-tért sível cselekedgyed ezt, bűneidet hadd-el. Elly Isteneften, reménkedgyel Istened előtt ke-

serveffen: mert egyéb-aránt azt mondgya Isten, a' mi írva vagyon.
Amos, 4. cap. 5. olvásd-meg, de ha meg-térsz az Istent meg-kere-
 sed, az Ur Isten meg-könyörül rajtad, A M E N!

A M E N!

A' JOVAL VALO HASZONTALAN

biztatásnak hijában valóságárúl
 való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Jer. 8. v. 20. *El-múlt az aratás és a' nyár, &c.*

Elöl-járó beszéd.

A' Nyomorúságbéli, szegény, nyavalyás embernek jóval magát biztatni jól jó; de jóval magát nem jól biztatni haszontalan. *Kettő van itt.*

1. Dávid nyomorúságában mennyivel biztatta ő magát, sok helyeken meg-láthatni; de ugyan sok maga biztatási vadnak, *Psal. 27.*

(1) Biztattya magát az Isten óltalmával, *vers. 1.* *Az Ur Isten az én világosságom &c.* (2) Az Isten igiretivel, *vers. 9.* *Te feléd mondgya &c.* (3) Az Isten gondviseleésének meg nem fűnése-vel, *vers. 10.* *Mert mind Attyám és Anyám el-hágy &c.* *Mi hasznát vedte?* Azt mondgya: *Ha nem hittem volna &c.* Nagy hasznát vévé ugyan Dávid a' jó biztatásnak, *11 Sam. 15. v. 25.* *Vigyétek visse az Istennek Ládáját: mert ha tetsem az Urnak visse hoz még engemet, &c.* Visse-is vivé Isten. *Igy hasznát vévék az három Ifiak, Dan. 3. v. 17.* Azt mondgyák: *Hatalmas a' mi Istenünk &c.* *ki-is szabadítá.* Nagy hasznát vévé amaz szegény Asszony, *Marc. 5. v. 28.* *Ha csak ruhájának perémit illethetem-is meg-gyógyulok.* Meg-is gyógyula.

2. De jóval magát nem jól biztatni hasontalan: mert az meg-csal, arrúl szól e' leczke.

S U M M A.

Arrúl panaszkodik a' nép, hogy a' jóval való hasontalan biztatás meg-csalta.

II. Rései vadnak.

I. A' csalatkozás felöl való panasz: *El-múlt &c.*

II. Annak meg-bizonyítála: *és mi meg nem &c.*

Magyarázattya.

1. *Mitsoda dolgok mondanak el-múlni?* Fel. Sok volna azokat elő számlálni. El-múlni mondatik e' világ, 1 *Joh.* 2. 17. *El-múlik e' világ.* El-múlnak az egek, 2 *Pet.* 3. v. 10. *Az egek nagy csikorgással el-múlnak.* El-múlni mondatik az ember, *Pfal.* 90. v. 9. *El-múlik mint az árnyék.* El-múlni mondatik az árnyék, *Pfal.* 144. Minden valami van el-múlik csak az Isten marad-meg örökké, *Pfal.* 93. *Pfal.* 102. v. 13. Itt-is ilyen tulajdon-képpen való el-múlásról szól.

2. *Mit jegyez az aratás?* Fel. Sokszor hallani ezt. (1) E' világ végét, *Matt.* 13. v. 30. (2) Az Evangéliomnak prédikállását, *Matt.* 9. v. 37, 38. (3) A' nyomorúságokat, *Jer.* 51. v. 33. (4) Tulajdon-képpen valót, *Genes.* 8. v. ult.

3. *Az nyár mit jelent?* Fel. Vagyon arrúl emlékezet, *Gen.* 8. v. ult. *Pfal.* 32. v. 4.

4. *Mitsoda nyomorúságok voltak?* Fel. Le-van írva, *vers.* 13, 14, 15. Minden állatnak buklegére jutatta az Isten, felelmet, rettegést bocsátott reájok. *Mennynek-bé a' keritet városokban, &c.* Azt mondgya a' Prophéta: *Az én népem Leányának romlása miatt megromlottam, meg-somorodtam,* *vers.* 21. Lásd-meg.

5. *Miért mondgyák nem szabadultak-meg?* Felel. Azért: mert biztatták őket fok kal, az Egyiptomi segítséggel s' egyébbel, hogy im jönnek, ám jönnek aratáskor meg-sabadúlnak, nyárban meg-sabadúlnak; de semmi nem tölt belőle, azért mondgyák: *El-múlt a' nyár és az aratás mi még-is nem szabadultunk-meg.*

T U D O M A N Y.

A' jóval való haszontalan biztatás meg-csallya az embert. Ihon meg-csalta őket.

Több ennek bizonyítása hogy nem én előszámlálhatnám. Pharahó biztattya vala ő magát, de meg-csalá, *Exod. 14.* Hámán biztattya vala ő magát, de meg-csalá, *Senacherib*, az Assiriabéli Király, igen világos példa a' bolond Iffiu, *Luc. 12. v. 19, 20.*

O K A I.

1. *Mert haszontalan.* 2. *Mert jót vár; de nem leső jó, ugyan ezen részben. vers. 15.* 3. *Mert hazuglag, Cap. 7. v. 4.* 4. *Mert hirtelen veszedelem leső, 1 Thef. 5. 3.* 5. *Mert meg-térés nélkül van, Esai. 59. v. 11.*

Vallyon melyik biztatás csallya-meg az embert? Felelet. Az haszontalan.

Miből ismérni azt-meg? (1) Valamelly az Isten segítségén kívül van haszontalan: mert nincsen Isten nélkül segítség és idveffeg Pfal. 127. Hijában való az emberi segítség, Pfal. 60. v. ult. (2) Valamelly biztatás meg-térés nélkül van, Esai. 59. 11, 12. 2 Chro. 15. v. 3, 4. &c. (3) Valamelly felől az Istennek igireti nincsen. Ha biztattya magát büne bocsánattyával meg-térés nélkül haszontalan. Ha biztattya magát nyugodalommal meg-térés, a' bűn meg-érzése nélkül haszontalan.

I. Haszna Oktatás.

Meg-tudhatod miért csala-meg minket a' szabadúlással való biztatás. El-múlék az aratás és a' nyár mi még-is nem szabadultunk-meg. Váránk a' békefeget de imél semmi jó nincsen, váránk a' meggyógyulásnak idejét, és imél felelem vagyon.

Miért csala-meg a' biztatás? (1) Mert Isten segítségén kívül vala. (2) Mert meg-térés nélkül vala. Látó-é valami meg-job-bulást.

búlált. *Mindnyajan el-hajlottanak &c.* Pſal. 12. Pſal. 14. Pſ. 94.
(3) Mert Istennek affelől igireti nem vólt.

2. Ugy tud-meg, mind addig meg-csal a' biztatás valamig (1) Isten segítségével nem léſen. (2) Valamig meg-téréſſel nem léſen. (3) Valamig Istennek igireti affelől nem léſen.

II. Haſzna Feddés.

Feddi az haſontalan biztatókat. Mennyi ártatlan vér ontás lón a miá. Mennyi éhel haló csinálás. Mennyi Isten káromlás. Ha Eſt-her a' biztatáſt végben nem vitte vólna, *Eſt.* 4. v. 16. nagy gonobt cselekedet vólna.

III. Haſzna Intés.

Hijában valóval magadat ne biztald; hanem az Isten segítségével, igerte az Isten hogy meg-segét, *Pſal.* 50. v. 14. (2) Isten igiretivel: mert igerte hogy az ő orczáj it tüled el nem rejti. (3) Az Isten gondviseleſének meg nem ſűneſével. Ha mind A tyád és Anyád el-hágy-is, az Isten nem hágy-el. Hü az Isten a' ki nem hágy titeket fellyeb kifirtetni annál, &c. Abban ſegétséggel léſen es a' ki-fzabadulásra útát nyit, A M E N!

A MASOK GYŐTRELMERE GONOSZUL ÉLŐ PARÁZNAKRÚL
való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

2 Pet. 2. v. 8. *Az igaz Lótt, mikor azok között lak-
nék &c.*

ELŐL-JARO BESZED.

A' Gonosz életü fertelmes emberek, gonosz cselekedetekkel, nagy ſivbéli gyötrelmet ſereznek az igaz hiveknek. Sok példák mutatták ezt. (1) Az Illyés azt mondgya az Isten

Kk

kérdé-

kérdésére: *Mit kereß itt Illyés? Nagy busulásom vagyok Uram énnekem; mert az Izraél fiai a te utaidat el-hadták, a te oltáridat lerontották, 1 Reg. 19. v. 14. és 4. Elég immár az én életem oh Uram, vedd-el az én lelkemet, &c.* (2) Dávid azt mondgya: *Csak sírok rivok nagy nyavalyámban, el-fogyatkoztam gondolatimban, meg-keseredtem nagy busultomban, &c. Hogy ha énnékem szárnyam lett volna, &c. Egész e' váras rakva haraggal, edgy-másra való nagy gyönlöféggel, &c. Hogy ha ezt nem halgattátok, Pfal. 55.* (3) Jeremiás: *A' rejték helyekben sír az én lelkem a' ti kevelységtekért, és sírván sír, az én szemem könyvezt, Jer. 13. v. 17.* (4) Micheás: *Faj énnékem, &c. El-veszett a' földről a' jól tévő ember edgy igaz-is nincsen, mindnyájan vér után olalkodnak, &c. Mich. 7. v. 1, 2, 3, 4.* (5) Példa a' begény Lóth e' Leczkében.

S U M M A.

Az igaz Lóthnak gyötrelme, a' gonosz életű emberek miá.

II. Részei vadnak.

I. Az igaz Lóth gyötördéfe.

II. Oka gyötördésének: *Azoknak gonosz cselekedeteiket, &c.*

Magyar ázattya.

1. *Hogy hogy mondarik igaznak Lóth? Fel. A' szent Irás ugy adgya előnkben, vagyon (1) természet szerint való igaz, olyan az edgy Isten, Jer. 14. v. 1. (2) Törvény szerint igaz, olly volt az Ur Jesus Christus, Heb. 2. v. 17. (3) Evangeliom szerint igaz, olyan volt szent Pál: Nincsen nekem igazságom melly a' törvényből volna, hanem a' Jesus Christushan való hitnek általa vagyok, &c. (4) Igy szerint igaz, olyan volt Dávid, Pfal. 43. v. 1. (5) Másfokhoz képezt igaz, olyan volt Zachariás és az ő Felesege, ilyen volt Lóth-is, nem természet vagy törvény szerint való: mert igen meg-cselt vala edgyser, Gen. 19. v. 33, 34.*

2. *Kik között mondgya hogy Lóth lakot? Fel. Lóth lakot Sodomában, Gen. 14. v. 12. Mikor Chedorlaomer Sodomát el-rablotta*

lotta volna, Lótót-is el-vivé: mert Lóth lakik vala Sodomában, azt mondgya, e' Réfnek-is 6, 7. versei ugy tartják.

3. *Mitsoda gonosz cselekedetű emberek voltak azok?* Felelet. Azt mondgya szent Péter *vers. 7.* Gonosz, és bujálkodó életű fertelmes emberek voltak azok. Ollyan tisztátalan életű fertelmes emberek voltak, hogy a' Lóthoz bé-tért, emberi ábrázatban lévő Angyalokat-is, meg-akarták ferteztetni, azokkal-is paráználkodni akartak. Még Lóttal magával-is, a' mint ki-tetűik abbúl mikor azt mondgyák: *Majd gonoszból cselekedésünk te veled hogy nem azokkal.* De az Isten akkor őket meg-vakítá hogy az ajtónak kerefejében meg-fáradnának, *Gen. 19. 5, 6.* Es az után kén-kőves tüzes elővel el-silyedének.

T U D O M A N Y.

Nem lehet edgy fertelmesebb, utálatosabb veszedelmesebb gonosság a' paráznaságnál. Nagy gonoszság mikor a' Christus tagját el-vágják a' parázna azt cselekedzi, *1 Cor. 6. 15.* Nagy gonoszság mikor ki a' templomban paráználkodik, a' parázna azt cselekedzi, *1 Cor. 6. 19.*

O K A I.

Miért? (1) Ihon lád-é a' hegény Lóth, csak gyötrötte önnön hegény lelkét, mikor a' Sodomabélieknek utálatos paráznaságokat látna és hallana. (2) Ezért veszté-el Isten az első világot, *Gen. 6. 1. ad 8. olvasd-meg.* Sodoma ezért silyyede-el; *Gen. 19. 1. ad 27. olvasd-meg.* (3) Ezért ki-okádtattya Isten a' földel a' parázna népet és embert, *Lev. 20. v. 10. ad 23. olvasd-meg.* (4) Ezért a' földnek népének meg nem kegyelmez az Isten, *Jer. 5. v. 7, 8, 9. olvasd-meg.* (5) Ezért meg-emésti Isten az ő haragjának tüzevel az ollyan népet, *Ezech. 22. v. 9, 10, 11. 30, 31.* (6) Ezért minden fele veszedelem következik az emberre, mi következik Sámsonra, *Jud. 16.* Dávidra, *2 Sam. 12.* Ammonra, *2 Sam. 13. olvasd-meg;* *Prov. 6. v. 26, 27, 28, 29-32, 33. cap. 7. v. 21, 22.*

egész nemzetnek végfő veszedelme, *Jud. 20.* Huszon ött ezer ember vágata Isten le, edgy paráznalágért, *Num. 25. v. 1. 4. 8. 9.* Huszon három ezeret, a népnek Fejedelmet mind fel-akasztatá. (7) Ezért ki-reked az Isten országábuk, *Eph. 5. v. 3, 4, 5.* olvasd-meg.

I. Haszna Oktatás,

Miért van ennek a' Magyarok ilyen rosszúl dolga? Miért hogy majd ki-okádtatya Isten a' földel? Miért hogy nem akar meg-kegyelmezni neki? Miért hogy majd meg-emésztí az ő haragjának tüzével?

Fel. Edgyért a' paráznalágért. Sok szabadossan paráznalkodik, fok sem-látomált, paráznalkodni nem ségyenli, kevés vagyon most Joseph, kevés vagyon Uriás, Hitteus, 2 *Sam. 11.*

II. Haszna Rettentés.

Mit várhatunk? Ki-okádtat Isten a' földel; Nem kegyelmezz-meg; Meg-emésztet az ő haragjának tüzével: mert ha Sodomában parázna volt, van itt-is annyi ha több nincs. Ha Jerusalemben volt; van itt-is annyi ha több nincs. Hogy nem vigyáztok elöl-járók, bizony közönfegyessen büntet az Isten, mint Sodomát Jerusalemet &c. Hol vagyon Phineas.

Hát te parázna mit vársz? El-sillyeszt az Isten téged, ki-okádtat a' földel, meg-emészt az ő haragjának tüzével; Minden-fele veszedelmet rád következtet, végre az örök kárhozatra vét.

III. Haszna Intés.

Ne szenvedgyük közöttünk a' paráznákat, ne kedvezünk azoknak. (2) Te parázna hadd-el paráznalágodat, ne győtorjed az igazaknak lelkeket. (3) Te tística életü ély tistán a' Josephel, az Isten mind ebben, mind a' következő életben meg-jutalmaztat,

A M E N!

A' F E-

A' FEJETLEN LABSAGRŰL
való
P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Jud. 2. v. 17. 20. *Az ő Birajokat sem halgatták és noha hallanák az Urnak parancsolatit, de nem cselekedének akképpen; annak-okaért meg-gerjede az Urnak haragja Israël ellen.*

S U M M A.

E Leczkeben az Israël népének fejetlen lábsága adatik előnkben, és fejetlen lábságának keserű gyümölcse.

II. Rései vadnak.

I. A' fejetlen láblág: *Nem halgatták, &c.*

II. Annak keserű gyümölcse: *Annak-okaért &c.*

Magyarozattya.

1. Kirül beszél ez a' Leczke? Felelet. Az Izraëlről.

2. Ki volt az az Izraël? Fel. Magyarúl Izraël azt teszi Istennek Fejedelme, Isten elsőben a' Jákóbot nevezte Izraëlnek, Gen. 32. v. 28. *Nem Jákób lesz en az te neved, hanem Izraël; mert ha az Isten ellen diadalmas voltál, az emberek ellen-is diadalmas lesz.* (2) A' Jesus Christus-is mondatik Izraëlnek, azért: mert az Isten népének Fejedelme; azért: mert az ő mennyei Attyával ugyan küsködött, a' mi meg-váltásunk felett, *Efsai. 49. v. 3.* (3) Izraëlnek mondatik az Istennek népe, a' tizen két Nemzetség, *Deut. 4. 20.* Izraëlnek mondatik csak a' tiz Nemzetség: mert edgyik el-fakadot volt a' Királytúl, a' másik el-fogyott, *1 Reg. 12.* Itt azért értetik az Isten népe, mellyet Isten több Nemzetségbül magának választott vala az ő tiszteletire.

3. A' Birón mit kell érteni? Fel. Közönfegessen az elől járókat, a' mellyek által Isten az ő népét akkor igazgatta, a' mellyeket ugyan

Kk. 3.

ebben.

ebben a' könyvben néha nevez Birónak; néha Királynak mint Abimelechet, *Jud.* 9. v. 16. néha Fejedelemnek mint Jephtét, *Jud.* 11. v. 6. Azért itt érti ak kori tisz- viselőket.

4. *Mit részen az, nem halgatták?* Felel. Szavát nem fogadták, mint Mofes azt mondgya: *Fel ne menyetek; mert nem leszen az Ur ti kezétek, hogy el ne hulljatok a' ti ellenségetek miatt, mindazonáltal ugyan el-menének,* Num. 14. v. 42. *Nem halgatták,* az az, nem engedelmeskedtek, túle nem függöttek, a' mint cselekedtenek a' Samuellel, *1 Sam.* 8. *Nem halgatták,* az az, az Istennek parancsolati berint nem cselekedtenek; hanem fertelmeségre adták ő magokat, az Istent nem fogálták, hanem a' Bálványt, az Istennel való követséget meg-fegték, minden istentelenségnek munkáfi voltának, paráználagnak mint a' Gibeabéliek, *Jud.* 19. Gyilkosságnak mint Abimelek, *Jud.* 9. Erőszak-tételnek prädálásnak, dúlásnak, mint a' Dán Nemzetsége, *Jud.* 18. v. 27.

5. *Miben gerjedett-fel az Istennek haragja ellenek?* (1) Ebben hogy adta őket a' ragadozóknak kezekben és el-ragadozták őket, *vers.* 14. (2) Ebben hogy adta őket a' körülöttök levő ellenségeknek kezekben, kik előtt soha nem állhattak-meg, *vers.* 15. (3) Ebben, hogy valahová ki-mentenek az Istennek keze volt ellenek gonosra és felette igen meg-nyomorodtanak. (4) Ebben, hogy mind untalan reájok ment a' prädáló, éléseket el-vitte, marh. jokat el-hajtotta, *Jud.* 6. Ugy meg-nyomorodtak, Falukban Városokban nem mertek lakni; hanem a' felelemtül viseltetvén barlangokat csináltak az hegyek között, és ott bujkáltak, *Jud.* 6. Mint most a' mi Magyarink begények, az Isten minket-is oltalmazzon ettől!

T U D O M A N Y.

A' fejertlen lábság, minden gonosra való által útság.

Világosítása a' Tudománynak.

1. *Mirsoda az a' fejertlen lábság?* Fel. Az, midőn ember, sem Istentül, sem embertül nem fűg, nem halgat; Illyenek valának ezek sem Istentül, sem embertül nem halgattak. Illyen vala Pharaho, ki azt

azt mondgya vala: *Kitsoda az Ur hogy engedgyek az ő beűsedének, az Urat nem ismerem, az Izraëlt-is nem bocsátom-el*, Exöd. 5. Illyen vala amaz Biró a Várasban, ki sem az Istent nem fekte, sem az embereket nem becsülte, *Luc. 18.* Illyenek valának Kore, Dátán, a' kik senkitül nem akarnak vala függni, *Num. 14.*

2. *Mitsoda az a' minden gonosz, a' mellyre által útság a' fejetlen lábság?* Fel. A' bűnnek gonosza és a' büntetésnek gonosza. A' bűnnek gonosza, minémü a' gyilkosság, paráznaság, bálványimádás, &c. A' büntetésnek gonosza, minémü az illyen keserves állapot a' melly alatt régulta keservesen nyögünk.

3. *Mitsoda az az által útság?* Felel. Az olyan dolog a' melly az embernek igen hamar gonoszt szerez. *Mitsoda gonoszt szerez?* F. Azt hogy, az Istennek haragja felgerjed az olyan nép, ember ellen, mint a' Textusban. (2) Azt, a' mit szerze a' mi első szűleinknek, a' kik mikor nem akarnának az Istentül függeni, hanem Istenek akarnának lenni, ki-üzé Isten őket a' Paradicsom kertébül, átokkal megátkozá mind őket, mit maradékit, még a' földet-is ő érettek, *Gen. 3.v. 17.* (3) Azt a' mit szerze Korénak, Dáthánnak, *Num. 16. v. 12, 13.* (4) Azt a' mit szerze az egész Sidósnak; *Num. 20. Num. 21, v. 5.* (5) Azt a' mit szerze az Angyaloknak, le-hánnyatatának a' pokolban, és a' fetétségnek vas lánczáival ma-is kötve tartatnak, *Judas, v. 6.*

Tanuld-meg. (1) Az hol fejetlen lábság van, nincs ott igaz Isteni tisztelet, 2 *Chro. 15.* (2) Ha általútság minden gonosza a' fejetlen lábság, tehát a' jó rend edgy mástul való függés; által út minden jóra, *Esai. 3. v. 5, 6. Lam. 5.*

Vallyon honnan származik az a' fejetlen lábság? Fel. A' kevélysegbül mint a' Pharahó példája mutattya. A' magának nagyot tulajdonitásbül, mint Kore, Dáthán. A' fel-fuvalkodásbül, *Pf. 36.*

Végére mehetz. *Mi szerze Magyar Országban ezt a' nagy veszedelmet?* Fel. Ez a' fejetlen lábság, nem ismeré ez az Istent mindenek igazgató Birójának lenni; mindenek hatalmas uralkodó Urának a' kinek kezében vadnak a' Birodalmak: az után rétre bakada, nem függe Királyátul, Fejedelmétül, Elöl járóitül, innen minden

gonosb jöve a' népre, szertelen nyomorúság; már most a' gyermek a' vén emberen, az el-vettetett alá való a' tiszteletes emberen uralkodik, *Eszai. 3. Oh Isten sány-meg! az árván özveggyen erőszakot résznek a' szolgák uralkodnak, &c. Lam. 5. Oh Uram ad véget ennek! végy ki minket ez inségből! Pfal. 25.*

Hát még tovább mit várhatz? Fejetlen lábilag ez, nem füg ez edgy mástúl, ha mi értéket kéje van, Fejedelemségre vagy. Ha fegyver viselő? mind Hadnagy. Ha kösleg: mind Bíró. Ha Prædikátor: mind Esperest, Püspök, vagy nem kell néki sem Esperest, sem Püspök.

I. Hafzna Feddés.

Az olyan fejetlen láb embereket, minémü minden a' ki az Isten-tül, Isten parancsolatitúl nem füg. Illyen a' Magistrátust nem böcsüllő, férjétül nem halgató Abony, illyen a' Gazdájátül nem halgató szolga, szolgáló, illyen az Attyátül Anyátül nem halgató fiú, leány &c. Tudgyátok-meg rozszúl léfzen dolgoatok az Istennek haragja fel-gerjed ellenetek. *Faj ti nektek mert ugy jartok mint Pharaoh, Kore, Dáthán, &c.*

II. Hafzna Intés.

Kivánod-é hogy az Isten haragja ellened fel ne gerjedgyen? Akár ki légy, halgas az Istentül, halgas a' te előljáróidtúl.

Mi inditson.

1. *Mert* az Isten rendelte az edgy mástúl való függést, és az Apostol-is kívánnya, *1 Cor. 14. v. ult.* 2. *Mert*, mert kép hasonlatosságban a' szent Pál tanittyá és mindeneket az edgy mástúl való függésre int, *1 Cor. 12. 14.* 3. *Mert* ez a' dolognak lelke. *Ordo est anima rerum, e' nélkül minden confusum Chaos, örvé zihrodó zavaródottság. Ha nyolcz ókród vagyson s' az elsőkiül nem füg a' többi,*

hová mehet rajtok? 4. *Mert* az Isten haragja úgy nem gerjed ellened-fel, A M E N!

A M E N!

Némelly külső alkalmatosságokhoz képest
való

P R E D I K A C I O K.

SZÖLŐ-MIVELESKÖR. *p. o.*

T E X T U S.

Matth. 20. v. 6, 7. *Miért állotok itt egész nap, &c.*

Elöl-járó beszéd.

AZ embernek, míg e' nyomorúság völgységében él, munkálkodni kell. *Illyen okokra nézve: (1) Mert az Isten élő nyelvel parancsolta, mikor Adám vétkezett volna, azt mondgya: Légyen átkozott a föld te éretted, nagy fáradságos munkával egyed annak gyümölcsét, életednek minden napjain. A' te orozádnak veritékével egyed a' te kenyeredet, míg nem földé lész, Gen. 3. 18, 19. (2) Mert az Istennek ki-adott törvénye vagon a' felől, Exod. 20. v. 9. Hat napon munkálkodgyál és minden dolgaidat el-serezzed. 1 Theff. 4. v. 11. Igyekezetek csendesek lenni, a' ti saját dolgaitokat cselekedni, és munkálódni tulajdon kezeitekkel. (3) Mert enni sem szabad annak a' ki nem munkálódik, 2 Theff. 3. v. 10, 11. Ha valaki nem akar munkálódni ne-is egyék, halljuk hogy nemellyek ti köztetek rendeletlenül járnak, kik semmi dolgot nem téstnek &c. Azoknak kik effélék hadgyuk és kérjük őket a' mi Urunk Jesus Christusra, hogy csendességgel munkálódván, az ő tulajdon kenyereket egyék. (4) Mert az oktalan állatok is mutatták ezt az embernek, Prov. 6. 6. Eregy-el az hangyához o! te ezt ember nézd-meg az ő utait és tanully, &c. (5) Mers hívokodni nem szabad, a' Textusban van. Miért állotok &c.*

S U M M A.

Meg-szólittya az hívalkodókat, és tisztel-követésére inti, jutalom igéréssel.

LI

II. Ré-

II. Rései vadnak.

I. A' meg-főllítás és tistek el-követésére való intés: *Miért állotok &c.*

II. A' jutalom ígérés: *A' mi igaz léssen meg-fizetem, &c. Magyarázattya.*

1. *Kitsoda savaai ezek?* Fel. Amaz mennyei Szőlő gazdának, magának az Ur Jesus Christusnak; mondotta az ő szőlőjében való hivatalosoknak. Alkalmatoslaga ez: Mivel ez példa beféd. Azt mondgya édes Idvezítőnk: *Hasonlatos a' mennyeknek orsága a' cselekedes emberhez, ki jó reggel ki-mene munkásokat fogadni az ő szőlőjében, és meg-fszerződven a' munkásokkal, ki-ké ide az ő szőlőjében, ki-menvén három órákor láta más rendbelieket-is, a' piacon hivalkodni. Monda azoknak-is: Mennyetek-el ti-is a' szőlőben, és a' mi igaz léssen meg-fizetem. Ísmét, hat és kilencz órákor ki-menvén, hasonló-képpen cselekedék. Tizenegy órákor ki-menvén, valótá más-főket-is állani hivalkodni, és mondta: Miért állotok &c.*

2. *Mitsoda az hivalkodás?* Fel. Munka nélkül valólag, hasonlatan dolog; melly léssen vagy cselekedettel, vagy beféd. A' cselekedetbéli hivalkodásról főll: *Ezech. 16. v. 40. Sodomának a' te hugodnak álnoklaga e' volt: kevélység, hivalkodálnak bőfegge, és a' fegénynek a' bükölködőnek kezét nem fogta. Illyen hivalkodása vala Dávidnak, mikor déli álma után fel-kelvén Betfabet meg-láta, 2 Sam. 11. v. 2. A' főbéliről főll édes Idvezítőnk, *Matt. 12. v. 36. De mondom néktek, akár mi hivalkodó beszédet főllyanak az emberek, számos adnak arrul az íület napján. Az hivalkodó embert nevezi a' szent Írás: rest embernek, dolgotlan embernek, aluszékony embernek, heverő embernek, Prov. 6. v. 6. cap. 12.**

3. *A' főlönek nevezetén mi értetik?* Fel. Nem tulajdon-képpen való főlö, mint *Efai. 16. v. 9, 10.* Hanem a' mint édes Idvezítőnk mondgya: hasonlatosság fserint, a' mennyeknek orsága, a' mennyeknek orságának gyülekezete, *Matt. 21. 33. lásd-meg.*

4. *A' munkásoknak a' főlöben való küldéséekkel mit akar?* F. Az örök életre el-választatott, örök időknél előtte el-rendeltetett embereknek bizonyos időben, az Isten orságában való hivatalokat akarja

akarja meg-mutatni, hogy Isten azokat a' kiket Örök időnek előtte el-rendelt, nem hadgya már-el; hanem bizonyos időben el-hijja, némeltyeket három órákor, az az: Iffiúságokban: némeltyeket kilencz órákor, az az: Jókori-bélifégekben; némeltyeket tizenkét órákor, az az: Öregfegekben; és mind azoknak jutalmat ígér.

5. *Mit soda jutalom az, a' mellyet ígér nékik?* Fel. Nem az itt le-iratott tulajdon-képpen való tíz pénz, hanem hasonlatossággal se-rint, a' bűnnek bocsánattya, a' meg-igazítás, meg-fentelés, meg-dicsőítetés, edgy főval a' mennyeknek országa.

T U D O M A N Y.

A' munkásnak igaz jutalmát igazán meg-kell fizetni. A' Textusban van. A' mi igaz léssen meg-fizetem.

Okai a' Tudománynak.

1. *Mert égben fel-kiáltó vétek igazán meg nem fizetni, Jac. 3, v. 4.*
2. *Mert Isten erős tilalommal meg-tiltotta, Lev. 19. v. 13. Ne maradjon a' te béresednek szolgálattjának jutalma te nálad reggelig. No főlö gazda a' mi igaz a' munkásnak meg-fizefd, úgy az Isten nem bocsát büntetést read hanem áldást.*

T U D O M A N Y.

Dolog idején nem dolgozni, hanem hivolkodni, tilalmas. In Text. Mit állotok itt egész nap estig hivalkodva.

E' Tudománynak okait, e' Prédikációnak előljáráo beszédében Lásd-meg.

Amaz kölduláfra főkott Orofok ellen, Oláhok, Tótok ellen való, a' kik Örökké csak a' Falut, Vároft kodullyák, az igaz köldűfok kenyerét el-vefik: Majd a' Magyarok-is meg-tanúlyák ezt.

Az hívőkodó munkások ellen, a' kik hívőkodva munkálódnak. Trágár fajtalan, tisztátalan beszédet szólnak, *Eph. 4. v. 29. Semmi tisztátalan meg-veszett beszéd a' ti szátokból ki ne származzék*, *Matt. 12. v. 36. Minden hívőkodó &c.* Hívőkodva dolgoznak: ha ki nek őt ember mive bölője van, tiz kapállya-meg.

T U D O M A N Y.

Az Ur Isten az örök életnek örökösit, nem csak elválasztotta rendelte az örök életre: hanem bizonyos időben el-is hívja, és ő nékik örök életet ad. A' Textusban van, Mennyetek-el ti-is a' bölőben, Rom. 8. v. 29. A' kiket öröktől fogva tudott, &c. 1 Pet. 5. v. 10. A' minden kegyelemnek Istene hívott minket, &c.

(1) Hiv az Isten az ő igéje prédikállása által. (2) A' bűnnek meg-ismérése által. (3) A' nyomorúságok által. (4) A' Sacramentum által. Némellyet hiv iffiúágában, mint Szent Pált, *Act. 9.* Némellyet ért korában, mint Zacheust, *Luc. 19.* Némellyet vénsege felé, mint Cornéliust, *Act. 10.* Némellyet csak közel halálához, mint a' Tolvajt, *Luc. 23.*

Hafzna Oktatás,

Mikor téged a' bölőben hinak, vagy te másokat his. Jusson eszedben, az Isten tégedet ugy hi az ő szőlejében. Mikor prédikációt halgató, jusson eszedben az Isten hi tégedet az ő bölőjében. Mikor nyomorúság jő reád, jusson eszedben, az Isten tégedet hi az ő bölőjében.

Mondasz: *Vallyon meg-ismérhetném-e hívott-e az Isten az ő szőlejében már engem vagy nem?* Külső-képpen látod hogy az Isten hi. Azért prédikáltattya az ő igéjét: azért bocsát reád nyomorúságot.

Belsőképpen meg-isméred innét. (1) Ha Sived ferint meg-utáltad biüneidet és el-hadtad, mint Zacheus, &c. Szent Dávid, *Psal. 51.* (2) Ha van hited az Isten igiretiben való meg-nyugovásra, el-hised

nem halgatom el: mert a' trombita bót hallottad oh én lelkem, é az hadnak kiáltásit, és hogy edgyik vesedelem a' misikat követi mert ez egész föld el-pusztítatik, hirtelenséggel el-pusztítatnak az én Sátorim; ha tekintem a' földet, imé hijában való és pústa, ha tekintem az egeket semmi világossága nincsen, ha tekintem az hegyeket, imé rekkernek, és minden halmok ingadoznak, &c. Ha tekintem, imé a' síros tartomány olyan mint a' pústa, és néki minden várafi el-töröltettek, az Urnak és az ő haragjának miatta.

Ezeket elő számlálván, inti az igaz meg-téréfre, nyilván való bésséddel, és hasonlatossággal. Nyilván való bésséddel, *vers. 14. Jerusálem tisztíts-meg a' te sírvedet a' gonosztul, &c.* Hasonlatosság által e' leczkében.

S U M M A.

E' hasonlatosságokban inti Isten az ő népet, az igaz meg-téréfre.

II. Részei vadnak.

I. Az intés: Négy hasonlatosságokban van az le-téve.

(1) Szántások új ugarat. (2) Ne vessetek a' tövisfekben. (3) Metellyetek környül magatokat. (4) Vessétek-el a' ti sírveiteknek bőreit.

II. Ez intéseknek erőssége: *Hogy az én haragom felgerjedvén annyira ne égjen, hogy senki el ne olibassa a' ti cselekedeteiteknek gonofságáért.*

Mag yarázattya.

I. A' szántáson mit kell érteni? Fel. A' szántás két fele, vagy tulajdon-képpen való, vagy hasonlatosság ferint való.

Tulajdon-képpen valóról emlekezik a' fent Iras, *Exod. 34. v. 21. Hat napon munkálkodgyál, heied napon meg-sünnyél, a' szántásnak és az aratásnak idején-is.* Deut. 22. v. 10. *Ne szánts az ökrön és a' szamáron edgyut.* I Sam. 13. v. 20. Mikor Saul uralkodni kezdet nem volt kovács az Izraél népe között; hanem mikor szántottak, a' szántó vasat elesíteni vitték a' Philisteusok közé; azt pedig azért cselekedtek, kovácsot nem tartottak ott, hogy az Izraél népe fegyvert ne csi-

ne csináltasson. 1 Reg. 19. v. 19. Illyés mikor az üldözterés után elment volna, megtalálta Eliseust a Saphátnak fiát, Eliseus bánt vala, tizen-két járom ökör vala ő előtt, &c. Es el-hivá hogy szolgálja neki, Eliseus-is el-hagyá a bántást. Prov. 20. v. 4. A' ki a' hideg miá rest lévén nem bánt, koldúl aratáskor, de semmit nem talál. Esai. 28. v. 24. Avagy mind egész nap szánté a' bántó ember.

Hasonlatosság szerint, Jer. 26. v. 18. A' Siont mint a' bántó földet meg-bántják, azt mondgya a' Seregeknek Ura. Hof. 10. v. 11. A' Juda bánt, a' Jakób magának borónal. Psal. 129. Az én háta-mon bántottak a' bántók és hóféjú barátját vontak. Ugy itt hasonlatosság szerint kell érteni a' bántást.

2. *Mit téssen az, szántások magatoknak új ugarat?* Fel. Csak azt téss az; a' ti biveiteknek földét ne hadgyatok miveletlen, hanem a' mint a' buzának, minek-előtte el-vetnéd, jó eleve a' földet meg-bántod, meg-ugarlód, hogy tiszta legyen, öfve érjék termőb legyen, ugy az Isten igéjének magvának, a' te fivedet kézfizs-el, hogy a' te szived jó föld legyen, nem olyan mint a' tövissé föld, vagy az út, vagy a' kő-éikla, Matt. 13. v. 3. &c. Luc. 8. v. 5. Lásd-meg és szabd ide.

T U D O M A N Y.

Munkával jár az idveffég.

O K A I.

1. Munkával jár a' szántás fok nyughatatlansággal, a' száraz időben nagy erővel; ihon ahoz hasonlittya Isten.
2. Munkával jár az harczolás és pálya futás, annak mondgya az Istennek lelke, 2 Tim. 4. v. 7.
3. Munkával jár az erőszak szenvedés, és erőszakok tétel, az Istennek lelke azt mondgya: erőszakot szenved az Isten országá, és az erőszaktevők veszik azt-el, Matt. 11. v. 12. Nem ilyen erőszaktevők, azért minéművek alatt, nyög a' föld, és jajgat az Istennek Anyaszentegyháza, mint az első gyermek szülésben lévő afzszonyi-állat, &c. Hanem a' ki erőszakot téssen aa ő testének gonosz in-dula-

dulatin, a' bűnön az ördögön, e' világi fok nyomorúságok on, &c.

1. *Mi dologban kell az embernek munkálódni, hogy idvezülhesse?* Fel. Szüntelen tusakodni kell az ördög ellen, a' bűn ellen, és a' testnek gonosz indulati ellen.

Miképpen? Fel. Meg-tanít szent Pál, *Eph. 6. v. 11. &c. Öltözétek fel az Istennek minden fegyverét, hogy meg-álhassatok az ördögnek alnoksági ellen.* Ezt pedig szüntelen kell cselekedni, mért az ördög szüntelen jár széllyel, hogy valakit bé-nyelhesse, *1 Pet. 5. 8.*

2. *Mi dologban kell munkálkodni?* Fel. Meg-mondgya szent Pál *Rom. 14. v. 17.* Az igazságban, békefélegben és a' Szent Lélek által való örömben. A' mint a' Jákobtól álomban látatott Angyalok, alá s' fel járnak vala, meg nem szűnnek vala, a' Lajtorján; ugy az embernek lelkében szüntelen kell munkálódni. Botránkoztató dolgai között-is nem kell meg-szűnni: mint az Isten Ládáját vivő ünök után, rinak vala a' borjúk, de ugyan csak el-járának ők az ő dolgokban, *1 Sam. 6. v. 12.*

3. Munkálódni kell a' nyomorúság meg nem utálásában, *Act. 14. v. 22.* Mert ez által készíti Isten az őveit amaz örökké való házában, *Matt. 14. v. 21.*

4. Munkálódni kell az irgalmasság tételben, ezt adgya tanácsul Daniel Nabugodonozornak, *Dan. 4. 24. Király &c.*

5. Munkálódni kell az Isten irgalmasságához való ragaszkodásban, a' mint ragaszkodik szent Pál az Istenhez, ezt mondván, *Oh én szegény &c. Rom. 7. ult.* Szent Dávid, *Psal. 51. Könyörülly én rajtam Uram &c.* Es amaz nyavalyás vak ember, ezt mondván: *Uram Dávidnak sia könyörülly én rajtam.*

De itt azt mondhatod:

Hiszem hitből akarok én idvezülni? Fel. Ugy, de ilyen jó cselekedetekkel fel-ékesített hitből: mert az hit a' jó cselekedetek nélkül holt állat, *Jac. 2. v. 26.*

I. Hafzna Feddés.

Feddi azokat, a' kik az idveség dolgát semminek tartván, csak könnyü dolognak alitván idvezülésekben semmit nem munkálód-mak. *Minémnek:* A' kik az ördög, a' bűn, a' test gonosz indulati ellen

Isten nem harczolnak, inkább az ördög mellé adgyák magokat; a' estnek gonosz indulatin járnak: az idveflegnek eszköze-
it, az Isten igéjét, az Isten igéjének hirdetőit, a' Sacramentu-
mokat meg-utálják: az Isten könyörületességéhez nem ragasz-
kodnak: majd el-ő amaz rettenetes sententia ki-mondásának ideje,
Matt. 25. v. 41.

II. Hafzna *Intés.*

Mikor te szántatsz, vagy szántattatsz, jusson eszedben ez a' pré-
dikáció, jusson eszedben ez a' Tudomány. A' te idvezülcsedben
munkálodgyál.

Mi által! Fel. A' szüntelen való harczolás által, tufakodgyál
az ördög ellen, a' bün ellen, a' testnek gonosz indulati ellen. Elly
igasságban, békefegben, a' Szent Lélek által való örömben, a' nyo-
morúságot meg ne utáld, az irgalmasság-té telt el ne mulasd. Ra-
gaszkodgyál az Isten irgalmasságához, és mondgyad: *Ne emlekez-
zél-meg Uram az én ıffúságomnak bünneirül, &c. Könyörülj én raj-
tam én Istenem, &c.* Ha ezt cselekedsz, Isten te rajtad meg-kö-
nyörül, annyira hogy halálod óráján ezt mondhaszad: *Amaz ne-
mes harczot meg-harczoltam, &c. Uram Jesus vedd hozzád az
én lelkeket, A M E N!*

NAGY ROMLASKORRA *Jelen*

való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Jer. 4. v. 3, 4. Szantsatok magatoknak új ugarat,
és &c.

Elöl járó Beszéd.

HAborúságnak, dorgálásnak, káromlásnak napja ez
a' nap: mert jutottak a' fiak szinte a' szülésre, de nincsen a'
szülésre való erő, azt izeni Ezechiás Esaiásnak, *Esai. 37. v. 3. ma*
mond-

Mm

mondhattya ezt ez a' szegény haza nélkül való haza e' Magyar Aegyiptomban: mert nincsen sem a' ki-menőnek, sem a' be-jövőnek semmi békefeje; hanem vagyon e' földön lakozó népnek nagy nyomorúsága, annyira hogy edgyik nemzetség a' másiktól, edgyik Város a' másiktól el-rontatlék: mert az Isten győtri e' népet minden hanyarúsággal, a' mint Azariás mondgya: 2 Chro. 15. v. 5, 6. Jutottanak ebben a' fiak a' szülésre, de nincsen szülésre való erjek, még a' szülésben-is edgy mással veszekednek, mint Jakób és Esau; Gen. 25. v. 26. Mindnyájan edgy-más harag jánac busát eszik a' Manasse az Ephraimot, az Ephraim a' Manassét meg-emészti, Esai. 9. v. ult. Nincsen edgy-is Magyar Országban a' ki e' eszerefen nem énekelhetne: *Miért vetettél-el Isten néket mindenesül fogva? Miért füstölög a' te haragod, a' te veződné jubah ellen.* Nem littyuk a' mi jeleinket, nincsen közöttünk olyan Propheta, a' ki megtudná mondani, ha lélzen vége e' nyomorúságnak, Psal. 74. Azt mondgya Jeremiás e' 4. dik részben vers. ult. *Mint edgy első gyermek szülő aszszonyi-állatnak savát, úgy hallom a' Sion Leányának szavát, ki nagy ohajtással ószve verve az ő kezeit, azt mondgya: Jaj nekem mert el-fogyatkozott én bennem az én lelkem, &c.* Vaj ki sokan a' Magyarok közöttül úgy vadnak, mint az első gyermek szülő aszszonyi-állat, nagy ohajtással jajgatnak, gondolod-e hogy az Isten szolgái nem jajgatának, mikor őket edgyik gallyárul más gallyára hajtyák, hurczollyák, &c. Vallyon nem sirnának-e mikor a' Sionnak útai sirnak, és mikor az Isten házának keferüfégit láttyák, mikor láttyák hogy az Isten haragja annyira ég, hogy lenki azt meg ne ólthassa. Illyen állapotall lévén Jeremiás idejében, a' nép tanácsot ad nekik mit cselekedgyenek.

S U M M A.

Inti őket e' leczkében a' meg-térésre.

II. Részei vadnak.

I. Az intés négy hasonlatosságokban.

II. Erőssége.

Magyarázattya.

1. *A' szándéson mit kell érteni? Laid-meg sellyeb.*

2. *Mit*

2. *Mitsoda környül-metélést emleget?* Fel. Nem olyan környül-metélést, a' minéműt a' Baál Pappjai cselekednek vala, mikor Illyéssel vetélkednének, késcikkel és beretvákkel metélik vala magokat, 1 Reg. 18. v. 28. (2) Nem ollyat a' minémű volt az O Testámentomban a' kerefttség előtt: mert az testi környül-metelés volt; hanem emleget lelki környül-metelkedést.

3. *Mitsoda az?* Fel. Nem egyéb, hanem a' testnek bűnének le-vetkezése, mint szent Pál mondgya: Col. 2. v. 11. *Környül-meteltettek kéz nélkül való környül-metéléssel, mikor a' testnek bűnének állattját le-vetkezettek.*

4. *Miért mondatik a' környül-metelésnek?* Fel. Azért: mert körös környül-embernek minden tagjait meg kell zabolázní.

Szívét; Hogy Isten ellen való dologra ne hajollyon, innen mondgya Dávid, P^{sal.} 141. v. 4. *Ne bocsásd szívemet gonoszra, hogy az hamissan élőkkel soha ne ereszkedgyem-el az ő nyájás kívánságokra, &c.*

Száját; Hogy Isten ellen való dolgot ne fálljon, innen mondgya Dávid ugyan azon Soltárban; *örizettel tarts-meg én szájam &c.* P^{sal.} 34. v. 14.

Szemeit; Hogy Isten ellen való dolgokat ne nézzenek, innen mondgya Dávid, P^{sal.} 119. v. 37. *Fordíts-el az én szemeimet, hogy hijában valófágra ne nézzenek.*

Kézét; Hogy Isten ellen való dolgot ne cselekedgyenek, innen mondgya szent Pál, 1 The^{ss.} 4. v. 6. *Senki az ő felebaráttját meg ne nyomorítsa, mert bosszú álló az Ur mindenekért.*

Lábait; Hogy Isten ellen való dologra ne lépjenek, innen mondgya Salamon, Prov. 1. v. 15. *Szerelmes fiam, ne járj edgyuton a' prédálókkal, tartóztasd-meg a' te lábodat ezeknek ösvenyekinül, &c.* Már azt mondgya: *Metellyetek környül-magatokat, az az: ezek berint minden indulatitokat zaboláztok-meg, hogy az én haragom felgerjedvén annyira ne égjen hogy senki meg ne ólthassa.*

T U D O M A N Y.

A' népnek embernek gonoszságának cselekedetiért.

néha az Isten haragja fel-gerjedvén, annyira ég a' nép, ember ellen, hogy senki azt meg ne ólthassa. A' Textusban van. Fel-gerjede az Isten haragja az első világ ellen, és annyira ége, hogy senki meg nem ólthatta. Fel-gerjede az Isten haragja Sodoma Gomora ellen, és annyira ége, hogy senki meg nem ólthatta. Fel-gerjede a' szegény Sidófág ellen, és annyira ége, hogy senki meg nem ólthatta.

O K A I.

1. Mert az olyan népnek ostán maga irgalmasságáért-is nem kedvezhet. Lásd-meg, Num. 14. v. 19.

2. Mert senkinek könyörgéset az olyanért meg nem hallja. Lásd-meg, Jer. 15. v. 1. & c. Ezech. 14. v. 14. olvasd-el.

3. Mert rettenetes az Isten haragja. Látod a' nagy tűz ha ugyan fel-gerjed, nehéz azt meg-óltani; ugy az Isten haragja mind addig ég, míg meg-emésti az olyan népet és embert, Esai. 9. olvasd-meg.

Vallyon mitsoda gonoszságoknak cselekedetiért szokott az Isten haragja annyira fel-gerjedni? Fel. Meg-mondgya Jeremiás az ötödik részben, olvasd-meg.

Tanuld-meg. Mi az oka, hogy könyörgünk az háborúságnak le-csendesedéleért; de nem halgattatunk-meg, hanem csak nagy tohászzkodással jajgatunk, mint az első gyermek süld a' szonyi-állat, & c. Azért: mert az Isten haragja fel-gerjedett ellenünk, és annyira ég, hogy senki meg ne ólthassa.

Miért gerjedett-fel annyira? Fel. Azért: mert mind azok a' bűnök közöttünk vadnak, a' mellyeket Jeremiás első bémél az ötödik részben. Ugy mint: Mennél inkább vér az Isten, annál inkább nem bántodunk, vers. 3. Az Isten utait nem tudgyuk, vers. 4. Pártosok, hamis esküvők, paráznák vagyunk, vers. 6, 7. A' fenyegetést semminek vélyűk, vers. 12, 13. Az Istent nem félyűk, v. 22. Edgy-más alá áskálunk, vers. 26. Az igazságot nem bertyük, az árvá-

árvákot meg-nyomorítottuk, *vers. 28. &c.* (2) Ne csudáld hogy békefeget Isten az ő szolgái által nem hirdettett. (3) Könyörgésnek meg-halगतója az Isten, de ollyannak és ollyanhoz a' ki gonofságának cselekedetivel, az Istent haragra nem gerjeszti.

Hafzna Intés.

Idején korán vedd eszedben magadat, gonofságodnak cselekedetivel az Istent haragra ne gerjeszted. Metéld körül te magadat az az: tartóztasd-meg szivedet hogy istentelen dologra ne hajoljon, s' mondgyad: *Psal. 141. Ne bocsásd szívemet gonofsra. Tartóztasd-meg nyelvedet, s' mondgyad: őrizettel tarts-meg en szájam &c. Tartóztasd-meg femeidet, s' mondgyad: Fordíts-el az en semeimet, hogy hijában valósággra ne nézzenek. Tartóztasd-meg kezedet s' lábodat, s' mondgyad: A' te parancsolatidat meg-őrizem, Uram ne hadgy-el engemet soha. Nagy ohajtással, jajgatással sírassad a' Sionnak síró utait, keseregj az Isten házának keferűsegin, reménkedgyél és mondgyad: Térj mi hozzánk mi szabaditásunknak Istene, és szálljon-le ellenünk való haragod, A M E N!*

A M E N!

A R A T A S K O R R A

való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Efai. 62. v. 8, 9. *Meg eskütt az Ur az ő jobb kezére &c.*

E L Ő L - J A R O B E S Z E D.

A' Gabona takaró emberek ellen, sok keserves fenyegetési vadnak Istennek le-téve, szerte séllyel a' bent Irásban; ellenben sok szép vigasztalással tellyes igireti, a' gabona takaró emberekhez. Kettőt mondok:

M m 3

I Mi-

I. *Mitsoda dolgokkal fenyegeti Isten a' gabona takaró embereket?*
 (1) Munkájoknak hijában-valólagával, a' föld gyümölcsének nem termésével, azt mondgya: *Lev. 26. 20. Minden erős munkások hijában való lésen: mert a' ti földetek nem termi-meg az ő gyümölcsét, olyan szűkségre jutattya hogy, tiz asszonyi-állatok is fűnek néktek edgy kemenczében, Deut. 28. v. 38. Ezt az Ur Isten végben-is vitte edgy néhány izben. Pharahó idejében hét estendeig nem termett a' föld, ugy hogy az egész Aegyiptom földé meg-éhezett, és kiáltott a' nép Pharahorá a' kenyérért, Gen. 41. v. 55. Acháb idejében még fű sem termet a' földön, ugy hogy a' forráskoknál kerestetet a' Király valami fűvet, hogy a' barmok mindeneftül fogva ne halnának-meg, 1 Reg. 18. v. 5.*

(2) Azzal fenyegeti hogy, az ő földének gyümölcsét nem eheti maga meg; hanem az ellenség eszi-meg, olyan szűkségre jutattya hogy, éhen, szomjúhon, mezitelenen, minden állatnak szűkségében kell szolgálni ellenségének, *Deut. 28. v. 33. A' te földednek gyümölcsét és minden munkádat meg-esi, olly nép, melyet nem ismerel, és léfzeß meg-romlott, és meg-nyomorittatott, verß. 48. Szolgálsz a' te ellenségednek éhen szomjúhon, meg-emészti a' te földednek gyümölcsét, a' te barmodnak tenyészefet, nem hágy te néked a' te gabonádban. Ezt-is végben vitte az Isten, edgy néhány izben. Birák idejében, Jud. 6. Lásd-meg ott, Mich. 6. 15. ez-is ide való.*

(3) Azzal fenyegeti hogy, meg-esi a' nagy szűkségben az ő ménének gyümölcsét, irigy lézen az ő síme, az ő atyafiára, feleségére, szerelmes gyermekére, *Deut. 28. v. 53--57. Ezt-is végben vitte az Isten Samariában, 2 Reg. 6. v. 29.*

(4) Azzal fenyegeti hogy, a' csűrökbül, lakokbül; halokbül-is ki-vész, *Hagg. 1. v. 6, 7, 8, 9.*

II. *Mit ígér Isten a' gabona takaró embereket?* (1) Azt igéri hogy, meg-áldgya az ő munkájokat, hogy nem munkálkodnak hijában, meg-áldgya a' földet bő-terméssel, *Hag. 2. v. 17. Hof. 2. v. 20. Azon a' napon meg-halगतom az egeket, ok-is meg-halgattják a' földet, a' föld-is meg-halgattya a' buzát &c. Ezek-is meg-halgattják az embereket. Ezt végben vitte Isten edgy néhány izben. Ifsákos meg-*

meg-áldá Istent: mert vette Ő s' száz annyit terme az Ő vetése, *Gen. 1. 26. v. 12.* (2) Azt igéri hogy, előhijja a' gabonát, és meg-bö-víti azt, *Ezech. 26. v. 19.* (3) Azt igéri hogy ellenfeleinek elede-lül az Ő gabonáját nem adgya, hanem a' kik bé-takarják meg-en-gedi hogy azok egyék-meg. A' Textusban.

S U M M A.

Az Istennek s'ep igireti a' gabona takaró emberhez, melyet es-kuvéssel meg-^s erősít.

II. Részei vadnak.

I. Az igiret: *Nem adom többé a' te gabonádat &c.*

II. Az esküvés: *Meg-eskünt az Úr.*

Magyarázattya.

1. *Miért esküszik az Isten?* Fel. Nem azért, mint ha az Isten befédében valami kételkedésre való gyanú volna: mert nem olyan az Isten mint az ember hogy hazudgyon, *Num. 23. v. 19.* (2) *Mert* nem lehet az Istenben semmi változás, *fac. 1. v. 17.* (3) Könnyeb az égnek földnek el-múlni, hogy nem mint az Isten befédében hibának lenni, *Matt. 5. 18.* Hanem a' gyenge hitű nép-nek embernek meg-erősítésére; Neha az olyanokat, külső jellel-is erősítgeti mint Gedeont győzedelme felől, *Ezechiást gyogyú-lása felől.*

2. *Mitoda az Istennek jobb keze?* Fel. Az Istennek tulajdon-képpen keze nincsen: mert hufa csontya nincsen, mivel lélek, *Joh. 4. v. 24.* Hanem az Isten kezén értetik az Istennek hatalma, *Psal. 10. v. 12.* *Kelly-fel Uram emeld-fel kezedet, ne felelkez-zél-el a' segényrül. Emeld-fel kezedet az az, hatalmadat mutasd-meg,* *Psal. 74. v. 11.* *Eesai. 59. v. 1.* (2) Ertetik az Isten óltalma, *Psal. 37. 24.* (3) Az Isten büntetése, *Joh. 19. v. 21.* *Oh ti én, &c.* itt az Isten maga értetik.

3. *Csak a' gabona takaró embernek s'ól-é?* Fel. Az Ő gabona ta-karó népének s'óll: mert az előtt az emberek többire mind ollya-nok voltak, nem volt olyan sok másokon bitangúl élő ember mint most. *Adám föld mivelő ember volt, Noe olyan volt, Isták olyan*

olyan volt és abban az estendőben száz annyi termet. Jákób olyan volt. Joseph olyan volt: mert sok gabonát bé-takart. Gedeon olyan volt, mert akkor-is csépelet, mikor Isten néki meg-jelent. Boaz olyan volt, mert az aratóihoz ki-ment és Őket meg-áldotta. Elifeus olyan volt, mert akkor-is szántott mikor Illyés rá akadt, 1 Reg. 19. v. 19. Nem volt annyi bitangul élő ember mint most; most csak edgy néhány begény ember tartya e' világot.

4. *Minémü gabona felől szöll?* Fel. Néha a' gabonán s' annak oltsóságán értetik az hamis vallás, Apo. 6. v. 6. *Hallék a' négy lelkes állatok között sőt, melly azt mondgya vala: a' gabonának mer-czéje edgy denár pénzen, &c.* Erti az hamis vallásnak bőfegét. (2) Ertetik az gabonán az Istennek népe, Matt. 9. 38. *A gabona sok, az arató kevés, kérjétek az gabonának Urát &c.* Joh. 4. v. 35. De itt tulajdonképpen való gabonát ért, minémü a' buza, árpa, ros, &c.

5. *Miért tésti ezt oda többé?* Fel. Mert az előtt edgy néhány ízben, csak más ette-meg az ő bé-takart gabonajokat, mint Gedeon idejében, Ezechiás idejében, Jeremias idejében, semmit nem hadtak nekik, hanem kénserítették a' gyermekek az ő ganejokban keresni az ő eledeleket, és az ehfégg miatt ollyak lőttek, mint a' füstön meg-fáradott tömlő, Lam. 4. v. 8.

5. *Mire néz az Ur Isten ebben az ő sép igiretiben?* Fel. A' népnek jó életére, ha a' nép az Istent dicsüri, az az, fő fogadó lében, hálá-adó lében az Isten áldásának meg-becsüllője leszen, begényekhez irgalmas lében, &c.

T U D O M A N Y.

A' melly nép, ember, azt kívánnya, hogy az Ur Isten az ő gabonáját a' mellyet takar, elefégül az ellenfégnék ne adgya; ha nem maganak engedgye bé-takarni és el-költeni, annak az Istent dicsüri kel.
Prov. 3. v. 9. Psal. 147. v. 14.

Miben áll az Istennek dicsüreti? Fel. (1) A' fő fogadásban, az Isten törvényének meg-örizéfében, Psal. 81. 14. *Oh ha az én né-*
peto

pen halgatott volna, &c. (2) Az hála adásban és az Isten áldásának meg-böcsülésében, *Deut.* 28. v. 47. *Hof.* 2. v. 9. *Pfal.* 50. *A' ké hálát ad engem az böcsül.* &c. (3) A' szegényekhez való irgalmaságban, *Efai.* 58. v. 7. *Az éhezőnek* &c. (4) Az Isten dicsőségére néző dolgok körül való forgolodásban: *Hag.* 1.

Okai a' Tudománynak.

1. *Mert* Isten parancsolja, *Prov.* 3. v. 9. *Pfal.* 144. v. 14.
2. *Mert* egyéb-aránt takar, de hijában való léfzen, *nézd-meg az elöl-járó bésédben.*
3. *Mert* így az Isten a' sükségtül meg-óltalmazza. A' Textusban, *Ezech.* 36. v. 29.

I. Hafzna Oktatás.

(1) Istentül vagyon hát midőn valamelly földön a' nép nem maga költi-el a' mit takar, hanem más. (2) Nem ok-nélkül vagyon, hanem azért: mert a' nép az Istent nem dicsírte, az az: szó fogadatlan volt, háládatlan, az Isten áldásának nem becsülője volt, &c. Meg-tudhadd. *Miért költé-el sok esztendők alatt más a' mi gabonánkat?* Fel. Azért: mert az Istent nem dicsérénk, s'ó fogadatlanok valánk, háládatlanok, az Isten áldásának nem becsülői &c.

Félhetz; Hogy a' melly gabonát most takar, más ebi-meg: mert s'ó fogadatlan a' nép, hogy soha talám olyan nem volt, *Pfal.* 95. *Efai.* 53. Háládatlan, *Efai.* 5. Az Isten áldásának nem becsülője, *Hof.* 2. v. 7. A' szegényhez irgalmatlan, *Efai.* 48. *Luc.* 16. Az Isten dicsőségére néző dolgok körül nem munkálódik. Ezekért felhet; de az Isten könyörüllyön rajtunk.

II. Hafzna Feddés.

Feddi a' s'ó fogadatlanokat, háládatlanokat, Isten áldásának nem becsülőit; hijában takartok, mert az Isten az ellenfégnek eledelül adgya, a' mellyet most takar: mert az Istent nem dicsíred.

III. Hafzna Intés.

Hát kívánod-é hogy az Ur Isten a' te gabonádat az ellenfégnek eledelül ne adgya; hanem néked engedgye bé-takarni és el-költetni,

Na

dicsír-

dicserjed az Istent, az az: légy szó fogadó, Isten törvénye szerint élő légy hála-adó, légy az Isten áldásának meg-becsülője, légy a' szegényeken könyörülő, légy az Isten dicsőségére néző dolgok körül munkálódó. Ha így cselekedél az Isten meg-könyörül rajtad, a' te gabonádat mellyet most takaró, nem adgya eledelül a' te ellenfélgidnek; hanem te néked meg-engedi bé-takarnod, meg-engedi el-is költened, hogy te ő Felfegét dicéred, A M E N!

NYOMTATASKORRA

való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Jud. 6. v. 12, 13. Meg-jelenék ő neki az Urnak Anygala &c.

Elöl-járó beszéd.

AMbár teflek-is hogy Isten az ő népét, fiát, leányát el-hadta; de soha vég-képpen el nem hadgya. Három van itt. (1) Ugy tetfik a' Josuenak, melly miá meg-is ijedet vala azt mondgya: Jos. 7. v. 7. *Ah ah Uram Istenem mire hozád által ezt a' népet a' Jordánon, hogy adnál minket az Ammoreusok kezében, hogy el-vevete minket, &c.* (2) Ugy szól Dávid maga felől, Psal. 13. v. 1. *Uram miglen felekez el el-róllam &c.* Psal. 43. v. 2. *Uram engem miért hagyál-el.* (3) Ugy áll az Istennek népe maga felől, Psal. 44. 10. *Te mostan meg-vetettél minket, meg-gyaláztál, &c. el-adtad a' te népedet minden pénz nélkül.*

De soha vég-képpen el nem hadgya, az ő népét, fiát, leányát. [1] Mert bizonynal mondgya, Psal. 94. Bizony nem hadgya-el Isten ő népét, &c. [2] Mert lehetetlen hogy el-hadgya, Esai. 49. v. 15. Vallyon el-felekezhetik-e az Anya az ő kis gyermekétül, &c. [3] Mert az Istennek nagy ártalmára lenne az, mint Josue mondgya: Mit

Mit cselekedel Uram a' te nagy nevednek, Jol. 7. v. 9. [4] Mert mikor ideje léfzen Angyala által a' szabadulás felöl meg-vigasztallya. In Textu.

S U M M A.

Az Isten Angyalának meg-jelenése, helyével, idejével, végével edgybe.

I I. Rései vadnak.

- I. Az Angyal meg-jelenése.
- II. Annak ideje, helye, és vége.

Magyarázattya.

1. *Ki-jelent-meg?* Fel. Az Urnak Angyala. 2. *Kinek?* Gedeonnak. 3. *Hol jelent-meg?* Ophrában, edgy szérűn. 4. *Mikor jelent-meg?* Mikor Gedeon csépelne. 5. *Mit csévelt?* Buzát. 6. *Miért?* Hogy a' Midián elött el-iktatná, rejtené. 7. *Mit mondott az Angyal?* Az Ur veled erős férfiú. 8. *Gedeon mit mondott?* Igen fépen szóllott: *Kérlek édes Uram, ha velünk vagyon az Ur, miért talált minket mind e' nyavalya, és hol vadnak mind az ő csuda dolgai, mellyeket beszéllenek minékünk a' mi Atyjaink &c.*

Ertelmessébb Magyarázattya.

1. *Gedeon mitsoda ember volt?* Nevére nézve annyit téfzen, mint ki-gyomláló, mert a' Baal oltárát és a' berkeket ki-gyomlálta, *Jud. 6. v. 30.* Ugyan akkor nevezte őtet az ő Attya Jerubaálnak, az az: perellyen ő véle a' Baál. *Nemzetségére nézve:* Manasse nemzetségébül való, kőzeleb Abiezer nemzetségébül. Az Attya Joas. *Ertekére nézve:* Az ő Attya leg kissébb, *vers. 15.* *Rendire nézve:* Csépes, maga állapottyára nézve belső-képpen Isten-felő, az Isten dolgairól tudakozó, Istent imádó, maga Nemzetségének nyavalyáján bánakozó. *Ha az Ur vagyon velünk, &c.*

2. *Hogy-hogy beszélnek az Angyalok? és mitsoda Angyal volt?* Fel. Az Angyalok edgy-más között beszélnek, mint meg-tetűik, *1 Cor. 13. v. 1.* De mi módon Isten tudgya. Az emberekkel pedig beszélnek, akkorra formált szóval nyelvel, melly annak-utánna elenyészik. Igy beszéllet *Hágárral, Abrahámmal, Jákóbbal, Manóval,*

val, Daniellel, Jozseffel, &c. De ez nem teremtetett Agyal volt hancm Teremtő; az Ur Jesus Christus: (1) *Mert nyilván Istennek mondavik, vers. 16.* (2) *Mert a' Gedeon elégleges meg-segitésre igéri magát, vers. 16.* (3) *Mert a' Gedeon ennek áldozott, és az ő áldozatját kedvellette, és Gedeon azt az Oltárt békefélig Istene oltárának nevezte, vers. 24.* (4) *Mert Gedeon ettül megijedett, vers. 22.*

3. *Kísoda volt az a' Midian?* Fel. Az Abraham fia volt az, melyet ő néki sült vala az ő Felesége a' Kétura, *Gen. 25. v. 2.* Innen bármazott az a' Midian vagy Madian Nemzetsége, a' melly lakott Arabiában a' Moabiták és Izraéliták körrül: Ezek mondattanak Ismaelitáknak, *Gen. 37. v. 28.* Ezek olyan másen elő Tolvaj emberek voltak, minden cőtendőben a' segény Izraélitákat megdulták, rablották &c. Illyen Tudományokat jegyezz innen.

T U D O M A N Y.

I. *Ha ki vagy imette, vagy álmában valami Isteni dolgokat lát-is, nem kell annak vakjában minden megprobálás nélkül hinni.* Ithon Gedeon a' köszöntésre azt mondgya: *Ha az Ur vagyon velünk honnan van hát e' nyavallya.* Az után maga edgyügyüségét hánta, az után három ízben-is jegyet kért.

T U D O M A N Y.

II. *A' mi je vagyon is az embernek, abbúl sem élhet nehálekke csendességére.* Ithon azon hamarkodott, hogy buzátskáját az ellenség előtt el-rejtse.

T U D O M A N Y.

III. *Annál alkalmatlanab legyen-is ember magában tisztinec vegben vitelére s de ha Isten vagyon vele alkalmatossá tétetic.* Ithon hová lehet a' szegény Gedeonnal alkalmatlanab, mert csak csépes volt.

T U D O M A N Y.

IV. *Mikor Isten az ő népét meg-^sánnya, csak a' teg-alkalmatlanab ember által-is meg-^sabadította. Ihon csak csépes vólt. Erős lesz mindgyárt a' kit Isten meg-erősít. Az edgyügyüveket-is jó igyekezetekben meg-segéli Isten.*

T U D O M A N Y.

V. *Az emberec előtt való alá-valóság, edgyügyü hivatal, nem jele az Isten előtt való kedvetlenségnek.*

T U D O M A N Y.

VI. *A' nyavalyával telyes időben, az Istennek elébbeni csudálatos dolgairúl kell emlékezni. Ihon azt mondgya: Hol vadnac az Istennek csuda dolgai. Dávid, P^sal. 77. Sok nyavalyái között azt mondgya: Gondolám a' régi időt és forgatám B^emem előtt, &c. De meg-gondolám ismóten, miket miveltel régenten, ugyan ott. P^sal. 143. v. 5.*

T U D O M A N Y.

VII. *Az Isten neha ugy meg-tartóztatta magát, hogy semmi jele meg-^sabadító hatalmanak ne lassék. Ihon azt mondgya: Hol vadnac az Istennek csuda dolgai, P^sal. 74. v. 10. Nem lattjuk már jeleit erődnek, P^sal. 80. v. 1. P^sal. 94. v. 1.*

Miért ?

1. A' népnek büncért, P^sal. 81. *Ha népem sível sőt fogadott volna; de nem halgata &c.* 2. Hogy a' nép meg-ismerje, hogy az Isten meg-^sabadító hatalma nélkül, nincs ^sabadulás, P^sal. 60. 13

3. Hogy a' meg-szabadulás után, a' meg-szabadult nép dicsírje az Istent, és emlegetse az Istennek nagyságos dolgait. A' Perfiabéli Cyrus Királyt fel-indítá Isten, ki meg-irá, és meg-kiáltatá minden felé, hogy a' bujdosó nép menne haza; 2 *Chron. ult. vers. ult.* nagy csudálkozással beszéllik az Istennek csuda dolgait, és az Istent dicsírlik, *Psal. 126. Vala-é valami jele az Isten meg-szabadító hatalmának a' Veres Tengeren?* Semmi sem, ugy az három iffiak idejében, ugy Daniel idejében, &c.

I. Hafzna *Oktatas,*

(1) Az Isten szabadító hatalma nem fogy hát-el soha; 'hanem csak el-titkolódik. (2) Nem az Istenben van a' fogyatkozás, hanem a' népben, emberben. (3) Lehet hát meg akkor-is reménység, mikor semmi jele nincs az Isten meg-szabadító hatalmának, mert csak el-titkolódott.

II. Hafzna *Feddés.*

1. A' kik azt mondgyák: *El-fogyott az Isten meg-szabadító hatalma,* Esai. 59. v. 1, 2. 2. A' kik az Istenre harittják a' nyomorúságnak okát. *Jer. 12. v. 1.* 3. A' kik semmit nem reménelnek ha jelt nem látnak, mint a' Samariai fő ember, 2 *Reg. 7.* Az Acház Király, *Esai, 7. v. 23.*

III. Hafzna *Intés.*

(1) Tarts-meg, meg-marad az Isten hatalma. (2) Magadban keresd nyavalyádnak okát. (3) Elly Isteneben, remény, és reménkedgyél. *Halgasd-meg Izraél Pástora,* mondgyad: *Oh erős bosszú álló Isten,* &c. *Jelents-meg már hatalmadat.* Mondgyad: *Dram ne halgas ilyen igen.* Így az Isten az ő Angyalát el-küldi megvigasztal, szabadító hatalmát meg-mutattya. *Jövel, jövel*

Dram hamar, A M E N!

A M E N!

SZÜRET KÖRRA
való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Matt. 21. v. 34, 35. *Mikor a' gyümölcs eresnek p. o.
ideje &c.*

E L Ő L - J A R O B E S Z E D.

Test szerint edgyser születik az ember, soha többször nem; ugy lélek szerint edgyser sülettetik az ember; de a' mint test szerint nevededik az ember naponként, ugy lélek szerint a' ki-sülettetik nevededni kell naponként. *Hármat mondok.*

1. Test szerint edgyser sülettetik az ember, erre sok bizonyítás nem kell, mivel még senki nem vólt, a' ki kétfzer sülettetett volna: mert nem-is lehet, a' mint Nicodemus-is mondgya vala, *Joh. 3. 4.*

2. Lélek szerint edgyser sülettetik, ugyan ott édes Idvezitőnk bizonyította, *Joh. 3. v. 3. Valaki ujonnan nem sülettetik, nem lehet-bé az Isten Országában.*

3. Nevededik test szerint, ugy lélek szerint nevededni kell, a' mint nyilván való beszéddel mondgya a' szent János, *Apoc. 22. v. 11. A' ki igaz igazítsék még-is, a' ki szent szenteltesék még-is.* (2) Nevededni kell: mert olyannak kell lenni mint a' jó termő fölő, mint édes Idvezitőnk mondgya: *Joh. 15. v. 1.* Itt a' leczkétben-is hasonlítja földőhöz, mikor azt mondgya: *Mikor a' gyümölcs eresnek ideje &c.*

S U M M A.

E' példa beszédben, vagy hasonlatosságban, a' tanit édes Idvezitőnk, a' külső-képpen való Anyaszentegyházban, némellyeknek nevededésekrül a' jóban; némellyeknek engedetlenségekrül.

II. Részei vadnak.

I. Az engedetlenségrül és bossúsággal való fizetésérül: *Megfogák az ő szolgait.*

II. Ki

II. Kitsodák? és mikor? *A munkások, mikor a gyümölcs éréznek &c.*

Magyarázattya.

1. *Ki felől mondgya, hogy az ő szolgait el-küldötte, szőlő éréskor, szőlő szedni!*
2. *Mit soda szolgait küldötte a munkásokhoz?*
3. *A munkásokon mi értetik, és kiket vertek köveztek azok meg?*

Felelet az elsőre.

Amaz nagy Gazda felől, a' minden gazdáknak Gazdája felől az Ur Isten felől, a' ki ő magát hasonlittya szőlő Gazdához, az ő népe szőlőhöz, *Esa. 5. v. 4.* Mit kellett volna az én szőlőmmel cselekedni, &c. Meg-magyarazza, *vers. 7.* *A Seregeknek Urának szőlője az Izraél háza.*

Felelet a' másodikra.

A' mint e' példa becséd vagy hasonlatossággal előnkben adgya, az Isten három rendbéli szolgait küldötte a' munkásokhoz. (1) Küldötte Mozes idejében, az ő törvényének ki-adása által, de Mozes is csak nem agyon verték sok ízben, a' mint, *Num. 16. v. 1, 2, 3.* (2) Küldötte a' Prophétákat, de azok közül is némellyeket megverték; némellyeket megköveztek; némellyeket megölték; megverték némellyeket mint Micheást, *1 Reg. 22. v. 24.* némellyet megölték mint a' fegény Zachariást, mikor a' nép az Istent el-hadta volna, fel-ál a' nép között, és azt mondgya: *Miért hártátok hátra az Isten parancsolait? nem használtak vele: mert a' Isten titeket is hátra hágy. Reá rohanának és ugyan ott az Isten háza tornácában megkövezék, 2 Chro. 24. v. 20, 21.* (3) Küldötte az Evangélistákat, Apostolokat, azok közül is kit megverték, kit megköveztek; megverték sent Pált sok ízben, a' mint maga mondgya, *2 Cor. 11. v. 24.* Kit edgy képpen kit más képpen háborgatták, mint sent Pál mondgya: *Heb. 11. v. 35.*

Felelet az harmadikra:

Akkori időben a' Phariseusok, és Papi Fejedelmek, ma minden engem;

engedetlenek, kiknek kellene az Isten Anyar-entegyházában munkálódni, és mint a' jó Szőlő a' jóban nevekeden nevekeden, az Isten Sámara jó cselekedetnek föléjét, gyümölcsét kellene termeni.

T U D O M A N Y.

- I. *Az engedetlen világ, sokszori jó-téteményeert Istennek sokszor bosszúsággal fizet. Ihon munkálódik Isten vélek, mint szőlő gazda, de még bosszúsággal illetik; némellyet szolgálai közöttül meg-vernek, némellyet meg-ölnék.*

T U D O M A N Y.

- II. *Embernek naponként Istenhez való engedelmeességben s' egyéb lelki jóban nevekeden kell, a' lelki gyümölcs természetben érdegetni. A' Textusban van. A' mint a' jó szőlő nevekedik, érleli az ő gyümölcsét, ugy az embernek &c. Apoc. 22. v. II. Samuel felől azt mondgya vala az Istennek Lelke: Nevekedegetik vala az Ur előtt, nem csak külső-képpen, hanem belső-képpen-és, I Sam. 2. v. 26.*

O K A I.

1. *Mert nem kell a' lelki jóban embernek meg-restülni, szent Pál mondgya: 2 Theff. 3. v. 13. Ti pedig attyámfiai ne restüljetekek meg a' jó téteményben.*
2. *Mert a' lelki jóban sentségben, olyan elsőben ember mint a' gyermek, a' mint mondgya szent Pál: Eph. 4. v. 14. Ne legyünk többé gyermekek, hanem az igazságot követvén, szereteten, mindentől fogva nevekedyünk abban a' ki fő tudni illik a' Christusban.*
3. *Mert ha nem nevekedik fogyton fogy, és elébbi tisztátalanságára visszá tér, a' mint emliti szent Péter, I Pet. 2. v. 20.*

I. Hafzna *Oktatás.*

Tanuld-meg: (1) A' mint hogy fenki nem sülettetik Deáká, vagy egyéb Mester emberré, hanem az után leš, ha leš; ugy fenki nem sülettetik keresztyénné, Isten-felšvé, hanem az után leš ha leš, jöllehet Isten rendeléle felšle meg-van. A' mint a' Deák, ha nem neveli tudományát csak el-felejt; ugy ha ki nem öregbiti šent életét, csak el-múlik. Vajki fokak felöl mondgya a' šent Irás, el-kezdették šent cieteket, de ismét el-hadták, mint Hymaneus és Alexander, 1 *Tim. 1. v. 19.* Galatiabéliek felöl-is pirongatodzik šent Pál, *Gal. 3. v. 1.* *Oh balgatag Galatiabéliek &c.* (2) A' mint külső-képpen fokára érik-meg az ember, ugy belső-képpen. (3) Nem kell hát abban foha meg-šünni holtig.

De itt azt mondharod:

Miben öregbiteném már én az én életemet, mert én régen tišta életre adtam magamat, sem gyilkos nem vagyok, sem parázna? Fel. Meglásd ugy ne járj, mint amaz Iffiu, *Marc. 5.* Nagy szentséget magadnak tulajdonítván. Azt mondod: *Nem elég volna-t embernek ha abban meg-maradna a' kibén van?* Fel. Elég volna ha nem kifšbitené šent életét, de kifšbbiti: mert hétšer-is el-elik edgy nap, *Prov. 24. v. 16. 2 Pet. 1. v. 5.*

II. Hafzna *Feddés.*

Feddi, a' kik nem hogy öregbitenék šent cieteket, érdegelnének a' lelki jóban, de inkább fogynak; kik felöl mit mond šent Péter, meg-lád: *2 Pet. 2. v. 20.* (2) A' kik küllő-képpen meg-érttek, mert Öregek; de belöl merő éretlenek, kívált-képpen az öreg aššonyok; ki keritőšegre, ki bošorkánylágra adgya magát &c.

III. Hafzna *Intés.*

Te a' jóban érdegyellél, ha gyermek vagy? a' mint küllő-képpen nevededel, ugy belső-képpen-is nevedegyél, *Ecc. 1.* Ha öreg ember vagy arra igyekezzél, hogy belső-képpen-is a' jóban meg-ért öreg légy, ha jó korbéli vagy arra igyekezzél, hogy belső-képpen-is ugy légy.

Hogy-hogy nevededhetik ember a' lelki jóban? Fel. (1) Ha foha magá-

magának az igazságban, sőt életben sokat nem tulajdonít mint a' Pharisaus; hanem épségtelenséget meg-isméri, mint a' Publicanus. Dávid, *Pfal.* 130. Jobb a' tudatlan Deák ha tudónak alittyá magát lenni, ne fély attúl hogy tudatlan légyen, &c. Ugy (2) Ha azokat a' bűnöket a' mellyek kicsinyeknek látsanak e' világ előtt, ō nagyoknak alittyá: minémü a' rétegség, hazugság; semmel való bujalkodás, &c. (3) Ha azokat az esközőket meg nem utállja a' mellyek az ember meg-sentelésére valók, minémü az Isten igéje, hit, szeretet, reménység, &c. (4) Ha kívánczik az Istenhez így szólván a' sőt Pállal, *Oh én segény* &c. *Rom.* 7. ult. (5) Ha az Isten lelke igazgatása alá ajánlja magát, így szólván a' Dáviddal *Bocsásd-ki a' te világosságodat*, *Pfal.* 43.

Ezekre mi inditson.

1. *Mert senki szent élet nélkül az Isten orságát nem látta*, *Heb.* 12. v. 14. 2. *Mert el-jő amaz nagy Gazda a' büretre, de ha ért előle nem léf, le-fzedett, de az ő haragjának kádgyában vét*, *Apoc.* 14. De ha ért gyümölcs léf, azt mondgya: *Jól vagyok jó és hív szolgám, kevesen vóltál hív, ez után többet bizok te reád, mennybé a' te Uradnak örömében, A M E N!*

ZAPOR-ESSŐ DÖRGESKORRA

való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Exod. 9. v. 27, 28. *Vetkeztem ez úttal, az Ur igaz &c.*

Elöl-járó beszéd.

Kitsoda szavai ezek? Kibez? és micsoda alkalmatossággal löttenek elöl-járó beszédem belyet meg-jelentem? Fel. Szavai amaz meg-átalkodott Kiralynak az Pharaonak. Mondotta az Isten föl-

gájának a' Mofesnek és az Aáronnak, *vers. 27.* Alkalmatossága e' volt: az Isten az Ægyiptom földére olyan kö-efsőt bocsátott, hogy valami a' mezőn volt, embert; barmot; a' mezőnek az ő fűvét, az erdőnek az ő fáját el-rontotta, csak az a' gabona maradt-meg, a' melly késő vetés volt, ez-látván halván a' Pharahó úgy mondgya: *Vétkeztem ez úttal, az Ur igaz, de én és az én népem bűnösök vagyunk. Kérjétek az Urat legyen elég immár, hogy ne legyen, ez után meny-dörgés és kö-efső.*

S U M M A.

Az Pharahó az ő bűnét vallya-meg, Istennek igaz-s'got tulajdonit, és arra kéri a' Mofest és az Aaront, hogy az égi háború meg-sűnéseért könyörögjenek.

II. Rései vadnak.

I. Bűnét vallya-meg a' Pharahó &c.

II. Az égi háború meg-sűnéseért kéri hogy könyörögjenek.

Magyarozattya.

1. *Miben vétkezett volti a' Pharahó?* Fel. Ebben, az Isten sok rendbéli csapását bocsátotta volt ő reája. (1) A' vizeket vérré változtatta, annyira hogy az halak mind meg-hóltak és az tartott heted napig, *Cap. 7.* (2) Az után bé-ákat bocsátot Pharahóra, a' mellyek az ő palotájában fel-másztanak, bé-másztanak a' sűtő kemenczében és a' tésztában, *Cap. 8.* (3) Az egész Ægyiptom földén mennyi por volt mind tetűvé lett. (4) Az után bocsátott reája minden fele ártalmas bogarakat, s' a' többi: a' mint meg-láthatni a' következendő részekben. Már ebben vétkezett hogy látta az Istennek rettenetes itéletit, még-is a' népet nem bocsátotta-el. [2] Ebben vétkezett, hogy igérte a' nép el-bocsátását, csak ő érte könyörögjenek, de csak hazudott; meg-keményítette ő magát.

2. *Mikor volt az a' nagy kö-efső?* Fel. Aratás előtt, mikor a' len bimbózni kezdett, *vers. 31.* és az árpa s' elein vetés érni kezdett.

3. *Könyörgöttek Mofes, Aaron a' kö-eső el-mulásaért?* Felelet. Könyörgöttek azt mondgya Mofes, *vers. 29.* *Minek-utánna kémenéndek e' Városból, fel-emelém az én kezeimet az Urhoz, és a' meny-*

meny-dörgések meg-*szünnek*, és többé kő-*eső* nem leszen, hogy meg-tud-
gyad hogy az Ur-e a föld.

4. Nem lőtt-e az után kő-*eső*? Fel. Nem a' Pharahó idejében:
mert ő csak hamar el-*veszett*, de az után elég *űr* lett, vagon emle-
kezet kő-*eső*rül, *Jób.* 38. v. 22. *Psal.* 105. v. 32. *Hagg.* 2. v. 17.
Es hasonlatosság *űr*int a' rettenetes dúló népet, jég *eső*nek mond-
gya, *Esai.* 28. v. 2. és 17.

T U D O M A N Y.

I. A' meg-*átalkodott bűnös* nem hiszi az Isten igazsá-
gát addig míg meg nem büntetődic, de akkor *ostan*
meg-*vallja*. Ihon Pharahó, az Ur igaz Adoni-
béfek, Manaffes, Nabugodonozor.

T U D O M A N Y.

II. A' bünt meg-*vallani hasznos*, de jóra való ig yeke-
zet nélkül *hasontalan*, Hasznos.

1. Mert Istennek látogató keze meg-*könnyebbül* azon, *Psal.* 32.
2. Mert meg-*bocsátta* Isten annak *bűnét*, *Psal.* 32.
3. Mert Istenül *kegyelmet* nyér, *Psal.* 51. *Prov.* 28. v. 13.

T U D O M A N Y.

III. A' meny-*dörgő kő-*esős* idő*, Istennek rettenetes
csapása. Ihon az *Ægyiptomi* tiz *csapási között*
völt ez Istennek.

T U D O M A N Y.

IV. A' meny-*dörgő kő-*esős* időt* Isten *bocsátta a'*
földre, nem *történetből* van. *Jób.* 38. v. 22.

Esai. 30 v. 30. *Ezech.* 38. v. 22. *Hag.* 2. v. 17.

Misoda *bűnért* *bocsátta* Isten? Fel. (1) A' Pharahóra *bocsá-*
totta a' *űg* nyek *szacoltatás*ért. (2) Az Isten *beséde* nem *hitele-*
ért. (3) Az Isten *előtt* *való* *űg* *hazugság*ért. (4) A' meg-*átal-*
*kodság*ért.

Hafzna Oktatas.

Ne csudáld hogy az Isten ilyen rettenetes meny-dörgéseket, kő-
elsőket bocsát e' mi földünkre: mert tizberte töb gonofság va-
gyon mi bennünk mint Pharahóban, a' nemzetséges és kivált kép-
pen való bűnöket ha elő számlalod.

T U D O M A N Y.

V. A' meny-dörgő, zápor, kő-elsős időt, mindgyárt
meg-szüntetheti Isten mihelyt akarja.

Hafzna Oktatas.

Nem néz hát a' Medardusra, hogy negyven napig essen. Me-
dardus csak edgy ember vólt, imit amot a' Pápisták közt Püspökfé-
get viselt, ő reája az első semmit nem néz; hanem Istenre, ha az
Isten mondgya és, ha mondgya meg-sűnik, Psal. 107.

T U D O M A N Y.

VI. A' meny-dörgő, zápor, kő-elsős idő meg-sűnése-
re, nincs jobb eszköz, az igaz meg-tért szívűből va-
ló könyörgésnél. Ihon mihelyt Moses könyör-
göt mindgyárt meg-szünt.

Tanuld-meg.

Nem használ hát annak az harangozás, mint a' Pápisták okták.
Nem használ annak a' fejé ki-vágás mint a' Magyarok okták:
Hanem ha azt akarod hogy a' meny-dörgő, zápor, kő-elsős időt Isten
meg-szüntesse, ezeket a' bűnöket hadd-el: (1) A' tegének
szacoltatását. (2) Az Isten betédének nem hitelét. (3) Az Isten
előtt való sok hazugságot. (4) A' meg-átalkodást. (5) A' Isten
nevének gyalázzattal való illetését. (6) A' kombat meg-rontását.
(7) Attyádnak Anyádnak nem tiszteletit. (8) A' prédálást. (9)
A' gyűlölést. (10) Az Isten dicsőffégehez való buzgólagtalansá-
got. Így Isten a' meny-dörgő, zápor, kő-elsős időt meg-
szünteti, A M E N!

SZARAZ IDÖKORRA
való
P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Amos. 4. v. 7, 8. *Annak felette meg-tartóztattam ti ületek, &c.*

Elöl járó Beszéd.

AZ Ur Isten; az emberek büntetésében, az emberek előtt fokkal fokta magát mentegezni: (1) Az emberekhez hajlandó jó akarattyal, *Matt. 23. v. 37.* (2) Az öhosszú tűrésével, *Psal. 96. v. 10. Negyven estendeje &c.* (3) A' büntetésnek nem örömmel való cselekedésével, *Ezech. 33. v. 11. Elek én &c. Lam. 3. 31.* (4) Hogy fokat elő ne hordgyak; az embereknek a' fok büntetés alatt meg nem térésekkel. A' Textusban. *Annak-felette meg-tartóztattam ti ületek, az esőt az aratásnak előtte három holnappal, és esőt adtam edgy Városra, más Városra pedig lenem adtam; a' fölnek edgyik része esővel meg-öntöztetett, és a' mely föld nem engedte hogy eső szálljon rája, meg-sárudott, &c. még-is nem térétek én hozám, azt mondgya az Ur.*

S U M M A.

Arról feddi Isten a' népet, hogy noha sok-képpen sokszor, sok büntetéssel intette a' penitentiára, de meg-átalkodott, nem tért-meg.

II. Részzei vadnak.

I. A' meg-térésre való intes: *Annak-felette &c.*II. Annak hásonatalansága: *Még-is nem térések én hozám, &c.**Mag yarázattya.*

I. *Ki áll itt?* Fel. Az Ur a' Prophéta által, az az Ur, a' ki mindenre ő magában elégséges, senkitül nem függő, senkinek adófság berint semmivel nem tartozó Ur.

2. *Kinek száll?* A' Bálánnak ünöinek, kik Samariának hegyén vadnak, *Amos. 4. v. 1.* az az: a' Juda, és Izrael Országában lévő emberek, fejeinek fejeinek; és minden köz renden lévőeknek.

3. *Mit száll?* Pirongatódzik, meg-térés nélkül valólagokrúl.

Továbbra való Világosítása.

4. *Mire néz ebben: Annak felette?* A' fok rendbéli látogatását sámlállya elő, *vers. 8.* Fogatoknak tisztaságával meg-vertelek titeket, az az: kenyérnek sükklegével minden ti helyeitekben, még-is nem tértetek-meg. Meg-vertelek titeket fárazással, ragyával &c. még-is nem tértetek én hozzám, *vers. 9.* Dög halalt bocsátottam reátok, *vers. 10.* de még-is nem tértetek-meg. *Annak felette megtartóztattam &c.* Nézi azért az ő fok rendbéli látogatásira.

5. *Hogy nem engedte a' föld hogy első szálljon reája?* Nem tulajdon-képpen; hanem a' földön lévő bűn nem engedte, *Jer. 5. v. 25.* *A' bűn hogy nem engedte?* Ugy hogy az Istent a' minden jónak adóját, haragra ingerlette, a' kitűl minden jó fármazik, mint-egy meg-tartóztatta, *fac. 1. v. 17.*

6. *Miért sámlállya Isten ezt a' nép eleiben?* Felel. Azért, hogy intse továbbra a' meg-térésre, *vers. 12.* Készülly a' te Istened eleiben ő Izrael, *cap. 5. 6.* *Keressetek az Urat, és éltek.* Es fenyegeti rettenetes veszedelemmel, *cap. 5. 1.* Hállyátok-meg e' siralmas befzedet, mellyet szöllok ti ellenetek ő Izraelnek háza, el-esik nem maradhat-meg az Izraelnek háza, el-hagyattatik az ő földén és senki nem emeli-fel őtet; mert ezt mondgya az Ur Isten: *a' melly városból ezeken kelnek vala ki, százan maradnak abban, &c.*

I T U D O M A N Y.

Hogy néha első legyen, neha ne s; némelly helyen első legyen, némelly helyen ne s; az Istenen ál.

O K A I.

1. *Mert az Isten tartóztattya-meg az első.* *A' Textusban.*
 2. *Mert az Isten hordozza a' fellegeket,* *Psal. 135. v. 6, 7.*
 3. *Mert az Isten teszi olyyanná az eget mint az ércz,* *Deut. 28. v. 22, 23. olvásd-el.*
4. *Mert*

4. Mert az Isten adgya az efsöt, i Reg. 8. v. 35. Nem vak be-
rencsébül vagyon hát, &c.

II. TUDOMANY.

*A' bün nem engedi hogy alkalmatos időben efső le-
gyen. A' Textusban van.*

Vallyon mitsoda bün nem engedi hogy efső legyen? (1) A' meg-
térhetetlenség, Amos. 4. v. 8. (2) A' közönfeges gonozság; Deut.
28. v. 23. olvald-meg. i Reg. 8. v. 35. Kivált képpen (3) Az
háládatlanfág, az Isten áldásának meg nem becsülése, Hof. 1. v. 7.
(4) Az Isten házára való nem vigyázás, Hag. 1. v. 9, 10, 11. olv.
(5) A' bálvány imádás, és az Isten szolgainak üldöztetése, mint
Acháb idejében, i Reg. 17. v. 1. (6) Az ártatlan vérnek ki-ontá-
sa, mint Saul idejében, 2 Sam. 21. v. 1. (7) Az Ecclesiához való
jóknak el-vonása, Mal. 3. v. 8, 9, 10. (8) Azok a' bünök, a' mel-
lyek le-vadnak irva, Jer. 5. v. 25. *a' caput végéig.*

I. Haszna Tanítás.

Tanuld-meg: Az alkalmatos efsőnek nem léte az Isten haragjá-
nak és a' nagy bünnek jele. Rettenetes ereje vagyon hát a' bünnek,
az embernek ártalmára, mert imé efsöt sem enged lenni.

II. Haszna Visgálás.

Visgald-meg: Honnan vagyon, ihon majd oda lesznek a' mezei
és kerti vetemények, ihon majd szántás nélkül maradtz, más Vá-
ros földén efső leszen a' miénken nem; más Város földét az efső
meg-öntözi, a' miénket nem; *Honnan van ez?* A' közöttünk lévő
bün nem engedi. Mind azok a' bünök a' mellyeket elő számlálék,
mi közöttünk vadnak. Nem csuda hát hogy az Isten e' nagy szá-
razfággal látogat.

III. Haszna Intés.

[1] Vedd eszedben Isten haragjának, és a' bünnek jelének lenni.
[2] A' meg-mondott bünöket gyomlállyad, hadd-el. [3] Remén-
kedgyél Istennek bünöd bocsánattyaért, és haragjának róllad való
el-harításáért.

Mi inditson ?

- (1) *Mert el-vészi az Ur Isten tülled az ő áldáfát, Hóf. 1. v. 7.*
 (2) *Mert rettenetes vezedelmet hoz a' földre, Amos. 5. v. 1. Joel. 2. el. 2.* (3) *Mert nagy buzgó fzeretettel hozzá fogad az Ur, Joel. 2. v. 23. Alkalmas időben esőt ad ti néktek, és zápor esőt szállit ti néktek, &c. és dicsiritek a' ti Uratoknak Isteneknek nevét, vers. 26. A M E N !*

N A G Y S Z E L K Ö R R A
 való
 P R E D I K A C I O .

T E X T U S .

Jon. 1. v. 4, 6. *Támaszta az Isten nagy szelet a' Tengeren, &c.*

E L Ő L - J A R O B E S Z E D .

A' Lassú szél által néhánykor Isten az ő kegyelmét jelengeti, ugy a' nagy szél által néhánykor az ő haragját jelengeti. Az első meg-tetzik az Istennek az Illyéssel cselekedett dolgából, melly historia irva van, 1 Reg. 19. v. 8, 9, &c. A' másik meg-tetzik, Psal. 107. v. 25. Psal. 83. v. 16. Job. 21. v. 27. Es a' Textusbúl. *Támaszta az Isten &c.*

S U M M A .

Az Istennek rend-kivül való munkája a' szél véssnek támasztásában.

II. *Részei vadnak.*

- I. *Az Istennek munkája: Támaszta az Isten &c.*
 II. *A' dolog mit? Szél-vefzet.*

Magyarázattya.

1. *Hun támasztotta Isten a' szelet?* 2. *Mikor?* 3. *Miért?*
Fel-

Felelet az elsőre.

Azt mondgya a' Leczke a' Tengeren, de nem mindenűt a' Tengeren: mert a' tenger szerte szélllyel e' világot könnyűl vészti, és az egész föld arra vagyon helyheztetve, *Psal.* 24. v. 1. Hanem a' Tarsis Várossa körül való tengeren, a' melly Tharsis Cilicia Tartományában vagyon. Az holott szent Pál születtetett, a' mint maga mondgya, *Act.* 22. v. 3. A' mellyet ma a' Törökök birnak.

Felelet a' másodikra.

Jonás idejében, a' melly Amithai fia vala, és a' mint némelyeknek tetszik, a' Sareptabeli Aszfzonymnak fia, kit Illyés az halálból fel-támasztott vala, 1 *Reg.* 17. — A' melly élt Jeroboám idejében, mert a' Jeroboam gyözedelme felöl prophétált-is, 2 *Reg.* 14. v. 25. és ugyan akkor küldetett volt Ninivében.

Felelet az harmadikra:

Azért: mert Isten ötöt Ninivében küldötte, hogy az ellen kiáltson, ő pedig oda nem ment; hanem más felé szaladott, edgy Tharsisban menő hajót meg-fogadott hogy oda szaladgyon. A' mint e' rész mondgya: Szólla az Isten Jonásnak az Amithai fiának, monda: *Kelj-fel-menny-el Ninivében, a' nagy Városban, és kiált az ellen: mert az ő lakóinak gonoszságok, en elomben fel-hatott, és fel-kele Jonás hogy szaladna Tharsisban az Ur előtt, és faphó Városban menvén ott hajót fogada, és be-szálla abban hogy el-menne, és az Ur támaszta nagy szelet, &c.*

T U D O M A N Y.

Isten az idők forgása igaz gatafa által-is az embereket tanította, fenyíti, és inti. A' Textusban.

*Miért támasztotta azt a' nagy szél-veszet? Fek. Azért, hogy Jónást meg-tanítsa arról, hogy lehetetlen Isten előtt el-futni, Isten ellen cselekedni: hogy meg-tanítsa az hajósokat a' Jónás engedetleniségéről; hogy Jónást és az hajósokat meg-fenyítse, *Psal.* 19. v. 1, 2, 3--12. *Psal.* 107. v. 25, 26. *Psal.* 8. v. 5.*

Okai a' Tudománynak.

1. *Mert minden teremtféi által inti taníttya: taníttya az ég által, a' nap által, az étfzaka által, Pſal. 19. Csak a' ſzamár által-is, a' mint mondgya ſzent Péter Balám felől: A' tereh alá ſzóktatott néma ſzamár a' Prophétának bolondságát ellenzé, 2 Pet. 2. v. 15, 16. A' fel kéz által taníttya mint Boldilár Királyt, Dan. 5. Az álom által taníttya mint Nabugodonozort, Dan. 4. Es ſokakat csak a' madarak, fák, lúvek, virágok által, mint édes Idvezitőnk mondgya, Mat. 6. v. 26. Tekintetek az égi madarakra, mert azok nem vetnek, ſem aratnak, ſem a' cſürben nem takarnak, &c. Jer. 8. v. 7. Az én népem bár csak azt nézné, a' mint a' jó idején el-mégyen, bár az én népem-is kéſzülne az égbe, e' nyomoruſág völgye telcſül felvén, Eſai. 1.*

2. *Mert Iſten az által, az Ő hatalmát mutogattya, mint Pſal. 135. v. 1, 2, 3, 4, 5.*

3. *Mert az Iſten ſzolgai eleitől fogva tanítáſt vettek ezekbül, Pſal. 19. Pſal. 107.*

Azt mondod: *Nám Luc. 16. Azt mondgya Abrahám, vagyon Moſefek és Prophéták halgafſák?* Fel. Rend ſzerint a' Moſes és Prophéták által inti, taníttya; de rend-kivül más dolog által-is. (2) Nem kell hát az idők forgáſát haſzontalan nézni, hanem intéſt és tanúláſt kell abbül venni.

Azt mondod: *Ugy de nem jó jövendőlni?* Felel. Nem jövendőlés az, hanem intéſ.

I. Hafzna Feddés.

Feddi azokat, a' kik akár mint igazgaffa Iſten az idők forgáſát, ſemmire nem intetnek azzal, akár mi nagy zur zavar ſzél vés légyen, csak aluſznak az Ő bűnőkben, mint Jonás aluſik vala abban a' nagy háborúban-is. (2) Nem kiáltanak az Iſtenhez a' nagy ſzelben, holott ſokszor Iſten haragjának jele az, ugy cselek edhetik Iſten a' ſél által mint a' Jób fiaival: vagy ugy mint amáz emberekkel, a' kikre a' Siloe tornya ſákada. (3) A' kik akár melly jó időt adgyon Iſten, ſoha nem intetnek az által az Iſten dicſiretire, hanem inkább az Iſtent edgyel-is máſſal-is boſontyak, holott az Iſten dicſiretire való

való volna az, *Pfal. 107.* Az hajósok minék-utánna csendesség let
vólna, az Istent dicsérték, *Jon. I. v. ult.*

II. Hafzna Intés.

1. Ne gondold hogy a' szél vez csak magától vólna, és a' csen-
desleg. 2. Az háborút hásonatlan ne nézzed; hanem mikor fél-
vélz háború vagyon, Istenedhez térj-meg, az Istenhez kiált. 3.
Mikor Isten jó időt ad az Istent dicsirjed, *Pfal. 107. v. 25.* Ha há-
borúfágnak szele vagyon. Isten ezt-is hatalmas meg-csendesíteni,
Pfal. 46. Kiált csak az Istenhez meg-tért szívvel bájjal, *Isten a' te ki-
áltásodat meg-hallya, és e' sok zür zavar, fel-haborodott hábo-
ruságok seleit meg-csendesíti, A M E N!*

A' LELKI ALAZATOS- fágrúl való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Matth. II. v. 29. *Vegyétek-fel az én igámat &c.* *p. o.*

Elöl járó Beszéd.

Sok akadályi vadnak az embernek az ldveffég kere-
fésében, a' mellyek nem ugy vadnak a' mint ő alitya. Hogy
azok közöttől keveset említsek.

1. Az első akadály, a' hősű élet felöl való reménfég; így gon-
dolkodik némelly ember, még ifsiú vagyok, még jó erejebéli em-
ber vagyok, még fokat élhetek, még meg-térhetek, a' mint hozza
elő Salamon, *Ecel. 12. v. 1.* De meg-csallya a' reménfég, *mert nem
gondollya-meg ha már adták holnapot meg sem ígérték;* azonban tetten
teszi a' gonósságot, edgykor az Isten, csak elő vonsa az itületre,
ugy jár mint amaz bolond ifsiú, *Luc. 12. v. 20.*

2. A' másík e' világr boldog állapotot: minémü a' jó egéffég,
jó erő, bekefég, gazdagság, minden jóval való büvölködés; Ez
olly

olly nagy akadály az idővelleg keresésében, hogy azt mondgya édes Idvezítőnk: *Könnyeb' a' tevének a' tőfokán által bújni, mint ez világhoz ragaszkodott gazdagnak idvezülni, Matt. 10. v. 25.*

3. Az harmadik, e' világi fel-fuvalkodtság, kevélység, meg-átalkodtság; nagy akadály ez, mint édes Idvezítőnk e' részben rólla tanít, pirongat fokakat, azt mondgya: *El-jött Keresztelő János, mást mondottatok felöle, el-jött az embernek fia, a' felől hasonló-képpen: de jaj te néked Korázin, jaj Betsaida &c. Te-is Kapernaum, ki az égig fel-magasztaltattál, a' pokolig meg-aláztartol; az után ad tanácsdt nékik, tanítgya a' lelki alázatosságra.*

S U M M A

Tanít édes Idvezítőnk a' lelki felidéség, alázatosság felöl, az Isten törvénye cselekedése felöl, es annak jutalmáru.

II. Rései vadnak.

I. A' tanítás. II. Annak jutalma ha cselekezzik.

Magyarázattya.

1. *Az igazán mit ért? 2. Miben áll a' felidéség és alázatosság, a' mellyet édes Idvezítőnk tanít?*
3. *Mitsoda a' léleknek ezekért való jutalma?*

Felelet az elsőre.

Nem ért tulajdon-képpen való igazat, valami faczoltatást, hanem az igazán érti az Isten parancsolatit, nem azért mondgya pedig igaznak, mint ha ugyan azok volnának: mert könnyű az Isten parancsolati, 1 Joh. 5. v. 3. s' e' *Caputban, Az én igam gyönyörűséges, és az én terhem könnyű, hanem azoknak a' fel-fuvalkodott varosoknak értelmek szerint: mert azokat mivel e' világ el-ragadta volt, nehéznek tartották az Isten törvényét.*

Felelet a' másodikra.

1. Hogy az ember ugyan valójában, Istene előtt való femmiférgét, hejában valóságát meg-ismérje, a' mint mondgya *Efsai. 40. 6. A' fő ezt mondgya vala: Kiált, és mondék mit kiáltak, hogy mindon test olyan mint a' fü, &c. Meg-isméré ezt a' Dávid, Psal. 8. Psal. 144. v. 4. Mitsoda Uram az ember &c. Az Abraham-is,*
En por.

En por vagyok, Gen. 18. (2) Hogy ugyan valójában meg-ífmérje Istene előtt a' büntetésre méltó voltát, és magát ugyan meg-fententiáza, Rom. 3. v. 19. Hogy mindeneknek hája bé-dugattassék, és mind ez egész világ, méltó légyen Isten előtt a' kárhozatra. Er-rül áll Dávid, Psal. 130. v. 3. *Ha a' mi bűneinket meg-tartándod Isten, kitsoda maradhat-meg.* (3) Hogy mindenekben az Isten itileti alá bocsássa magát, mint Eli, azt mondgya: *Ó a' Jehova*, 1 Sam. 3. v. 18. Jób-is így áll, Cap. 39. v. 37. (4) Hogy minden jót a' miben vagyon az Istennek tulajdonitson haláadás-képpen, mint Jákób, Gen. 37. Dávid, Psal. 116. v. 13. (5) Hogy az Isten dolgairól gondolkozzék és azoknak némelly részén csudálkozzék, mint Izent Pál, Rom. 11. v. 33.

Felelet az harmadikra.

E' világon lelki testi áldás, mellyeket Moses elő számlál, Deut. 28. v. 15. Es jövendőben az öröké való nyugodalom.

T U D O M A N Y.

A' lelki belidségnek és alázatosságnak Istentől nagy jutalma vagyon. A' Textusban van. Elipház mondgya Jóbnak, cap. 22. v. 29. Meg-nyomták a' nyomorúságok most tégedet, de az Isten tégedet alázatossáttat meg-tart. Salamon, Prov. 29. v. 23. Az embernek kevélysége meg-alázza őtet, a' lélekben alázatost pedig táplállyá a' tisztesség, 1 Pet. 5. v. 6. *Alázatok-meg &c.*

O K A I.

1. *Mert az olyan léleknek jutalmat ad Isten, a' Textusban.*
2. *Mert az olyanokat Isten meg-óltalmazza az ő haragjának büfűlőfűlő napján-is, Sophonias, cap. 2. v. 3. Keresétek az Urat földnek alázatossi, &c.*
3. *Mert az Isten csak a' külső alázatosságért-is még az hiteleneket-is meg-jutalmaztatta; mint Achábot, 1 Reg. 21. v. ult. Ro-boamot, 2 Chron. 12. Manassét, 2 Chron. 33. v. 12.*

Hafz.

Hafznai.

1. *Tanuld-meg*, a' mint e' világon a' mi könnyű, a' mégyen fel-felé mint a' fűst, gőz, pára; de a' mi nehéz itt marad mint a' kö, föld, fa: úgy a' ki meg nem terheli sok bűnökkel magát, nagyra Istene előtt nem tartya, az viték-fel menyben. 2. *Tanuld-meg*, nem úgy van Isten előtt a' dolog, mint az emberek előtt. Az emberek előtt a' felid és alázatos ember, együgyű ember, igen becs-telen, semmire kellő; nem úgy Isten előtt. 3. Mennél fel-fuvalkodtab az ember, annál kevesebb jó van benne; mint a' gyümölcs fát idejében látod, mennél termetebb annál alább hajol az ága, de ha termése nincs fel-mégyen.

Probáld-meg? Ha lélzen-é a' te lelkednek jutalma Istentől, ad-e nyugalmat Isten vagy nem. *Honnan isméried ezt-meg?* Ha lelki felid és alázatos vagy. *Honnan isméried-meg ha lelki felid és alázatos vagy?* Fel. A' fellyeb meg-mondott jelekből nézd-meg, a' második kérdésre való feleletet a' mint tartya. Ha ezeket fel-talá-lod magadban lelki felid és alázatos vagy, minden bizannyal ad Isten a' te lelkednek nyugalmat. Ha pedig ezeket nem érzed, ugyan ezeneket cselekedgyed, a' mint a' második Kérdésre való felelet tartya, *Lásd-meg*. Meg ne gátollyon tégedet a' te gyermek-seged, iffiúfagod, &c. *Mert ha mák nem adták holnapot meg sem igérték*. Meg ne gátollyon a' te jószágotskád: mert mennyi abban öröm, hét annyi siralom. Meg ne gátollyon e' világi nyomorúság: mert a' Christüs követőknek kereset kell viselni, azoknak nyomorúságokat, szomorúságokat, Isten vigasztására fordittya, és azoknak szemekrűl minden könny-hullatást el-törül;

A M E N !

A B A N

A' BÜNNEK MEG-VALLA-

sárul való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

I Joh. I. v. 9. *Ha meg-vallyuk a' mi bűneinket &c.*

Elöl-járó beszéd.

KEt dolog a' többi között szükséges az idveffégre :
 ugy két dolog a' többi között szükséges a' bűn bocsánatra.

Mitsoda két dolog szükséges az idveffégre? (1) Az idveffégnak hitele. (2) Arrúl való vallás tétel, szent Pál mondgya: Rom. 10. v. 10. Szível hiszünk az igazságra, szájjal térsünk vallást az idveffégre.

Mitsoda két dolog szükséges a' bűn bocsánatra? Felelet. (1) A' meg-térés. (2) A' bűnnek meg-vallása, Num. 5. v. 7. Parancsold-meg az Izraél fiainak, akár férfi, akár asszonyi-állat, mikor vétkeznek, vallyák-meg az ő bűnöket a' mellyet cselekedtenek, és fizesse meg azt a' miben vétkezett. Jerem. 3. v. 12. Menny-el kiáltis e' szókat északra, és mondgyad: térj-meg vissza vonó Izraél, azt mondgya az Isten, és el-vészem az én haragomat ti róllatok: mert kegyelmes vagyok, nem tartok haragot mind örökké. Ugyan ezeket adgya előnkben a' szent János e' reében, a' meg-térélt és a' bűnnek meg-vallását, e' leczkében a' bűnnek meg-vallását.

S U M M A.

Tantós adás a' bűnnek meg-vallása felől.

III. Részei vadnak.

I. A' bűnnek bocsánattya: *Meg-bocsáttya Isten.*

II. Miképpen? *ha meg-vallyuk.*

III. Miért? *mert hív és igaz.*

Qq

Ma

Magyarázattya.

1. *Mitsoda bűnököt kell meg-vallani?* 2. *Kinek?*
3. *Mi módon?*

Felelet az elsőre.

Mindeneket, mind nyilván valókat, mind titkosokat, némellyeket közönléggel, némellyeket kivált-képpen, közönléggel úgy mint *Nehemias*, cap. 1. v. 6. *Kérlek Uram menynek Istene, legyen figyelmes a' te fűled: mert vallást tészek az Izraél fiainak vétkekrul, hogy vétkeztenek te e ellened, én-is vétkeztem az én Atyámnak házával egyetemben.* Kivált-képpen mint *Esdrás*, cap. 9. v. 6. *En Istenem ségyenlem és általom az én semeimet, te hozzád fel-emelni: mert megmondottad, a' föld a' mellyre minket viszt tístátalan, azoknak leányokat a' mi fiainknak ne vegyük, és a' mi leányinkat azoknak neadjuk, azoknak barátságokat és javokat ne keressük, de el-hadtuk a' te parancsolatidat.* Még a' titkosokat-is meg kell vallani, úgy mint *Dávid*, *Psal.* 19. v. 13. *Az én titkos bűneimül tístits-meg engemet.*

Felelet a' másodikra.

A' mindenek *Birájának*, és minden *irgalmasságnak Atyának*, mint *Dávid*, *Psal* 51. *Vétkezsem, te ellened cselekedtem a' gonoszságot, &c.* 2. Meg-kell az emberek előtt-is, *Luc.* 17. v. 3. *Azok előtt, a' kiket meg-botránkozattunk, minémű az Ecclesia követés.* Azok előtt, a' kiktől valami vigasztalást vagy tanítást várunk, *Jac.* 5. v. 16. *Valljátok-meg edgy másnak bűneiteket, és könnyörögjeteek edgy-másért, &c.*

Felelet az harmadikra.

(1) Nem csak *Sájjal* mint *Judás*, *Matt.* 27. v. 4. hanem *Sível*. (2) Nem úgy hogy az ember *kérkedgyék* velle, mint a' *Jerusalembelek*, *Efsai.* 3. v. 10. (3) Nem úgy valton *vallya*, és *cselekedten* csele: edgye, hanem *meg-vallya* és *el-hadgya*, *Prov.* 28. v. 13. (4) Hogy *alázatosfággal* az *Isten* előtt, nagy *meg-hunya*sk odással, mint *Esdrás*, cap. 9. v. 3. (5) Az *Istennek igazság* tulajdonítással, mint *Daniel*, *Dan.* 9. 7. *Te neked Uram igazság, &c.* (6) A' *bűnnek* meg-

meg-utálásával, mint *Jób. 42. v. 6. Ujalom azokat &c. és banom.*
 (7) Nem maga gyönyörködtetésével, mint Rabsaké kérketsége,
Efsai. 37.

T U D O M A N Y.

A' ki az ő bűnét jól (a' meg-írt módok szerint meg-vallya) annak az irgalmas Isten az ő bűnét meg-bocsátja. In Text. Prov. 28. v. 13. A' ki el-fedezi az ő bűnét jól nem lesz dolga, a' ki pedig meg-vallya és el-hadgya irgalmasságot nyer.

Okai a' Tudománynak.

1. *Mert az olyan dolog Isten előtt kedves, Psal. 138. Az Isten felséges mind azon által az alázatost nézi, Psal. 34. 19.*
2. *Mert az Isten igireti így tartja, hiv és igaz az Isten, in Text.*
3. *Mert az Istennek ez által dicsőség tulajdonittatik, Jof. 7. 19.*
4. *Mert külföldben meg nem bocsattatik, hanem az Isten keze nevedik az olyan emberen, Psal. 32. v. 3.*

I. Hafzna Oktatás.

1. Szükséges a' bűnnek meg-vallása a' bűn bocsánatra. Az^t mondod: *Mi szükség hissem Isten tudgya azt.* Fel. Nem-is azért mint ha Isten nem tudná: mert még bűvednek gondolatit-is, minek előtte nem gondolnád tudgya, *Psal. 139. v. 2. Az Isten Angyali tudgyák, még az háznak falai-is ki-kiáltanak a' te bűnödöt; hanem azért kell meg-vallanod, hogy irgalmasságot nyerj.*
2. Nem a' Pápisták érint való bűnnek meg-vallása Isten előtt, hanem az harmadik kérdés szerint való kedves.
3. Használni akar az ember magának a' bűn titkolásában, de nagyot árt: mert ellenfegét oltalmazza kebelében; mert maga kö-tözi-meg magát a' tömlőczben.

II. Hafzna Feddés.

(1) A' ki meg nem vallya, mint az Izraél népe, *Jer. 8. 5, 6.* (2) A' ki máfra keni mint Adám, *Gen. 3. 12.* (3) A' ki meg-vallya de csak hájjal, csak kérkedésgből.

III. Hafzna Intés.

Kivánod-e hogy Isten irgalmas legyen, bűnödöt meg-bocsássa; Istened előtt bűneidet vald-meg. Azt mondod: *Mit vallyak?* Mert tehetésem ferint Istenem törvénye ferint rendeltem már én az én életemet; én sem lopó, sem gyilkos, sem parázna nem vagyok. *Felelet.* Jól van ha Isten törvénye szerint rendelted életedet; de még-is van mit vallanod, mert Salamon azt mondgya: *Prov. 24. v. 16. Az igaz is el-esik hűsfer.* Lopó, parázna &c nem vagy. Jól van; csak ugy ne járnál mint amaz Iffú, *Marc. 10. 25.* Nem vagy gyilkos? Nézd-meg, *Matt. 5. v. 21, 22.* Szabd magadra. Nem vagy parázna? Nézd-meg, *Matt. 5. v. 27.* Szabd magadra. Hamis esküvő nem vagy? Nézd-meg; *Matt. 5. v. 33.* Szabd magadra. Szombat törő nem vagy? Nézd-meg, *Efsai. 58. v. 14.* végig. No azért ne igazíts magadat; hanem ismérd-meg bűnös voltodat, vald-meg és mondgyad: *Uram ha a' mi bűneinket meg-tartándod, kit soda maradhat-meg. Ne sly a' te szolgálóddal porben, Uram könyö, úgy rajtam,* &c. Igy ha meg-vallyuk a' mi bűneinket, hiv és igaz az Ur Isten hogy meg bocsássa a' mi bűneinket, és meg-tisztson minket minden hamiságtúl,

A M E N!

AZ HALALRA való K E S Z ű
letrül

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Joh. 5. v. 24. *Altal ment az halálból az életre.*

Elöl

Elöl járó Beszéd.

Csudálkozhatni az halandó embernek dolgán, itt e' világon. *Miert?* mert tudgya hogy meg-kell halni, még-is ritkán gondolkozik arról, annál inkább nem készül. Az hajós minden igyekezetivel azon vagyon, hogy mennél hamarébb az háborúk-ból a' csendes partra ki-evezhesse, mint Szent Pál hajókázása mutattya, *Act. 27.* A' szegény ember e' világnak tengerének nagy bél-veében vagyon, még-is csak arra vágyódik, hogy tovább, tovább hánkódgyék e' világi háborúban. Az úton-járó nem nyughatik, míg utának végire nem mégyen, mint az Izraél népe példája mutattya a' pusztában, *Exod. 15. &c.* A' szegény halandó ember uton járó, *Psal. 39. v. ult.* De még-is nem igyekezik úta el-vegezefere, hanem hol mi, tekergő, kereszt utakat keres, hogy tovább, tovább e' rosz világban bolyoghasson. A' bujdosó csak haza vágyódik; az ember bujdosó, *Psal. 39.* még-is ritkán vágyódik haza. Olyan az halandó ember e' világban, mint amaz prédára szokott, élehetetlen hajdú, a' ki azt kívánnya, hogy soha az háborúsnak vége ne lenne: Az embernek teste örökké hadakozik az ő lelkével, még-is az ember abban az háborúban kívánna maradni. *Honnet van ez?* Mert nehezen leheti-el, hogy az halál után élet lenne. A' felöl tanit itt édes Idvezítőnk; mikor azt mondgya: *Altal ment az halálból az életre.*

S U M M A.

A' ki jól hal-meg, nem hal-meg, hanem él.

II. Részei vadnak.

I. A' jó halál,

II. Annak vege élet.

Magyarázattya.

1. *Ki prédikál itt?* Felelet. A' Jesus Christus.
2. *Kinek prédikál?* A' Sidóknak, a' kik meg-botránkoztak vala, hogy Sombat napon, az hárminez nyolcz éltzendeig beteg-fegben fetrengő embert meg-gyógyította volna, magát Ilten fiának lenni mondana, a' jó életéről, és a' jó halálról tanitana.

4. *Mitsoda halálról emlékezik és életéről?* Fel. Az halál két-fele testi vagy lelki. A' lelki halál-is két-fele, vagy ez életbéli vagy a' következő életbéli. Az életbéli nem egyéb; hanem a' bűnnek való meg-halás, *Rom. 6. 11.* Mondatik pengig lelki halálnak nem azért mint ha a' lélek halna-meg, hanem azért: mert lelki fel-támadás következik belőle, *Apo. 20. v. 6.* A' másik lelki halál nem egyéb; hanem az örök kárhozát, *Apo. 20. 10.* Melly halál ugyan; de örökké való kínos élet: mert örökké halnak, de soha nem halhatnak-meg. A' testi halál-is két-fele, vagy természet szerint való vagy erőszak szerint. Itt áll a' testi halálról, és a' jó lelki halálról. Szóll a' lelki, és örökké való életéről.

4. *Hogy hogy mondgya hogy által ment, nem mégyen?* Fel. (1) Az Isten rendelésére nézve. (2) Az idvezülendő ember hitre nézve, *2 Tim. 1. v. 12.* (3) Mert minden bizonytal úgy meg-lészen, mint ha már meg-vólna, *Rom. 8. v. 30.*

T U D O M Á N Y.

A' ki meg-hal minék-előtte meg-halna, az nem hal-meg mikor meg-hal, hanem az halál által mégyen az életre. In Text. *Joh. 5. v. 25.* Bizony bizony mondom néktek hogy el-jő az idő, és most vagyok, mikort az halottak hallják az Isten fiának szavát, és a' kik hallándgyák élnek, *Rom. 6. v. 11.* Ti meg-holtatok a' bűnnek és éltek az Istennek.

A' Tudomány világosítására való kérdns:

Meg-lehet-e az embernek halni, minék-előtte meg-halna? Felel. Meg, a' szent Pál Apostol tanította, *Rom. 6. 2. 6. 11. Rom. 8. 13.* Ha test szerint éltek meg-haltok, de ha lélekkel a' testnek cselekedetét meg-öltelek éltek. Öldököllyétek-meg a' ti földi tagaitokat.

Hogy hogy kell meg-halni minék-előtte meg-halna? Fel. (1) Meg-halni a' bűnnek, *Rom. 6. 2. 6. 11.* nem a' bűnben. *Mit térsen meg-halni*

halni a' bűnnek? Azt téfzi mint az holt nem cselekedhetik icemmit, ugy az ember olyan alkalmatlanná tégye magát a' bűnre, a' bűnnek kívánására, cselekedetire. (2) Meg-halni e' világnak, Gal. 6. 14. 1 Joh. 2. v. 16. Meg-feszítettett e' világ énnékem. *Mit téfzen meg-halni e' világnak?* Nem szeretni azt, nem kapni azon, nem üzni azt, mivel hogy nem jó, 1 Joh. 2. v. 16. Eccl. 1. (3) Ma mindgyárt el-készülni az halálra, minden orában, siempillantásban meg-melekezni arrúl.

A' Tudomány Okai.

1. *Mert* nincs azon az halálnak hatalma, Apoc. 20. v. 6.
2. *Mert* csak menetel annak halála, nem hal hát-meg ha meggyen, a' leczke azt mondgya: által menetel.
3. *Mert* az a' Jესus Christussal edgyesül, Rom. 6. v. 11. Lehetlen pedig hogy a' meg-holt az élővel edgyesülfyon.

Hafzna Intés.

Ha azt akarod, hogy mikor meg-halsz ne haly-meg, hanem az halál által meny az életre; tehát haly-meg minek-elötte meg-kelle-ne halnod.

Hogy hogy haly-meg? (1) Haly-meg a' bűnnek, az az; mint a' meg-holt alkalmatlanná tedd magadat a' bűnnek kívánására, cselekedésére, Eph. 4. v. 25. *A' ki hazud vala, többé ne hazudgyon, &c.* (2) Haly meg e' világnak, az az: ne széreffed, ne kapj rajta, ne üzzed. (3) Mindgyárt készüly az halálra. *Hogy hogy?* [1] Békélyél-meg a' te felebarátiddal először, akár mi boššüt töttek teneked, csak engedgy-meg mindennek, Matt. 18. v. 21, 22. Lát-tál-e halálra való embert, csak azt kiáltya az: *meg-bocsássarok*, nem hogy vétene másnak. [2] Békélyél-meg a' te Teremtő Isteneddél, a' te bűneidet vald meg az 51. Soltárt mondogallyad: *Ur Isten kegyelmez-meg énnékem.* Kövesd-el azt a' mit Dávid abban a' Soltárban el-követet. Ezt pedig olyan síved szakadva cselek edgyed, mint az halálra sentenciázott bűnös, melly síve szakadva reménkedi k, csak néki kegyelmezzenek-meg, fo ha olyan bűnben nem él; Ugy te tégy fogadást a' te Teremtő Isteneddnek, hogy életedet meg-jobbitod

bitod ha élz, és Isteneften élz: mert kétfő haláloz óráján a' meg-
 rres, eléb kell vólt ennek lenni. [3] Az halál ellen erőstigetted
 magadat: mert vajki nagy harczának kell lenni a' keresztényen ember-
 nek halála óráján. Erőstited pedig magadat az Isten beszédével, sok
 rendbéli igiretivel, *Esai. 55.*

Ezekre mi inditson.

1. *Mert* uton járó vagy, *Psal. 39. ult.* Láddé az úton járó örök-
 ké csak az ő utárúl gondolkodik. Bujdosó vagy. Láddé a' bujdosó
 csak azon tőprönködik, hogy hogy mehetne haza. E' világ tenge-
 ren vagy. Nagy háborúban vagy.

2. *Mert* hirtelen talál haláloz lenni, csak edgy sohajtó fót fem
 mondhatz. Altal íthet Joáb mint Abnert. Reád szakad a' ház
 vagy egyéb, mint a' Jób fiaira, a' Siloc tornya némellyekre; dicse-
 kedik ma Hámán, holnap reménkedik; Hzik ma Boldizár, hol-
 nap a' nyálát fem nyelheti; Sokat ígér magának a' Gazdag, hol-
 napot fem éri.

3. *Mert* böldog a' kit az Ur talál jó útban, *Matt. 24. v. 46.* Ha
 meg-halz minek-előtte meg-kellene halnod, mikor meg-halz,
 nem halz-meg akkor; hanem az halál által mégy az életre. Mond-

gyad azért: *Jövel Uram Jesus, Apo. 22. 21. Uram Jesus*
vedd hozzád az én lélkemet, Actor. 7, v. 58.

A M E N!

Nemzetes Böcsületes

BERNATH JANOS

Uram ö kegyelme, ki-jövén Debreczenbül Diószegre; 1679. Die 27. Januarii, Pentekek napon, bé-jövén a' Templomban, a' Prédikációt meg-halgatta; és a' jó Isten ö kegyelme szivében munkálódván, a' Prédikációt meg-kedvellette; kére ö kegyelme, hogy irnám a' több prédikációim után, és maga költségével ki-nyomtatatná: *az Ur Istené legyen a' dícsőség!* az Ur Isten ö kegyelmét áldgya-meg, javait szaporítsa, és mászor-is ilyen szent igyekezetnek végben vitelére segéllye. A' Prédikáció így következik:

A' nem jó békeség szerzésnek keserű gyümölcséru! való

P R E D I K A C I O.

T E X T U S.

Gen. 49. v. 5. *Simon és Levi atyafiak, álnökságnak &c.*

Elöl járó beszéd.

A' Békeség szerzés, vagy jól van; vagy roszszúl. Jól szerze békefeget Jákob Lábánnal, *Gen. 31.* Minek utánna Jákob huzt esztendeig szolgálta volna Lábánt, el-mégyen a' Lábántúl titkon, *hir nélkül*; a' Lábán utánna megyen, hogy gonoszúl

R r

szúl

ül cselekedgyék ő véle, de az Isten meg-feddi Labánt: anak-okáért szövetséget tesznek, ezt mondván: *No tegyünk szövetséget ketten, melly legyen bizonyosságul én köztem és te között, hogy gonosz bándékkal edgy másbazz nem leszünk, meg-esküvének edgy másnak.* E' jó békefeg szerzés volt: mert ebben csalárdfag nem volt. Jó békefegget szerze Dávid Jonathannal: mert meg-esküvének edgy másnak, hogy hóltig edgy más jó akarói léssnek, *1 Sam. 20.* Jó békefegget szerze Abela Várossa, a' Dávid vitézivel mikor amaz part sító Seba oda baladt volna; el-akarjak az egész Vároft rontani a' Dávid vitézi, edgy ebes Aßßonyi állatt volt abban a' Városban; azt mondgya a' Városból ki a' Joábnak: *En edgy vagyok a' békeség szeretők között, és az Izraél fiai között, miért akarod el-vesteni az egész Vároft, még pedig az Izraél Városinak Anyját, az Ur örökségét miért pusztítod?* A' Joáb azt mondgya: *Távuly legyen az én tüllem, távuly legyen, hanem edgy pártos ember baladt ide, Seba, adgyátok kézben azt egyedül és el-megyek a' Város alól.* Az Aßßonyi azt mondgya: *Várj majd ki-vetjük a' fejét a' kofalon;* az Aßßonyi-állat el-mene nagy ebesen a' kösfleghez, el-vágata Sebanak a' fejét, és kivették a' kö falon, Joáb pedig trombitát futata és el-mene a' Város alól. Jó békefeg szerzés volt ez, *2 Sam. 20.* Vagy roßßül van a' békefeg szerzés, olyanról áll ez a' Leczke.

S U M M A.

A' Simonnak és Levinek, álnokul, roßßül való békeség szerzések a' Sichemitákkal.

II. Részei vadnak.

- I. Az álnokul roßßül való békefeg szerzés: *Alnokságnak &c.*
 II. Kik-é volt és kikkel? *Simon és Lévié a' Sichemitákkal.*

Magyarázattya.

1. *Mellyik Simon és Lévi volt az?* Fel. Az Uj Testámentom lok Simonokrul áll. (1) Simon Péterrül, *Matt. 16. v. 16.* Felülvén Simon Péter monda: *te vagy amaz Christus, az élő Istennek Fia.* (2) Málik Chananeabéli Simon, a' tizen-két Apostolok között edgy, *Marc. 3. v. 18.* (3) Harmadik a' Christusnak atyvasia, *Marc.*

Marc. 6. v. 3. Az ő a tyafiai nem Jakab Jofének, Simonnak és Judásnak hiják-é? (4) Negyedik volt a' Judás Ischariotes Attya, *Joh. 6. v. 71.* (5) Otödik a' Cyrenebéli Simon, ki a' Christus Kereft fíját emelte, *Matt. 27. v. 32,* (6) Hatodik edgy Pharisæus, ki a' Christust edgykor házához hitta, *Luc. 7. v. 40.* (7) Hetedik volt edgy ördögi mesterfeggel csabito Simon, Simon Magus, *Act. 8. v. 9.* (8) Nyólczadik volt edgy Bethaniai poklos Simon, a' mellynek házához édes Idvezitönk ment, *Matt. 26. v. 6.* Az hól a' Judás irigye lött. (9) Kilenczedik volt edgy Jeppeban lévő Simon Szij-gyártó, *Act. 9. v. 43.* (10) Tizedik volt edgy Antiocheabéli Prophéta és Doctor, *Act. 13. v. 1.* Levirül edgyrül föll, *Marc. 2. 14.* Nem ezek voltak ezek, hanem a' Jákob Patriárchának fia, a' Leátúl való, *Gen. 29. v. 32.*

2. *Miképpen voltak attyafiai?* Fel. Test herint, edgy Attyától a' Jákóbtul, edgy Anyától a' Leától hármaztak, de erkölcsökre nézvé-is attyafiai voltak; mert kegyetlen terméketü, álnok, ravasz emberek, család elméjüvek voltak, a' mellyért el-éleltette Isten a' nemzetség közzött, örökfeg nekik nem adattatott, *Gen. 49. 7.*

3. *Mit szerzettek?* Fel. Békefegget hogy már, de álnokul, csalárdul, a' békefeg szerzés alatt, meg-rontották a' Sichemitákat, *Gen. 33.* Azt mondgyák: *No mi ti köztetek lakunk, ti veletek edgy népé lészünk, a' mi Leányinkat néktek adgyuk, és a' mi Fiaink a' ti Leányitokat el-séfsik, békeséget szerzünk ti veletek, de úgy ha minden férfi környül metéltek ti köztetek; a' Sichemiták segények reá lésznek a' békeségre környül metélkednek.* Simonnak és Levinék csak az kellet, mikor a' Sichemiták a' környül-metélkedésnek febében volnanak, reá ütnek a' Várafra, minden férfiat a' Városban fegyverrel megölnek, a' Várost fel-düllyák minden javokat el-prédallyák, felelőget, gyermeket rablágra visik, így csalák-meg a' békefeg színe alatt.

T U D O M A N Y.

A' békeség szerzésből gyakorta nem békeség, hanem nagy romlás lesz. Ihon a' békefeg szerzésből,

R r 2

nem

nem békeség lőtt itt, hanem nagy romlás: mert minden férfiat fegyverrel meg-ölték, a' Vároft el-dúlták; feleségeket, gyermekeket rabfágra vitték.

Okai. Miért?

1. *Mert néha a' békeség szerzés hazugsággal van, mint Gibeoniták-é, Jof. 9.* A' Gibeoniták fakadozott ruhákkal, peniszes kenyerekkel tettettek, hogy ők meffé valók volnanak, és azt-is hazudták, és így békeséget szerettek Jofuéval, de romlás lőtt belőle, mert az egész nép zugolódot a' fő rendekre azért a' békeséget; az után viz mérökké, fa vágókka löttének a' Gibeoniták; az után a' Saul őket ugyan le-vágta, mellyért Saul-is meg-büntettetett.

2. *Mert néha Isten ellen való cselekedettel vagyon, mint a' Sicheimiták az Abimeleckel, Jud. 9. v. 1. az hetedikig.* Abbúl a' békeség szerzésből romlása veszedelmé következett, mind Abimeleknek, mind a' népnek.

3. *Mert néha a' békeség szerzés csak a' készület után, segítség után való várakozáfert van, 1 Sam. 11.* Nahás Ammonita meg-fállya Jabes Gileád Várofsát, a' Városbeliek azt izenék tegyen töveiséget ő veliek. Nahás azt izeni, külömben nem hanem a' job, job izemet ki-tollya. A' Városbúl azt izenik, engedgyen hét napot nékik, ha senki addig meg nem segiti cselekedgyék úgy ő veliek a' mint tetfik: követeket küldének Saulhoz, Saul őket meg-biztatya, a' követek visszá mennek, a' Városbúl ki-izenik Nahásnak, hogy holnap sővetséget szerznek vele. Nahás azt tudta hogy mind jól van a' dolog; azonban Saul reá út Táborával, úgy félyel veri a' Nahás táborát, hogy kettő nem talítatott edgyütt.

4. *Mert néha Istennek meg-keresése nélkül van, Hoj. 7. 8, 9.*

I. Hafzna Oktatás.

(1) Nem örülhet hát az ember minden békeség szerzésnek: mert ha ma örül, holnap sir; ihon nem örülhetek a' Sicheimiták, nem az Ammoniták, az Isten maga mondgya edgykor: *Ne örülly a' ro*
beker

békeségednek, Hof. 9. v. 1. (2) Nem kell hát vakjában minden békefég szerzének engedni, jól meg kell hánni, vetni: mert mikor az ellenfég leg jobb kedvet mutat, néha akkor akar meg-csalni, mint Joáb az Abnert, Absolon az Ammont. Ha efe vólna a' madárnak nem menne olly bátran mikor a' Madarás sipol. Nehéz a' tüzet kebelében venni embernek mig meg nem oltyák; Nehéz az éh vadak között fegyver nélkül lenni, az ellenfég penig ollyan, *Pfal. 124.* (3) Nem kell testi bátorságban el-merülni ollyankor: mert ugy jar mint a' Sichemiták, Aminoniták. (4) Akkor lehet edgykor a' nép, ember, közeleb romlásához.

Most Magyar Országban békefég szerzés vagyon, vallyon jó-e? vagy rossz? Meg-felcélhets a' Tudománynak Ókaibúl, és a' Tudománybúl.

Ha álnokság abban nincsen,
 Ha hazugság abban nincsen,
 Ha Isten ellen való cselekedet nincsen,
 Ha Isten meg-kerefefe nélkül nincsen,
 Ha csak a' készület és segétség után való
 várakozásfert nincsen.

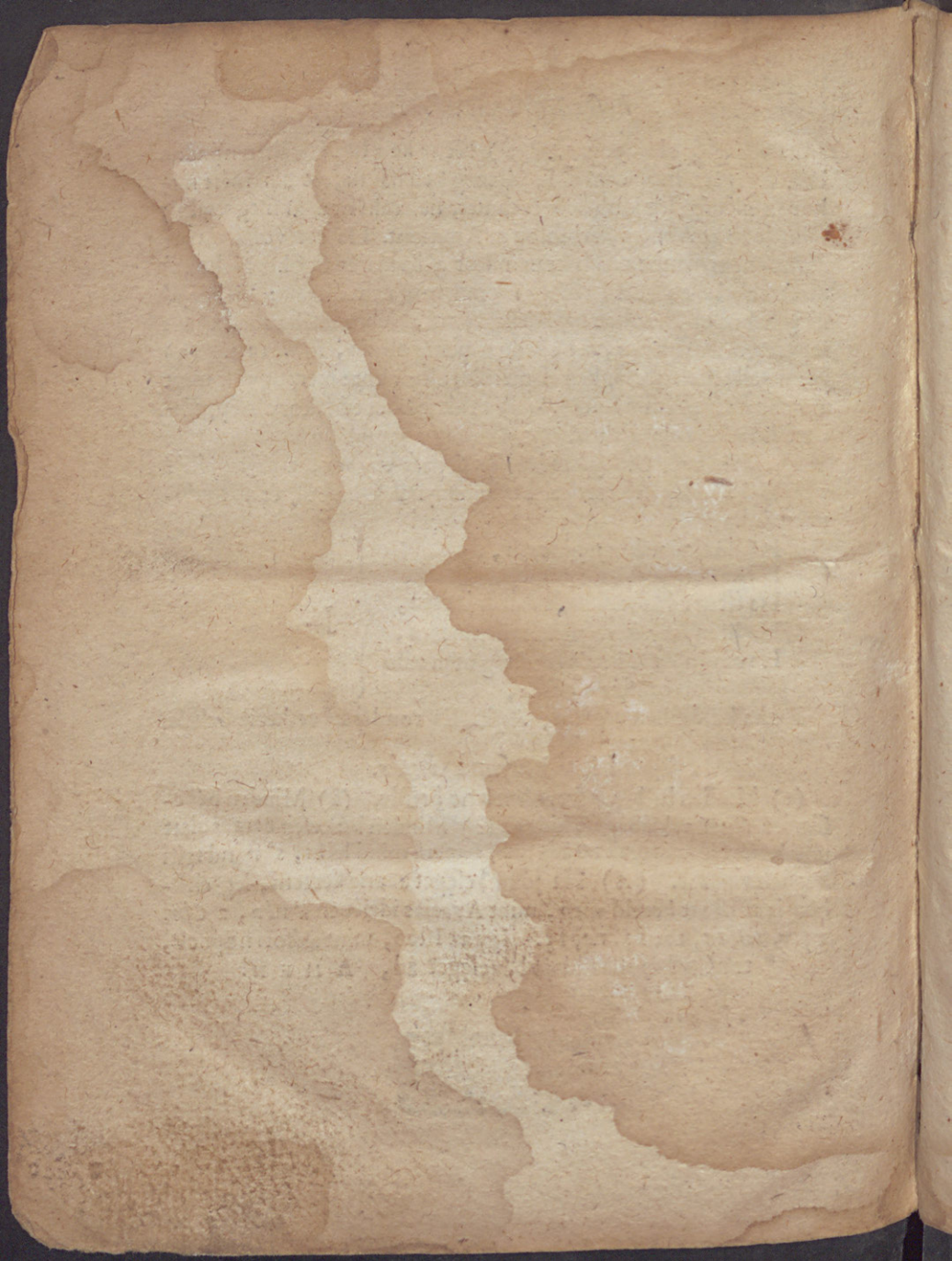
Jó.

De ha külömben vagyon, *Rosz.* Es romlás következik belöte.

II. Halzna Intés.

(1) Minden békefég szerzének ne örülly. (2) Minden békefég szerzének vakjában ne hidgy. (3) Minden békefég szerzés alatt testi bátorságra magad ne adgyad, hanem mind lelki, s' mind testi képpen vigyázz. (4) Ha jó békefegyet akarasz szerzeni, leg-elsőben-is az Istent keressd-meg, mint Azariás idejében a' nép, 2 *Chr. 15. v. 10, 11, 12, 13, 14, 15.* Igy az Isten, mint akkori népnek, te néked-is állandó jó békefegyet ad, A M E N!

Következnek némelly szép ahitatos

K Ö N Y Ö R G E S E K ;

Mellyek közzül némellyeket, Prédikációim előtt; némellyeket Prédikációim után; némellyeket hét-köz nap soktam vólt mondani, a' mint az alkalmatosság kívánta.

Karácsonra való Kônörgés,

Predikáció előtt.

JEHOVA, igaz, bölcs irgalmas, és hatalmas, Ur Isten, Seregeknek Ura; ki igazságodat; bölcseségedet; irgalmaságodat; és hatalmaságodat, az el-esett emberi Nemzetnek fel-vételében meg-mutattad: *meg-mutattad igazságodat*: mert igireted szerint Bethlehemben, David magvábúl, széplötelen Szüiz által, szerelmes Fiadat, az emberi Nemzetnek váltságára e' világra bocsátottad: *meg-mutattad bölcseségedet*: mert mikor semmi úttal móddal, sem égen sem földön, nem találtak az el-esett ember felvételére eszköz, bölcseséged szerint, két természeteket, Isteni, és emberi természeteket serkeztettél edgyben, hogy a' te tüled ki-rekesztett embert, ísmét veled meg-békéltetned: *meg-mutattad irgalmaságodat*, mert a' te ellenfegidbül magadnak fiakat leányokat ízerzettei, az emberi nemzet vétkezett, még-is a' te szerelmes Fiadat büntetted: *meg-mutattad hát irgalmaságodat*-s, mert nagy hatalmad által, két természetet edgy semelyben edgyesítettél, azt cselekedted, hogy a' ki kezdet nélkül vólt, el-kezdődgyék, és a' mi örök évaló, az embernek meg-váltására sülettessek. Oh igaz, bölcs, irgalmas, és hatalmas Attya Ur Isten, áldott légy hogy a' te szerelmes Fiadat, az embernek váltságára el-bocsátottad; áldott légy, igaz, bölcs,

bölcs, irgalmas, és hatalmas Fiú Ur Isten, ki szolgai formát vöttél
tennen magadra, és a' mi váltságunkra e' világra jöttél. Aldott
légy igaz, bölcs, irgalmas, és hatalmas Szent Lélek Isten, ki csudala-
ros munkálkodásod által, a' Szűz Máriának méhében testes formál-
tál, hogy az által a' bűnös emberi Nemzettség meg-váltatnék. Al-
dott légy igaz, bölcs, irgalmas és hatalmas tellyes Szent Háromság
edgy bizony Örök Isten, hogy emberi Nemzetnek meg-váltását
végben vitted. Mi velünk mind ez ideig kegyelmessen dajkálkozó
szerelmes Atyánk, alázatosan kérünk tegedet, mostan is kik Fel-
séged dicsősféges tekinteti előtt meg-jelentünk, néz kegyelmessen
minket; Jövel a' te irgalmassággoddal előz-meg, titkos es nyilván-
való bűneinket bocsáld-meg, azokért méltán érdemlett bünteté-
seket engedgy-meg; Jövel a' te Szent Lelkoddal szally mi belénk,
lakozzál örökké mi bennünk, és soha ne távozzál-ei mi tőlünk;
Jövel benteld-meg e' jeles napokat mi nekünk, és minket-is e' jeles
napokban bentelty-meg, hogy ezeket benteltyesűk Felsőged szá-
mára, A M E N!

Karácsonban Prédikáció után

mondandó.

Meltó vagy Uram, hogy el-vegyed mi tőlünk az
halá-adást: mert mi-is el-vőtűnk Felsőgedtől az adást, meg-
tértél mi hozzánk kegyelemmel, azért mi-is meg-térünk Felsőged-
hez dicsirettel, légyen áldás te neked, légyen dicsret, dicsőfleg és
nagy hatalom, a' ki el-fogyhatatlan kegyelmedbül reánk mind ez
ideig hűféges gondot viseltél árvaságunkban Atyánká lőttél, telti
lelki erőtelenségünkben erősítettél, veszedelmünknek szel vetei el-
len óltalmaztál, védelmeztél. Mennyi fokon Uram az el-múlt Ka-
rácsonról fogva, bujdosásra, keserves szám ki-vetésre jutottak, de
minékünk kedveztel: Mennyi fokon kik az előtt bővölködtek, gya-
lázatos koldulásra jutottak, de minékünk oh mi jó Istenünk ked-
veztel: Mennyi fokon szerelmes Férjektől, szerelmes Feleségektől,
gyermekektől meg-fosztattak, özvegysegre árvaságra maradtak;
de mi jó Istenünk mi nekünk kedveztel; mennyi fokon a' bennyes
tömlőcz fenekén sirnak, ohajtnak, de nekünk oh jó Isten kedvez-
tel!

tél! honnan érdemlettük mi mind ezeket, egyedül Uram a' te igalmasságod az oka, hogy tellyességgel meg nem eméztettünk mi is mint fokak. Mit adgyunk Uram ezekért, azt mondgyuk: légy áldott Uram, légy Szent, dicsiretes mátul fogva mind örökké. Oh Uram ne bánd-meg velünk való dajkálkodáodat, hanem továbbra is mi reánk vigyázz fok keferűséginkben enyhíts, fok szomorúságinkban vigasztal, fok veszedelmink között őriz, minden szükölködő nyomorúttakhoz kegyelmességedet mutasd-meg, A M E N!

Uj Esztendőre való.

Minden új, és minden ő előtt való, mindeneknek vége, és mindeneknek kezdete, szent Jehova Ur Isten, a' ki minden ófágot mikor akarsz meg-ujthatsz, és minden újfágot ófágra változtathatsz. Mi bűnök miatt meg-avúlt ő emberek, ez új Esztendőben elődben jöttünk, hogy bennünket új áldásokkal meg-ujts; elődben jöttünk hogy te néked ujonnan új áldásokkal álloozzunk, de nem tudunk mitsoda újfágot Felfégednek adni, hanem azt mondgyuk: Szent, Szent, Szent légy Seregeknek Ura Istene, tellyes menny és a' föld a te dicsőfégeddel. Aldgy-meg minket ujonnan új áldásiddal ez új esztendőben, belsőképpen bennünket ujts-meg, bűneinket mellyekkel az ő Esztendőben megbántottunk, kegyelmessen boesájd-meg, bűneink büntetését rólunk fordits-el; ujts-meg, minket mostan-is, hogy ez Uj Esztendőnek részterskémér ujithassuk Felféged számára, bentelhelsük-meg, A M E N!

Virág Vasárnapra való.

Legy segítségül Isten, ki vagy a' magasságban! Dicsőféges Atya Ur Isten; dicsőféges Fiu Ur Isten; mi dicsőféges Királyunk; dicsőféges Szent Lélek Ur Isten, mi edgyetlen edgy Vigasztalónk; dicsőféges tellyes Szent Háromság edgy örök Ur Isten, mi igalágunk, mi békeségünk, mi egyedül való reményünk; mi bánat miatt el-bádgadott bűnösök, mi meg-keferedett emberek, a' te tisztetelednek helyére, palma ágat hoztunk, mely a' te tiszteteledre való jó igyekzetünk. Légy segítségül nekünk Isten,

Isten, és a' te dicsőretdet zengedező tanítványokkal azt mondgyuk: *Hosanna a' mennyégben, és dicsőség a' magasságban, áldott a' ki-jött az Ornak nevében.* Mi dicsőféges Királyunk áldott Ur Jesus, jöj mi hozzánk, mint régen nagy alázatosságban Szanár vemhén ülven, mentél Jerusalemben, jöj mi hozzánk, és örvendeztes-meg bennünket; jöj mi hozzánk Istenfejed, mondhatatlan kegyelmed, jó-voltod, idvezítésed által, légy minékünk váltságunk, légy a' mi bűneinkért orvosságunk, mint halálod előtt hatod nappal a' Lázárt fel-támasztottad, kinek már negyed napja vala, ugy minket-is a' mi bűneink halálából támasz-fel; mint a' Máriának ugyanakkor fok bűneit meg-bocsátottad, ugy a' mi fok bűneinket bocsásd-meg, hogy e' nékünk légyen valójában Virág Vasár napja, bűneink bocsánat-tyára nézve. Jöj-el Uram és minket e' szent napon, és egész életünkben bentelly meg, minden jóra vezérelly, Amen!

Nagy Péntekre való.

I Gen dicsőféges, igen felféges, méltóságos szent Jehova áldott A-tya Ur Isten, a' kinek dicsőfégevel tellyes a' menny és a' föld, a' ki igen rettenetes haragú, soha a' bünt büntetetlen nem hagyható Isten vagy; mind azon által igen, igen, irgalmas és a' tegény bűnösön bánakozó vagy, annyira Uram, hogy a' te edgyetlen edgy Fia-dat is a' bűnösért, nagy gyalázatra adni nem szántad; e' világra el-küldötted, nagy alázatosságban mint valami gyászruhában fel-öltötted, v'gre a' keferves és gyalázatos keresztnek halálát-is ő vélle meg-kosztoltattad. Mi háládatlan, mind azon által hála-adásra igyekező bűnösök, im Felféged előtt jelen vagyunk, meg-vallyuk nem irgalmadra, hanem haragodra volnánk méltók; mert jól lehet a' Christus mi érettünk magát meg-alázta, de mi nem tudgyuk magunkat meg-alázni; a' Christus mi érettünk fokát szenvedett, e' világtól ártatlanul halálra sententiáztatott; leg kedvessebb Tanítványa által el-árultatott; egyéb tanítványitól el-hagyattatott; egyéb emberektől pökdöftetett, csapdostatott; nagy kefervesen e' irgalmas fokra fakadott: *En Istenem, én Istenem miért hagyál-el engemet:* olly nagy kénokat szenvedett, hogy még az érzékeny leg-nélkül való állatok-is meg-sánták, meg-sánta a' föld; mert ezen

meg-

meg-indult: meg-sánták a' kö-sziklák, mert ezen meg-repedezte-
 nek; meg-sánta a' nap, mert három óráig nem lengett; de mi nem
 sánnyuk: mert könnyának okát a' mi bűneinket napról napra be-
 vellyűk, mellyekért az el-vetésre méltók volnánk, ha a' Christus
 seibeiben el-rejtette nem talál nál bennünket: ne cselekedgyél azért
 velünk a' mi haládatlanlágunk serint, hisem te vagy mi nekünk a'
 mi Attyánk, mi pedig Fellegednek fiai és leányi vagyunk, hisem mi
 érettünk szenvedett a' te Szerelmes Fiad és mi érettünk holt vagy,
 hogy mi ő általa életet nyernénk; ne őly hát meg a' te haragóában
 minket; hanem sány-meg, könyörűly könyörűlő jó voltodból
 rajtunk, fertelmes bűneinket felejts-el, undok vétkünkt et a' Christus
 vérevel mosd-el, el-fajult indulatinkat ronts-el, és Szent Lelk ed ál-
 tal bennünket sűllyűjakká, foglally-el, hogy e' világi életünknek
 folyása lehesen Felleged kívánlága serint, halálunk pedig, legyen
 csendes által út te hozzád az örök életben, Amen.

Hufvét napjára való.

MEg-halni nem tudó, fel-támadást mindenekben
 egyedül szerzhető, életnek halálnak örökké élő Ura és Iste-
 ne Szent Jehova, a' ki a' te Szerelmes Fiad fel-támadásával kárhoza-
 tunkat meg-rontottad; halálunkat életre változtattad meg-igazi-
 tottál; meg-szenteltél; rész serint meg-is dicsőítettél; test serint-is
 mi velünk sok jókat közlöttél; áldott vagy Szerelmes Attyánk, A-
 tyai hozzánk való jó voltodért; áldott legy a' ki az O Estendőbéli
 Hufvét napoktól fogva mi reánk vigyáztál, olly siralmas vesede-
 lemtől *(minéműt romlott igye-sbgyott Országunk némelly részére bo-
 csátottál,)* meg-oltalmaztál, holott mi annál nagyobbat érdemlet-
 tünk volna; áldott legy a' ki ez Estendőbéli Hufvét napjára törhe-
 tő csendeslegben, békefényben által hoztál, fel-virrasztottál; áldgy-
 meg minket édes Istenünk e' jeles Innepekben; Jövel a' te irgal-
 maslágoddal előz-meg, a' mi bűneinket mellyekkel tégedet, egész
 életünknek rendiben; kivált-képpen ez el-múlt Hufvét napjától
 ogva meg-bántottunk bocsásd-meg. Jövel oh jövel a' te Szent Lel-
 keddel sálly mi belénk, lakozzál örökké mi bennünk, és soha ne
 távozzál-el mi tollunk; látod édes Istenünk lelki tudatlanok va-
 gyunk,

gyunk, jövel oh jövel le' ked által tanits-meg; erőtlenné vagyunk
jövel oh jövel, jó lelked által erősits-meg, buzdits-fel a' jóra, hadd
szenteljük te néked idnepet, Felséged dicsőflegere, lelkünk idvef-
ségére, A M E N!

Pünköszt napjára való.

I Gaz mondó; bölcs itiletű, irgalmas és hatalmas
cselekedetű Ur Isten, szent Jehova, a' ki az Olaj fának hegyén
való igireti szerint a' Christusnak, a' Szent Lelket el-bocsátottad;
hirtelenséggel sebessen zugó felnek zendülestét szerzettél, kettős
tűzes nyelvek mutatása által, Szent Lélekkel az Apostolokat bé-től-
tőtted, fok keserves somorú lelkeket a' Szent Lélek el-bocsátásá-
val meg-vigasztaltál; fok meg-sebesült lelkeket a' Szent Lélek aján-
dékának olajával meg-orvosoltál; fok tisztátalanokat a' Szent Lélek
ajándékának tiszta vizével meg-mosogattál; fok meg-fáradott el-
alélt lelkeket a' Szent Lélek ajándékával meg-enyhítettél; Oh ál-
dott Attya Ur Isten, minket-is a' Szent Lélek ajándékával tölts-bé;
a' mi keserves somorú lelkünket a' Szent Lélek ajándékával tölts-
bé, vigasztald-meg; meg-sebesült lelkünket a' Szent ajándékának
olajával orvosold-meg; lelkünk tisztátalanságát mosd-el, el-fára-
dott lelkünket enyhits-meg; felemes voltunkban bátorits-meg;
erőtlenféginkben erősits-meg; ez Innepekben szent szolgálatod
végben vitelére segélly, A M E N!

Közönféges Vasárnapra való, vagy Hét-köz napra.

O Jehova, minden kegyelmességnék, minden kö-
nyörületességnék Istene és Attya, ki a' meg-térő fegény bü-
nösöket nem utálod-meg, azoknak fohászkodásokat nem veted-
meg; hanem a' keseredet bűnöket meg-fárad, azoknak fohásko-
dásokat meg-hallod; és bűveknek kívánságát alkalmas időben bé-
is tellyesíted. Mi Felséged látogatási alatt, el-alélt, bűnünk mérge
miatt el-keseredett bűnösök; elődben jöttünk, hogy könnyörü-
letességgel tellyes könnyörülő vóltodnak, fok rendbéli titkos, és
nyil-

A. S. TATAKI

EV. R. FŐISK. KÖNYVTÁR

KETTŐS PÉLDANY. I.

nyilván való bűneinket meg-váltánk. Oh mi bocsánattyát mint
kegyelmes Attyánktól kegyelmedet meg-nyerjük: mert nincs
olly bűn mellynek sárában be nem keveredünk volna, nincs olly
gonoszság mellynek mérge szívünket meg nem hatotta volna, még
nem mocskolta volna, ugyan meg-telylefedtünk a' gonoszsággal;
el-hadtunk tégedet Istenünket, ez az oka hogy mi-is ennyire el-
gyattatunk; meg-vetetünk tégedet, ez az oka hogy mi-is minde-
nektől meg-vettettünk: meg-terheltünk tégedet bűneinkel ez az
oka, hogy ennyire mi-is meg-terheltettünk: nem bocsúlunk-meg
kegyelmességidet, ez az oka hogy mi-is fenkitül nem becsültetünk:
meg-keferítettünk tégedet bűneinkel, ez az oka, hogy már minde-
nektől keferítettünk: régtől fogva csak a' mi bűneinknek szolgál-
tunk, ez az oka hogy szolgáljálkólgaivá löttünk, ez alá, a' meg-gyá-
solhatatlan siralmas állapot alá rekesztettünk. Oh mi Istenünk raj-
tunk könyörülő kegyelmes Attyánk, most vesők már esünk ber-
bűneinknek edesfégét méregnek lenni, most ismérjük-meg abban
való gyönyörűség keferűségét. Oh mi Istenünk rajtunk könyörü-
lő kegyelmes Attyánk, adtál vala nekünk hitet a' te tiszteletedre,
de az el-fordúla te töled, adtál vala nyelvet az hála-adásra, de az átok-
kal rákva, el-fordúlt minden indulatunk, és még ma-is nem űnt-
meg a' bűn tételtül, ez az oka, hogy Felfeged-is nem űnt-meg a'
bűntetéstül. Oh mi Istenünk rajtunk könyörülő edes Attyánk,
nem akaránk tégedet halgatni, azért kell már halgatni az Idegene-
ket: nem akaránk tégedet tisztelni, azért kell már térd hajtással csó-
kolással tisztelni kegyetlen ellenséginket; és egyéb alá való embere-
ket; nem becsüllők-meg sok rendbéli áldásidat szép szabadságinkat
ez az oka hogy többire minden áldásidat, szép szabadságinkat túl meg-
fostottal: nem félénk nem rettegünk tegedet, ez az oka hogy min-
den felől a' felelem, a' rettegés éjjel és nappal emétt minket: igaz
vagy Uram, igazak a' te itéletid mert vétkezünk. De oh Uram Fel-
feges Isten, ki alhatna-meg Felfeged előtt, ha igazságodat irgalmas-
sággal meg nem mérseklened? Ne cselekedgyél azért bűnünk
érdeme serint: mert hiszem ha romlottak vagyunk-is ugyan téged
vagyunk, tégedet bántottunk-meg, azért te légy kegyelmes mi-
azunk; te töled vesztettünk-meg, azért te gyógyíts-meg min-

ket, te' hozzád jöttünk ányv' n' a' mi életünket, azért te-is bány-meg
minket, kegyelmezz-meg, kegyelmezz-meg, a' J'esus érdeméért
minkünk; biztató batorító lelkedet adgyad, bűncink bocsánat-
tya felől biztas-meg; jó lelkedet adgyad akarátod szerint való já-
rára tanits-meg, hadd éllünk te néked a' mig élünk; kegyelmed-
nek kezeit nyújts-ki, bennünket fogj-meg, hadd járjunk te veled
addig a' mig járunk; a' mi ajakainkat nyíld-meg hadd szóljunk te
veled addig a' mig szöllünk: engedelmes lélekkel áldgy-meg hadd
halgassunk tégedet addig a' mig hallunk; rövid életünket velünk
íshértesd-meg, halálunk orájára kézsits-el hadd halljunk-meg te
néked akkor a' mikor meg-halunc, Amen.

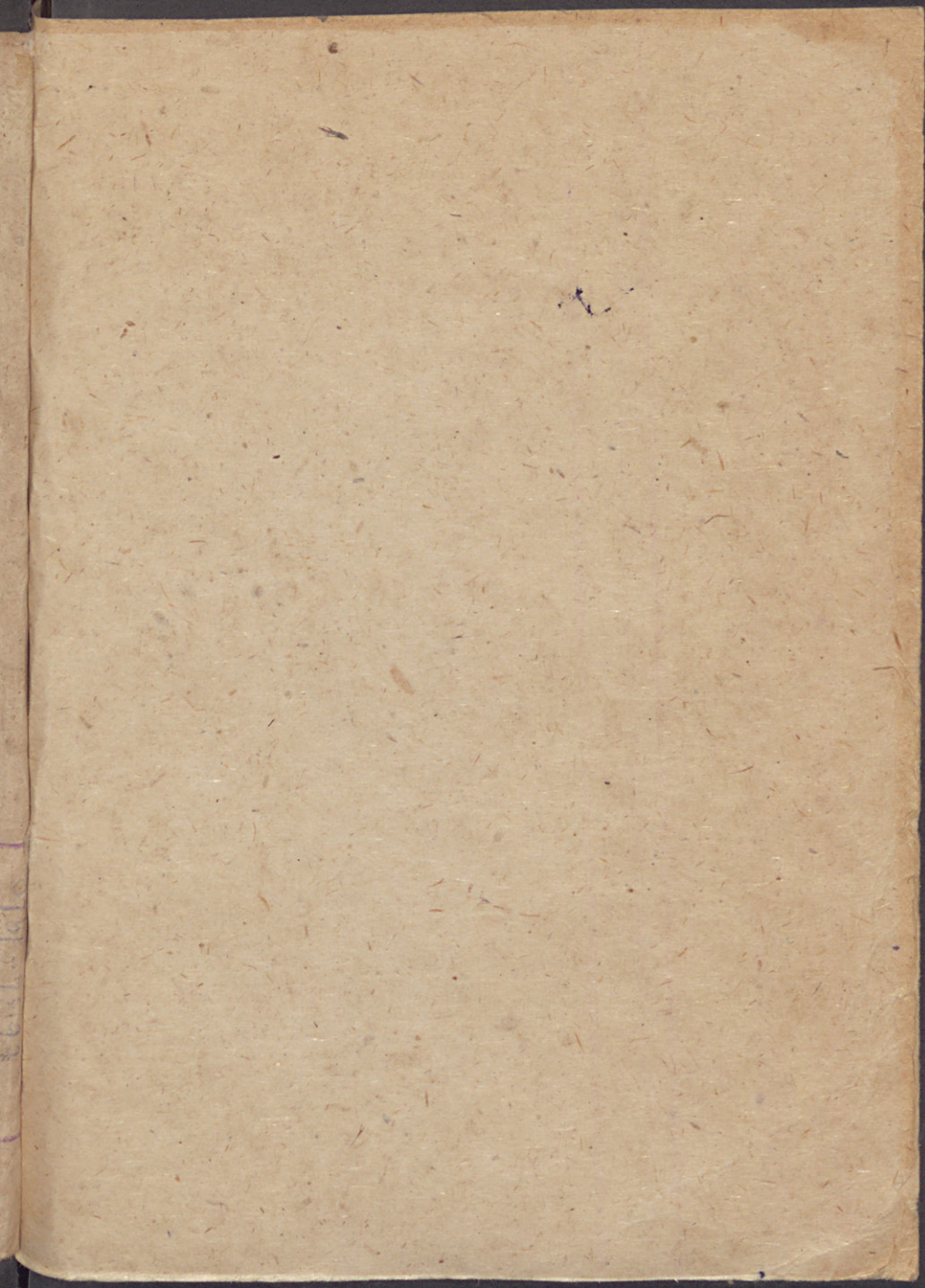
Hét-köz napra, vagy prédikáció után való Reggeli Könyörgés.

Ó Rökké való irgalmassággal bővölködő örökké va-
ló nagy Ur Isten, mi szegény meg-nyomorodott
bűnös emberek, e' reggeli órán, tégedet tellyes szívünkbul dicsi-
rünk, velünk közlött fok rendbéli jó teteményidért valamelyekkel in-
gyen kegyelmedbul környülvödét, meg-áldottál, hogy Uram ben-
nünket az örök élet bírására el-rendeltél, a' kárhozat alól fel-vöttél, ha-
lált érdemlett lelkeinknek kedveztél, meg-kegyelmeztél; olyan siral-
mas állapotra mint másokat, még szintén nem juttattál; ellenségink
fegyverére nem adtál; rablágra vivő kezekben nem bocsátottál; ked-
veztél Ur Isten minékünk: mert e' napot rövid életünknek napjainak
számához számlálád, a' végre hogy e' mái napon, mi Fellegednek di-
csőségét tulajdonitsunk, felebarátinknak használyunk, lelkünk ides-
fégét felelemmel, retteggéssel munkálódgyuk; mind ezekért Ur Isten
légy áldott, légy szent, légy dicsiretes, matul fogván mind örökké.

Továbbra-is Uram, jó voltodat irgalmassággódat mi velünk kozollyed.
Tisztátalanok vagyunk Uram! tisztátalanok! bennünket a' J'esus érde-
mével tisztits-meg; bűnösök vagyunk Uram, bűneinket kegyelmeffen
bocsásd-meg; halált érdemlenénk Uram, de mi nekünk kegyelmez-
meg; ne haragudgyál örökké Uram mi ellenünk, mert majd meg-
emészterünk a te haragod tüze által; ne szállj porben, itéletben mi ve-
lünk; mert ezer szódra-is edgyet nem tudunk felelni; ne emlékezzél-
meg mi ellenünk a' mi elébbi bűneinkrül, hamisságinkrül, vegyenek
elől inkább minket a' te irgalmasságid, mert igen meg-nyomorodtunk;

AMEN

Handwritten signature or text in a decorative frame, possibly reading "Handwritten text" or similar.

701229